No. 27 Zaterdag 4 Januari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

EERSTE BLAD

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

NEDERLANDSCH-INDIE.

DE POSTVLIEGTUIGEN.

Te Akyab.

Het postvliegtuig op weg naar Holland arriveerde gisteren uit Bangkok te Akyab, seint Aneta ons.

De Mailboot.

De *Koningin der Nederlanden* wordt morgenmiddag te Priok verwacht. Het schip zal om 12 uur aan de kade gemeerd liggen.

Stoomvaart Mij. Nederland.

In de Mailtabel voor 1930 van de Stoomvaart Mij. Nederland lezen wij, dat de *Johan van Oldenbarnevelt* 6 Mei zijn eerste reis naar Indië zal aanvaarden en 6 Juni op Priok arriveeren zal. Op 25 Juni onderneemt het schip zijn eerste thuisreis.

Voor de *Marnix van St. Aldegonde* zijn deze data respectievelijk 7 Oct., 7 Nov. en 26 Nov.

Ir. Staargaard.

Naar het *A. I. D.* verneemt, heeft ir. W. F. Staargaard, hoofdinspecteur van de S. S., die met buitenlandsch verlof is, via den minister van Koloniën ontslag uit s' Lands dienst verzocht tegen eind Februari a. s.

Zooals men weet is ir. Staargaard onlangs benoemd tot voorzitter van den Ondernemersbond.

Het Statistisch Jaaroverzicht.

Het hoofd van het centraal Kantoor voor de Statistiek, prof. J. van Gelderen, schrijft ons:

Met erkentelijkheid las ik het artikel in Uw blad van 2 Januari, waarin U een waardeerende bespreking wijdt aan het door mijn kantoor uitgegeven Statistisch Jaaroverzicht. Hetzij mij vergund echter een enkele opmerking naar aanleiding van uw beschouwing te maken. Vooreerst de vraag: waarom is dit Overzicht (over 1928) zoo laat? Op deze prompte vraag past een prompt antwoord. De voornaamste reden is, dat dit jaar voor het eerst de zitting van den Volksraad een maand later is begonnen en dienovereenkomstig een aantal ambtelijke gegevens, in het bijzonder betreffende de begrooting een maand later gereed kwamen.

Op de ook door U vermelde overzichtelijke groepeering van de uitvoerige gegevens betreffende 's Lands financiën moet uit den aard der zaak worden gewacht. Het streven is nu om volgenden jaargang, ondanks het voortbestaan van de genoemde oorzaak tot vertraging, zooals vroeger omstreeks October klaar te hebben. Een splitsing van het Jaaroverzicht in twee deelen, waarvan het een in het begin van het jaar zou kunnen verschijnen, is niet mogelijk zonder den geheelen opzet te verstoren.

Ten onrechte meent U, dat zulks met Nederlandsche jaaroverzichten wel het geval zou zijn. Ten slotte een opmerking over Uw indruk „dat dit Kantoor er naar streeft de kwantiteit der gegevens op te voeren waaronder de kwaliteit wel eens moet lijden".

Indien Uw opmerking juist ware zou dit inderdaad een fout in de leiding zijn. Ik moet echter ontkennen, dat deze fout tot nog toe zou zijn gemaakt. De uitbreiding van de kwantiteit der cijfers hangt samen met het streven, dat reeds met de inrichting van het kantoor bestond om de dienst van de Indische statistieken hetzij te centraliseeren, hetzij langs anderen weg te verbeteren en te moderniseeren. Ook statistieken die niet op 100pct. nauwkeurigheid kunnen bogen, komen, mits met voorzichtigheid gebruikt, voor publicatie in aanmerking. Het voorbeeld door U genoemd van een naar Uw meening verkeerde expansie is de opname van statistische cijfers over de sterfte onder de Inlandsche bevolking in het jaaroverzicht.

Omtrent de merites dezer cijfers zou de dienst van de Volksgezondheid, waar zij worden verzameld en bewaard, U beter kunnen inlichten. Niettemin ben ik van meening dat ook almoge aan deze cijfers nog gebreken kleven, zij van voldoende nauwkeurigheid zijn. Om althans de grootere afwijkingen in de sterfte waarneembaar te maken en dat zij daarom wegens het vitale belang van het onderwerp, waarop zij betrekking hebben, in een overzicht als het onze niet kunnen worden gemist. Dat de cijfers in de groote steden hoog zijn, is geen teeken van onbetrouwbaarheid, maar berust op het feit, dat het meerendeel der kampongbevolking van een deel der kampongbevolking onder onhygiënische levensomstandigheden woont.

Brand ter Oostkust.

Aneta seint uit Medan:

Te Bandardoerian Koealoeh zijn zestien kedehs afgebrand. De schade beloopt 80 mille. Er deden zich geen persoonlijke ongelukken voor. De oorzaak van den brand is niet bekend.

Het Jubileum van het Departement van Landbouw.

Vandaag is te Buitenzorg het 25-jarig bestaan van het departement van landbouw, nijverheid en handel gevierd.

Vanmorgen verzamelde zich tegen 11 uur een uitgelezen gezelschap van vooraanstaande personen uit den lande o.w. de geheele raad van Indië, de directeren der departementen, de vice-admiraal en de legercommandant en talooze particulieren in de sociëteit, die feestelijk met guirlandes was versierd en door het enorme aantal bloemstukken in een bloemenhof was herschapen.

Precies om 11 uur trad de landvoogd vergezeld door zijn adjudanten de zaal binnen, verwelkomd met het Wilhelmus.

Dr. Ch. J. Bernard, directeur van het jubileerende departement, opende de rij der sprekers.

1 Januari van dit jaar was het 25 jaar geleden, dat het departement van landbouw werd opgericht en vandaag vieren wij de herdenking van dit heuglijk feit.

Een kwart eeuw van opbouwenden arbeid aan de economische ontwikkeling van land en volk liggen nu achter ons en, wanneer we de rekening opmaken, stemt de uitkomst tot tevredenheid, al ligt de tijd, waarin de schapen op het droge kunnen zijn, ook nog in de verre toekomst.

25 Jaren is een kort tijdsbestek in de geschiedenis van een economisch Departement, vooral omdat het zeer veel tijd kost het pad van den vooruitgang te effenen, door dwaalbegrippen weg te nemen en goede denkbeelden ingang te doen vinden. De publieke opinie is voor het landbouw-departement lange jaren een vasthoudende veelhoofdige hijdra geweest, waartegen een moeizamen strijd moest worden gevoerd en zelfs in dezen tijd blijkt zoo nu en dan, dat er ten minste nog één harer negen koppen in leven is.

Geen ander Departement is in zijn ontwikkeling zóó zeer afhankelijk van de sympathie dergenen, in wier belang het werkzaam moet zijn, als het Departement van Landbouw, en dáárom is de herdenking, welke wij heden vieren, een ongezochte, welkome gelegenheid om de vele relaties van het Departement te versterken en het besef te verlevendigen, dat we elkander noodig hebben op den weg van den vooruitgang.

De begroeting.

Het is mij dan ook een bijzonder genoegen zoovelen hier welkom te mogen heeten, die van hun belangstelling hebben willen doen blijken, waardoor aan het jubileum een luisterrijk karakter wordt gegeven. Een speciaal voorrecht acht ik het, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-generaal deze plechtigheid met haar tegenwoordigheid vereert, waarin ik een herkende Uwe bewijs zie van de interesse, welke Uwe Excellentie steeds voor het Departement aan den dag heeft gelegd — een belangstelling waarvan ik bij voortduring de goede gevolgen mocht ondervinden.

Met groote dankbaarheid moge ik hier daarvan gewag maken, omdat de verhoogde activiteit van het departement in de laatste jaren op verschillend gebied voor een groot deel te danken is aan het welwillend oor, dat nieuwe maatregelen bij de regeering mochten vinden.

In U, Excellentie, begroet ik hier tot op zekere hoogte ook een der mede-oprichters van het Departement, waar Uwe Excellentie destijds als ambtenaar ter Algemeene Secretarie werd aangewezen om prof. Treub bij de administratieve voorbereiding van het nieuwe Departement terzijde te staan.

Spr. wees er op dat, wat het Departement geworden is, in de eerste plaats te danken is aan diens groote kennis op wetenschappelijk gebied, en ging daarna verder:

Een eere saluut.

Op dezen dag zal dan ook ongetwijfeld iedereen met mij instemmen dat ik een eeresaluut breng aan Treub, wiens nagedachtenis ons als een flonkerende ster in het oog zal blijven schijnen.

Zoo iemand kon — naar de buitenwereld meende — niet geschikt zijn om de organisatie van een Departement te ontwerpen, hetwelk in praktische richting zou moeten werken en nog minder om als chef van dat Departement op te treden. Men bedenke hierbij, dat al van den aanvang bekend was, dat 's Lands Plantentuin en zijn leider tezamen de kern van het nieuwe Departement zouden zijn.

Een heftig tegenstander.

In de 2e Kamer der Staten Generaal toonde vooral de heer Van Kol zich een heftig tegenstander van de plannen tot oprichting van het Departement, bij wiele met den Plantentuin in zee, welk lichaam zijns inziens tekort was geschoten in zijn eersten plicht, nl. de bevordering van den Inlandschen landbouw.

Ook werd den plantentuin er een verwijt van gemaakt, dat het zoogoed als niets had gedaan, naar aanleiding van de al jaren lang geuite klachten over het uitleggen van rijsthalmen, inplaats van te zaaien met korrels en het plukken van de halmen met een rijmesje, inplaats van met een zeis of sikkel.

Minister Idenburg verdedigde het te vormen Departement van Landbouw met talent en kracht van overtuiging en vond daarbij grooten steun — en dit pleit wel voor den opzet — o.a. bij den Nederlandschen landbouwdeskundige in de 2e Kamer, den heer Zijlmans.

Veranderd inzicht.

Onder de tegenstemmers vindt men naast Van Kol, o.a. de heeren Ter Laan, Schaper en Troelstra, bekende namen in de S.D.A.P. De praktijk heeft hen in het ongelijk gesteld en — de partij is sedert veranderd in een overtuigde voorstandster van het Departement en zijn werkwijze.

Naar aanleiding van hetgeen in de 2e Kamer over het nieuwe Departement werd gezegd, dient aan de vergetelheid ontrukt te worden de uitspraak van den heer Van Kol, luidende: „Mijnerzijds meen ik, dat als leidraad voor het landbouwdepartement zal gelden, zoo eenigszins mogelijk, *om allen rechtstreekschen dwang* te vermijden, die de cultuur zelfs van de eigen gewassen gehaat zou maken en wantrouwen tegen het nieuwe Departement zou opwekken".

Deze leidraad is inderdaad steeds bij het Departement gevolgd en zal ook in de toekomst streng in acht moeten worden genomen. Zeer juist heeft de heer Van Kol ingezien, dat bij de landbouwvoorlichting elke dwang een averechtsche uitwerking heeft.

Treub als directeur.

Na zijn aftreden wegens ziekte heeft Treub een overzicht van zijn werkzaamheden geschreven, waarmede hij op de hem eigen heldere en zakelijke wijze de meeningen der zwartkijkers volkomen heeft gelogenstraft.

Spr. gaf daarop een uiteenzetting van dezen arbeid en besloot.

Mijns inziens is Indië aan prof. Melchior Treub grooten dank verschuldigd voor hetgeen hij voor de ontwikkeling van het Landbouw-Departement op velerlei gebied heeft gedaan.

Niet alles wat hij heeft uitgestippeld is in vervulling gegaan, ook omdat de omstandigheden zich hebben gewijzigd, maar in zijn tijd zou niemand zijn werk hebben kunnen verbeteren.

Zeide ik reeds, dat 25 jaren slechts een korte periode is in de ontwikkeling van een Landbouw-Departement, vooral in een tropisch land, waar in verschillend opzicht nog primitieve toestanden en begrippen heerschen, spreekt zulks te meer.

Tevredenheid en bevrediging.

En gaat men dan na, wat in de achter ons liggende periode met betrekkelijk geringe middelen is bereikt, dan is een gevoel van tevredenheid en bevrediging allerminst misplaatst.

Ik loop geen gevaar hierbij van hoogmoed beschuldigd te worden, daar ik zelf pas korten tijd de leiding van het Departement heb en het dus gaat om de resultaten van het werk mijner ambtsvoorgangers.

Uit den aard der zaak blijft er nog veel te wenschen over, maar zij die alleen zien wat nog niet gedaan is en geen oog hebben voor hetgeen reeds werd bereikt — gelukkig zijn er dat niet velen — maken zich aan onbillijkheid schuldig en kennen de waarde niet van de spreuk van La Fontaine: *L'avarice perd tout en voulant tout gagner*".

De landbouwvoorlichting, het landbouwonderwijs en de binnenvisscherijbemoeienissen hebben zich als een olievlek over Nederlandsch-Indië uitgebreid. Deze dienst, die geleidelijk aan meer en meer waardeering bij den landbouwer is gaan vinden heeft zich krachtig ontwikkeld. In dezelfde richting gaat de Nijverheidsvoorlichting, welke nog betrekkelijk klein van opzet is, maar die den weg voor zich ziet, waarop gestadig kan worden voortgegaan. Vooral op textielgebied openen zich perspectieven, die hoopvol stemmen.

Het Algemeen Proefstation voor den Landbouw, waaronder o.a. het Instituut voor Plantenziekten en het Bodemkundig Instituut, zijn behoorlijk georganiseerd en verrichten goed werk.

De Burgerlijke Veeartsenijkundige Dienst met het Veeartsenijkundige Instituut hebben zich ontwikkeld tot organisatie's, bij welke de bescherming van den veestapel volkomen verzekerd is. Dit beteekent in tropische gebieden, met het voortdurend gevaar van het uitbreken of den invoer van besmettelijke veerziekten, moet voor iedereen duidelijk zijn.

Verder staat het Boschwezen op solide beenen, vooral na de door dr. Rutgers in samenwerking met de hoofdinspecteurs Duyfjes en Braat ontworpen reorganisatie en kan 's Lands Caoutchoucbedrijf tot de best beheerde ondernemingen worden gerekend.

Het Centraal Kantoor voor de Statistiek is uitgegroeid tot een belangrijk orgaan van Overheidszorg en de I.C.A. komt meer en meer tot zijn recht.

Bij deze voorbeelden zal ik het laten. Veel zou ik daar nog aan toe kunnen voegen, maar het lijkt mij niet het geschikte moment om verder in bijzonderheden te dalen.

Is is in de afgeloopen 25-jarige periode veel en goed werk gedaan, waarvoor allen, die daaraan deel hebben gehad, lof toekomt.

Feitelijk vieren we heden een drievoudig jubileum. Het was nl. 1 dezer juist 10 jaar geleden dat het Kantoor voor Statistiek en de Indische Centrale Aanschaffingsdienst werden opgericht.

Prof. Van Gelderen en de heer Post van der Burg, die beiden hier aanwezig zijn, wensch ik met het 10-jarig jubileum van hunne afdeelingen van harte geluk. Indien evengenoemde inrichtingen zich blijven ontwikkelen, zooals onder hun bekwame leiding heeft plaats gehad, kunnen we uiterst tevreden zijn.

Geniet het Centraal Kantoor voor de Statistiek een groote populariteit, omdat het op uitstekende wijze werkt voor het publiek, de I.C.A., die werkt als efficiency-kantoor voor aanschaffingen ten behoeve van den Lande, geniet minder aanzien, daar hij vaak in botsing moet en *moet* komen met andere belangen. De leiding van dezen dienst is dan ook niet altijd een aangename geweest en vereischt ook thans nog veel beleid en takt.

Teekenend is dat ook de handel zelve tot het besef is gekomen dat de leveringen door middel van den I.C.A. de voordeelen biedt van reëele transacties, waarbij ongezonde handelspractijken, die bonafide handelaren benadeelen, geen kans van slagen hebben.

Ik hoop dat beide evengenoemde hoofdambtenaren nog vele jaren de belangen zullen blijven behartigen, die thans aan hun goede zorgen zijn toevertrouwd.

De groote cultures.

Wanneer we de verschillende onderdeelen van het Departement de revue laten passeeren, dan blijft ondanks veel belangwekkends in ander opzicht, toch de hoofdaandacht opeischen de behartiging van de landbouwbelangen der inheemsche bevolking en *voor zoover noodig* ook van de groote-cultuur.

Dat de groote-cultures onze hulp in het algemeen weinig noodig hebben, is algemeen bekend. Hun uitstekende organisaties en proefstation stellen die culturen in staat voor zichzelf te zorgen, al is ook gelukkig steeds een band van belangstelling, overleg en samenwerking met het Departement in menig opzicht blijven bestaan, waarvan wederzijds wordt geprofiteerd.

Het ideaal van Treub — die aan de totstandkoming van alle in 1905 bestaande particuliere proefstations had medegewerkt — was, dat elke groote cultuur een eigen proefstation zou onderhouden, maar *bij het Departement*. Bij de planters werd echter steeds sterker de behoefte gevoeld aan proefstations in het centrum der betrokken cultures, opdat zij meer direct met de praktijk in contact zouden komen. Het gevolg hiervan was, dat na Deli de proefstations voor de bergcultures een meer eigen bestaan gingen voeren.

De verschillende Departementschefs hebben in de afgeloopen 25-jarige periode daaraan medegewerkt om te trachten een voor de belanghebbenden bevredigende oplossing te vinden. Spr. zette de ontwikkeling daarvan uiteen.

Met het Algemeen Landbouwsyndicaat bestaat een aangename en goede verhouding, evenals trouwens ook met de andere groote landbouw-organisaties: het Suikersyndicaat, de Avros, de D.P. V. en de Zusuma, hetwelk niet anders dan van heilzamen invloed kan zijn. Met de wetenschap, dat de groote cultures een onmisbare factor vormen en van overwegende beteekenis zijn voor de economische ontwikkeling van Nederlandsch-Indië, bied ik genoemde organisaties, de verzekering mijner krachtige belangstelling voor hun wel en wee, in de overtuiging, dat daarvan, waar noodig, gebruik zal worden gemaakt.

Bij de oprichting van het Departement werd tevens ingesteld een proefstation voor rijst (en tweede gewassen), waarmede de grondslag voor het thans bestaande Algemeen Proefstation voor den Landbouw werd gelegd.

Tevens werd toen de kiem gelegd voor den Landbouwvoorlichtingsdienst en het Landbouw-onderwijs, waaraan vooral door Lovink, maar ook door Sibinga Mulder en Rutgers veel aandacht werd geschonken.

Proefstations en voorlichting.

Zoo ontstond een combinatie van proefstation en voorlichting, die — op wetenschappelijke basis geschoeid — tot practische resultaten leidde, welke resultaten de bevolking daadwerkelijk tot betere inzichten en leering inzake cultuurmethoden als anderszins konden strekken.

Natuurlijk zijn de resultaten niet altijd even bemoedigend geweest. De landbouwer is conservatief en niet gemakkelijk van aannemen, maar we zijn op den goeden weg en het is mijn vaste overtuiging, dat het geld aan de landbouwvoorlichting der bevolking besteed, honderdvoudig zal worden vergoed, zooals ook de rijstkorrel haar waarde in volle halmen veelvoudig weergeeft.

Er zijn — ik zeide dit reeds in den aanvang van mijn rede — nog steeds pessimisten, die twijfelen aan het nut van de landbouwvoorlichting aan den Inlander, doch bijna zonder uitzondering is dat een gevolg van onvoldoende inzicht en kennis van zaken. Indien zij geregeld onze jaarverslagen zouden willen inzien — wat ze nimmer doen — zou hun meening ongetwijfeld veranderen.

Vooraanstaande personen uit de Inlandsche wereld, waaronder velen die uit den aard van hun werkkring met de landbouwvoorlichting in contact zijn gekomen, juichen het werk van dien dienst zeer toe en dit is mijns inziens het beste bewijs dat we den juisten weg bewandelen.

Hetzelfde kan gezegd worden van de nijverheidsvoorlichting, welke dienst bestemd is om evenals zijn broeder in den landbouw, zijn invloed over onzen geheelen Archipel te doen gelden.

Intusschen zouden we ongetwijfeld al verder zijn geweest, indien de groot oorlog er niet tusschen was gekomen. Lovink en vooral Sibinga Mulder werden daardoor jaren in beslag genomen voor de voedselvoorziening, de rijstdistributie en de contrôle op den uitvoer van grondstoffen, zoodat andere plannen en denkbeelden tijdelijk op den achtergrond geraakten.

Niettemin hebben beide Departementschefs het Departement een belangrijk stuk vooruitgeholpen.

Ook Rutgers, die veel tot stand bracht, werd gehandicapt, en wel door de noodgedwongen bezuiniging, al moet ik daar dadelijk aan toevoegen, dat hij het Departement voor noodlottige verzoberingen heeft weten te behoeden.

Vroeger reeds, heb ik respect gehad voor mijn ambtsvoorgangers, maar nu ik als Departementschef van nabij heb kunnen gadeslaan wat door hen is verricht, is mijn gevoelen veranderd in groote bewondering.

Op dezen dag breng ik ook aan hen een eeresaluut voor hetgeen zij in het belang van het Departement en van het Land hebben tot stand gebracht.

Ik hoop dat deze dag bij U allen nog lang in herinnering zal blijven en dat hij zal bijdragen tot versterking der banden van samenwerking, zoowel binnen het departement als naar buiten, zonder welke eendracht het niet ten volle aan zijn taak kan beantwoorden.

* *
*

In zijn rede verwees de directeur eenige malen naar het gedenkschrift, dat heden is verschenen, op buitengewone wijze verzorgd en verlucht met vele foto's en andere illustraties.

Wij komen daarop nader terug. Na hem voerden het woord de heer Ch. G. S. Braat, hoofdinspecteur van dienst van het Boschwezen, de heer J. W. Meyer Ranneft, voorzitter van den Volksraad, de heer C. van den Bussche, directeur van Financiën, prof. dr. W.M. Docters van Leeuwen, directeur van den Plantentuin, de heer Jelgerhuis Swildens, voorzitter van het Suikersyndicaat, de heer Van Valkenburg, waarnemend voorzitter van het Algemeen Landbouwsyndicaat, mr. R. Fruin, vertegenwoordiger van de D.P.V. en de A.V.R.O.S., R.A.A. Soejono, de heer W. L. Utermark van het Handelsmuseum en van het Koloniaal Instituut, prof. dr. O. de Vries, vertegenwoordiger der particuliere proefstations, prof. dr. C.D. de Langen, voorzitter van den Natuurwetenschappelijken Raad, de resident de heer Van der Hoek, de waarnemend burgemeester de heer Tiedeman en de regent R.T.A. Soerjadjanegara.

Nadat de redevoeringen gehouden waren vertrok de Landvoogd weer, waarna de aanwezigen in de gelegenheid waren in de leeszaal van de Sociëteit den directeur van het jubileerende Departement hun gelukwenschen aan te bieden.

Na gedane Arbeid....

Heden beëindigde de heer J. Roeleveld zijn laatste reis als gezagvoerder der K.P.M. met het s.s. *Plancius*, dat hedenmorgen te Tandjong Priok aankwam.

Op den tocht van Soerabaia naar Batavia werd hij door de agentschappen te Soerabaia en te Semarang met bloemen gehuldigd.

De heer Roeleveld zal Woensdag a.s. met de *P.C. Hooft* naar Holland vertrekken.

Ons nummer van heden

(Zes bladen en de Kindercourant.)

BINNENLAND.

Het zilveren feest van het departement van Landbouw.

De directeur van G.B. vertrekt 9 April met verlof.

Het postvliegtuig is te Akyab aangekomen.

Vragen van mr. Fruin en ir. Cramer inzake de actie tegen de P.N.I. In Bandoeng schijnt het onderzoek bezwarende resultaten te hebben opgeleverd.

De *Koningin der Nederlanden* komt morgen met de mail aan.

NEDERLAND.

Den Haag heeft de gedelegeerden ter tweede Herstelconferentie ontvangen. Veel belangstelling in de conferentiezaal, weinig daarbuiten.

BUITENLAND.

De Belgische koninklijke familie is naar Rome vertrokken, waar toebereidselen gemaakt worden voor de koninklijke bruiloft.

Verscheidene kinderen verloren het leven door de ontploffing van een petroleum-tank te Londen.

Ontzettende vliegramp in Californië tijdens het opnemen van een film.

Brand in het Huis van Afgevaardigden te Washington.

FOR OUR ENGLISH READERS.

4 Children died by explosion of petroleumtank in London.

Second reparations-conference opened at The Hague.

Belgian royal family departed for Rome in connection with royal wedding.

Serious air-disaster in Calfornia.

DE BIJBLADEN.

Het Derde Blad: Ir. Armstrong over het transatlantisch luchtverkeer.— Dr. Boris Raptschinsky, onze Russische medewerker, over „het laatste bedrijf van het Russische treurspel". — Verder buitenlandsch en Nederlandsch nieuws. — Feuilleton.

Het Vierde Blad: Kunst en letteren: Mussolini als Romancier, Koos Speenhoff, Boekbesprekingen. — Onze Parijsche modebrief. — Onze Tuinen-medewerkster aan het woord over potplanten.

Het Vijfde Blad: Het grootste bergingswerk ter wereld. — Wetenschappelijk nieuws. — Buitenlandsch sportnieuws. — Juridische Vragenbus.

Het Zesde Blad: Radio- en Filmnieuws. — Schaakrubriek. — Kindercourant.

Nederland-Express.

Het s.s. *Johan de Witt*, 11 December jl. van Batavia vertrokken, arriveerde te Genua 3 Januari 7 uur v.m.

Passagiers, die per „Nederland-Express" doorreisden, arriveerden 4 Januari te den Haag 9.45 v.m., Amsterdam 9.36 v.m. en Rotterdam 9.52 v.m.

Directeur De Iongh met Verlof.

De directeur G. B, ir. D. de Iongh, vertrekt op 9 April met de *Tabanan* met buitenlandsch verlof. Ir. J. A. Lagas, hoofd van het Bureau voor technisch-economische adviezen van het Departement G.B., zal hem vervangen, meldt het *A.I.D.*

Douceurtjes.

De 10 mille, die de *Haagsche Post* heeft uitgeloofd voor het eerste radiogesprek van Holland met Indië, zijn op aanwijzing van het Kon. Instituut van Ingenieurs als volgt verdeeld:

Voor de huldiging van de nagedachtenis van wijlen dr. de Groot zal f 1000.— worden besteed. Verder krijgen de volgende heeren elk f 1000.—: ir. Koomans en ir. Roosenstein van den Nederlandschen dienst, ir. Langendam, ir. van Dissel, ir. Einthoven en ir. de Haas van den Indischen dienst, ir. Holst, ir. van der Pol en ir. Numans van Philips Eindhoven.

Eindelijk gepakt.

Hedenmorgen werd zwaargeboeid uit Bangkok alhier aangebracht Soepakat, een der meest beruchte communistische leiders van de relletjes in 1926. Hij wist indertijd uit te wijken, voor men hem kon grijpen.

Terzijde.

Vergissing.

We hadden gisteren eens iets echt leuks in de krant. Neen, zegt u nu niet „bij uitzondering", dat is hatelijk. Wel waar is het, dat wij het bij vergissing in de krant hadden. Ik zie niet in waarom we daarvoor niet rondweg zouden uitkomen.

In het derde blad hadden wij een schoon verhaal over het jubileum van den Hofkapper. Met zijn portret er bij. Maar het was zijn portret niet. Het was dat van prof. Jelgersma.

Toen wij het merkten was het te laat. De pers draaide; het is gemakkelijker een lawine te keeren dan een pers die draait, te doen stoppen.

De fout was dus niet te herstellen.

De redactie probeerde toen *to make the best of it*. De één zei: niets van zeggen. Dat merken ze toch niet. Niet aangenomen. Motief: Men moet het intelligentie-peil van den doorsnee lezer niet te pessimistisch beoordeelen.

Veel beter, vond een ander, het te laten voorkomen of de fout met opzet gemaakt is om eens te zien of de lezers het merken. Dat was nòg naïver.

Daar trapt letterlijk niemand van de lezers in.

Nee, het is veel interessanter uit te maken of er voor eenige partij reden is zich beleedigd te gevoelen. Aan den eenen kant de kapper, die jubileert, en overwien een heel stuk in de krant staat. Inplaats van zijn foto is die van een hoogleeraar — ook een man met een uitstekende reputatie — erbij gezet. En uit het bijschrift moet de lezer opmaken, dat het de kapper is.

Kan deze kapper zich benadeeld voelen? Ik meen van niet, want de hoogleeraar is niet de eerste de beste. En bij heeft óók een behoorlijk gezicht.

Aan den anderen kant de hoogleeraar, die al meermalen in de krant heeft gestaan; wegens het bereiken van den zeventigjarigen leeftijd eindelijk op nonactief is gesteld. Redelijkerwijs kan deze dus niet verwachten, dat zijn portret vooreerst nog eens in de krant komt. *)

En nu staat het er tòch in. Dat is onverwacht. Bijgevolg: Een verrasing. Een dubbele, want de hoogleeraar in ruste bemerkt dat men hem verwisseld heeft met een kapper. Niet de eerste de beste kapper. Integendeel: een Hofkapper die vijftig jaren in zijn zaak zit en die een stuk historie van den Haag geworden is, zoo, dat als je in de Spuistraat loopt en hij met zijn bloote hoofd met benijdenswaardig veel haar passeert je vriend hem aanwijst: zeg daar heb je nu Justman Jacob, de Hofkapper met een hoofdletter.

Met zoo iemand verward te worden, kan niet grievend zijn, zelfs niet voor een professor. Bovendien jubileert de kapper en de hoogleeraar niet. De prof. is in de plaats van den kapper getreden; onwillens natuurlijk, maar de kapper is dan toch maar geëcarteerd.

Natuurlijk neemt dit alles niet weg dat de redactie een fout maakte en de lezer nu toch het gevoel heeft dat hij er door genomen wordt; op de manier die hem zou doen zeggen: je smoesje is goed, maar je eet beter, of een dergelijke gemeenplaats.

Ik zeg ook niet dat het verstandig is dergelijke verwisselingen te maken, maar als zij er eenmaal is moet je net doen als een jonggehuwd paar dat nog geen nakomertje wil hebben en er toch een krijgt. Die vinden het óók niet erg. Kijk eens: Het zou heel iets anders geweest zijn wanneer er bij het stuk van den kapper een foto had gestaan van een berucht misdadiger of van een man met een absoluut kaal hoofd, terwijl men in het stuk kan lezen dat de Hofkapper een zilveren haardos heeft. Maar daar had de redactie dan weer niet ingeloopen. De lezer begrijpt natuurlijk best dat dit de heele geschiedenis is.

Maar nu eens eerlijk, man tegen man, en oog in oog: zoudt U het heusch hebben gemerkt, als wij het niet verteld hadden? Of denkt U nu ten slotte dat het portret van den kapper wel echt en dus niet van den hoogleeraar is?

---

*) 't Is Anders, zegt Koos Speenhoff altijd. Dat gaat ook hier op. Want nadat dit geschreven was kwam het telegram binnen dat prof. Jelgersma zijn aftreden aankondigt. Hij is dus nog niet in ruste en zijn portret had óók recht op een plaats in de krant, net als dat van den Hofkapper. Is dat even een bof? Wij zijn een dag te vroeg geweest met zijn portret; alleen het onderschrift deugt niet, Nu is de Hofkapper de gedupeerde, Honderd excusses aan zijn adres van

DE R.

Cholera.

Te Daloe Daloe in het landschap Tamboesai op S.O.K. hebben zich zeven gevallen van cholera voorgedaan, waarvan één met doodelijken afloop. Men heeft medischen bijstand gevraagd aan den hoofdinspecteur van den D. V. G., aangezien men bang is voor een catastrophe als in 1925 bij de pokkenepidemie.

Overleden.

Te Semarang is overleden de wedana van de algemeene recherche Raden Soesatio (Aneta).

Moord.

De *Koer.*, verneemt uit Benkoelen, dat de heer Schmitz, een mijnopziener aldaar, in een mijngang van de mijn Lebong Datai door een koelie, onmiddellijk, volgens de bewering van den koelie, na het geven van een klap, is doodgestoken.

Ontvangsten P.T.T.

De ontvangsten van de P.T.T. over November bedroegen f 2.964.898 tegen f 2.958.243 in November 1928.

Telefoon Indië — Holland.

In de maand November werden tusschen Nederland en Indië 322 telefoongesprekken gevoerd, waarvan er 212 door Indië waren aangevraagd. Herleid tot gesprekminuten geven zij tezamen een getal van 1344, waarvan 849 voor Indische rekening. De gemiddelde opbrengst per spreekdag was f 289,88.

DE ACTIE TEGEN DE P.N.I.

Vragen van mr. Fruin.

Het lid van den Volksraad, mr. Fruin, heeft de volgende vragen tot de regeering gericht:

Naar aanleiding van de in den ochtend van 29 December jl. over geheel Nederlandsch-Indië gedane huiszoekingen bij vele leiders van de P.N.I. zou steller dezes gaarne vernemen:

1e. of de regeering niet eindelijk den tijd gekomen acht, dat door den procureur-generaal requisitoir wordt genomer, strekkende dat de P.N.I. verklaard worde tot een vereeniging in strijd met de openbare orde;

2e. of de regeering bereid is om, in afwachting daarvan, de bij artikel 8a van de ordonnantie opgenomen in Stbl. 1919 No. 27, zooals dit sedert is gewijzigd, bedoelde beperkingen in de uitoefening van het recht van vergadering, overeenkomstig artikel 8b dier ordonnantie, in geheel Nederlandsch-Indië voor de P.N.I. in het leven te roepen.

*

Vragen van ir. Cramer.

Het lid van de Tweede Kamer ir. Ch. G. Cramer, de specialist voor Indische zaken van de S.D.A.P., heeft een schriftelijke vraag aan den minister de Graaff gericht, of deze bereid is ten spoedigste de motieven, die geleid hebben tot het verrichten van de huiszoekingen en arrestaties in Indië op Zondag l.l., en de resultaten van het onderzoek aan de Kamer mede te deelen.

*

Niet heelemaal ten onrechte . . .

De speciale correspondent van Aneta seint uit Bandoeng, dat de volgende leden van de P.N.I. thans aldaar preventief zitten in de gevangenis: de voorzitter Soekarno, de secretaris Gatot Mangoenpradja, de administrateur van de *Banteng Priangan* Maskoen, Soepriadinata, adjunct-commies bij de P.T.T. en evenals Maskoen cursusleider; verder Soekemi, hoofd van de Taman-Siswoschool, Mohamad Tajip, gewoon lid, en Inoperbatasari, voorzitter van de cursusbeweging der partij.

Iskaq zit nog niet in preventief, doch is slechts voorloopig aangehouden en opgeborgen in het politiebureau te Kosambi in het belang van het onderzoek.

Het preventief zetten van bovengenoemden moet wel gebaseerd zijn op gevonden bewijsmateriaal, dat hun als plegers van strafbare handelingen aanwijst. Welke feiten zij echter op hun boekje hebben staan, is niet bekend. De resident weigert beslist de geringste aanwijzing te geven.

Voor het overige zijn te Bandoeng en omstreken nog een honderd personen in het belang van het onderzoek aangehouden.

*

Geen ontstemming.

De resident ontkende de juistheid van het bericht, dat ook de loyale inheemsche bestuursambtenaren zeer onaangenaam zouden zijn getroffen door de huiszoekingen en de arrestaties. Hij verklaarde, dat het Inheemsch B. B. bij de uitvoering der maatregelen de grootst mogelijke medewerking heeft verleend, terwijl men toch mag aannemen, dat men ongetwijfeld „lijdelijk verzet" bij die uitvoering had moeten ondervinden, indien de ontstemming zoo algemeen was.

De resident erkende, dat men den regent van Midden-Priangan Wiranata Koesoema geheel onkundig had gelaten. Dat is gebeurd omdat de regent zenuwziek is. Wel heeft de resident, kort voordat men tot het verrichten der huiszoekingen overging, den waarnemend regent ingelicht.

*

Geen bezwarend materieel.

Aneta heeft zich, naar aanleiding van een bericht in het *A.I.D.*, dat de politie bij de jongste huiszoekingen bij de extremisten zeer bezwarend materiaal moet hebben gevonden tegen den heer Middendorp, die ongeveer April 1929 uit Holland is teruggekomen en verboden lectuur uit handen der extremisten in Nederland zou hebben ontvangen om die over te brengen aan de extremistische leiders op Java, tot den heer Middendorp zelven gewend.

Deze verklaarde in Nederland totaal geen contact met de extremisten te hebben gehad. Hij reconstrueert de oorsprong van het bericht op de volgende wijze: enkele dagen voordat de heer Middendorp uit Nederland vertrok, ontving hij van een vooraanstaand, niet tot de linker-oppositie behoorend sociaaldemocraat enkele exemplaren van 'n brochure „Indonesië vrij", geschreven door Hatta, om deze aan een bekend Indonesisch politiek persoon te overhandigen.

De inhoud van deze brochure bestond uit de verdedigingsrede, welke Hatta voor den rechtbank te 's Gravenhage heeft gehouden in de bekende zaak der Indonesische studenten. De rede is als brochure in Nederland bij den socialistischen boekhandel „Ontwikkeling" verkrijgbaar. Bovendien is het boekje hier te lande gerecenseerd en verscheidene malen hier in de bladen geadverteerd. Zulks had nog in Mei en Juli van het afgeloopen jaar plaats.

De procureur-generaal machtigt Aneta mede te deelen, dat het bericht van het *A.I.D.* onjuist is.

*

Sans rancune.

Het onderzoek der bescheiden, hetwelk is gehouden na de aanhoudingen der P.N.I.-bestuursleden te Soerabaja, heeft, naar reeds werd gemeld, geen termen opgeleverd om bedoelde personen verder aan te houden, weshalve het twintigtal op vrije voeten is gesteld.

De voornaamste leiders werden, naar de *Ind. Crt.* meldt, door politieke vrienden in auto's afgehaald en zouden daarbij op allerlei versnaperingen getracteerd zijn, waarschijnlijk teneinde hen zoo spoedig mogelijk het intermezzo der aanhoudingen te doen vergeten! Een enkele bekende volmondig het nut der aanhoudingen; een der leiders zou bij het afscheidnemen een politieman met het nieuwejaar hebben gelukgewenscht, onder toevoeging van de woorden: sans rancune . . . .

De Soenan wil een ander.

Zooals men weet heeft de Commissie voor beoordeeling van de ingekomen ontwerpen voor den monumentalen poort aan den ingang van den Aloon-aloon te Solo, welke poort door de burgerij en landhuur van Soerakarta aan den Soesoehoenan wordt aangeboden, den eersten prijs toegekend aan het ontwerp van den heer Frans Cleton te Djokja.

De uitvoering van dit ontwerp zou bovendien vallen binnen het bedrag, dat bijeen was gebracht voor den bouw van deze poort, zoodat slechts de goedkeuring van den Vorst mankeerde om tot den bouw over te gaan.

Evenwel bij het bezoek van de tentoonstelling, welke werd gehouden van de ingezonden ontwerpen, heeft de Soenan te kennen gegeven de voorkeur te schenken aan een ander ontwerp dat niet voor een eersten prijs in aanmerking kwam, in de eerste plaats om het ontwerp en den opzet, in de tweede plaats om de zeer waarschijnlijk practische onuitvoerbaarheid, meldt *Mat.*

Het is nl. een vrij fantastisch ontwerp met pauwen en gestyleerde bokken, garoeda's, en andere figuren en de commissie was behalve van meening, dat het ontwerp niet de voorkeur verdiende, er bovendien van overtuigd, dat, indien het kon worden uitgevoerd, het bovendien meer geld zou kosten dan beschikbaar was.

Doch aangezien de Soenan als degene, wien het geschenk wordt aangeboden, het volste recht heeft de voorkeur te schenken aan dat ontwerp, dat hem het meest lijkt, wordt de commissie thans voor een minder vlot en onaangenaam dilemma geplaatst.

Wat natuurlijk niet de minste afbreuk doet aan de waardeering door de commissie van de ontwerpen, zooals die zijn binnengekomen.

Een Bofje.

Dezer dagen te Malang vertoevende, was de heer W., administrateur van de onderneming „Randoeagoeng", na een remise groot f 3000,— te hebben ontvangen, naar de sociëteit „Concordia" gegaan en vandaar naar het restaurant „Eldorado", meldt de *Mal.*

Zijn auto had hij gestald op het voorerf van de R. K. Kerk en het geld, hetwelk in een valiesje was gesloten, in den wagen achtergelaten onder de hoede van een vertrouwde ondernemingskoelie; zoo had hij reeds meerdere malen gedaan en het was immer goed gegaan.

Dezen keer liep het evenwel mis.

Toen de heer W. omstreeks twee uur in den nacht uit „Eldorado" vandaan kwam, trof hij den inlander slapende aan, terwijl het valiesje met de f 3000,— verdwenen was.

Een mantri-politie op ronde, en zich toevallig ophoudende in de nabijheid van de sociëteit, bemoeide zich met deze aangelegenheid en trof onmiddellijk de meest uitgebreide maatregelen, welke leidden tot twee aanwijzingen.

Huiszoekingen, eenige dagen later verricht bij twee verdachten, hadden een verrassend succes; bij den eene werd f 1600,— aangetroffen, bij den andere f 1000,—. Het ontbrekende geld bleek reeds besteed aan preciosa en diverse genoegens.

Door de activiteit en grooten speurzin van boven bedoelde mantri-politie der recherche, Soedjono, heeft de heer W. thans slechts een schadepost te boeken van eenige honderden guldens.

BEVOLKING VAN BATAVIA.

Gevestigd:

W.J. Cabri, Kemajoran 106, van Bandoeng.
W. J. C. Cohen, Kramat 91/95, van Nederland.
F.H. Domingus, Gg. Baroe Kramat 4, van 's-Gravenhage.
C. Doorenbosch, Gg. Halte Dierentuin 14, van Soerabaja.
A. A. Gouw geb. Sahupala, Gg. Secretarie 5, van Sindanglaja.
J. Mooy, Gg. Holle 47, van Apeldoorn.
F. Pattiwaël van Westerloo, Sindoroweg 45, van Soerakarta.
W. L. A. Perguin, Gg. Secretarie 5, van Sindanglaja.
O. R. Riedel, Koningsplein W. 4, van Tjihideung (Lembang).
C. de Rot, Krekot 65/67, van Soerabaja.
Mej. E.C. van den Tempel, Kebon Sirih 131, van Hilversum.
B. W. Visser, van Heutszboulevard 35, van Zeist.
M. J. S. de Waard, Noordwijk 14, van Soerabaja.
G. J. Bazendijk, Gg. Cornelis 6, van Nederland.
J.A. Boymans, Krekot 69, van Tg. Karang.
W.L.F. Cowley, Garoetweg 27, van Europa.
J. H. W. Ehlhart, Waterlooplein W. 15, van Utrecht.
E. Fleischer geb. Worms, Gg. Chaulan 9, van Nederland.
J. H. A. van Heel, Gg. Paseban 76, van Holland.
P.H. Isinger, Laan Trivelli 20, van Depok.
M. de Jong, Koningsplein W. 12, van Rotterdam.
E. Kamerling geb. Reints Bok, Salemba laan 7 pav., van Nederland.
H. Kleber, Komediebuurt 3 pav., van Soerabaja.
J.J.J. Kroeze, Gg. Kemajoran Oedik 120, van Magelang.
J.C. Niederer geb. Worms, Gg. Chaulan 9, van Amsterdam.
A. J. Patist, Molenvliet W. 2a, van 's-Gravenhage.

Uit de Provincie.

(Van onze correspondenten)

BUITENZORG.

Leger des Heils.

Naar wij vernemen, zullen van wege het Leger des Heils op Woensdag den 8sten en Donderdag den 9den Januari a.s. telkens des n.m. ten 6.30 uur, groote Lichtbeelden voorstellingen worden gegeven.

Op Woensdag den 8sten Januari uitsluitend voor kinderen en op Donderdag den 9den Januari een voorstelling voor volwassenen.

Deze samenkomsten zullen worden gehouden in de Protestantsche Kerk, daartoe door het Kerk bestuur welwillend beschikbaar gesteld, en geleid door den divisie officier van het Leger des Heils voor Java, brigadier F. Palstra.

Een ieder wordt hartelijk uitgenoodigd deze bijeenkomsten bij te wonen en de kinderen te zenden, er valt te genieten voor hoofd en hart.

SOEKABOEMI.

Soekaboemische Kunstkring.

Nog altijd tracht ons volijverig Kunstkringbestuur zijn leden en kunstliefhebbers waar voor hun geld te geven en ware kunst te doen genieten. Jammer genoeg wordt dit niet altijd ten volle geapprecieerd. Tenminste er worden gelegeld concerten gegeven voor half leege zalen. En dit laatste is jammer. De kunstkring verdient zeker meer belangstelling.

Donderdag a.s. zal E. Robert Schmitz, de bekende pianist, alhier een concert geven. Laten wij hopen dat de belangstelling dan grooter zal wezen.

Machinefabriek Braat.

Het is nu juist een jaar geleden, dat de Machinefabriek Braat het Technisch Bureau Assendelft de Coningh heeft overgenomen en onder denzelfden naam de zaken voort zet. Het moet de firma zeker naar den vleesche zijn gegaan, gehoord het feit dat op heden zij haar 100ste Theesorteermachine heeft afgeleverd.

Dit heugelijk felt heeft de firma niet zonder meer voorbij willen laten gaan zij organiseerde een klinkende fuif voor het Inlandsch en Europeesch personeel. Een optocht door de stad stond op het program.

Een Gemeentelijk ziekenhuisbedrijf.

Door een der raadsleden werd tijdens de behandeling van de ontwerp begrooting over 1930 de vraag gesteld welke resultaten de Gemeente heeft bereikt inzake het voorstel van de Gemeente om een regeling te treffen met de Soekaboemische Rubber en Plantersvereeniging. Door den voorzitter werd toen geantwoord, dat aanvankelijk werd gerekend op 100 aangeslotenen, doch dat niet meer als 22 Ondernemingen zich hebben aangeboden.

Het voorstel van de Gemeente was om tegen een bepaalde contributie de employés van de ondernemingen een bepaalde reductie te verleenen op de verpleegkosten. De meeste ondernemingen zenden echter hun zieke koelies als behoeftigen met een soerat miskien van het dessahoofd.

Alweer een bewijs dus, dat zelfs met goede voorstellen het Gemeente Ziekenhuis nog niet *lakoe* in. Men laat zich liever ergens anders verplegen.

Hoe komt dat? Waar hapert het?

Op voorstel van den heer Hens wordt thans een onderzoek ingesteld of beter commerciëel beheer niet mogelijk is.

BANDOENG.

Regent-gedeputeerde.

Van Inlandsche zijde is de wensch geuit den regent van Bandoeng, R.A.A Wiranatakoesoema, verkozen te zien tot gedeputeerde van den provincialen raad van West-Java en aangezien van Europeesche zijde in den raad geneigdheid bestaat de candidatuur te steunen, is er alle kans dat de wensch in vervulling zal gaan.

De P.P.B.B. te Bandoeng.

Door de afdeelingen in West-Java der Perhimpoenan Pegawei Bestuur Boemipoetra zal op Zondag 12 dezer in de kaboepaten alhier onder voorzitterschap van den regent een vergadering worden gehouden teneinde tot oprichting te geraken van een departement West-Java. De bedoeling is, dat het departement de trait-d'union zal vormen tusschen het hoofdbestuur en de afdeelingsbesturen van dezen bond van Inlandsche bestuursambtenaren.

In het Noordelijk deel van Bandoeng, ten Noord-Oosten van het gebouwencomplex van gouvernementsbedrijven, is een heele lap gronds, toebehoorende aan den heer R. Natakoesoema, waarop Zondag a.s. de opening der nieuwe kampong Babakan-Pasirkodja feestelijk zal worden gevierd met slametan, najoeban en verschillende volksspelen.

Toewijding.

Sedert gisteren zijn de militairen niet meer geconsigneerd in verband met de actie tegen de P.N.I., doch de politie blijft doorgaan met het verrichten van zeer zware diensten. Zeer terecht heeft de hoofdcommissaris van politie alhier het politiecorps zijn groote tevredenheid betuigd over de betoonde plichtsbetrachting en toewijding. Zelfs de zieken hebben op eigen verzoek deelgenomen aan de zware diensten, toen zij merkten dat met man en macht moest worden opgetreden.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Voor Australië.

Op Dinsdag 7 Januari a.s. wordt om 2 u. v.m. een post gesloten voor Oost- en Zuid-Australië per s.s. *Malabar* via Soerabaja.

Laatste lichting van aangeteekende stukken Maandag 6 Januari ten 6 u. n.m.

Provinciale Autobelasting.

Men schrijft ons van officiëele zijde:

Naar ons gebleken is verkeeren meerdere eigenaren van auto's in de Gemeenten Batavia en Meester-Cornelis in de meening, dat alle auto's zonder meer in de Provinciale autobelasting zullen worden aangeslagen.

Dit nu is niet juist.

In artikel 2 toch der betrekkelijke verordening wordt bepaald, dat *geen belasting* zal worden geheven van de binnen het ressort eener stadsgemeente gehouden motorrijtuigen, welke niet op de provinciale en (of) regentschapswegen worden gebruikt. Teneinde voor deze vrijstelling van belasting in aanmerking te kunnen komen, moet de houder aan het College van Gedeputeerden schriftelijk verklaren, dat zijn motorrijtuig(en) niet op de provinciale- en (of) regentschapswegen gebruikt zal (zullen) worden.

Zij, die dus niet voornemens zijn met hun auto buiten de grenzen der Gemeenten Batavia en Meester-Cornelis te gaan, dienen zulks schriftelijk aan het College van Gedeputeerden (adres: Gouverneurskantoor, Batavia) mede te deelen, in welk geval zij van de belasting worden vrijgesteld.

40 Jaar Indische Dienst.

Gisteren was het 40 jaren geleden, dat de heer F. E. Pochet, chef der zetterij aan de N.V. Drukkerij A. Emmink albier, voet aan wal zette in Indië. De heer Pochet is nog nimmer naar Europa teruggekeerd.

Als militair vertrok de heer Pochet in 1889 per s.s. *Salak* herwaarts en kwam hier 3 Januari 1890 aan. Gedurende zijn militaire loopbaan heeft hij o.a. onder Van Heutsz gediend. Na afloop van zijn dienstverband trad hij in dienst bij de Landsdrukkerij. Vandaar ging hij over naar het *Bataviaasch Nieuwsblad*, alwaar hij lange jaren de leider der zetterij was.

Na korten tijd bij de Drukkerij Albrecht werkzaam geweest te zijn, ging hij over naar de Drukkerij Emmink, waar hij thans sinds de oprichting der zaak nog werkzaam is.

De heer Pochet is in drukkerskringen zeker geen onbekende. Voor de klanten is en was hij steeds de algemeen gewaardeerde vraagbaak, wien niets te veel is om er zorg voor te dragen, dat men tevreden is.

De thans 59-jarige is nog steeds ten opzichte van ijver, trouw, toewijding, werklust en werkkracht ten voorbeeld te stellen aan velen zijner jongere collega's.

Een man op proef.

Het *Capitol* heeft deze week naast de aardige film van Laura la Plante, die reeds in ons blad besproken werd, nog een attractie: Tilly Bouwmeester zingt een aantal liedjes, door Pierre Perrin op den vleugel begeleid, en daarna spelen deze twee samen een één-actertje van vijf minuten, „Het Drempeltje", waarin de huwelijksmoraal van vijf jaren wordt vertoond. Capitol heeft met deze afwisseling in het filmprogramma veel succes.

U zult zoo langzamerhand vragen, wat het opschrift boven dit berichtje, „Een man op proef", eigenlijk te beteekenen heeft. Het is de titel van een Engelsch blijspel van Lonsdale, dat in de Hollandsche vertaling met veel succes bij het Hofstad-tooneel in Den Haag is gegaan. Zooveel succes, dat Tilly Bouwmeester het aanstonds van Cor van der Lugt heeft losgekregen om er ook Indië gelukkig mee te maken. Zij kondigt met Pierre Perrin en enkele anderen de première aan in den Stadsschouwburg op 25 Januari a.s.

Het Uiltje.

De fabrikanten van de bekende sigaren van bovenstaand merk vereeren ons een bijzonder fraaie en practische portefeuille „voor de auto". In enkele mica-vakken kan men zijn rijbewijs en nummerbewijs bergen. Wij vermoeden dat de politie, als zij eenmaal Uw rijbewijs, in deze portefeuille heeft gecontroleerd, nimmer meer vergeet, dat U zoo'n bewijs hebt en U dus ook nimmer meer aanhoudt!

Aanrijding.

Op Tjikini werd gisterenmiddag een Europeaan op zijn fiets gegrepen door een auto bestuurd door een Inlander. Hij moest met inwendige kneuzingen in de C.B.Z. worden opgenomen.

De schuld van het ongeluk ligt bij den chauffeur. De remmen van zijn wagen werkten onvoldoende.

Inbraken.

Het Pers-rapport vermeldt een tweetal inbraken, een bij een Chinees in Kampong Pedoerenan en een bij een Chinees in Kampong Serdang. In beide gevallen werden lijfgoederen en contanten gestolen.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Globe Bioscoop: „De Kozakken".
Capitol: „Een Nacht in een Taxi."
Deca-park: „Inkwartiering".
Kramat-theater: „Kapitein Zweep".
Universal Theatre: „Het zwarte Schaap".
Planten- en Dierentuin: Vooravond „Het Brandmerk van Zorro," naavond „Saxophone Suzie."

* * *

6 Jan. Kunstkring Pianoconcert Robert Schmitz.
8 Jan. Vad. Club.
10 Jan. Kunstkring. Tweede Pianoconcert Robert Smitz.
10 Jan. Kon. Bat. Ver. Volkenbond en Vrede.

BANDOENG.

Bioscopen.

Woensdag 1 Januari.

Concordia-Bioscoop: „De Gelukster."
Luxor: „Anna Karenina".
Empress Bioscoop: „Is U al verzekerd?"

Sociëteit „Ons Genoegen".

5 Jan. Kinderfeest, aanvang 6 uur 30 n.m.
11 „ Reprise „Gebroeders Kalkoen".
12 „ Matinee vanaf 11 uur 30 v.m.
18 „ Zaal verhuurd aan N.I.P.O.
19 „ Matinée, 11 uur 30 v.m.
25 „ Zaal verhuurd aan Black and White.
26 „ Matinée, 11 uur 30 v.m.
1 Febr. Pierrot- en Pierrettebal om fraaie prijzen. Andere kostuums zijn toegelaten, doch komen niet voor een belooning in aanmerking.

Grand — Hotel — Homann.

Zaterdag 4 Januari. Diner-Dansant. Souper-Dansant.
Zondag 5 Januari 7.15 — 9.15 nam. Buitengewoon Concert.

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen 7 uur: 12 mM.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 28,2° C.

PERSONALIA.

Tijdelijk toegevoegd aan den inspecteur bij den Burgerlijken Veeartsenijkundigen dienst in de 2de afdeeling met standplaats Fort de Kock, de gouvernements veearts 1e klasse, dr. H.J. Klasen.

*

Tijdelijk belast gedurende de ontstentenis van het hoofd van den veeartsenijkundigen ambtskring Makassar, nevens zijn eigen functiën, met den dienst in dien ambtskring, de wd. inspecteur bij den Burgerlijken Veeartsenijkundigen dienst in de 1e afdeeling dr. W.C.A. Doeve.

*

Overgeplaatst van Buitenzorg naar de gewestelijke hoofdplaats Menado (residentie van dien naam), het hoofd van het Klapperproefstation van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw, dr. A. Reijne.

*

Benoemd tot commies bij het landbouwkundig instituut van Landbouw, mej. C.M. Ch. Adams, thans commies bij de onderafdeeling zaadteelt.

*

Benoemd tot landbouwkundig ambtenaar 1ste klasse bij het algemeen proefstation van Landbouw, M. van der Neer, thans, idem bij de onderafdeeling van zaadteelt.

*

Belast met de waarneming van de betrekking van hoofdcommies bij de afdeeling Landbouw, mej. G.M.A. van Hartling.

*

De opzichter 1ste klasse bij het Boschwezen, Jaman, is op verzoek eervol uit zijne betrekking ontslagen.

*

De opzichter 1ste klasse, bij het Boschwezen, Mas Soemaatmadja, is in de uitoefening van zijne functiën geschorst.

*

Met ingang van 26 Januari 1930 bij den Militair Geneeskundigen Dienst bevorderd tot officier van Gezondheid 1ste klasse, de officier van Gezondheid 2de klasse, H. Nijk.

*

Benoemd tot assistent-resident bij den algemeenen bestuursdienst van het binnenlandsch bestuur op Java en Madoera, P. A. Beynon.

Hooggerechtshof.

Gedurende het rechterlijk jaar 1930 zijn naar Aneta meldt, de Kamers van het Hooggerechtshof van N.I. samengesteld als volgt:

de Eerste Kamer uit: de president mr. J.Th. Goossens en de raadsheeren meesters: P.N. van der Stok, I.J. Dermout, J. Elshout en E.F.R.A. Nierstrasz

de Tweede Kamer uit: de vice-president mr. W.W. Brouwer en de raadsheeren mrs. P.F. Woesthoff en L.M. Schoorel.

de Derde Kamer (Militair Hof) uit: de vice-president mr. E. Pino en de raadsheeren mrs A.C.H. Graafland en H. Lamberts.

Zittingsjaar 1929—1930.

Op Donderdag 9 Januari zal geen vergadering van het College van Gedeputeerden worden gehouden.

Het mensch'lijk leven is maar kort
En als de man wat ouder wordt
Moet hij zich menageeren.
Hij doet dit zonder dat hij mort
Als hij maar niet gedwongen wordt
Cadena's te ontberen. 5?dag

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

C. J. A. M. GELDENS
en
POPPY HAGENAAR

Bandoeng 1 Januari 1930. 1601
Huwelijksvoltrekking 8 Januari 1930.
Eenige en algemeene kennisgeving.

Getrouwd (bij volmacht)

Th. van der MEIJDE
en
ANNIE VOORHOEVE.

Weltevreden, Pegangsaän O. 25 pav.
Huwelijksinzegening in de Nieuwe Kerk Pintoe Besie op 5 Januari 1930 om 4 uur 45 m.
Geen receptie. 1591

Death

THE CHARTERED BANK OF INDIA AUSTRALIA & CHINA regrets to announce having received cable advice from England of the sudden death on January 2nd of

GAVIN R. ANDERSON,

following an operation. 1589

P. A. A. KOESOEMO JOEDO
en
B. R. A. MIRJAM

zullen gaarne Dinsdag 7 Januari 1930 van 7 — 9 u. des avonds ontvangen in de Militaire Societeit Concordia.
Kleeding voor Heeren: Licht. 1568

Langs dezen weg betuigen wij, ook namens verdere familieleden, onzen hartelijken dank voor de talrijke blijken van deelneming in ons smartelijk verlies

B. B. CAMONIÉ-geb. Smit
1620 en kinderen.

Soekaboemi, 4 Januari 1930. 1620

Jenne

Voor Zaterdagavond:

Varkensrollade
Getr. gehakt
Contrefilet
Gebakken kakap — tarbot
Huzaren-salade
Diverse soorten luxe brood
„ „ gebakjes
Appelbollen
Pensée-taarten
Kippen-croquetten enz.

Gateau Mac Mahon	à f 1.75
Bredasche Worstbroodjes	à f 0.20
Roombroodjes	à f 0.20
Frou-frou	à f 0.15
Progrés	à f 0.15
Gembervlinders	à f 0.12½

TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk
1593 Tel. Wl. 2000 en 1228

J. F. A. L. WILKENS

Keel-, Neus-, Oor- en Oog-arts
WATERLOOPLEIN NOORD 7.
Spreekuur 4.30 — 5.30
135z

H.D. MAC GILLAVRY
AMBARAWA

1654

Tandarts HAAGSMA

tot nadere aankondiging AFWEZIG. 1604

SPOEDGEVALLEN:
Dr. Bor Tel. Wl. 823
Dr. Eilerts de Haan „ „ 4000

Dr. J. SCHOUW
niet te consulteeren.

Waarnemer

Dr. J. van PUTTE
specialist huidarts
TANAH ABANG WEST 36.
Spreekuur 7 — 9 v.m.
1574 5 — 7 n.m.
TELEFOON 3150 WELTEVREDEN.

Mevr. M. W. G. M. BEEKMAN-Vuurmans

TANDARTS.
Palmenlaan 47, Tel. Mtg. 47
Spreekuren: van 8 — 9 v.m. en 5 — 6 n.m. en volgens afspraak. 1565

Dr. P. J. van PUTTE

Uitsluitend voor huidziekten en ziekten der urinewegen.

Tanah Abang West 36.

Spreekuren 7 — 9 uur v.m.
5 — 7 „ n.m.
1569

TE KOOP:

Een goed onderhouden

PONTIAC SEDAN
Model 1928
Nieuwe banden — Nieuwe Accu
PRIJS F 2400.— 1612
SALEMBAPLEIN 1 Tel. Wlt. 2883

John Pryce & Co

Bat. 32 & 72 — Welt. 395.

VENDUTIE
op MAANDAG 6 JAN. 1930
Kijkavond: Zondag 5-8 u. n.m.
ten huize van den WelEd.G. Heer

A. L. DE STERKE
Rijswijk 18 (paviljoenhuis Begeer van Kempen en Vos.)

Specificatie:
Keurige djati en rottan zitjes, *mooie lamp-nkappen*, kapstok met spiegel, *salonlamp, tapijten*, BROCAAT BEKL. SALON-AMEUBLEMENT, *schrijftafel met stoel*, boekenkast, *portières*, divan met kleed, *kussens*, ledikanten w.o *Engelsche*, diepe hang-, leg- en *spiegelkasten*, COMPLEET Q. A. EETKAMER-AMEUBLEMENT, *ijskast*, glaswerk, *compleet porceleinen eetservies*, radio-toestel, enz. enz. 1578

FRANZEN & Co.
KONINGSPLEIN
OOST No. 4

Vendutie
MAANDAG 6 DEZER
ten huize van den WelEdelG. Heer

H. J. VAN BUUREN
Alaydroeslaan No. 82

van een zeer netten en modernen inboedel, o.a.: Q.A. djati zitje, dito dames-schrijftafel met mooie boekenkast facetglazen, clubfauteuils, karpetten, prachtige schilderstukken, Westm. klok als nieuw; kleed- en slaapkamer-meubilair, keurig compl. Queen Anne eetkamer-ameublement en gedec. porcel eetservies.
KIJKAVOND: Zondag 5 dezer van 5 – 8 uur. 1609

Als U zich er van overtuigd heeft, wie Uwe vendutie het beste behartigen zal, dan wendt U zich beslist tot de 147z

N.V. Franzen & Co
KONINGSPLEIN
OOST No. 4.
Tel. Nos. Wl 270, 625 en 1209

VENDUHOUDER
ED. FRANZEN (ZELF)
Petjenongan 33 Tel. 1748 Wlt.

Solide Opvouwbare Ledikanten. Verkoop, Verhuur en Overname Inboedels. Geen Filialen.

Mevr. M. MARKUS-Lindeman
TANDARTS.
Mampangweg 47
Telf. Mtg. 999
Spreekuren: 7 — 9 u.v.m
5 — 6.30 u.n.m
15 6

J. A. M. J. JENNISSEN

Moniteur de la clinique urologique de Necker Paris

UITSLUITEND

Algemeen chirurg en Vrouwenarts en speciaal voor Blaas- en Nierziekten.
Spreekuren op werkdagen (behalve Zaterdag n.m.)
v.m. 8 – 9
n.m. 5 – 6 en volgens afspraak.
Entree Gondangdia 14. Telefoon Wlt. 2230. 1579

N.V. „Rotterdamsche Lloyd".

Ontvangers van goederen wordt hierdoor beleefd kennis gegeven, dat het

s.s. „SOEKABOEMI"
Gez. P. SLOF

ddo. heden uit Europa te Tandjong-Priok is aangekomen en onmiddellijk met de lossing is begonnen.
Laatste claimdag 13 Januari 1930.
1622 Batavia, 4 Januari 1930.

N.V. Internationale Crediet- & Handelsvereeniging „ROTTERDAM"

Koninklijke Paketvaart Maatschappij
Java-Australië-Lijn.

Ontvangers van lading wordt hierbij beleefd medegedeeld, dat het

ss. „NIEUW-ZEELAND"

afkomstig van Australië, alhier Zondag met daglicht wordt verwacht en onmiddellijk met de lossing zal beginnen.
De Koel- en Vrieskamerlading wordt Zaterdag ten 9 ure v. m. gelost.

Koninklijke Paketvaart Maatschappij
Agentschap Tandjong Priok
Inkomende Lading.
1621 Telefoon no. 23 Tandj. Priok
Toestel 8 en 10.

TE HUUR:

Koningsplein (hotel) overname inventaris	f 500.—
Djokjaweg 46	f 325.—
Koningsplein Noord 21 (toko)	„ 300.—
Kramat 174	„ 300.—
Mampangweg 84	„ 275.—
Rijswijkstraat 25 (toko)	„ 200.—
G. Holle 4 incl. pav.	„ 175.—
Wilhelminalaan 54	„ 175.—
Garoetweg 1 (gemeubeld)	„ 175.—
Grisseeweg 24 (overn. meub.)	„ 170.—
Goenoeng Sahari 62	„ 160.—
Javaweg 44 en 48 hoofdgeb.	„
Petodjodjagamonjet 28	„ 150.—
Citadelweg 9A etage	„ 140.—
Tjikini 73A	„ 135.—
Djokjaweg 51	„ 130.—
Citadelweg 11A etage	„ 130.—
Tjidengweg West 11	„ 130.—
G. Kadji 6 incl. pav.	„ 130.—
L. Trivelli 45 hoofdgeb.	„ 130.—
Citadelweg 8 (toko)	„ 125.—
Goenoeng Sahari 35	„ 120.—
Petodjo Illir 22	„ 110.—
Gang Hauber 3 No. 9	„ 80.—
Kemajoran 73A	„ 80.—
Gang Sekola 12 Petodjo	„ 70.—
O. Gondangdiaketjil 11 pav. (overn. meubelair)	„ 70.—
Laan Wiechert 12 (overn. meub.)	„ 70.—
Gang Sentoel 8	„ 65.—
G. Kebon Djeroek 12	„ 60.—
G. Chasse 23	„ 55.—
G. Aliasman 10	„ 45.—
2e G. Hornung 5	„ 45.—
2e G. Hornung 58	„ 40.—
Tjidengweg West 5 pav.	„ 35.—

Wijders diverse andere huizen in gewilde wijken. *1598*

Lijsten van te huur zijnde woningen zijn GRATIS verkrijgbaar, mits afgehaald, ten kantore

MAKELAARSKANTOOR
F. W. VAN GENDEREN
Postweg Noord 19, Tel. 2182 & 2183 Wl.

BERICHT.

Met ingang van 1 Januari j.l. is als medevennoot in onze zaken opgenomen de Heer C. A. RIEBER, vóór dien procuratiehouder v. d. Firma G. KOLFF & Co. alhier.

Boekhandel O.B.U.Z.
De Directeur
1599 H. D. van ZOELEN.

VENDUHOUDER & COMMISSIONNAIR
TIAN BOEN HAIJ
Matramanweg 87. Tel. 390 en 558 Mr.-Cornelis.

Houdt Vendutics met Succesvollen uitslag en onmiddellijke afrekening. 1567
TALRIJKE DANKBETUIGINGEN TER INZAGE.

WILLARD AUTO-ACCU'S.

Akiz.

LIJNOLIE

wederom voorradig.
Mij. RUHAAK & Co.
Tel. 2034 Wl. 1618

GEVRAAGD

door het geneeskundig Laboratorium, Salemba 8

TWEEDE KLERK(E)

goed kunnende typen.
Bezoldiging volgens B.B.L. Schaal B 9, kolom I, f 45.— tot f 115.—, afhankelijk van diensttijd en voorpraktijk. Aanmelding in persoon bij den Administrateur des morgens tusschen 7.30 en 8.30. 1597

BOEKHOUDEN.

Opleiding voor Staatspraktijk-diploma, examens A en B. Speciale repetitiecursus voor niet-geslaagden voor de a.s. Mei-examens. 1581
M. van OVEREEM Jr. Leeraar M. O. Tandjonglaan I.

GROOT HANDELSKANTOOR
VRAAGT per 1 Maart a.s.
ervaren Employé
met handelspractijk, diploma boekhouden vereischt, kennis van productenzaken strekt tot aanbeveling.

Schriftelijke sollicitaties onder overlegging van copie getuigschriften en opgave van opleiding, leeftijd, praktijk etc. te richten onder No. 11096 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 1605

GEVRAAGD

voor spoedige indiensttreding ERVAREN HOLLANDSCH

MACHINIST

voor Walbetrekking te Palembang. Diploma B en kennis Engelsch vereischt, liefst ongehuwd.
Brieven met uitvoerige inlichtingen onder No. 11113 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 1613

Ie CORRECTOR.

Het *Bat. Nieuwsblad* vraagt per 1 Febr. a.s. een

geroutineerd Ien Corrector.

Vereischten: goed op de hoogte van de Nederlandsche taal en eenige kennis van Engelsch. Alleen zij, die ervaring bezitten als dagblad-corrector, gelieven te solliciteeren. Schriftelijke sollicitaties aan den Directeur.

NEW EDISON PHONOGRAAF

Model Chippendale thans f 500.— (Oude prijs f 1025.—) met zes platen naar keuze gratis! Op de New Edison Phonograaf kunnen alle soorten gramophoonplaten gespeeld worden! Crystalphone Phonograaf vanaf f 245.— GEMAKKELIJKE BETALINGSVOORWAARDEN!

1592

KUNSTZAAL EDISON
RIJSWIJKSTRAAT 28
WELTEVREDEN Tel. 2558

TROPEN Piano's

in prijzen vanaf **f 800.-**
MET VOLLE GARANTIE
in termijnbetaling vanaf f 35.-- per maand.

NOORDWIJK 22 — **K. K. KNIES** — **WELTEVREDEN**

1682

WEGGEVLOGEN

een witte kakatoe met gele kuif,
in den omtrek Mampangweg-Mampangweg binnen. Tegen zeer goede belooning terug te bezorgen Mampangweg 16. 1611

CURSUS

voor piano-spel of solo-zang
Lesgeld f 15.— per maand.

Aanmelding tot deelname aan bovengenoemden cursus, zoowel voor eerstbeginnenden als voor meergevorderden, vóór 15 Januari bij: REGINA GRELINGER, 24 Def. v d Bosch, Tel Wl. 2179 en L. DE WAART, Boxlaan 22, Tel. Mtg. 131.

1609

Oproeping van sollicitanten

vóor de betrekking van
HOOFDCOMMIES
op het kantoor van het Hoofd der Provinciale Irrigatie-Afdeeling „Brantas" te Modjokerto.

Bezoldiging overeenkomstig B. B. L. Schaal B 9 kolom V; eisch van aanstelling Kleinambtenaars-diploma of daarmede gelijkgestelde opleiding, en minstens 18 jaar dienst. Voor hoogere opleiding kan fictieve diensttijd worden toegekend; voor practijk wordt tot ten hoogste **negen jaar** in aanmerking genomen.

Verzoekschriften op gezegeld papier van f 1.50 vergezeld van getuigschriften in te dienen vóór 15 Januari 1930 bij het Hoofd van den Provincialen Waterstaat te Soerabaja. 1588

Hondenbelasting 1930.

Houders van honden in de Gemeente **Meester Cornelis** worden er aan herinnerd, dat de betaling der belasting vóór of op den 15en Januari a.s. moet geschieden ten kantore van den Gemeente-Ontvanger.

De belasting bedraagt per jaar of gedeelte van een jaar voor den eersten hond f 3.—, voor den tweeden hond f 5.—, voor den derden en elken volgenden hond f 10.—

Meester Cornelis, den 2en Januari 1930.

DE BURGEMEESTER VAN MR. CORNELIS.
1614

Algemeene Vergadering

van Obligatiehouders in de Obligatieleening ten laste van de N. V. Eerste Nederlandsch-Indische Triplex Kistenfabriek op Zaterdag 18 Januari 1930 des voormiddags ten 11 ure ten kantore van den gedelegeerde Mr. H. SMITS, Prinsenstraat no. 16 te Batavia.

AGENDA:

Machtiging aan den gedelegeerde tot het aangaan eener overeenkomst betreffende het aan de obligatiehouders verbonden onderpand met de N. V. Administratiekantoor D. M. en C. Watering.

Het voorstel ligt ten kantore van den gedelegeerde ter visie van obligatiehouders.

Ter uitoefening van stemrecht moeten ter vergadering worden overgelegd de obligaties zelve dan wel een bewijs van een bankinstelling of administratiekantoor, dat de obligatiën aldaar zijn gedeponeerd en zullen verblijven tot na den afloop der vergadering.

1617 **De gedelegeerde vd.**

KRAMAT THEATER

onder dezelfde goede leiding als CAPITOL

Aanvang 7 u. en 9.45.
Entrée f 0.20 tot f 1,50.

offreert
Heden- en Morgenavond

VICTOR MCLAGLEN in CAPTAIN LASH

(Kapitein Zweep)

Een spannende William Fox Productie. 1580

CAPITOL

Weltevreden's Meest Vooraanstaande Theater

Aanvang 7 u. en 9.45
Entrée f 2.40 en f 1 80

MENU:

4 Jan.	Kasseler Rib met Zuurkool	f 1.75
5 Jan.	Kalfsfricandeau Printaniére	„ 2.—

Zie Voor Uw „Weekend":

EEN NACHT IN EEN TAXI

(The Love Trap).
Een Buitengewoon Amusante Universal Productie
— met LAURA LA PLANTE in de hoofdrol. —
NOG SLECHTS TWEE AVONDEN:
Optreden van TILLY BOUWMEESTER en PIERRE PERRIN
met hunne luimige liedjes. 1610

Voor het beste op filmgebied: HET CAPITOL.

STADSSCHOUWBURG

9 uur.

HEDENAVOND:

RODI ROETERS

de man, waar geheel Indië over spreekt, met medewerking van

ORCHESTRA „MARIANO".

Het wordt een avond van uitbundige vroolijkheid.
Entrée: Loge en zaal f 3.—, Balcon f 2.— Excl. Belasting
1615

UNIVERSAL THEATRE, KREKOT.

HEDEN- EN MORGEN-AVOND de Universal-JEWEL:

„SENSATION SEEKERS" (Het Zwarte Schaap)

De Jacht naar sensatie en genot, in de hoofdrol:
BILLIE DOVE en HUNTLEY GORDON.

Dancings—Cocktails—Flirtaties—dat was haar lust en leven, totdat een verschrikkelijke SCHEEPSRAMP haar wakker schudde en zij met den DOOD voor oogen dacht gedoemd te zijn te sterven, zooals zij geleefd had. EEN MACHTIG DRAMA. 1608 **Niet toegankelijk voor Kinderen.**

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)

Heden- tot en met Maandagavond. Voortzetting
— **van de succesvolle PRACHT-FILM:** —

„DE KOZAKKEN"

met JOHN GILBERT en RENEE ADOREE.

Een donderend heldendicht der Russische steppen, Kozakkenmoed en Kozakkenliefde — JOHN GILBERT, de ongeëvenaarde „screen-idol" in Tolstoi's machtig drama „THE COSSACHE"!!! Een machtig verhaal van menschelijke harten, geworpen in den maalstroom van den almoordenden oorlog tusschen Kozakken en Turken, een emotievolle en facineerende liefdesgeschiedenis, zich afspelend temidden der Barbaren-Volken van het Rusland van weleer!!!

EEN METRO-GOLDWYN-MAYER PICTURES.

Na de Extrafilm speelt ARTINI ORKEST Russian Fantasie (Leopold).
Muzikale Illustratie door ons ARTINI-ORKEST. Aanvang 7 en 9 uur 45.

OP KOMST: **LIA TORA** in: **„DE GESLUIERDE VROUW".** 1596

Gemeentelijke Bureaucursus te Batavia.

Aanmelding van nieuwe leerlingen voor den cursus, die op 13 Januari 1930 des middags ten 4 u. 45 m. zal worden geopend, kan alsnog plaats hebben tot en met 11 Januari a.s. bij den Leider, den heer M. P. D. SYNJA, in het gebouw der 3e Openbare Europeesche Lagere School in Gang Kwini op Maandag, Dinsdag, Woensdag en Vrijdag des namiddags tusschen 4 u. 45 m. en 8 uur onder vertooning van het diploma K A. dan wel van een verklaring E. L. S., H. I. S. of H. C. S. 1553

N.V. Javasche Hypotheekbank

te SOERABAIA.

COUPONS No. 13 der 6% Pandbrieven
en
COUPONS No. 3 der 5½% Pandbrieven
zijn van af heden betaalbaar bij de kantoren
der Nederlandsche Handel Maatschappij
der Nederlandsch-Indische Escompto Mij.
der Javasche Bank
en ten kantore der Vennootschap.
Soerabaia, 2 Januari 1930. 1590

PARK HOTEL

RIJSWIJK I.
Tel. kantoor 68.
Schitterend gelegen aan spoor en tram
MODERN INGERICHT
KLAMBOE-KAMERS, STROOMEND WATER
EMMA-BILJARD,
GARAGES,
1e KLAS FAMILIE-HOTEL
PRIMA KEUKEN.
1551 **J. CRAMER.**

DALIA OPERA

(Modern Operette-Gezelschap).
HEDENAVOND
OH SWARGA!
MORGENAVOND
DE BRILLANTEN DASSPELD
Beide hoofdrollen de vermaarde actrice
MISS INTEN.
THALIA-GEBOUW.
Wij garandeeren U steeds genoegelijke avonden! 1602

FAILLISSEMENTEN

No. 1.
Raad van Justitie: **Batavia** *Curatrice:* **Weeskamer Batavia.**

UITGESPROKEN op 28 December 1929.

1. Yap Koey Mo merk Lian Thay Hoo won. te Batavia, Pintoe Ketjil Gang Boeroeng No. 1/3.92 (R. Cs. Mr. F. H. Poser).
2. P. G. Roona wonende te Weltevreden (R. Cs. Mr. M. van Apeldoorn)

op 3 Januari 1930.

3. Tjong Peng Jam, koopman wonende te Batavia, Goenoeng Sahari 35 en aldaar te zamen met Tan Sioe Tjian handel drijvende o/d firmabenaming Yan Tjian Kongsie (R. Cs. Mr. B. van Giffen).
4. De nalatenschap van wijlen Sech Awab bin Mohamad Bacodah, in leven koopman, gewoond hebbende te Serang en op omstreeks 31 October 1929 overleden (R. Cs. Mr. A. S. Block).
5. Tio Hiat, koopman, wonende te Senen, Weltevreden (R. Cs. Mr. H. H. Kemink).
6. Tjen Kim Boen, handelaar, wonende te Pasar Sanggau onderafdeeling. Pontianak en aldaar handelende o/h merk Tji Djin (R. Cs. Mr. M. van Apeldoorn).

VERIFICATIE-VERGADERING op Woensdag voormiddags ten 9 ure in het gebouw van den Raad van Justitie te Batavia.

1.	19 Maart 1930	Kirusna Samy-Hindoe te Meester Cornelis.
2.	„ „ „	A. W. Bloembard te Weltevreden.
3.	„ „ „	P. Schaffhausen te Weltevreden handel drijvende o/d firmabenaming Kantoorboekhandel Pierre Schaffhausen v/h Emmink's kantoorboekhandel.
4.	„ „ „	Noeng Asaäri te Batoeradja.
5.	„ „ „	Lie Seng Yauw te Batavia
6.	„ „ „	Tan Sioe Tjian-Djian merk Yap Tjian Kongsie te Batavia.
7.	9 April „	instede van op **8 Januari 1930** N.V. „Algemeene Levensverzekerings-Maatschappij Indonesia" te Bandoeng.

INDIENING SCHULDVORDERINGEN uiterlijk op:

1.	2 Februari 1930	Kirusna Samy vd.
2.	„ „ „	A. W. Bloembard vd.
3.	„ „ „	P. Schaffhausen vd.
4.	„ „ „	Noeng Asaäri vd.
5.	„ „ „	Lie Seng Yauw vd.
6.	„ „ „	Tan Sioe Tjian-Djian vd.
7.	23 Maart „	N.V. „Algemeene Levensverzekering Maatschappij Indonesia vd.

NEDERLEGGING UITDEELINGSLIJST ter inzage ter Griffie R. v. Justitie (Afschrift ten kantore der Weeskamer) gedurende veertien dagen vanaf den datum dezer advertentie in de Javasche Courant 7-1-'30.

1. Said Achmad bin Ali bin Toha Alhadad te Mr Cornelis (eerste tevens slot).

BEËINDIGING door het verbindend worden der slotuitdeelingslijst.

1. G. Tetteroo te Weltevreden.
2. Oey Goan Tjioe te Soekaboemi. 1603

DECA-PARK.

Heden voor het laatst:

Lya de Putti en Malcolm Mc. Gregor
in

„INKWARTIERING"

(BUCK PRIVATES).

EEN FILM, WELKE U ONTEGENZEGGELIJK EEN PRETTIGEN AVOND ZAL BEZORGEN.
BERSHADSKY ORKEST. Joop de Leeuwe aan den vleugel.
Entrée f 2.— of 3 coupons. Aanvang 7 uur en 9.45.

Morgen kwart voor vijf:

KINDERVOORSTELLING.

Entrée, ook voor geleiders, f 0.60 of 1 coupon.

Vanaf Morgen:
De schitterende Fox-Productie:

„ZWARTE KUNST"

(Black Magic).
MET EEN ALL STAR CAST, WAARIN o a.
Josephine Dunn, John Holland, Henry B. Walthall en Earle Fox.
1607

STADSSCHOUWBURG-BATAVIA

TOURNEE-ARTISTIQUE BATACLAN
onder leiding van ADOLPHE ENGERS

Intieme Kunstavonden

onder medewerking van

ELSE D'HEUREUSE-GRASSAU
de gevierde diva van het Rembrandtheater Amsterdam en de Staatsopera Berlijn.

MARGIE MORRIS
de beminnelijke componiste en diseuse van — The Hippodrome London. —

ADOLPHE ENGERS
de lieveling van het Berlijnsch publiek van de REINHARDT-BUHNEN en UFA-FILM

HANS BACH
de charmeur van het Lustspielhaus Berlijn

Eerste Voorstelling 12 Januari } Begin 9 uur 's avonds
Tweede Voorstelling 14 Januari }
Prijzen der plaatsen van 1 — 4 Gulden exclus. Sted. Belasting.
Plaatsbespreking vanaf Woensdag 8 Januari dagelijks van 8 – 12 uur v.m.
1606

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — TWEEDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	3 Jan.
H.V.A.	551
Kol. Bank	217
Handelsbank	157
Certif. N. H. Mij.	167
„ N. I. Escompto Mij.	86
Kon. Olie	401
6% Indië 1922	101 1/2
Ned. Scheepv. Unie	191
Lindeteves	148
K. P. M.	215
Deli Spoorweg Mij.	208
Java China Japan Lijn	99

Slotkoersen (*Aneta*).

	2 Jan.	3 Jan.
Javasche Bank	298	—
Amsterdamsche Bank	181	—
Twentsche Bank	—	137
Incasso Bank	—	—
N.I. Escompto Mij. cert.	85	85
Certif. N.H.M.	167	167
Handelsbank	156	157
Koloniale Bank	216	216
Scheepvaart Unie	190	190
Kon. Paketv. Mij.	210	210
Java China Japan Lijn	96	98
Holl. Amerika Lijn	38	—
Kon. Stoomboot Mij.	—	80
N.I. Spoorweg Mij.	224	227
Delispoor	—	207
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	150	151
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	162	—
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	239	—
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	—	324
Internatio	267	268
Lindeteves	146	147
Maintz en Co.	—	—
Philips	472	465
Margarine Unie	—	318
v. Berckels Patent	166	—
A. K. U.	—	106
Hollandsche kunstzijde	—	—
Koninklijke Olie	400	400
Tarakan	360	—
Alg. Exploratie Mij.	—	165
Handelsverg. „Amsterd."	555	550
Cultuur Mij. „Vorstenl."	147	147
Suiker Cultuur	215	—
Suiker Unie	—	—
Poerworedjo	64	63
Java Cultuur Mij.	395	—
Amsterdam Rubber	160	151
Poerowinangoen	190	—
Basilam	—	85
Sumatra Rubber	136	—
Bandar Rubber	100	138
Deli Batavia Rubber	—	—
Kendeng Lemboe	—	—
Malabar	360	—
Gedeh	—	170
Deli Maatschappij	338	—
Senembah	93	391
Deli Bat. Tabak Mij.	—	—
Cultuur Mij. de Oostkust	—	—
Simau	630	—
Redjang	132	125
Billiton B	—	380
Singkep Tin A	—	—
Boeton	140	—

*

Alle markten zeer stil met lagere koersen.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 3 Jan.

Escompto certif.		87
H. V. A.		555
Redjang Lebong	121	125
Holl. Siam		81 1/2
Expl. Mij. Ned. Indië	250	260
4 1/2% Oblig. Ind. Leen. '26		96

Afgedane Fondsen op 4 Jan.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
5 1/2% Oblig. Doll. L. '23 C	101	101	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B	95 3/4	95 3/4	95 3/4	96
„ „ à 500	96	96	95 3/4	95 3/4
4 1/2% „ Ind. L. '29	95 3/4	95 3/4	—	—
5% „ Banjoemas Electr. Mij.	97 1/4	97 1/4	—	—
5% „ Gm. Sem. '25	98	98	—	—
6% „ Bodj Datar	98	98	—	—
6% „ Pr. Hotel	99 3/4	99 3/4	—	—
6% „ Hot. des Indes	99 1/2	99 1/2	—	—
6% „ Soewarna	100 1/2	100 1/2	—	—
6% Pbr. Java Hyp. Bank	100	100	—	—
6% Obl. H. der Ned.	98	98	—	—
Javasche Bank	312 1/2	312 1/2	—	—
Escompto cert.	87	87	—	—
Lindeteves	148 1/2	148 1/2	—	—
K. P. M.	214	214 1/2	214 1/4	214 1/4
Sem. Cher. Tr.	152 3/4	152 3/4	152	152
Poerworedjo	63 1/2	63 1/2	—	—
Redj. Lebong	119 3/4	121	120 1/4	120 1/2
Holl.-Siam	85	85	—	—
Expl. Mij. N.-I.	248 3/4	254	—	—
Kon. Olie	400	400	—	—
Amsterdam Rubber	149 1/2	150 1/2	—	—
Basilam	81	81	—	—
Onderlinge Hulp	77 1/2	77 1/2	—	—
Amst. Bank	—	—	182	182
4 1/2% Oblig. Ind. L. '29 à 500	—	—	96	96
N.I. Spoor	—	—	226	226
5% „ „ '16	100 3/4	—		
5% „ „ '17	100 3/4	—		
6% „ Doll. L. '22 A	101 1/2	—		
6% „ Doll. L. '22 B/C	101 1/2	—		
5% „ Ind. L. '23 A	100	—		
5% „ Gem. S'baja	—	94		
6% „ Moeara Laboe	—	99		
6% „ Boek. Lambassa	—	97 1/2		
Handelsbank	156	158		
Kol. Bank	212	218		
Escompto aand.	85	—		
Cult. Mij. Vorstenl.	147 1/2	—		
Internatio	265	272		
Bandoeng Kinine gew.	—	320		
Bandoeng Kinine pref.	143	150		
Unie	189	190		
Japanlijn	95	98		
N. I. Spoor	—	227		
Deli Spoor	208	—		
Serajoedal Tram	—	170		
Simau	635	640		
Aimem	—	470		
Cities Service Coy.	27 1/2	33 doll.		
N. I. Gas Mij.	225	—		
Solo Electr. Mij.	335	—		
Gebeo	205	—		
Sum. Electr. Mij.	—	117		
Sem. St. Pr. Veer	270	—		
Tegalsch Pr. Veer	295	3 5		
Java Veem	160	—		
Java Sum. Hand. Mij.	93	—		
Preanger Hotel	—	116		
Hotel des Indes	145	155		
Ardjoena	—	150		
Artana	—	290		
Gandasoli	125	—		
Michiels Arnold.	220	—		
Moeara Laboe gew.	95	102 1/2		
Moeara Laboe pref.	95	110		
Moelia	—	25		
Perbawatie	190	—		
Sitiardja	140	160		
Sindangsari	100	—		
Taloen	306	330		

Rectificatie: Gisteren alsnog gedaan 5% Gem. Mr. Cornelis L. 18 = 97.

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 4 Jan. '30.

	Vraag	aanbod
5% Oblig. Ind. Leen. '15	100	101 1/2

*

Onze beursmedewerker meldt:

Lustelooze stemming en geringe omzetten. Lager waren mijnbouwsoorten zoowel voor Redjang als Emni. Suikerfondsen gedrukt. Rubber opnieuw lager. Leeningen prijshoudend.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100 3/8	100 3/8	100 3/8
Zicht A'dam	100 1/8	100 1/8	100 1/8
2 m/d A'dam	99 7/8	—	—
3 m/d A'dam	99 1/2	—	—
4 m/d A'dam	99 1/8	—	—
6 m/d A'dam	98 1/2	—	—
T. T. Londen	12.13 3/4	12.13 3/4	12.13 3/4
Zicht Londen	12.11 1/4	12.11 1/4	12.11 1/4
30 d/z Londen	12.07 1/2	—	—
3 m/z Londen	11.98 3/4	—	—
T. T. Australië	11.98 3/4	11.98 3/4	11.98 3/4
Zicht Australië	11.96 1/4	11.96 1/4	11.96 1/4
T. T. Amerika	2.49	2.48 3/4	2.49
Zicht Amerika	2.48 1/2	2.48 1/4	2.48 1/2
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67 1/8
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91 1/8	—	—
T. T. Rangoon	91 1/8	—	—
T. T. Japan	1.22 1/2	1.22 3/4	1.23
Zicht Japan	1.22 1/4	1.22 1/2	1.22 3/4
Zicht Manilla	1.24 3/4	1.24 1/2	1.25
T. T. Hongkong	1.04 1/2	1.05	1.04
T. T. Shanghai	1.29	1.32	1.27 1/4
T. T. Amoy	1.00 1/2	—	93 1/2
T. T. Singapore	1.40 5/8	1.40 5/8	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	91

Batavia, 4 Jan. '29.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	2 Jan.	3 Jan.
Prolongatierente	4	3 3/4
A'dam-Java	99 3/16	99 3/16
A'dam-Londen	12.09 5/8	12.09
A'dam-New-York	2.47 5/32	2.47 29/32
A'dam-Parijs	9.76 3/8	9.75

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 3 Jan. '29 12.30 u. n. m. tot 4 Jan. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan gisteren	gedaan heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Jan.	—	—	39 3/4	40 1/2
Java-Std.-Crepe Jan.	—	—	40 1/4	40 1/2
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Jan.	—	—	43 3/4	45 3/8
Jan./Febr.	—	—	45 3/4	46 1/2
Jan./Maart.	—	—	45 3/4	46 1/2
Zwarte Lampong Peper. (per 100 K.G.) E.K. Bat. ready	—	—	95 1/2	97 1/8
Jan.	—	—	95 1/2	97 1/8
Jan./Maart	—	—	95 1/2	98 3/4
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Jan.	—	—	144 1/8	145 3/4
Jan./Febr.	—	—	144 1/8	145 3/4

Copra.

Londen.

3 Jan.

Jan./Febr. 22 pd.st. 11 sh. 3 d. nom.

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,39 vraag, f 0,40 aanb.

Palembang Robusta Maart f 29,— aanb. geen koopers.

Citronella-olie Jan./Dec. ready f 3,17 1/2 aanbod.

Peper-Lampongs Jan./Maart f 59 1/2 ged.

Peper-Muntok Jan./Maart f 89,— gedaan.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 4 Jan. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 11,70 vraag, f 11,80 aanb. Jan. idem Febr. f 11 3/4 vraag, f 11 7/8 aanb. Maart f 11 7/8 vraag, f 12 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10 7/8 vraag, f 11,— aanb. Markt zeer flauw.

Rubber Sheets f 40,— nom. Markt traag. Koffie onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	3 Jan. 10 u. v.m.	3 Jan. 5 u. n.m.	4 Jan. 10 u. v.m.
Sheets spot	26	—	25 1/2
Crêpe spot	26 1/4	—	25 3/4
Sheets Jan.	29 3/4	—	26 1/2
„ Apr./Juni	28 1/2	—	27 3/4
„ Juli/Sept.	29 3/4	—	29
Medium blankets Jan./Febr.	22	—	21 1/2
Remilled native rolled bark Jan./Febr.	14 1/2	—	14

Heden opende de markt kalm.

Londen.

		2 Jan. open. not.	2 Jan. slot not.	3 Jan. open. not.	3 Jan. slot not.
Sheet spot	koop.	8	7 7/8	7 3/4	7 5/8
	verk.	—	7 15/16	—	7 3/4
„ Jan./Mrt.	koop.	—	8 /16	—	8 7/8
	verk.	—	8 1/8	—	7 15/16
„ Juli/Sept.	koop.	—	8 1/4	—	8 1/8
	verk.	—	8 5/16	—	8 3/16
Crêpe spot	koop.	—	7 3/4	—	7 9/16
	verk.	—	7 7/8	—	7 11/16

De markt opende prijshoudend en sloot kalm.

New-York.

		2 Jan. 4 u. n.m.	3 Jan. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	16 1/4	16
Sheet spot	koop.	15 1/2	15 3/8
	verk.	15 3/4	15 5/8
„ Jan./Mrt.	koop.	15 7/8	15 3/4
„ Apr./Juni	koop.	16 1/4	16 1/4
	verk.	16 1/2	16 1/2

Markt kalm en willig.

Slotnoteeringen.

		2 Jan.	3 Jan.
Sheet spot	koop.	15 5/8	15 3/8
	verk.	15 7/8	15 5/8
Apr./Juni	koop.	16 1/2	16
	verk.	16 3/4	16 1/4

De markt sloot williger.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	2 Jan.	3 Jan.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	11 1/4 nom.	11 1/4 gen.
Witte Muntok cif. Londen Jan./Mrt.	16 5/8 ged.	16 1/4 verk.
Zwarte Lampong cif. Londen Jan./Mrt.	11 1/2 ged.	11 1/2 verk

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	2 Jan.	3 Jan.
Verkocht	—	—
Prijs (per picol)	—	—

Heden werd te Singapore verkocht 200 ons tin à 90 doll. per picol.

Londen.

3 Jan.

Slottransacties in den namiddag:

Ready per ton (standard)	—	
3 mds. levering	178	pd st.

Markt gesloten.

New-York.

2 Jan.	3 Jan.
39 5/8 doll.	38 7/8 doll.

Markt willig.

Dividenden.

'S GRAVENHAGE, 3 Jan. (*Aneta*). De volgende interim-dividenden werden bekend gemaakt:

Cultuur Mij. Balapoelang f 70,—.
Preanger Landbouw Mij. f 100,—.
Cultuur Mij. Goenoeng Malang f 200.-.

Suikerafdoeningen.

SOERABAJA, 3 Jan. (*Aneta*). De V.J.P. verkocht aan Chineezen 700 tons hoofdsuiker van den 1929 oogst tegen 11 gulden. Aan een Chinees werden 400 tons superieur van den 1929 oogst tegen 12 gulden verkocht.

De Factorij.

De Nederlandsche Handel Mij. Factorij Batavia deelt mede, dat zij den heer C. de Back heeft benoemd tot kasgeëmployeerde van haar kantoor te Kobe in de plaats van den heer S.G.F. Fraenkel.

De mutatie zal in den loop dezer maand plaats vinden.

Boekhandel O.B.U.Z.

De Boekhandel O.B.U.Z., Gang Pasar Baroe alhier, deelt ons mede, dat de heer C.A. Rieber, voorheen procuratiehouder van de firma G. Kolff en Co, als vennoot in O.B.U.Z. is opgenomen.

FINANCIEEL WEEK-OVERZICHT.

(*Van onzen beurs medewerker*).

De oude Romeinen, meerendeels zeer ontwikkeld, waren sterk in hun krachtwoorden. Doch niet alle zijn in de praktijk van nut gebleken. Het abactu ad posse valet consecutio (de toekomst is alleen met zekerheid te voorspellen uit het verleden) is toch zonder twijfel op de beurs niet van toepassing.

Men mag eene goede feeling hebben, de zekerheid tot voorzeggen, welken kant het koersverloop zal opgaan, behoort tot de onmogelijkheden. De beurs is op allerhande wijze onderhevig aan zooveel verschillende factoren, dat uit de markt van heden veeltijds geen conclusie zelfs is te trekken voor die van morgen.

Maar toch zit er een schijn van waarheid in het latijnsche woord.

De achter ons liggende jaren hebben wat de beurs betreft steeds bewezen, dat na eene geforceerde rijzing, een val moet volgen, welke scherp of minder gevoelig is, naar gelang de opwaartsche beweging zich had uitgebreid.

Maar ook na de inzinking, komt zeer zeker weer een herstel, dat alleen langzamer of vlugger, zich voerdoet, naar gelang de depressie scherp was.

En 1929 heeft bij velen zeer onaangename ervaringen achter gelaten. Zal het nieuw begonnen jaar zich straks op een herstel mogen beroemen? Wij gelooven zulks wel.

En hoe kalmer dat herstel zich ontwikkelt, zooveel te echter zal het blijken te zijn.

De rust welke de laatste weken domineerde, kwam eene verdooving haast nabij.

Het publiek dat zich liet leiden door toekomst muziek, welke treurmarschen zijn gebleken, is voorloopig opgeschrikt.

Intusschen zijn vele takken van nijverheid, al lang op het laagste punt van hun bestaan en is er geen reden meer om den bodem van de put nog dieper te zoeken.

Het menschdom moet den opbouw weer van voren af aan beginnen, het oude gebouw is ingestort en gezien de opgedane ondervindingen, tracht men op hechtere grondslagen een nieuw gebouw op te richten.

En Amerika, waar de kern van schuld te zoeken is, ondervindt zelf reeds den terugslag, want een debiteur die slecht gemutst is, door het tegenvallen der eindcijfers, laat niet gemakkelijk met zich marchandeeren.

Hoover heeft reeds een reeks besprekingen gevoerd, welke geleid hebben tot meer permanente organisatie van het bedrijfsleven teneinde de Amerikaansche industrie te steunen en het fundament te leggen voor betere tijden.

Voor den Indischen belegger, hangt natuurlijk veel af van het verloop onzer cultures.

Suiker heeft momenteel een verlaten campagne, doch zal de consumptie, de productie wel zoo nabij komen dat vrees voor verderen terugslag niet behoeft te bestaan. Thee lijdt voor 't oogenblik aan overproductie, doch de plannen eene gedeeltelijke restrictie door te voeren, zullen ook hier vermoedelijk verbetering brengen.

Rubber is belast met een vicieuzen circel en blijft voor 't oogenblik een hopeloos geval.

Toch gelooven wij dat ook hier het pessimisme sterk overdreven is.

De fondsenmarkt.

De markt besloot het oude jaar en opende het nieuwe in zeer kalme maar vaste stemming. Orders van beteekenis zijn er nog niet en zoo ze er zijn, waren deze dikwerf onuitvoerbaar bij gebrek aan tegenpartij. Ter Batavia Call konmen eenige beleggingsvraag constateeren.

Amsterdam lag wel iets vaster, doch de kalme vraag werd nog steeds bevredigd door rustige realisatie, vermoedelijk nog — oud zeer — zooals dit in de wandeling heet.

De New-Yorksche beurs was aan den vasten kant en vertoonde eene langzame stijging in het koersniveau.

De speculatieve objecten aan de Amsterdamsche beurs lieten geen groote variaties zien.

Weliswaar monteerden aandeelen Philips tot 470, doch voor dit papier is het koersverschil vrij onbeduidend. Margarine Unie krabbelde weer wat bij, stelde zich op 326.

De producten markten gaven weinig bijzonders te zien. Rubber liep tegen ultimo iets op, doch verloor het geringe avans geheel. Suiker blijft weifelend, terwijl de berichten van de beetwortel cultuur in Europa gunstiger luiden dan verwacht werd en de vermoedelijke productie hooger zal zijn dan het vorige jaar. De totale taxatie is nu 8.415.000 tons, hetgeen de rietsuiker eenigszins ten ongunste beïnvloedt.

De koers fluctuaties aan onze beurs drukten zich als volgt uit:

Bankwaarden, vooreerst, hadden een zeer stille markt, met gezonden ondertoon, doch handel van geen beteekenis. Verkoopers zijn er momenteel niet en het enkele stukje dat best mogelijk gekocht moet worden, zet den prijs op hooger niveau. De laatste dag van ons verslag was de stemming minder opgewekt, hetgeen de koersen eeniger mate drukte. Handelsbanken vonden nog koopers op 157 1/2 pct., Cert. Handel Mij. op 168 1/2 pct., Escompto's welke de vorige periode nog gedrukt op 85 pct. lagen, boekten bijna 2 punten herstel. Op Amsterdamsche Bank werd 180 pct. geboden, terwijl Javasche Bank, zonder afdoening, circa 312 pct. deed.

Suikerpapier, bleef vrijwel verwaarloosd, ook hier was de grondtoon iets beter, hoewel de affaire luttel bleef. Vorstenlanden werden met een enkel stukje op 147 verhandeld. Op H.V.A. werd 555 pct. ex. interimdividend 15 pct. geboden. Koloniale Banken liepen hier den toestand weer vooruit, bleven ten slotte wat slapper, toen Holland niet mee wilde, na 219 pct., een punt lager aangeboden. Poerworedjo bleef op laag niveau, mist de kracht zich omhoog te werken. De koers bewoog zich om de 63 pct.

Scheepvaart, dat Unies aantrekkelijk beleggingspapier waren bewees het herstel, dat den koers weer tegen de 190 pct. bracht. Japanlijnen konden zich nog niet uit de inzinking verheffen. K.P.M.'s willen niet erg. Amsterdam ligt gedrukt voor dit fonds, hier gaat niets om, hoewel 211 pct. nog geboden werd.

Sporen en Trams, eindelijk is de daling hier tot staan gekomen, bracht beleggingsvraag het niveau weer iets omhoog. Dit voornamelijk voor Semarang Cheribon, welke tot 153 pct. konden klimmen. N.I.S. deed ex. 4 pct. interimdividend 226 3/4 pct. Deli Sporen waren tot 206 pct. niet meer te krijgen. De overige soorten bleven geheel verlaten.

Mijnbouw, is weer eens aan 't gisten. In hoeverre er reden voor is, dienen wij in 't midden te laten. Dit slaat in de eerste plaats op Redjang Lebong. Lusteloos deinde de markt hier tot 108 pct. omlaag, hetgeen de bottom prijs bleek en sprong vrij snel omhoog tot 126 pct. Toen deed Amsterdam er iets aan toe, avanceerde in eenen dag zestien punten, hetgeen hier blijkbaar niet „au serieux" werd genomen, want daarna stelde zich geen betere vraag dan 125 pct. terwijl op 130 pct. verkoopers bleven. Simau bleef prijshoudend, meer valt er niet van te zeggen. E.M.N.I. kwam weer in den pas. Tevergeefs werd Vrijdag 245 pct. geboden. Later werd tot 260 toe betaald.

A.I.M.E.N. verlaten, er bleef nog aanbod, koopers deden zich niet voor. En ten slotte Holland Siam, dat ook zoo langzamerhand een afbraakprijs had behaald, op 70 pct. werd losgelaten, zag zich ten slotte een herstel van tien punten toebedeeld.

Olie, het standaardfonds, Koninklijke Olie, zag maar weinig omzetten. Stemming eerst wat vaster, met vraagprijs op 400 pct. daarna weer zonder lust, tot dien koers aangeboden. Amsterdam noteerde 399, New-York circa 398 pct. In Exploraties lichte koersverbetering doch omzetten met 't kleinste kwantum. De slotkoers stelde zich op 166 pct. Cities Service werden na dagen lange rust weer tot $. 27 afgedaan. Tarakan bracht geen verkoopers naar voren, wel bieders op 352 pct.

Rubber, grillig, even als het artikel. Amsterdam Rubber even boven de 160 pct. gebracht, verloor onmiddellijk weer acht punten. Basilam werd tot 81 pct. afgegeven, terwijl op Sumatra Rubber tevergeefs 133 pct. werd geboden. De overige hier verhandelde soorten bleven onopgemerkt.

Thee, voor theefondsen bestond nog niet de minste belangstelling. Slechts voor eene enkele soort wordt vraag en/of aanbod gesteld, zonder dat partijen elkaar de hand kunnen reiken. Slechts luttele afdoeningen kwamen tot stand, meerendeels voelt hier de stemming nog mat aan.

Diversen, Internatio's en Linde Teves deelden beide de vastere marktstemming. De eersten kwamen weer boven de 270%, terwijl de anderen koopers tot 148 1/2% ontmoetten. Van Bandoengsche Kinine is alle aardigheid af; nu het besluit genomen is, voelen gewone aandeelhouders zich achter af gezet en dit komt in het koersverloop tot uiting, koopers trokken zich terug, terwijl het aanbod zich op 30% stelde.

Van Prauwen, konden Semarang Stoomboot Prauwenveer eenig avans boeken. Nu wij zoo langzamerhand weer naar het dividend loopen is de mogelijkheid van wat leven in dit fonds niet uitgesloten.

Electriciteitswaarden, geheel verlaten. Uitsluitend Banjoemas werd nog op vorigen prijs afgedaan. Voor G.B.O. ontwikkelde zich weer betere vraag, terwijl verkoopers zich blijkbaar terugtrokken.

De obligatiemarkt.

De vraag naar obligatiën is den laatsten tijd, zoowel hier als elders toegenomen. Reden in de eerste plaats een zekere vrees van het beleggend publiek voor de aandeelenmarkt, anderzijds een gevolg van de weinige emissies gedurende het laatste kwartaal van 1929. De Indische Leeningen bleven hier alle gezocht. De vijven brachten het weer op 101 pct., doch ook dollar soorten iets beter gezocht. De 4 1/2 pct. leeningen onveranderd op 96 pct.

De geldmarkt.

Prolongatie liep tegen ultimo tot 5 pct. omhoog, een regelmatig verschijnsel bij de jaarwisseling, daarna trad eenige geldruimte naar voren. Call Money in Wallstreet was vrij stijf op zeven procent.

De Wisselmarkt.

Ponden Sterling	koopers	12.12 1/2
	verkoopers	12.13 3/4
Guldens	koopers	100 1/4
	verkoopers	100 3/8
Amerik. $	koopers	2.48 5/8
	verkoopers	2.49
Rupees	koopers	90 1/4
	verkoopers	90
Japan	koopers	121 1/2
	verkoopers	122 1/4
Singapore	koopers	140 1/4
	verkoopers	140 3/4

Crossrates te Londen.

Guldens	12,09 1/2
Dollars	4,87 7/8

Crossrates te Amsterdam.

Sterling	12,09 1/2
Dollars	2,47 13/16

PRODUCTEN-MARKT-OVERZICHT.

(*Van 27 Dec. '29—3 Jan. 1930.*)

Zwart Lampong Peper. Op de pepermarkt ging deze week zoo goed als niets om. Door de vrije dagen kwamen slechts weinig biedingen binnen terwijl verkoopers zich terughoudend toonden. Nadat voor Jan./Maart 57,— betaald was, kwamen langzamerhand betere berichten binnen en konden exporteurs hun biedingen verhoogen, doch verkoopers trokken zich terug en gingen er zoodoende eenige dagen zonder afdoeningen voorbij. Bij sluiting van de markt was er verhoogde belangstelling en werd er allround 62,— geboden voor Jan./Mrt. doch verkoopers hielden op 63,—.

Witte Muntok Peper. Ook in dit product bleven de omzetten beperkt. De opening was flauw. Tot 84,— werd een partijtje Jan./Maart verhandeld. Na de feestdagen echter ontstond er meer vraag op verhoogde prijzen in sympathie met de hoogere buitenlandsche noteeringen. Een ready partijtje ging voor 92,— in andere handen over. Voor Jan./Maart bestaat echter aanbod tot 91,50 met koopers tot 91,—.

Palembang Robusta. De koffiemarkt was geheel verlaten door absoluut gebrek aan kooplust van exporteurs. De kamp hield zich aanvankelijk ook afzijdig doch doordat de Santosnoteeringen al een paar dagen opliepen, zocht men bij het sluiten van dit overzicht Jan/Febr. levering tot 28,50 en Maart alleen tot 29,— Verkoopers vragen 0,50 hooger.

Tapioca's. Deze week ging ook weer zonder afdoeningen voorbij. De producenten vragen voor Jan. levering te hooge prijzen, nl. voor Banthong A 11,50. G.T.A. 10,— en K.T.H. 9,75.

Exporteurs zijn geïnteresseerd voor G.T.H. 9 5/8, G.T.G. 9,50 en K.T.H., 9,25.

Voor latere leveringen zijn er geen verkoopers.

De aanvoeren blijven zeer klein en men verkoopt alleen ready partijen daar men gezien de resultaten van het vorige jaar geen blanco positie durft in te nemen.

In het gebakken product ging niets om.

Olie. In dit product kwam geen enkele transactie tot stand. In het nieuwe jaar werd de markt iets flauwer en wordt nu ready aangeboden tot f 3,175 zonder koopers. Voor Jan./Dec. bestaat aanbod tot f 3,30 met vraag niet hooger dan f 3,20.

Rijst. Gedurende de eerste dagen van verslagperiode werd niets gedaan, doch in het nieuwe jaar kwam Soerabaia in de markt voor buitenlandsche rijst, terwijl tevens voor Krawang soorten verhoogde vraag was op te merken uit Preanger en Midden-Java. Daar het restant uit den Krawang oogst zeer beperkt is, konden prijzen iets verbeteren.

Rangoon. Van tijd tot tijd werden kleine zaken gedaan in Sioka voor Jan. shipment tot f 7,70, terugloopend naar f 7,65, daarna bij sluiting weer f 7,70. Ook uit de tweede hand bestaat aan-

Radio-Nieuws.

Phohi-concerten.

Mevrouw Jeanne Bergsma-Van Gorkom, toonkunstenares te Bandoeng, daartoe door de Phohi aangezocht, heeft zich bereid verklaard wekelijks een kort muziekverslag te geven over de Phohi-proefuitzending van klassieke concerten.

Zooals bekend, worden elken Woensdagavond in de Phohi-studio, Keizersgracht 722 te Amsterdam, uitvoeringen gegeven door een vol symphonie-orkest onder leiding van Jaap Spaanderman, met medewerking van verschillende solisten. Elken Donderdag- of Vrijdag-avond worden voor den Phohi-microfoon kamermuziekconcerten gegeven, eveneens onder leiding van Jaap Spaanderman.

Beide uitvoeringen staan op hoog muzikaal peil.

Jan en Elly voor den Microfoon.

Maandagavond van 9 tot 10 uur zullen Jan Mulder en Elly Van Stekelenburg voor den microfoon van den P.M.Y.-zender der Bandoengsche radiovereeniging optreden. Golflengte 58 meter. Er zal een gevarieerd program worden geroadcast.

Programma's.

Bataviasche Radio-vereeniging.

(*Korte golf 75 M.*)

Zondag 5 Jan.

11.30—1.30 Muziek van Hotel der Nederlanden.
7—9 Muziek van Hotel der Nederlanden.
9—10 Beethoven Sonates door M. Coronel.

---

bod tot die prijzen doch prefereeren koopers, om speciale redenen, direkt van Rangoon te betrekken.

Saigon. Hier zakte de markt eerst even in en werd longgrain Febr. f 9,10 en Japan tot f 7,75 gedaan. Bij sluiting is de markt echter belangrijk vaster en betaalde Soerabaia f 9,10 voor Jan. Japan kwaliteit. Voorts bestaat er vraag voor longgrain tot f 8,25 met verkoopers uit de tweede hand tot f 8,30, terwijl men buiten nu f 8.40 vraagt. Voor brokens noteert men f 7,60 à f 7,70.

Bangkok. Met deze haven werden een paar partijtjes A.1 gecancelled, tot f 7,75 en f 7,80, waarna ook Soerabaia ook kooper werd en nog een paar partijen werden overgedaan. Bij sluiting kocht Bangkok terug tot f 7,90 waarna verkoopers hier f 8,— vragen.

Krawang. Als in den aanhef vermeld golden hiervoor betere prijzen. Het aantal zaken bleef echter beperkt. Men noteert thans als volgt:

Kloewaran Huller Beloe	ready	9,75
„ „ „	Jan./Febr.	9,85
„ „ Tjere	ready	9,25
„ „ „	Jan./Febr.	9,35
Tjere lolossan	ready	8,75
„ „	Jan./Febr.	8,85
Petja Koelit	ready	8,30
„ „	Jan./Febr.	8,35

Rubber. De markt opende op 40 cent en liep daarna op tot $41^1/_2$. Bij sluiting is de markt weer iets flauwer en noteert thans 41 cent. De Londen en Liverpool stocks zijn weer wat toegenomen en bedragen thans resp. 54260 tons en 19159 tons. Voor forwards was weinig belangstelling.

Japan's Buitenlandsche Handel.

TOKYO, 28 Dec. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*). Het verslag van Japan's buitenlandsche handel gedurende de eerste 25 dagen van Dec. '29, toont een ongunstige handelsbalans aan.

De cijfers over Dec. '29 vergeleken met die over Nov. '29 en Dec. '28, zijn als volgt:

	1 tot 25 Dec. '28	Nov. '29	1 tot 25 Dec. '29
	in duizenden Yens.		
	Y.	Y.	Y.
Export	141.309	170.610	133.434
Import	155.139	146.041	138.500
Import meer dan Export	13.830	—	5.066
Export meer dan Import	—	24.569	—

Buhrmann's Internationale Papiergroothandel.

De N. V. G. H. Buhrmann's Internationale Papiergroothandel deelt ons mede, dat bij onderling goedvinden de N. V. Everard & Co's Handel Mij., Semarang, welke gedurende eenige jaren is opgetreden als haar agente op 31 December l.l. opgehouden heeft als zoodanig werkzaam te zijn met dien verstande, dat alle vorderingen en verplichtingen, voortvloeiende uit zaken, welke vóór 31 December l.l. door de N. V. Everard & Co's Handel Mij. tot stand werden gebracht, door laatstgenoemde vennootschap zullen worden afgewikkeld.

Van 2 Jan. af zullen haar belangen in Midden-Java worden behartigd door de N. V. Internationale Crediet- & Handels- Vereeniging „Rotterdam" te Semarang.

Naamlooze Vennootschappen.

Bij G.B. is bewilliging verleend op de wijziging van de artikelen 4, 5, 6, 25 en 26 van de statuten der te Semarang gevestigde N.V. „Bandoengsche Kininefabriek".

SCHOOL EN KERK.

PREDIKBEURTEN.

Zondag, 5 Jan. '30.

EVANGELISCHE GEMEENTE TE BATAVIA.

Hollandsche Diensten.

Willemskerk v.m. 9 uur ds. Denee. (Coll. Alor).
Willemskerk n.m. 6.30 uur ds. Jenny. (Coll. Alor).
Nieuwe kerk v.m. 9 uur ds. Quast. (Coll. Alor).

Maleische Diensten.

djam 9 pagi, Tg. Priok 2e sch. t. Mantik.
djam 9 pagi, Vest. Artill. t. Turangan.
djam 9 pagi, C.B.Z. Salemba t. Latumahina.
djam 5 sore, Willemskerk, t. Turangan.
djam 5.30 sore, Nieuwekerk, t. Latumahina.

Nederlandsche Zendingsvereeniging.

Maleische Diensten.

Patekoan.
Zondag v.m. 10 uur t. pendeta Bliek.
Molenvliet.
v.m. 10.30 uur t. Lie Teng Ho.
's av. 7.30 uur t. Gouw Khiam Kiet.
Tanah Abang
v.m. 10 uur pendeta de Groot.
's av. 7.30 uur t. Elia Biltam.

Mr. Cornelis.

Holl. dienst v.m. 9 u. de heer Melis.

Mal. dienst der Nederl. Zend. Ver.

Rehobothkerk v.m. 9 uur goeroe Indjil.
id. n.m. 5.30 u. de hr. Vermeer.
id. Woensdag n.m. 6 u. Goeroe Indjil.

Depok.

Holl. dienst v.m. 9 uur ds. Kyftenbelt.

Buitenzorg.

Holl. dienst 9 uur ds. Hofker.

Soekaboemi.

Holl. dienst v.m. 9 uur ds. Klaassen.

Bandoeng.

Nw. kerk Holl. dienst v.m. 9.30 uur ds. Chrisstoffels.
Oosterkerk Mal. dienst v.m. 9 uur.

Tjimahi.

Holl. dienst v.m. 10 uur de heer v.d. Waal.

Garoet.

Holl. dienst v.m. 9 uur ds. v. Rooijen.

GEREFORMEERDE KERK.
Kwitang 28, Weltevreden.

Zondag 5 Jan. 1930.

Hollandsche Gemeente.

's Morgens 9 u. ds. J. Ubels.
's Avonds $6^1/_2$ uur geen dienst.

Maleische Gemeente.

's Middags 4 uur Goeroe Jacobus.

Mr. Cornelis.
(Rehoboth Kerk).

Hollandsche Gemeente.

's Avonds 7 uur n.m. ds. J. Ubels.

Buitenzorg.

Logegebouw „Excelsior."
9 uur v.m. Leesdienst.

Bandoeng.

(*Van Deventerweg*).

$9^1/_2$ uur v.m. ds. J.G. Fernhout.
6 uur n.m. Dezelfde. Collecten voor Kerk en Zending.

Garoet.

Kringsamenkomst elken Zondag om 10 uur ten huize van br. G.W. van Arragon.

Soekaboemi.

(*Gemeentehuis, Tjikoleweg*).

$5^1/_2$ uur n.m. Godsdienstoefening.

R. K. KERKEN.

Zondag, 5 Jan.

Kathedraal Waterlooplein.
Kwart vóór zes v.m.: Stille H. Mis.
Zeven uur v.m.: Kindermis.
Acht uur v.m.: Gezongen Hoogmis.
Half tien v.m.: Stille H. Mis.
Zes uur n.m. Lof.

Kerk van het H. Hart — Kramat.
6 uur v.m. Stille H. Mis.
7.30 uur v.m. Hoogmis.
9 uur v.m. Stille H. Mis. voor de inheemsche militairen.
5.30 uur n.m. Lof.

Kerk van den H. Jozef.
Mr.-Cornelis.
7 uur v.m. Hoogmis.
$7^3/_4$ uur v.m. Kindermis. Eerste H. Communie.
9 uur v.m. Stille H. Mis.
5.30 uur n.m. Lof.

CHURCH OF THE BRITISH PROTESTANT COMMUNITY.
Engelsche Kerkweg, Parapattan.
Hours of Service.

Sunday, Jan. 5th.

7.30 a.m. Morning Prayer.
8 a.m. Holy Communion.
6.30 p.m. Evensong and Sermon.

VRIJE KATHOLIEKE KERK.

St. Willebrordskerk, Tanah Abang-Oost 67.

Zondag, 5 Jan.

8 uur v.m. Hoogmis.

Donderdag, 9 Jan.

6.30 uur n.m. Lof.

STICHTELIJKE BIJEENKOMSTEN.
The Free Pentecostal Conference.

Openbare samenkomsten in „het Pinksterhuis" Matramanweg 53, Meester-Cornelis.
Elken Zondagavond 7 uur Hollandsche dienst.
Elken Woensdagavond 7 uur gemengde dienst.
Elken Vrijdagavond 7 uur bidstond.
Elken Zondagmiddag te 5 uur Zondagschool.

Openbare samenkomsten: Sluisbrugstraat no. 48
Zondagochtend 8 uur Zondagschool.
Zondagochtend 10 uur Hollandsche dienst.
Zondagavond 7 uur Holl. en Mal. dienst.
Woensdagavond 7 uur Holl. dienst.
Vrijdagavond 7 uur Bidstond.

Christian Science Society.
(Koningsplein Noord No. 21).

Hollandsche Dienst: 9.45 uur v.m.
English Service: 11.— a.m.

Testimony Meetings:
Hollandsche: 1e Woensdag v/d maand 6.30 uur n.m.
English: last Wednesday of the month 6.30 p.m.

Leger des Heils.
(*Kramat 18*).

Zondag, 5 Jan.

8 uur v.m. Zondagschool.
9.30 „ „ Heiligingsdienst.
5 „ n.m. Openluchtmeeting op het Waterlooplein.
7 „ „ Openbare meeting op Pantjoran 34.

Dinsdag, 7 Jan.

7 uur n.m. Heilssoldaten bijeenkomst op Kramat 9.

Donderdag, 9 Jan.

7 uur n.m. Openbare samenkomst op Kramat 9.

INGEZONDEN.

Katjong-terreur.

WELTEVREDEN, 3 Jan. 1930.

Onder referte aan uw stukje „katjong terreur" in het *Bat. Nieuwsblad* van hedenavond zou ik willen opmerken, dat er m.i. in Batavia wel degelijk sprake is van een terreur in dit opzicht.

Persoonlijk heb ik herhaaldelijke groote krassen op carosserie en spatborden aangetroffen wanneer geen gebruik gemaakt werd van deze heeren djagas, terwijl enkele maanden geleden de benzinetank vol zand „geladen" was toen m'n auto voor de Perroquet gesteld was, om niet te spreken en het losschroeven der ventiels. Niemand zal zich vleien met de hoop, dat deze katjongs werkelijk op den auto zullen passen, wanneer men onverwachts b.v. uit de bioscoop komt is de aangestelde djaga vrijwel nooit te zien, die is er alleen wanneer de bioscoop officiëel uitgaat. Zooals de toestand thans is is het aannemen van een katjong feitelijk een premie, dat men z'n wagen onbeschadigd terugvindt en dat is m.i. toch wel wat gek.

Door samenwerking van politie en publiek hij veel worden bereikt, aan den eenen kant weert men de katjongs uit de buurt van parkeerplaatsen, terwijl zelfrijders in dit opzicht één lijn behooren te trekken en resoluut moeten weigeren een djaga aan te stellen.

Het kwaad is den het vlugste de wereld uit.

DE J.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL TE BATAVIA.

De Competitie.

Voor deze week is slechts één wedstrijd vastgesteld: Hercules—V.V.M. op Zondagmiddag. Scheidsrechter is de heer Prins.

Het Bondselftal.

Op 8, 15 en eventueel op 22 Januari a.s. zullen er oefenwedstrijden gehouden worden, teneinde tot de samenstelling van een Bondselftal te geraken.

De elftallen, die Woensdag 8 Januari a.s. op het Hercules-terrein zullen spelen, zijn als volgt samengesteld:

A. Van Dorp, Denkelaar, Oey Oen Hoa, Lasso, Kleeman, Mols, Oenong, Yo Hok Siang, Goslings, Rehatta, Oejong.

B. Apituley, E. Meeng, Ch. Scholte, Tan Kok Siang, v. Donk, Weskin, Hagenaar, Weise, Abidin, Djainin, Malaihollo.

Algemeene reserve: Dacosta, Moechtar, Liatemia, Thends, F. Pesch, Hoekstra, Pesch (Jr.), Na Kok San, Wattimena, Goei Boen Lim, Belle.

Kantoorvoetbal.

De Bataviasche Kantoorvoetbalbond zendt ons het programma van de wedstrijden om den Internatio beker. De deelnemende vereenigingen zijn ondergebracht in twee afdeelingen. Het programma luidt:

Afdeeling A.

7 Jan. Justitie — Civ. Fondsen
14 „ Jupiter — Rekenkamer.
21 „ Rekenkamer — Justitie.
28 „ Civ. Fonden — Jupiter.
4 Febr. Jupiter — Justitie.
11 „ Civ. Fondsen — Rekenkamer.
18 „ Justitie — Rekenkamer.
25 „ Jupiter — Civ. Fondsen.
4 Mrt. Rekenkamer — Jupiter.
11 „ Civ. Fondsen — Justitie.
18 „ Rekenkamer — Civ. Fondsen.
25 „ Justitie — Jupiter.

Afdeeling B.

29 Jan. S.S. — Paketvaart.
5 Febr. Gen. Motors — B.P.M.
12 „ Escompto — S.S.
19 „ Paketvaart — Gen. Motors.
25 „ B.P.M. — Escompto.
5 Mrt. S.S. — B.P.M.
12 „ Paketvaart — Escompto.
19 „ Escompto — Gen. Motors.
26 „ Gen. Motors — S.S.
2 April B.P.M. — Paketvaart.
9 „ S.S. — Escompto
16 „ Paketvaart — S.S.
23 „ B.P.M. — Gen. Motors.
7 Mei Gen. Motors — Paketvaart.
14 „ Escompto — B.P.M.
21 „ B.P.M. — S.S.
28 „ Escompto — Paketvaart.
4 Juni Gen. Motors — Escompto.
11 „ S.S. — Gen. Motors.
18 „ Paketvaart — B.P.M.

De kampioen der beide afdeelingen zullen twee wedstrijden hebben te spelen voor het Kampioenschap van den Bond.

In den loop van deze maand zal een wedstrijd gespeeld worden tusschen een Kantoor-Bondselftal en een elftal van den Schoolbond.

VOETBAL.

Hercules te Soerabaja.

Het *Soer. Hbl.* schrijft boven zijn verslag van den laatsten wedstrijd van Hercules te Soerabaja, tegen het Soerabajaasch Bondselftal:

„Een moreele zege voor de gasten". Wij laten hier den verslaggever aan het woord:

Het was te voorzien, en wij hebben zulks dan ook duidelijk in onze eerdere opmerkingen doen uitkomen, dat het een zéér zware taak zou wezen voor de Bataviasche voetballers om in den 3den achtereenvolgenden wedstrijd, en bovendien daags na den alles van het physiek eischenden wedstrijd tegen „Tiong Hoa", zich gesteld te zien tegenover een vertegenwoordigend stedelijk elftal.

En het was dan ook inderdaad den Batavianen spoedig aan te zien — vooral bijvoorbeeld aan de belangrijk minderforsche back-trappen viel zulks te onderkennen — dat zij met vermoeidheid te kampen hadden, waardoor o.m. over hun geheele spel een besliste matheid lag en zij slechts zéér sporadisch datzelfde fascineerende spel vermochten te ontplooien, hetwelk in hun ontmoeting met de Soerabajasche kampioenen zoo'n furore maakte.

De Batavia-spelers bleken Zaterdag lang niet in dezelfde conditie van Vrijdag te zijn en het was duidelijk merkbaar, dat vermoeidheid velen hunner parten speelde.

Wat zij echter aan physiek tekort schoten, vergoedden zij ruimschoots aan tactische en technische kwaliteiten, waardoor zij, hoewel gezegd kon worden, dat de Soerabajanen meer in den aanval zijn geweest dan de gasten, toch qua geheel boven hun tegenstanders uitstaken. En al waren de Bataviasche aanvallen kwantitatief minder, kwalitatief stonden die aanvallen beslist op het allereerste plan; zij waren intensiever, beheerschter, meer beredeneerd. En datzelfde kan gezegd worden van hun middenlinie, welk trio de dubbelvoudige taak van den middenspeler veel en veel beter doorvoelde dan de onze. Wat backs en keeper betreft, die gaven elkaar aan beide kanten niet niets toe, en in dat opzicht konden de onzen elke vergelijking met de Batavianen met glans doorstaan.

Als collega van Hermanus fungeerde aan den overkant wederom Davies, wiens verrichtingen ook Zaterdag aan het wonderbaarlijke grensden. En met name de absoluut solide en besliste wijze, waarop hij er 1 strafschop en 2 vrije schoppen even buiten het beruchte gebied uithield, was zeldzaam. Toen Knufman zich gereedmaakte om het strafschop-vonnis te executeeren, hoorden wij rondom ons reeds juichkreten opgaan: een zekere goal, niet waar? Het fluitje snirpte, Knufman gaf den keurig door De Raadt neergelegden bal een geweldigen opdoffer, doch Davies, onverstoorbaar als steeds, klemde den bal in zijn veilige handen en voordat iemand eigenlijk precies wist wat er gebeurd was zweefde het leer reeds over de andere helft van het veld.

Hetzelfde lot ondergingen de beide vrije schoppen voornoemd en nog zoovele andere schoten van diverse kwaliteit. Tjoh was en bleef onpasseerbaar, het was bijwijlen als fascineerde hij den bal, zoo kwam het leer telkens weer precies terecht waar hij stond, hetgeen echter inderdaad niets anders was dan een gevolg van een zeldzamen kijk op den gang van zaken.

Onder leiding van scheidsrechter Cortenbach zag men tegen het vastgestelde uur de volgende teams zich gereedmaken voor den strijd:

Hercules. Davies.
Denkelaar, Scholten.
Hoekstra, Pesch Sr., Brugman.
Wattimena, v. Lingen, Soemo, Rehatta, Pesch Jr.

Hong Djien, Sadjimin, G. de Raadt, Knufman, Sie Lok.
Th. Jahn, F. Jahn. Reep.
Chin Hwat, Boyer.
Soerabaja. Hermanus.

Al spoedig schiet Sie Lok in vanaf de zijlijn, doch Davies is op zijn post. Even later volgt een corner op het Batavia-doel, Davies stopt weer, corner, Pech kopt weg. Eenige druk blijft op de Batavia-veste bestaan, doch spoedig wordt het spel eenigszins verplaatst en onze verdediging komt in het geweer.

Op en neer golft het spel, met Soerabaja ontegenzeggelijk meer in den aanval, doch de attaques zijn te doorzichtig van opzet en leveren geen al te ernstig gevaar op voor de defensie der gasten. Ook de Batavia-voorhoede trekt op gezette tijden ten aanval, waarbij opvalt het minder gedisponeerd zijn van Rehatta. Zoo komen beurtelings beide verdedigingen in actie, doch gescoord wordt er niet en in slappe stemming breekt de rust aan.

Ook de tweede helft brengt niet veel sensationeels, behalve dan de boven reeds geschetste vrije schoppen op Davies; waarbij wij zouden willen opmerken, dat de wegens een zeer gering handsgeval toegestane strafschop onder de gegeven omstandigheden beter onbenut ware gebleven. Zooals gezegd liet Davies ook die benutte kans in zijn klemvaste handen smoren. Bijna denkt men de Batavianen te zien scoren als een onverwacht vliegend schot van Rehatta tegen den paal ketst en in het veld terugspringt.

Bijzondere dingen gebeuren er niet, het spel blijft eentonig en zonder sensatie komt het einde dan met dubbelblanken stand.

ZWEMMEN.

Intersteden-wedstrijden.

Van het bestuur van den Bataviaschen Zwembond ontvingen wij bericht, dat de interstedelijke zwemwedstrijden, welke verleden maand uitgesteld werden, gehouden zullen worden op Zaterdag 11 en Zondag 12 Januari a.s. Op die dagen zullen kampioenschappen worden verzwommen, terwijl verder dames en heeren polowedstrijden o.a. Batavia — Bandoeng en springnummers op het programma staan.

LEGER EN VLOOT.

Personalia.

De 1ste luitenant der Genie, G. Maas, is met ingang van 31 December 1929, op verzoek, eervol uit H.M. militairen dienst ontslagen.

LAATSTE BERICHTEN.

Bescherming der Overzeesche Bezittingen.

PARIJS, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). Op voorstel van den minister van marine Leygues, heeft het Fransche kabinet besloten om oorlogsschepen en legervliegtuigen te stationneeren langs de kusten van West Afrika, de Antillen en de eilanden in de Stille en Atlantische Oceaan.

Het doel van dit besluit is niet bekend, doch in politieke kringen gelooft men dat deze maatregel genomen is in verband met de aanstaande marineconferentie, daar de Fransche regeering herhaaldelijk verklaard heeft dat zij, gelijk de Britsche dominions, onafhankelijke marinebases noodig heeft voor de bescherming van haar overzeesche bezittingen.

Herriot.

PARIJS 2 Jan. (*Aneta-Radio*). Men verwacht, dat de vroegere premier, Herriot, zal aftreden als burgemeester van Lyon, als gevolg van de wrijving, die ontstaan is tusschen Herriot en de socialistische gemeenteraadsleden over een leening van 350.000.000 francs.

Herriot is vóór de leening, terwijl de genoemde gemeenteraadsleden er tegen zijn.

Gedurende de zitting van den gemeenteraad oefenden de socialisten een felle kritiek uit op het beleid van Herriot, die hierop verontwaardigd de zitting verliet.

Hindenburg beleedigd.

BERLIJN, 2 Jan. (*Aneta-Radio*). President Hindenburg heeft tegen den leider der fascisten en Rijksdag-afgevaardigde Goebbels een aanklacht ingediend wegens smaadschrift.

Goebbels heeft in een artikel, getiteld „Is Hindenburg nog in Leven?" gezegd dat de president een willoos werktuig is geworden van zijn „Marxistische en Joodsche raadgevers."

Ook zijn er teekenen van een definitieve breuk tusschen den grijzen president en de nationalistische extremisten. Dezen zijn zeer ontevreden over de loyale houding van Hindenburg en deze ontevredenheid kwam tot uitdrukking in meer of min heftige critieken.

De Duitsche Eigendommen in Elzas Lotharingen.

PARIJS, 2 Jan. (*Aneta-Radio*). De Fransche minister van buitenlandsche zaken Briand, en de Duitsche Ambassadeur von Hoesch, hebben een Fransch-Duitsche overeenkomst geteekend betreffende de Duitsche eigendommen in Elzas Lotharigen en in de Fransche kolonies.

Volgens de nieuwe overeenkomst wordt onmiddellijk gestaakt met de liquidatie dier eigendommen en de nog niet geliquideerde eigendommen zullen aan de vroegere Duitsche eigenaars worden teruggeven.

Inspectiereis.

Naar Aneta verneemt zal de heer J.H. Lagers met de *Christiaan Huygens*, die 14 dezer uit Amsterdam gaat, naar Indië vertrekken om een inspectiereis te maken.

Een Bulletin.

De P.B.S.T. (Perhimpoenan Beambte Spoor dan Tram) gaf heden een bulletin uit, waarin met nadruk wordt herinnerd aan hetgeen in art. 2 van de Statuten van dezen bond staat, nl. dat de P.B.S.T. zich niet zal inlaten met de politiek.

Indien er dus huiszoekingen zijn gedaan bij ambtenaren van de spoor- of tramwegen of indien dergelijke ambtenaren zijn aangehouden, dient zulks geheel buiten het vereenigingsverband te worden beschouwd. Het bestuur kan voor dergelijke overtreders van het genoemde artikel niet instaan, aldus meldt Aneta.

Rood-witte Vlaggetjes.

Men maakt er ons opmerkzaam op, schrijft onze correspondent te Soerabaja, dat gedurende eenige dagen, zoo ongeveer van Zondag tot Woensdag j.l., verscheiden taxi's te Soerabaja voorzien waren van rood-witte vlaggetjes. Bij onderzoek bleek onzen zegsman, dat het hier eigenlijk een Hollandsch vlaggetje betrof, waarvan men eenvoudig de blauwe baan had weggeknipt.

Toen onze berichtgever den chauffeur vroeg, wat dit voor een vlaggetje was, kreeg hij met de noodige vrijmoedigheid ten antwoord: „van de P.N.I."

Het zou wel interressant zijn, indien kan worden nagegaan, wie het initiatief heeft genomen tot deze vlagge-parade.

En wat de bedoeling ervan is. Want uit het feit, dat er verscheidene taxi's van rood-witte vlaggetjes waren voorzien, mag veilig worden geconcludeerd, dat hier sprake is van eene vooropgezette actie. Ook de omstandigheid, dat deze vlagge-parade precies op den Zondag werd vastgesteld, geeft te denken. Degenen die het plan opperden, hebben natuurlijk niet kunnen voorzien, dat de P.N.I.-leiders plotseling zouden worden gearresteerd.

Anders hadden zij dit kinderachtige spelletje met de „P.N.I.-vlag" wel achterwege gelaten. Thans was de order tot vlag-vertoon eenmaal gegeven en kon hoogst waarschijnlijk niet meer worden ingetrokken; wellicht hierom niet, wijl de order-gever zelf door de politie was gearresteerd.

De chauffeurs, van niets wetende, heschen de vlag, zooals zij alles op hun wagens poten, dat kleurrijk is en gratis door hen kan worden verkregen.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Gesteld: gerekend van 4 Dec. '29, voor den tijd van een jaar ter beschikking van het hoofd van den D.V.G., de mil. apotheker IIde klasse, dr. C. Blomberg, met bepaling, dat hij gedurende bedoelde ter beschikking stelling bij het leger voor herinnering zal worden gevoerd;

met ingang van 1 Jan. '30 ter besch. van de provincie Midden Java, C. J. Affourtit, bovengenoemd.

Ontslagen: uit 's Lands dienst, de postbesteller bij het post en telegraafkantoor te Soerabaja, Sandiardjo, met bepaling, dat dit ontslag wordt geacht te zijn ingeg. op 9 Oct. '29;

uit 's Lands dienst, gewezen mantri 3de klasse bij den dienst der zoutregie te Boentok, Hamdjah, met bepaling, dat dit ontslag wordt gerekend te zijn ingeg. op 27 Oct. '29.

Verleend: wegens gewichtige redenen met ingang, van 31 Dec. '29 een binnenl. verlof voor den tijd van twee maanden b.b. van den lande, aan de telefoniste 1ste klasse bij het telefoonkantoor te Malang, mevr. T. Meijboom geboren Janssen;

van 1 Jan. '30 een binnenl. verlof voor den tijd van drie maanden b.b. van den lande, aan de telefoniste 1ste klasse bij het telefoonkantoor te Malang, mevr. S.C. Oort geboren Hartman.

Ontheven: met ingang van 31 Dec. '29, eervol van zijne ter beschikkingstelling van den gouv. Midden-Java om nevens zijn eigen functiën te worden belast met de voorbereiding van de organisatie van den provincialen landbouwvoorlichtingsdienst in Midden-Java, K.J. Affourtit, landbouwconsulent 1ste kl.

Benoemd: met ingang van 1 Jan. '30, tot hoofdambtenaar in dienst der Provincie Midden-Java ter beschikking van den dier Provincie ten einde door dat bestuurshoofd te worden belast met de waarneming der functiën van secretaris der Provincie Midden-Java, J. Gerritsen, thans ter beschikking van het Land gesteld hoofdambtenaar in dienst van het ressort van den Plaatselijken Raad van Semarang, Rembang en Blora, belast met de waarneming der betrekking van secretaris van het gewest Midden-Java.

tot administrateur ter secretarie der Provincie Midden-Java, F.H.C. Dalderup, thans ter beschikking van het Land gesteld ambtenaar in dienst van het ressort van den Plaatselijken Raad van Semarang, Koedoes, Rembang en Blora, door den gouverneur van Midden-Java belast met werkzaamheden in het belang der voorbereiding van de organisatie der secretarie van de a.s Provincie Midden-Java.

Belast: met de waarneming van de betrekking van onderafdeelingshoofd b/d alg. rekenkamer, R.J. Feuilletau de Bruijn, adj. inspecteur b/d P.T.T. dienst, tijdelijk ter beschikking gesteld van de alg. rekenkamer;

gerekend van 4 Dec. '29 met het geven van onderwijs gedurende vier uren 's weeks in het Romeinsch privaatrecht bij de Rechtshoogeschool te Batavia, prof. mr. J. Zeylemaker, tijd. hoogleeraar in het N.I. handelsrecht bij genoemde hoogeschool.

Ontheven: gerekend van 4 Dec. '29 eervol van het geven van onderwijs gedurende vier uren 's weeks in het Romeinsch privaatrecht bij de Rechtshoogeschool te Batavia, prof. mr. A. H. M. J van Kan, hoogleeraar in het N.I. burgerlijk recht bij genoemde hoogeschool.

Gesteld: met ingang van 1 Jan. '30 ter beschikking van de provincie Midden Java, Kwa Soen Kay en K. Hitzler, onderscheidenlijk commies en 1ste klerk bij de algemeene rekenkamer.

Benoemd: in de permanente commissie voor de bestudeering van de arbeidstoestanden ter Oostk. van Sum. tot lid J.J. Tulleken, assistent op de onderneming Selayang der Senembah Maatschappij, en dr. W.J. Beck, assistent resident van Deli en Serdang (Oostk. van Sum).

Ontslagen: wegens vertrek eervol als lid van de permanente commissie voor de bestudeering van de arbeidstoestanden ter Oostk. van Sum, S. Bouman, laatstelijk assistent resident van Deli en Serdang (Oostk. van Sum.);

wegens vertrek eervol als plv. lid van de permanente commissie voor de bestudeering van de arbeidstoestanden ter Oostk. van Sum., H. Beeuwkes, res. van Bali en Lombok, tevoren assistent resident van de afdeeling Simeloengoen en de Karolanden (Oostk. van Sum.)

Binnenl. Bestuur.

Benoemd: tot controleur bij de centrale kas, C. Heyer, thans adjunct controleur bij gemelde kas;

tot adjunct-inspecteur bij de centrale kas, L. H. P. S. Makaliwy, thans contr. bij gemelde kas;

bij de algemeene politie tot politieopz., G. Pothoff, thans belast met de waarn. dier betrekking, met bepaling, dat hij geplaatst blijft in de residentie Blora (gouvernement Midden-Java);

bij de algemeene politie, tot politieopz. H. Debrichy, thans belast met de waarneming dier betrekking, met bep, dat hij geplaatst blijft in de residentie Batavia (provincie West-Java).

BURGERLIJKE STAND TE BATAVIA.

Geboorten:

27 Dec. E. J. D. Visser-J. A. Hengstz (d).
28 „ D. Deckers-F. Ch. Bartelink (d).
29 „ A.J.G. Balinfante-F.S. Doornbos (z).
30 „ A. F. Jeronimus-P. J. A. Krüss (d).
G.A. Overbeek Bloem-L. Janssens (z).
W. Paulus M. L. Langen (d).
1 Jan. H. M. Cohen-A. M. V. Kemper (d).
Mr. H. W. B. Tichelman-H. J. C. W. Scholten (d).
2 „ H.C.H. Barkmeyer-M. C. E. Keuchenius (z).
R. F. M. Harnisch J.A. C. de Pineda (d).

Huwelijken:

28 Dec. Th. Hakker-E.G.R. Siegers.
H. G. M. Rompen-W. A. Albrecht.
30 „ J. L. Bakhuys S. M. Bellers.
31 „ W. A. van Veldhoven-E. P. Simon.
J.R. Carels-U. Schmidt Weymans.
2 Jan. R. C. Jongelie-C.C.P. Schuurkamp.
A.C. Schröder-H. J. E. Best.

Overlijden:

28 Dec. M.C.B. Batty oud 4 jaar (v).
I. Dumais oud 1 jaar (v).
29 „ J.J. Pattiwaël oud 74 jaar (m).
30 „ E. von Bannisseth oud 48 jaar (v).

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Van Eeghen-Stichting.

AMSTERDAM, 3 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van den Amsterdamschen bankier van Eeghen, waarvan wij gisteren melding maakten, is opgericht de S. P. van Eeghen-stichting, welke ten doel heeft de bevordering van het wetenschappelijk onderzoek op koloniaal-economisch gebied en de verrijking van de verzameling van het Koloniaal Instituut.

Pleizierige Aanvaring.

's-GRAVENHAGE, 3 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Uit Havanna wordt gemeld, dat de *Statendam* en de *Franconia*, die beide een pleiziertocht naar West-Indië maken, bij het binnenstoomen van de haven met elkaar in aanvaring zijn gekomen. Beide schepen werden beschadigd, doch bleven zeewaardig.

Scheidende Hoogleeraren.

's-GRAVENHAGE, 3 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Aan prof. dr. G. Jelgersma, hoogleeraar in de psychiatrie aan de Universiteit te Leiden, en prof. dr. G.A.E. Molengraaff, hoogleeraar in de delfstof- en aardkunde aan de Technische Hoogeschool te Delft is respectievelijk met ingang van 15 September en 1 April a.s. eervol ontslag verleend onder dankbetuiging voor de door hen aan den Lande bewezen diensten.

HET BRITSCHE RIJK.

Petroleum-tank ontploft.

LONDEN, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). Een petroleum-tank in het Noorden van Londen ontplofte terwijl kinderen er om heen aan het spelen waren.

1 Kind werd gedood en 6 gewond.

LONDEN, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). Nog twee kinderen zijn aan de bekomen verwondingen overleden. De drie andere verwonde kinderen verkeeren in levensgevaar. Een kind dat niet gewond werd vertelde dat zij op het emplacement voor de goederenwagens bij de tanks aan het spelen waren en een vuurtje stookten onder een petroleumblik.

Het Vertrek van den Prins van Wales.

LONDEN, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). Een groote menigte op Waterloo juichte den prins van Wales toe toen deze naar Kaapstad vertrok.

De prins zal een niet-officiëel bezoek van drie maanden aan Oost-Afrika brengen en er de jacht op groot wild hervatten. Deze jacht werd tegen het einde van 1928 onderbroken ten gevolge van de ziekte van den koning.

De Communistische Propaganda.

LONDEN, 2 Jan. (*Aneta-Reuter*). In verband met de belotten van de Sovjet over de kwestie van de propaganda, is beroering veroorzaakt door een telegrafisch bericht in het communistisch dagblad *Daily Worker*.

Het bericht is afgezonden door het bestuur van de derde internationale, dat het blad toejuicht als een centrum voor den strijd tegen de „socialistisch-fascistische labourregeering", het kapitalisme, de „koloniale wreedheid" enz.

Een der leden van de Sovjet-ambassade deelde in een interview mede dat geen officiëele verklaring gegeven kon worden, maar „over een paar dagen hebben wij iets te zeggen".

Conferentie van Meteorologen.

LONDEN, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). Het rapport van de agricultureele sectie der conferentie der Britsche Meteorologen bevat een aantal resoluties waarin richtlijnen worden aangegeven voor onderzoekingen in het geheele rijk.

De voorzitter Sir Napier Shaw voorzag het rapport van een begeleidend schrijven waarin hij wijst op het belang van en de hoop wordt uitgesproken op een imperiale samenwerking, hetgeen voor het geheele rijk vruchtbare resultaten zal afwerpen.

Na de Bioscoopramp te Paisley.

De begrafenis der kinderen.

LONDEN, 3 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In de overigens zoo bedrijvige stad Paisley, met haar katoenfabrieken en andere industriën, heerschte een diepe stilte toen, na de lijkdienst in de Pailey Abbey, de lijkwagens de jeugdige slachtoffers van de bioscoopramp naar het kerkhof voerden.

Het duurde vijf uur eer men de lijken naar het kerkhof had gebracht.

De lijkjes van de 26 Katholieke kinderen die bij de ramp zijn omgekomen, hadden den geheelen nacht in de kerken gestaan, terwijl bedroefde ouders heen en weer liepen.

Hartroerende tooneelen speelden zich af op het kerkhof, waar vele treurende familieleden der slachtoffers bijeen waren.

Vermeldenswaard is dat ook twee grafdelvers kinderen bij den ramp verloren hebben.

***

De directeur van de bioscoop, Dorward, wordt in preventieve hechtenis gehouden.

FRANKRIJK.

Politie contra Anti-fascisten.

PARIJS 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). Na de arrestatie van de drie Italiaansche fascisten, is de politie een uitgebreide actie begonnen.

De politie doet h uiszoekingen en arresteert personen.

Bevelen tot in hechtenisneming worden verzonden naar alle plaatsen waar men meent dat anti-fascisten wonen, vooral Marseilles, Besancon en de plaatsen langs de Italiaansche grens.

Men bewaart echter het grootste stilzwijgen.

De Tweede Haagsche Herstel-conferentie.

's-GRAVENHAGE, 3 Jan. (*Aneta*). Op den eersten dag van de conferentie viel er een kille motregen: de publieke belangstelling op straat was vrijwel nihil. Op het Binnenhof stonden een twintigtal auto's terwijl een aantal persfotografen een droog plekje zochten.

Beelaerts.

In het gebouw was voor de opening van de Conferentie nagenoeg geen belangstelling van de zijde van het publiek. Er waren echter 250 journalisten uit alle landen ter wereld.

Het middenstuk van de vergaderzaal van de Tweede Kamer, waarin de Conferentie gehouden wordt, had men vrijgemaakt: de ministertafel was verdwenen en daarvoor in de plaats stond een tafel in het vierkant, waaraan de meest bekende staatslieden van Europa hun zetels hadden. De banken van de kamerleden waren bezet door de secretarissen enz., terwijl er ook enkele genoodigden een plaats hadden gevonden, o.a. de beide kamervoorzitters baron de Vos van Steenwijk en mr. van Schaik, de minister van Buitenlandsche Zaken jhr. Beelaerts en de burgemeester van 's Gravenhage jhr. Patijn.

Snowden.

De loges zaten stampvol. De tribunes, waar men extra-stoelen had bijgeplaatst, waren zoo mogelijk nog voller. Op de perstribune stond een ware batterij van foto- en filmtoestellen. De persfotografen en operateurs verwijderden zich, nadat zij met behulp van magnesiumlicht enkele opnamen hadden gemaakt, en de journalisten stroomden toe, om hun plaatsen in te nemen.

De stemming in de vergadering was rustig, zonder spanning, aangezien het groote werk reeds is gedaan op de Eerste Conferentie. De Belgische premier Jaspar wijdde enkele woorden aan de nagedachtenis van Stresemann. Vervolgens wees hij er op, dat de Eerste Conferentie heeft getoond den vrede te willen en te streven naar „*Le bien commun et la paix.*" Tenslotte dankte hij de Nederlandsche regeering voor de organisatie (applaus).

De vergadering werd daarna gesloten en de auto's, getooid met de vlaggen der verschillende naties, reden aan om de conferentie-leden weer af te halen.

Minister Beelaerts ontvangt hedenavond de verschillende delegaties.

Tardieu.

Snowden en Tardieu hadden een hartelijk onderhoud met elkaar.

Naar gemeld wordt heerscht algeheele overeenstemming over de voorgestelde oplossingen betreffende de toepassing van het Youngplan, alsook over de procedure van de conferentie.

's-GRAVENHAGE, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*).

Jaspar.

Jaspar presideerde de plenaire openingszitting van de tweede Haagsche herstelconferentie.

In zijn openingswoord drong hij er op aan om geen tijd te verspillen.

Na de openingszitting, welke een half uur duurde, begon men in besloten zitting met de werkzaamheden.

's-GRAVENHEGE, 3 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Conferentie heeft in een besloten zitting de agenda van werkzaamheden vastgesteld. Besloten werd tot de instelling van twee comité's, het eerste voor de behandeling der herstelbetalingen van Duitschland en het tweede voor de behandeling van het ingewikkelde probleem der zoogenaamde Oostelijke herstelbetalingen (de sommen, die moeten worden betaald door Bulgarije, Hongarije en Oostenrijk; ook van deze landen zijn er delegaties ter Conferentie aanwezig).

Het eerste comité wordt gevormd door de ministers van financiën der zes voornaamste mogendheden. Zij zullen bij de oplossing der technische problemen van de Duitsche afbetalingen door verschillende deskundigen worden bijgestaan.

Deze laatste beslissing werd genomen toen het comité zich in den loop van den avond constitueerde. Daarbij kwam tevens duidelijk tot uiting, dat allen verlangen het werk zoo snel mogelijk af te doen. Men neemt dan ook vrij algemeen aan, dat de Conferentie niet langer zal duren dan 17 Januari.

De arbeidssfeer van deze Tweede Conferentie is uitgebreider dan die van de Eerste. Dit komt doordat men de Oostelijke herstelbetalingen op de agenda heeft geplaatst. Evenals bij de Conferentie in Augustus is de eerste dag voorbijgegaan in volledige harmonie, hoewel de atmosfeer vervuld was van geruchten, zoowel pessimistische als optimistische.

BELGIË.

Ter Bruiloft.

BRUSSEL, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). Prinses Marie José is, vergezeld van de koning en koningin en haar broeder, met de Italiaansche koninklijke trein naar Rome vertrokken. De trein is uiterst luxueus ingericht.

Duizenden menschen stonden langs de straten geschaard waardoor de koninklijke familie zich naar het station begaf. Zij toonden levendige belangstelling in de romance van de prinses, mede in verband met den aanslag welke kort geleden op het leven van prins Umberto werd gepleegd.

Naar aanleiding van de vele geruchten dat complotten gesmeed zijn, waren de meest uitgebreide voorzorgsmaatregelen genomen. Langs den weg werd streng gepatrouilleerd, terwijl de koninklijke trein wordt voorafgegaan door bewapende locomotieven.

In twee speciale treinen worden de gasten voor het bruiloftsfeest vervoerd.

HET DUITSCHE RIJK.

Geheimzinnige Kinderziekte.

BERLIJN, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). In het quarantaine-kamp te Hammerstein waar 4000 refuge's, die onlangs uit Rusland gerepatrieerd zijn, zijn ondergebracht, zijn in korten tijd 52 kinderen aan een geheimzinnige kinderziekte gestorven.

Nog veertig andere kinderen zijn aan deze ziekte lijdend. De geheimzinnige ziekte vertoont eenige overeenkomst met mazelen en gaat gepaard met onsteking van het hoornvlies, de oogen en de kaken.

ITALIË.

Het komende Bruiloftsfeest.

NAUEN, 3 Jan. (*Aneta-Radio*). Uit Rome wordt geseind:

Hoewel de pers groote aandacht besteed aan de gebeurtenissen in Den Haag, is de openbare belangstelling vooral gericht op het aanstaande huwelijksfeest van prinses Marie José met kroonprins Umberto.

Men verwacht dat de Belgische prinses heden avond de Italiaansche grens zal bereiken.

Het garnizoen te Rome is, in verband met de mogelijke gebeurtenissen, aanzienlijk versterkt. En steeds blijven maar uit alle deelen van Italië troepen arriveeren.

De zwarthemden van de fascistische militie zijn in groote getale in de hoofdstad geconcentreerd.

Velen die bij gelegenheid van de bruiloft naar Rome komen, hebben het plan te kennen gegeven om bij den Paus op audientie te gaan. Daarom treft men in het Vaticaan maatregelen om de vele bezoekers die verwacht worden te ontvangen.

NOORD-AMERIKA.

Ontzettende Vliegramp.

Tijdens de opname van een film.

SANTA MONICA (Californië), 3 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Twee vliegtuigen die elk, naar men gelooft, vijf personen bevatten, zijn drie mijl van de kust tegen elkaar gevlogen en in zee gestort.

Men vreest dat tien personen verdronken zijn, onder wie de directeur van een film-maatschappij Kenneth Hawks.

De machines werden gebezigd bij de opname van een film, getiteld: *Such Men are Dangerows.*

SANTA MONICA, 3 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Tot nu heeft men drie lijken gevonden van personen die bij de vliegramp om het leven zijn gekomen.

Het zijn de lijken van fotografen, die op het oogenblik van de botsing uit de vliegtuigen geworpen werden.

De vliegtuigen wilden juist naar onder duiken nadat een parachutist uit een derde vliegtuig was gesprongen, teneinde de fotografen in staat te stellen hem te filmen wanneer hij in het water terecht kwam.

Het derde vliegtuig werd na de botsing niet in de val meegesleept.

De twee vliegtuigen (waarin, naar nu bevestigd is, zich tien personen bevonden, onder wie Hawks) vielen als vlammende kometen van een hoogte van 3000 meter in zee.

De parachutist daalde langzaam op het oogenblik dat het ongeluk plaats greep. De film welke opgenomen werd behandelde het leven van wijlen Alfred Loewenstein, de Belgische financier, die uit zijn vliegtuig viel toen hij over het Kanaal vloog.

Brand in het Huis van Afgevaardigden.

WASHINGTON, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). Hedenavond is brand uitgebroken in het archief van het Huis van Afgevaardigden.

De vlammen en de rookwolken waren een mijl ver te zien.

Het algemeen brandsignaal werd gegeven en de brandspuiten snelden naar de Pansylvania Avenue.

WASHINGTON, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). Later deelde de commandant van de brandweer mede dat men de brand meester is. Vermoedelijk heeft er langs iets gesmeuld voor de brand oplaaide.

Men vreest dat vele historische documenten vernield zijn.

De weldadige Burgervader van New-York.

NEW-YORK, 3 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Hoewel het officiëel salaris van Walker, den burgemeester van New-York, onlangs verhoogd is van 25.000 dollar tot 50.000 dollar, zal hij het bedrag der verhooging niet ten eigen bate aanwenden. Hij heeft namelijk besloten het bedrag te schenken aan verscheidene liefdadige instellingen van de stad New-York.

Na de Gevangenisrelletjes te Auburn.

ALBANY, 3 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Als gevolg van de relletjes welke in de gevangenis te Auburn zijn uitgebroken, heeft de gouverneur van de gevangenis, de heer Jennings, op verzoek van de kamer van toezicht, ontslag genomen.

Benzine-ontploffing.

SAN PEDRO (CALIFORNIE), 3 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). 2 Personen werden gedood en 4 zeer ernstig gewond bij een benzine-ontploffing welke plaats had aan boord van een barkas welke naast het vliegtuigmoederschip *Saratoga* lag.

Ten gevolge van de explosie raakte de benzine welke rond de *Saratoga* op het water dreef, in brand, waardoor de wanden van het schip verschroeiden.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marineconferentie.

Nog eens het Japansche standpunt.

LONDEN, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). Wakatsuki heeft in het kort aan Reuter het Japansche standpunt medegedeeld betreffende de ontwapening ter zee.

Japan is bereid om de bewapening ter zee te verminderen, maar daarvoor is een internationaal marine-equilibrium noodig.

Japan is bereid om de levensduur der slagschepen te verlengen. Het is niet genegen om de duikbooten af te schaffen maar wel bereid hun soorten te beperken. De Japansche delegatie blijtt op haar standpunt staan betreffende de 70 pct. van de sterkte van het land dat het grootste aantal van het grootere type kruisers heeft.

Japan zal de kwestie van de marinebasis te Singapore niet ter sprake brengen. Het wenscht de vrijheid der zeeën, doch vindt de internationale wetgeving op dit gebied zeer verward.

Wakatsuki zal voorstellen dat elke beslissing welke op de marineconferentie genomen wordt, onmiddellijk van kracht wordt. Japan zal zijn medewerking verleenen.

Cablegrams.

Newspapers about India.

London, Jan. 2 Newspapers in the past week absorbed by the events in India. Mornings devote leaders happenings at Lahore and possibilities future.

Daily Herald describes complete independence as goal Allindia Congress instead dominion status as „academic change, involving no immediate consequences". But appeals of Gandhi to cooperate government outpoints nothing achievable by mere „we will not play."

Times is encouraged by attitude of Indian liberals and moderates and welcomes prospect that „first time organised force emerging Indian politics. with sense realities and determination to face them." Conservative organs generally deplore activities of Gandhi and his followers.

The Royal Wedding.

Brussels, Jan. 3. Marie José, accompanied by majesties and her brother, Romewarded in Italian royal train, which unrivalled splendour. Thousands lined streets, expressed lively interest princesses romance view recent attempt life prince Humbert. Many rumours plots strongest precautions taking line closely patrolled, train preceded pilotengines. Two special trains conveying guests wedding.

Primo de Rivera.

Madrid, Jan. 2. Constitionalists hopes of early advent new political era by Primo de Rivera's resignation, dashed when following oneandhalf hours conversation with king, dictator announced he and his cabinet would remain in office to carry out programme of gradual transition to normalcy, which king had approved. Primo added that programme provides for reorganisation of Union Patriotica (Primo's party) and for partial municipal and provincial elections whereafter, in June or Jully, the king would decide whether general elections should take place.

Leon Daudet.

Paris, Jan. 2. Thousand of royalists entusiastically welcomed their leader Leon Daudet on his return from exile in Brussels. Immediately after arrival at station, Daudet motored to Père Lachaise cemetery, to deposit wreath on tomb of his son, riding in same car which had used for his sensational escape from prison.

Londen — Berl n.

London, Jan. 2. Postoffice announces that pictures, drawings and photographs be telegraphed direct between London and Berlin 7/1, charge twohalfpence per square centimetre, with minimum one sterling.

Spain and Naval-conference.

Rome, Jan. 2. Political quarters welcome de possibility of Spain receiving invitation to attend fivepower naval conference in London, in connection discussions Mediterranean nonaggression pact. Understood initiative that end emanated from Italy, which evidently weakening in its opposition to pact, which also reflected in semiofficial *Giornale d'Italias* leader intimating Italy informed France she not in principle opposed pact suggestion but must insist upon Spain's participation, since Italy would never dream of contesting Spain's fundamental rights in Mediterranean.

Second Hague Conference.

London, Jan. 2. Snowden and Graham (Board of Trade) left Haguewards. Delegation essentially treasury party. Henderson ungoing, as political question unconsidering. Main problems be international bank, deliveries in kind and non-German reparations.

Snowden, interviewed, unthought work be arduous, as last time preparation been thorougher. Opined international bank highly complicated, but thought it be adopted.

Hague, Jan. 3. Jaspar presided the halfhour plenary session of the second Hague conference. He urged unwaste time. Thereafter conference began task private. Snowden and Tardieu cordially conferred. Stated completely agreed on suggested solutions regarding application Young plan, also procedure be adopted conference.

„Corsair".

Washington, Jan. 2. J.P. Morgan donated his famous yacht *Corsair* governmentward. After many years cruising highseas, yacht be employed geodetic survey work United States coast, recharting entire Atlantic and Gulf Mexico seabords.

Convention between Engeland and U. S. A.

Washington, Jan. 2. Stimson and Sir Esme Howard signed convention deliminating boundary between Philippine archipelago and British North Borneo. Convention unalters existing boundaries but confirms title United States to Turtle island, which continue administered by British North Borneo Company. Convention settles last outstanding question anent sovereignty over island in Pacific.

Explosion in London.

London, Jan. 3. 1 child killed and 6 children injured, playing in North London around petroleum barrel, which exploded.

London, Jan. 3. Two more children North London explosion died. Three others critical. Remaining child conscious relates all playing with barrels on railway goodsyard and lighted fire under petroldrum.

Mysterious infantile Disease.

Berlin, Jan. 3. Fiftytwo children died in shorttime mysterious infantile disease, sweeping Hammerstein camp, where quarantined fourthousand Mennonite refugees, recently repatriated ex Russia. Are forty other cases disease, sequel measles symptoms: high fever, inflammation of cornea, eye and cheek.

Prince of Wales.

London, Jan. 3. Large cheering crowd Waterloo offsaw Prince of Wales Proceeding Capetown, enroute East Africa for informal trimester tour to resume biggame hunting expedition, interrupted end 1928 owinh Kings illness.

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 3 Jan.

Jap. ss. „Bandoeng Maru" gez. Ohnari, van Moji en Cheribon, agt. M/Watson.

N.I. ss. „Bintoehan" gez. Akkerman, van Danau Sebatan, agt. K.P.M.

Ned. ss. „Batoe" gez. v/d Laan, van Cheribon, agt. J.C.J.L.

Eng. ss. „Giang Seng" gez. Stewart, van Singapore, agt. Kian Gwan.

N.I. ms. „Boelongan" gez. Bakker, van Palembang, agt. K.P.M.

Vertrokken 3 Jan.

N.I. ms. „Mijer" gez. Wijnstok, naar Tg. Pandan, Riouw en Singapore.

Eng. ss. „Giang Seng" gez. Stewart, naar Cheribon en Semarang.

N.I. ss. „Reael" gez. Kandou, n/Oosth. en Merak.

Ned. ms. „K. Radja" gez. de Boer, naar Belawan, Sabang, Djeddah, Suez, P. Said, Marseille en Rotterdam.

Eng. ss. „Magnet" gez. Kinnon, naar Soengei Liat en Singapore.

Ned. ss. „Salawati" gez. Ouwehand, naar Cheribon, Semarang en Soerabaja.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Garoet" 31 Dec. te New-York thuisr.
ss. „Menado" 2 dezer uit Sabang id.
ss. „Tambora" 3 dezer uit Singapore id.
ss. „Marken" 2 dezer te Rotterdam id.
ss. „Palembang" 3 dezer te Liverpool id.
ms. „Kota Radja" 3 dezer uit Priok id.
ss. „Bali" 3 dezer te Marseille id.
ss. „Tosari" 2 dezer te Djeddah id.
ss. „Merauke" 3 dezer te B. Papan kustr.
ms. „Kota Inten" 3 dezer te Medan uitreis.
ss. „Soekaboemi" 4 dezer te Priok id.
ss. „Samarinda" 3 dezer uit Sabang id.
ss. „Insulinde" 3 dezer uit Marseille id

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ms. „P.C. Hooft" 3 dezer te Semarang kustr.
ss. „Manoeran" 4 dezer te Soerabaja id.
ss. „Singkep" 4 dezer te Padang thuisr.
ss. „Joh. de Witt" 3 dezer te Genua id.
ss. „Kon. der Ned." 3 dezer uit Singapore uitreis.
ss. „Borneo" 4 dezer te Tg. Pandan uitr.

Java New-York Lijn.

ss. „Salawati" 3 dezer uit Priok.

Stoomvaart Mij. „Oceaan".

ss. „Glaucus" vertr. 2 dezer van Suez verw. 17 dezer te Padang uitreis.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: Op ten Noort, Plancius, Kon. der Ned., N. Zeeland, P. C. Hooft, Tjibesar, Tjisaroea, Kota Radja, Crenatula.

ADVERTENTIEN.

„MAGNEETJES"

Te Huur Aangeboden.

EEN GROOT HEERENHUIS, Menteng Boulevard, te huur, fl. 325.— per maand. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Wlt. Kantoor-uren van 7—1½ en 4—7½. M287

TWEE NOG NIEUWE EN HEEL AARDIGE WOONHUIZEN met paviljoen en garages, Gang Thomas Tanah Abang, te huur. Huur fl. 135.— per maand. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Welt. Kantooruren van 7—1½ en 4—7½. M289

STEENEN HUIZEN, 2, 3 en 4 kamers en gaslicht, gelegen te Pisangan Baroe, nabij station Meester Cornelis, direct te huur. Huurprijs f 30.— tot f 50.—. Te bevragen Tan Ho Kie, Kerkstraat 95, Mr.-Cornelis. M232

KEMAJORAN No. 94 ruim steenen huis, opnieuw beschilderd. 3 groote kamers, te huur. Direct te betrekken. Huurprijs f 80.— per maand. Te bevragen Kemajoran 97. M285

HUIS, 5 vertrekken, Tjikini 27, te huur f 70.— p. m. Overname gedeeltelijk meubilair gewenscht. Eventueel direct te betrekken. M278

RUIM WOONHUIS, gelegen Elizabethpark no. 5 (Djatti Petamboeran), te huur. Huurprijs f 70.— per maand. Te bevragen vanaf Maandag a.s. tel. Wlt. 1583 toestel 9. M272

RUIM HUIS met paviljoen en garage, groote vertrekken en galerijen, buurt Tanah Abang, te huur voor f 140.— 's maands, met verplichte overname meubilair. Brieven no. M243 Bataviaasch Nieuwsblad.

IN RUIL huis aangeboden, bevattende voor- en achtergalerij, 2 kamers en bijgebouwen, huur fl. 90.— per maand, voor huis met minimum 3 kamers, voor- en achtergalerij (geen paviljoensysteem), bijgebouwen en garage omtrek Gondangdia, huur ± fl. 125.—. Te bevragen Tel. 2188 Wl. M259

EEN GEMEUBILEERD RUIM STEENEN HUIS op Depok te huur, desgewenscht met kost. Brieven onder no. M240 Bataviaasch Nieuwsblad.

DIRECT HUIS TE HUUR Djocjaweg 49, bevattende 5 kamers, met garage, alle gemakken voorzien. Huurwaarde f 125.—, maand Januari f 80.—. Te bevragen aldaar, Tel. 903 Mtg. M244

HUIS te huur per 1 April, mooi gelegen, bevattende voor- en binnengalerij, 2 slaapkamers en eetgalerij. Huurprijs f 85.—. Verplichte overname modern meubilair tegen billijken prijs. Te bevragen Salembaplein 16, Telefoon Wlt. 2953. M228

HUIS met 3 kamers, Dordrechtlaan No. 18, Noordwijk, te huur. Te bevragen aldaar. M226

HUIS PEGANGSAAN OOST 44 te huur met primo Februari a.s. Inlichtingen tel. 332 Bt. 427 Mtg. M170

ZEER NETJES GEMEUBILEERD PAVILJOEN, Laan Trivelli, te huur voor heer alleen, desgewenscht met garage. Huur fl. 85.— per maand. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Welt. Kantoor-uren van 7—1½ en 4—7½. M286

GEMEUBILEERD PAVILJOEN, 2 kamers, voorgalerij, buurt Koningsplein, aangeboden aan eenvoudig Indisch meisje, voor f 75.—. Brieven onder no. M241 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERD PAVILJOEN, bevattende 2 kamers, voorgalerij, goedang, inclusief water en licht te huur aangeboden voor f 55.— per maand, Gang Boentoe Gambir 5 (Koningsplein West) Telef. Wlt. 524. M208

KAMER met of zonder kost, Buitenzorg, Batoetoelisweg 63. Heerlijk koel. Schitterend bergultzicht. Vlak bij station. Brieven onder no. M231 Bataviaasch Nieuwsblad.

ZIT- EN SLAAPKAMER, gemeubileerd, zonder pension, te huur aangeboden voor heer of dame b.b.h.h. Gang Secretarie No. 6. M227

FLINK TOKO-LOCAAL met kantoortje, gelegen Sluisbrugstraat no. 28, te huur. Te bevragen vanaf Maandag a.s. tel. Wlt. 1583 toestel 9. M273

TENNISBANEN (beton) in den Serangweg op Nieuw Menteng, te huur. Morgen-, middag- en avondbanen met 3 katjongs. Nadere inlichtingen Telefoon Mr.-Corn. 222. M261

Te Huur Gevraagd.

HUIS met minstens 3 slaapkamers, voor-, binnen- en achtergalerij, autogarage etc. te huur gevraagd per begin Maart. Eventueel overname meubilair of gedeeltelijk meubilair, mits tegen billijken prijs, geen bezwaar. Aanbiedingen onder no. M53 Bataviaasch Nieuwsblad.

TE HUUR GEVRAAGD. Wie helpt familie aan huis met ruim achtererf onder evtl. sluiting jaarcontract, per 1 Februari of Maart. Brieven onder nummer M52 Bataviaasch Nieuwsblad.

De meeste menschen, die de kracht hebben te sparen, sterven rijk. Niet veel menschen sterven rijk, die snel groote sommen verdienen. 99 keer hebben zij bij hun speculaties succes, maar de honderdste maal, wanneer het risico niet in verhouding tot hun rijkdom is, verliezen ze alles. (De Zakenwereld).

GEMEUBILEERD PAVILJOEN gevraagd met 1 Maart a.s., door drie volwassenen en een kind, eventueel met kost. Brieven nummer M266 Bataviaasch Nieuwsblad.

TWEE GEMEUBILEERDE KAMERS of paviljoen zonder pension te huur gevraagd door echtpaar met dochter. Brieven no. M253 Bataviaasch Nieuwsblad.

PAVILJOEN. Gezocht door heer voor terstond een paviljoen op goeden stand, niet te klein, liefst ongemeubeld. Tl. 1357 W. Brieven no. M257 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERD PAVILJOEN gezocht door heer alleen per 1 Februari a.s. met of zonder pension. Brieven nummer M211 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Kost en Inwoning.

GEMEUBILEERDE KAMER met vol pension, omtrek Tjikini, dicht bij electrische spoor, te huur. Brieven no. M275 Bataviaasch Nieuwsblad.

BESCHAAFDE INDONESISCHE FAMILIE, wonende in het centrum van Weltevreden, in de buurt van Gouvernementskantoren en Middelbare scholen, 5 minuten van bus, spoor en tram, heeft kamers beschikbaar tegen billijken prijs voor Indonesische jongelui of jonge dames. Adres te bespreking: Sluisbrugstraat 52, Telf. No. 770 Wl. M290

KOST EN INWONING gezocht door Chineesch jongmensch, oud 17 jaar, bij beschaafde familie, die toezicht kan houden op zijn werk, boekhouden en handelscorrespondentie. Geen benjespension. Brieven met vermelding kostgeld onder no. M235 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERDE KAMERS met zitje en kost aangeboden, vanaf f 100.— en f 125.— 's maands. Te bevragen Gang Scott 14. M268

KAMERS te huur met vol pension in prijzen van f 70.—, f 75.— en f 80.— en kamers met apart zitje f 90.—. Gang Cornelius 3. M255

AANGEBODEN net gemeubileerde paviljoenkamer en zitje met kost en inwoning voor dame h.b.b.h. Buurt Koningsplein West. Brieven onder no. M252 Bataviaasch Nieuwsblad.

INWONING. Beschaafd heer zoekt voor terstond inwoning bij dito familie, wonende Nieuw Menteng of omtrek, liefst 2 ongemeubelde kamers, Tel. 1357 Wl. Brieven no. M256 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGMENSCH zoekt eind dezer pension bij beschaafd eenvoudig klein gezin. Prijsopgave enz. onder no. M239 Bataviaasch Nieuwsblad.

KOST EN INWONING aangeboden tegen billijken prijs aan jongedame, h.b.b.h., bij alleenwonende dame. Sindoroweg 31, Nieuw Menteng. M245

KOST EN INWONING AANGEBODEN aan schoolgaand meisje van 8 tot 10 jaar bij Europeesche familie. Brieven onder No. P43 bureau Nieuws van den Dag, Batavia. M220

WANTED PAYING GUEST by Chinese young man, with good English family. Letters with conditions to no. M174 Bataviaasch Nieuwsblad.

VOLLEDIG PENSION gezocht bij Hollandsche familie, met gebruik garage, per 1 Februari a.s. Brieven nummer M212 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Aanbevolen Adressen.

SEMARANGSCHE-BAGELENSCHE BESCHUIT- EN BROODBAKKERIJ TAN SOEI LIONG, Soekaboemi Tel. No. 17. Vraagt uwe langanans onze alom bekende fijne Semarangsche en Bagelensche beschuit met of zonder boter, respect. in vierkante en ronde blikken. Versche op bestelling verkrijgbaar. M236

GEORG FRIEDRICHS, Goudsmid, Gang Secretarie Nr. 3. Atelier voor moderne Juweelen en Goudwerken. Omwerking van oude bijoux in modern genre. Reparaties, vergulden, verzilveren en graveeren. M229

HOTEL PENSION „CENTRUM", Pintoe Besie 22, Weltevreden. Paviljoen f 130.— voor 1 persoon, voorts kamers vanaf f 80.—. Dagkamers vanaf f 4.50 per persoon. Billijke familietarieven. M258

BOERDERIJ MAKASSER, 1e klasse bedrijf, onder direct Europeesch beheer met Europeesche melkers. Voor melkklanten ook verkrijgbaar versche boter ad f 0.40 per kwart pond. M262

HOTEL VILLA PARK, Weltevreden. Levert eten buitenshuis. Bonboekjes verkrijgbaar van 31 stuks f 36.—. Dagelijks rijst- en Europeesche tafel. Telefoon 1136 Welt. M223

VRAAGT ONZE PRIJZEN voor de vervaardiging van pakkisten en kratten. Geheel gemaakt van planken, afkomstig van autokisten, zijn ze, wat constructie en fijne bewerking betreft, zonder weerga. Hout- en Kistenhandel „Batavia", Jacatraweg, Telf. 791 Bat. M172

BOERDERIJ MAKASSER, 1e klasse Europeesch bedrijf. Verkrijgbaar Joghurt volgens methode Maya Bulgara (Parijs) (dus geen verzuurde melk verkregen d.m.v. z.g. Joghurt-plantjes) 0.25 L. flesch ad f 0.36, zuivere versche klaperolie à f 0.75 per z.g. bierflesch. Telefoon Mr.-Corn. 222. M263

HOTEL VILLA PARK, Weltevreden, Dependance. Beschikbaar 1 groot paviljoen met twee doorloopende kamers. Telefoon 1136 Welt. M224

AUTO-TRANSPORT-ONDERNEMING „OUDSTRIJDER", Telefoon Nos. 644 en 3665 Wl., Tanah Abang West 82. Het beste adres voor verhuizen, verpakken en transporteeren van diverse goederen, tegen concurreerende prijzen en onder Europeesch toezicht. M205

KLEERMAKER KONG TJI NJAN, Pasar Senen, Gang Wangseng 19, tel. 1794 Welt. Voorhanden diverse soorten en kleuren goed. Prijzen 1 stel witte jas no. 1 f 10.—, idem no. 2 f 9.50, idem no. 3 f 9.—. Maakloon: 1 stel witte jas f 4.—, 1 stel palmbeach costuum f 8.—. M203

MEUBELFABRIEK „BATAVIA", Postweg Noord 33 t/o Postkantoor, tel. no. 3825 Wlt. Het beste en goedkoopste adres voor eerste klas meubelen. Beleefd aanbevelend. M176

Iedere dag brengt evenveel seconden voor u als voor den millionnair. En zij is de grootste rijkdom van allen. (De Zakenwereld.)

Te Koop Aangeboden.

PONTIAC SEDAN in uitstekende conditie te koop f 2500.— cash. Brieven onder no. 11095 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. M265

FOR SALE Victoria table grand gramophone and twentyfive records, 100 guilders. Phone Bt. 995 Monday. M284

WIT GELAKT SPIEGELKASTJE, wintermantel en chique avondtoilet te koop aangeboden. Kamer 8 Rijswijk 19. M283

CHRYSLER 70, zes cylinders, 5-zits, voorzien Boschclaxon, spotlight enz., steeds door eigenaar gechauffeerd, in pracht conditie, te koop wegens vertrek. Brieven no. M242 Bataviaasch Nieuwsblad.

MOTOR. Te koop een in prima staat verkeerende Ner-a-car, electrisch uitgerust, voor f 300.—. Te bevragen van der Houtlaan 19 (Pegangsaän) Tel. Mtg. 836. M248

NERACAR (wegens aanschaffing grooteren wagen), in goede conditie, ter overname f 150.— cash. Brieven no. M251 Bataviaasch Nieuwsblad.

FORD AUTO, 3½ jaar gebruikt, voorts 12 m.M. dubbelloops damesgeweertje, zoomede revolver, te koop aangeboden wegens vertrek. Brieven nummer M267 Bataviaasch Nieuwsblad.

DUITSCHE STAANDE HONDEN, zes weken oud, mooie krachtige pups, vader tweemaal bekroond, te koop aangeboden ad ± f 50.— per stuk. Te bevragen te Meester Cornelis, Laan Menu 5, Tel. 301. M264

ORCHIDEEËN te koop, 200 sterke planten, gedeeltelijk in bloei. Aanvragen: Heveaweg 21, Meester Cornelis, Tel. M.C. 483. M238

FORDJE, compleet, draadwielen, spotwheel, selfstarter, dubbel electrische verlichting, 6 stel goede balloonbanden, reserve-onderdeelen enz., te koop aangeboden voor f 350.— contant. Jurien, Kemajoran Ketjil 28. M246

TE KOOP: Een huis Batoetoelis 36 f 4000.— opstal, een huis Batoetoelis 50 f 5000.— opstal, een huis Batoetoelis 57 f 17.000.— eigendom. Makelaarskantoor F. W. v. Genderen, Postweg Noord 19, Tel. 2182—2183 Wl. M225

350 c.c. ROYAL ENFIELD, speciaal model met Yap motor, tegen billijken prijs te koop, ook op afbetaling. Brieven onder No. 11079 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. M221

KEURIG BEKLEEDE WIEG te koop aangeboden voor f 20.—. Te bezichtigen Lammerslaan 15, Mr.-Cornelis. M215

KEURIGE GOUDEN AMBERBOLLEN en marquise ringen, gevuld met de echte amber, vanaf f 40.— tot f 200.—. Verkrijgbaar bij Mej. M. Paessens, Koningsplein Oost 3 pav., Tel. Wlt. 3208. M218

EEN EDISON GRAMOFOON met 17 platen tegen elk aannemelijk bod te koop. Telefoon Mtg. 713. M230

TE KOOP: Huntley & Palmers 4 o'clock Afternoon Tea biscuits. Een verrassing! M177

GOEDE STUDIE-PIANO wegens vertrek te koop aangeboden, systeem Steinway, f 300.— cash. Te bezichtigen 6—7 n.m., Serangweg 32. M209

JACHTGEWEER met pas, geldig enkelloop, met ejector, caliber 12, merk Webley & Scott, zoo goed als nieuw, wegens vertrek billijk te koop. Te bezichtigen 6—7 n.m., Serangweg 32. M210

GRAMOFOON met 20 platen tegen spotprijs ter overname aangeboden. Brieven nummer M213 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Indien ervaring een dure leermeesteres is, dan volgt daar nog niet uit, dat van de ervaring van anderen niet op goedkoopere manier geprofiteerd kan worden. (De Zakenwereld).

Te Koop Gevraagd.

RASECHTE POES, schildpadkleurig, grijs, oranje of geel, te koop gevraagd. Leeftijd tusschen 1 en 2 jaar. Brieven no. M247 Bataviaasch Nieuwsblad.

Uw klanten zijn altijd het doelwit van uw concurrenten. Geeft u zich evenveel moeite ze te houden als u zich gaf om ze te krijgen? (De Zakenwereld).

Vacante Betrekkingen.

EENVOUDIGE JUFFROUW gezocht voor wat hulp in de huishouding tegen vergoeding van kost en inwoning. Brieven onder No. P42 bureau Nieuws van den Dag, Batavia. M219

GOUVERNEMENTS AMBTENAAR, aan overplaatsing onderhevig, met 2 kinderen oud 5 en 7 jaar, zoekt een nette Hollandsche of Indische dame voor de huishouding, niet ouder dan 30 jaar. Salaris f 75.— alles vrij. Brieven gericht aan no. M173 Bataviaasch Nieuwsblad.

Vraag niet: „Hoe zijn de zaken?", maar zoek rusteloos het antwoord op de vraag: „Waar zijn de zaken?" (De Zakenwereld).

Aanbod Personeel.

STENOTYPISTE met algemeene kennis van administratie zoekt werkkring. Brieven no. M281 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGE HOLLANDER, midd. ond. genoten hebbende, met eenige ervaring in den handel, Mal. spreektaal machtig, zoekt betrekking. Brieven no. M274 Bataviaasch Nieuwsblad.

Zaken zijn als een slagveld en de menschen, die overwinnen, zijn die, welke gewapend zijn met kennis, nieuwe ideeën en superieure methoden. (De Zakenwereld).

INDISCHE DAME zoekt bezigheden als hulp in de huishouding bij nette familie of bij heer. Ook genegen de verzorging van kinderen op zich te nemen. Brieven no. M151 Bataviaasch Nieuwsblad.

Personalia.

BESCHAAFDE INDISCHE DAME zoekt kennismaking met heer van goede positie, om 's avonds gezellig mee uit te gaan. Brieven no. M269 Bataviaasch Nieuwsblad.

MEERIJDEN gezocht voor leerlinge 2e klasse Carpentier Altingschool, per 1 Februari a.s., wonende Palmenlaan. Opgaven Tel. Welt. 1888 na 5 uur. M233

F 300.— door bijzondere omstandigheden ter leen gevraagd door dame, goede positie bekleedende. Terug te betalen in maandelijksche termijnen. Brieven onder no. M234 Bataviaasch Nieuwsblad.

DAME met vaste positie vraagt f 150.— ter leen. Terugbetaling na overeen te komen condities. Brieven no. M282 Bataviaasch Nieuwsblad.

Anderen kunnen u een kans geven. Gij alleen kunt haar nemen. (De Zakenwereld).

TWEE HEEREN zoeken twee beschaafde dames teneinde wekelijks eenige avonden gezamenlijk uit te gaan, autotrips te maken enz. Geheimhouding verzekerd. Brieven onder no. M260 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGEDAME, zelfstandige werkkring, vraagt f 1000.— ter leen. Brieven onder nummer M250 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

MEERIJDEN GEVRAAGD door dame van Gondangdia naar Kali Besar. Kantooruren ± 8.30 — ± 5.15. Brieven met opgave van prijs onder no. M249 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGE ALLEENSTAANDE VROUW vraagt 200 gulden ter leen, door omstandigheden. Brieven no. M216 Bataviaasch Nieuwsblad.

Onderwijs en Lessen.

PIANOLESSEN. Bevoegde Hollandsche leerares heeft nog eenige uren beschikbaar, billijke condities, ook aan huis te ontbieden. Tel. Menteng 1055. Brieven onder no. M276 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGMENSCH, INGENIEUR, wonende te Buitenzorg, is geneigd buiten de kantooruren om, leerlingen bij te werken met de Wiskunde à f 2.50 per les. Ook genegen ander werk te verrichten. Brieven onder nummer M277 Bataviaasch Nieuwsblad.

WIES MEKERN, ex-leerlinge Eddy Ray Amsterdam, leert U alle moderne dansen. Djamboelaan 10, Tel. Wlt. 266. M279

WISKUNDE- EN NATUURKUNDELESSEN aangeboden zoowel voor meergevorderden als beginnenden. Tevens gelegenheid tot werken onder toezicht voor H.B.S., M.U.L.O.- e. d. leerlingen dagelijks van ± 3 tot ± 6 uur à f 25.— per maand. Brieven onder no. M280 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

LESSEN in patroonteekenen en costuum naaien. Men werkt aan eigen kleeding. C. A. de Neve, diploma coupeuse Modeacademie 's-Gravenhage. Kondangdia Ketjil 13. M271

ONDERWIJZERES houdt zich aanbevolen voor 't bijhouden van kinderen der lagere scholen. Overeenkomst nader te bespreken. Gang Cornelius 3. M254

PIANOLESSEN. Nog eenige uren beschikbaar. Mejuffrouw M. Paessens, Koningsplein Oost 3 pav., Tel. Wlt. 3208. M217

DE AVOND-MULO in de H.I.S. Kwitang 26 begint 6 Januari a.s., 6 uur 's avonds. Schoolgeld f 3.50 tot f 10.—. Degelijk onderwijs, ervaren leerkrachten. Meldt U nu aan bij den Leider, G. Oosterink, leeraar K.W. III S., Tegalweg 3, Telef. 694 Menteng. M214

BOEKHOUD-ONDERWIJS. J. H. Wiggers, privaat-docent in het boekhouden, geeft uitsluitend privaatlessen in het boekhouden en aanverwante vakken. Opleiding practijkexamens A, B, Vereeniging van leeraren en L. O. Handelskennis (acte U) alsmede voor de practijk. Matramanweg 42, Tel. Mr. Corr. 106. M206

STENOGRAFIE PITMAN. Lessen aangeboden door Mej. J. M. Obdeyn, gediplomeerd leerares, Poerwakartastraat 2, Nieuw Menteng. M204

ERVAREN ONDERWIJZER organiseert clublessen voor Hollandsche conversatie, speciaal voor Chineezen. Brieven onder no. M7 Bataviaasch Nieuwsblad.

ONDERWIJZER heeft nog eenige uren beschikbaar voor het bijwerken van leerlingen, eventueel toezicht op huiswerk. Brieven onder no. M8 Bataviaasch Nieuwsblad.

VOOR ZELFONDERRICHT leent zich het juist verschenen „Leerboek voor Stenografie, systeem Sir I. Pitman", door Sj. van Eck. Verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië en bij den samensteller, Laan Trivelli 40 Weltevreden, Tel. Wl. 429. M181

Diversen.

WEGGEVLOGEN een witte Kakatoe met gele kuif, in den omtrek Mampangweg — Mampangweg binnen. Tegen zeer goede belooning terug te bezorgen Mampangweg 10. M270

TER DEKKING GEVRAAGD Dobberman Pincher reu met stamboom. Condities onder No. 11080 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. M222

VANAF HEDEN zijn de telefoonnummers van de Nieuwe Hermandad Wlt. 874 en 875. De Leider W. J. Kelder. M179

LEERBOEK VOOR STENOGRAFIE, systeem Sir I. Pitman, door Sj. van Eck, is verschenen en verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië. M180

TELEFOON 1911: Gebrs. Hilverdink, Ruitenwisschers. M207

No. 27 Zaterdag 4 Januari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Het Transatlantisch Luchtvaartverkeer

door

IR. EDUARD ARMSTRONG.

Een geregelde luchtvaartverbinding Europa — Amerika? — Een Amerikaansch project. — Acht drijvende landingsterreinen. — De technische moeilijkheden. — De lijn in 1932 in bedrijf?

(Den laatsten tijd hebben geïllustreerde bladen met voorliefde modellen gepubliceerd van z.g. „drijvende eilanden", die als landingsterreinen voor vliegtuigen een geregelden transatlantischen vliegdienst mogelijk zouden moeten maken. Men heeft hier te doen met het project van den Amerikaanschen ingenieur Eduard Armstrong, van wiens hand wij in de gelegenheid zijn het onderstaande artikel te publiceeren).

Secretaris Lamont van het departement van handel der Vereenigde Staten schat de bedragen, die gedurende de afgeloopen 18 maanden voor de luchtvaart zijn uitgegeven of beschikbaar gesteld op ongeveer 500.000.000 dollar. Deze respectabele som levert het bewijs, dat de Amerikaansche zakenman er van overtuigd is, dat binnenkort het vervoer van post en personen door de lucht in de Vereenigde Staten algemeen gebruikelijk zal zijn.

Een dienovereenkomstige ontwikkeling van de luchtvaart staat ook op het programma van andere groote mogendheden; „zevenmijlslaarzen" van het moderne verkeer, de vliegmachines vliegen over de aarde in alle richtingen. Vlieglijnen van 100.000 mijlen reiken over Europa, Azië, Afrika, Australië, Noord- en Zuid-Amerika, zoodat een reis dwars over het vaste land nog slechts een quaestie van uren wordt in plaats van weken of maanden, gelijk dit voor het gebruik van het vliegtuig het geval was.

De vaststelling van luchtlijnen over den Oceaan is van nog grooter economische beteekenis en zal nog grooter invloed op den internationalen handel en de verbinding der landen uitoefenen den de thans voor inrichting en uitbreiding der continentale luchtlijnen aangewende millioenen doen. De stichting van een transatlantischen vliegdienst zal wel in de allereerste plaats een economische noodzakelijkheid worden, voor andere oceaan-vlieglijnen in aanmerking komen, in het bijzonder, daar de landen, die er belang bij hebben deze nieuwe wijze van vervoer en de besparing aan tijd en aan geld, die zij mogelijk maakt, meer een meer inzien.

Echter moeten oceaanvluchten, om populair en doelmatig te zijn, veilig en voordeelig worden, hetgeen zij op het oogenblik nog niet zijn.

De poging, den oceaan in een enkele vlucht over te vliegen is een spel, waarbij maar al te vaak de dood het wint. Het vliegen over den oceaan is op zichzelf niet gevaarlijk; het gevaar schuilt evenwel in den afstand, die moet worden afgelegd zonder het innemen van nieuwe brandstof, zonder motorrevisie, weerberichten en andere voordeelen, die het gemak en de betrouwbaarheid van vliegtochten over het land hebben verhoogd. Oceaanvlieglijnen moeten ook rendeeren. De vrachttarieven moeten binnen aannemelijke grenzen worden gehouden, om winst te maken. Alle tot dusver bekende vliegtuigtypen, die voor oceaanvluchten kunnen worden gebruikt, bereiken een practische maximumsnelheid van circa 500 mijlen en er zou een wonder moeten gebeuren, indien deze maximumsnelheid tot 1000 mijlen zou kunnen worden opgevoerd. Indien een veilige en economische luchtvaartverbinding tusschen Europa en Amerika tot stand moet worden gebracht, moet de hindernis, die de groote afstand oplevert, worden overwonnen.

Indien de moeilijkheid alleen in den afstand schuilt, moet de oplossing van het transatlantische luchtvaartprobleem worden gezocht in verkorting van dezen afstand, hij moet verdeeld worden in trajecten, die bij het vliegen over land practisch en voordeelig zijn gebleken. Tot dit doel moet het drijvend vliegveld in het leven worden geroepen. Een reeks van acht drijvende eilanden, die in den Atlantischen oceaan op afstanden van ongeveer 375 mijlen verankerd worden, kunnen het risico van oceaanvluchten wegnemen en regelmatige passagiersvluchten mogelijk maken tegen tarieven, welke die van de snelste schepen weinig of niet overtreffen.

Op het eerste gezicht mag het nauwelijks uitvoerbaar, zoo niet onmogelijk schijnen, een constructie van voldoende oppervlakte, om als vliegterrein te dienen, in de diepten van den Atlantischen Oceaan te verankeren en ik ben het met deze meening volkomen eens. Een drijvend vliegveld is geen schip, dat mag toegeven aan het geweld van de groote golven, maar een zoo diep mogelijk reikende constructie, die zoodanig is geconstrueerd, dat wind en golven er weinig of geen invloed op hebben en die zelfs bij hevige stormen niet van haar plaats raakt.

De stroomlijnvorm van drijvende lichamen, gelijk schepen en dokken garandeert een minimalen weerstand tegen den wind, zoodat wind en golven voor het verankeringssysteem nooit gevaarlijk kunnen worden. Het dek van het geprojecteerde drijvende vliegveld bevindt zich 24 Meter boven den waterspiegel, is in het midden 330 M. lang en 102 M. breed en loopt aan beide zijden van de 54 M. lange startbaan uit, om plaats te verkrijgen voor hangars, winkels, restaurants en hotels. Onder het landingsdek ligt het dienst- en bootsdek. Behalve de ontworpen voorziening met reddingsbooten zijn voor patrouille- en reddingsdienst tusschen de verschillende vlieg-terreinen watersleden aanwezig, indien bij buitengewone weersgesteldheid de aanwezige vliegtuigen niet kunnen worden gebruikt.

Ieder drijvend vliegveld zal een eenheid met hotels, krachtinstallaties, radio- en meteorologische stations vormen. Het hotel zal zoowel het vliegveldpersoneel als dat van de vliegtuigen en een aantal gasten, die zich op de vliegvelden bevinden, onderdak bieden, in het geheel ongeveer 160 personen. Om de navigatie van de vliegtuigen, die onderweg zijn, te vergemakkelijken, zal volgens een door het standaardbureau der Vereenigde Staten uitgewerkt systeem een nauwkeurige en gemakkelijk waarneembare signaaldienst worden ingericht. Radioverbindingen tusschen de stations onderling en tusschen de vliegtuigen en stations maken nauwkeurige contrôle mogelijk van de vliegomstandigheden gedurende de geheele reis.

Bovendien zullen zoowel de vliegtuigen als de drijvende vliegterreinen voorzien worden van alle hulpmiddelen, die tegenwoordig bij continentale luchtlijnen worden gebruikt. Nachtlandingen op de drijvende velden zullen dank zij de buitengewoon goede verlichting even veilig zijn als daglandingen. Van groote beteekenis is de dienst, die met speciaal daartoe bestemde schepen de drijvende vliegterreinen van het noodige bedrijfsmateriaal heeft te voorzien. Benzine en olie worden uit tankschepen in tanks overgebracht, die zich onder den waterspiegel in de drijvers bevinden. De schepen kunnen indien noodig beschermd worden door luchtgolfbrekers, die door middel van gecomprimeerde lucht, welke uit buizen met gaten stroomt, inderdaad de golven breken.

De lucht stroomt uit het tank-drijverssysteem, dat zich ongeveer 50 M. onder den waterspiegel bevindt, waarbij de opstijgende blazen in staat zijn, den zeegang bij golven van 12 M. hoogte dermate te kalmeeren, dat zelfs voor een roeiboot geen gevaar meer bestaat. Op deze wijze zal zoo noodig een veilige zône van ongeveer 600 bij 250 voet kunnen worden gevormd. Dit systeem veroorlooft onder alle weersgesteldheden de vliegterreinen van materiaal te voorzien. Hetzelfde systeem wordt toegepast om groote vliegtuigen, die voor het dek te groot zijn of door kranen opgetrokken zouden moeten worden, van brandstof te voorzien.

De drijvende vliegterreinen zijn oorspronkelijk voor amphibievliegtuigen gedacht, die naar omstandigheden op het water of op het land kunnen dalen; het is echter ook mogelijk met landvliegtuigen met vele motoren op het dek te landen of de grootste vliegtuigen van brandstof te voorzien in volgens het systeem met gecomprimeerde lucht kunstmatig gemaakte havens. Zonder twijfel zullen alle drie typen van vliegtuig worden gebruikt, al naar hun bijzondere geschiktheid voor dezen of genen tak van den transatlantischen vliegdienst.

(Nadruk verboden).

(Slot volgt).

Bloedige studenten-onlusten te Praag. Het kwam tot hevige botsingen tusschen de politie en de studenten, die door een demonstratie de invoering van de „Numerus clauses" verlangden.

FEUILLETON.

DOODEMANS ROTS.

Naar het Engelsch van

A. T. QUILLER-COUCH.

27)

Eens slechts sedert zijn vonnis geteekend was, bewogen zijn lippen en fluisterden haar naam; ik had haar laten roepen; een kort briefje slechts met de woorden: „Tom is stervende en wou u graag spreken." En terwijl wij wachtten, zat ik met de hand van mijn vriend in de mijne en was vervuld met mijn eigen sombere gedachten.

Ik begreep, dat hij den slag gekregen had die voor mij bestemd was en dat dit geheim zoowel als die andere aanval aan den ingang van het speelhol in verband stonden met den Gouden Gesp en den Grooten Robijn. Wat dit geheim ook mocht wezen, de gele vrouw wist er van af en bewaarde het onder het schitteren van die vreeselijke oogen. Zij was het, die Simon Colliver het moorddadig mes in de hand had gegeven. Bitter verwenschte ik de dwaasheid, dat ik door mijn ondoordachte woorden mijn vriend had opgeofferd. Hoe hartstochtelijk, zelfs te midden van mijn droefheid, dankte ik den hemel dat door Collivers vergissing Tom was getroffen en niet ik! En toch, welk een troost! Ik had daar moeten liggen en niet hij. Hij had zijn leven gegeven voor zijn vriend, een vriend, die hem ook reeds zijn geliefde ontstolen had. O, valsche, verraderlijke vriend!

In mijn gevoel van vernedering wou ik mijn hand afnemen van de zijne, maar hij weerhield mij door een zacht drukken van mijn hand en een blik vol zacht verwijt. Zoo lag hij daar en ik zat naast hem en wij beiden wachtten tot dat Claire zou komen of de dood.

Een tik aan de deur. Tom hoorde het en ik zag een licht schijnen in zijn oogen, een blik van onuitsprekelijke vreugde. In antwoord op zijn blik liet ik zijn hand los en trad haar te gemoet.

„Claire, hoe kan ik je danken, dat je zou gauw gekomen bent?"

„Hoe is het gekomen?"

„Hij is vermoord!" zei ik. „Laaghartig vermoord, gisteravond toen hij van den schouwburg naar huis ging."

Zij scheen mij verder te willen vragen, maar zij deed het niet en vroeg alleen:

„Heeft hij naar mij gevraagd?"

„Toen hij begreep, dat hij sterven ging, vroeg hij naar je. Claire, als je wist hoe hij naar je verlangt. Als je zijn oogen maar gezien hadt toen hij je hoorde kloppen! Je weet waarom —"

Zij knikte ernstig.

„Het is misschien beter dat wij niets vertellen van —" zei ze langzaam.

„Neen, zeker, niets, dat is veel beter. Als er aan gene zijde van dit leven nog eenige kennis is van hetgeen hier gebeurt — dan zal hij het spoedig genoeg weten."

Claire zweeg.

„Ja," stemde zij eindelijk toe, „dat is ook zoo, breng mij bij hem."

Ik trad terug toen Claire het bed naderde, ik durfde Tom niet aan te zien. Maar ik zag hoe hij haar met de oogen welkom heette, in dien blik van dankbare verukking en toen zag ik hem zijn oogen langzaam sluiten alsof hij dat heerlijke vizioen niet ten volle in zich op kon nemen.

En zij was zoo innig lief toen ze zich over hem heenboog en zijn zwakke hand in de hare nam met eenig medelijden in haar oogen.

„Dus u is gekomen," zei de stervende man. „God zegene u daarvoor!"

„Ja, ik ben gekomen, maar o, het doet mij zoo innig, zoo veel verdriet."

„Ik zag Jasper schrijven en begreep, dat hij het u geschreven had, maar ik durfde niet te hopen. Ik — ben — heel — heel zwak — en ga heel spoedig — heen."

Tot antwoord viel een traan van bitter medelijden op de witte hand.

„U moet niet schreien, dat kan ik niet zien. Het is het beste zoo. Ik weet wel dat ik hoopte, dat ik illusies had, maar ze zouden nooit werkelijkheid geworden zijn. Nu behoef ik niet te strijden. Het is beter zoo — veel beter zoo".

Een oogenblik bewogen zich zijn lippen onhoorbaar, toen sprak hij weder:

„Het was zoo lief van u hier te komen; ik was er zoo bang voor — maar u is goed. U hebt mijn stuk gisteravond gered, maar u kunt mij niet redden". Een flauw lachje speelde even over het bleeke gezicht.

„Het is beter zoo, want nu kan ik spreken en u kunt mij vergiffenis schenken. Weet u waarom ik u heb laten vragen hier te komen? Ik wou u iets zeggen — voordat ik ga sterven. Wees er niet boos om — ik zal zoo spoedig heengegaan zijn en in het graf, zegt men, heeft men geen kennis meer. Clarissa, o, heb medelijden met mij — heb medelijden met mij indien ik spreek!"

Hij sloeg de oogen smeekend op en zij zag hem vriendelijk aan.

„Ik heb u lief gehad, ja — ik had u lief. Kunt u mij dat vergeven? Het behoeft u nu niet meer te hinderen. Het was krankzinnig — ja krankzinnig, maar ik had u lief, Jasper, kom hier".

Ik kwam bij het bed.

„Vertel haar dat ik haar liefhad en vraag haar het mij te vergeven. Zeg dat ik wel wist dat ik geen hoop kon hebben. Vertel haar dat".

Ik kon die vertrouwende oogen niet aanzien, mijn wroeging kwelde mij, en zoo stond ik daar, ongelukkig.

„Jasper is nu veel te zenuwachtig om te spreken, maar hij zal u later wel vertellen. Hij is zelf verliefd. Ik heb haar nooit gezien, maar ik hoop dat hij gelukkiger zal wezen dan ik. Vergeef mij dat ik dit zeg. Ik ben nu gelukkig. U kent Jasper niet", ging de stervende man voort na een pauze, „maar hij heeft u gisteravond gezien — en bewonderd — hoe kon dat ook anders? Ik hoop dat u vrienden zult worden om mijnentwil. Jasper is mijn eenige vriend".

Nu vertoonde zich een schaduw op zijn gezicht, de schaduw des doods. Hij moest het einde voelen naderen, want plotseling richtte hij zich een weinig op op zijn elleboog, en riep:

„Ach! ik was zelfzuchtig — ik dacht niet na. Zij wachten u in den schouwburg — ga naar hen toe. Ge moet uw best doen — om mijnentwil. Vergeet maar wat ik gezegd heb, als u het niet vergeven kunt".

„Ach! waarom denkt u dat?"

„Vergeeft u het mij? O, God zegene u! God zegene u daarvoor! Clarissa, als dat zoo is doe mij dan nog één onuitsprekelijk groot pleizier. Kus mij één keer — één kus maar op mijn lippen. Dan zal ik gelukkiger sterven. Wilt ge — kunt ge dat doen?"

Zijn oogen werden beneveld, die oogen, vroeger zoo vroolijk, maar toch was het een hartstochtelijke smeekbede. Tot antwoord boog mijn geliefd meisje zich over het bed en drukte haar lippen op de zijne en toen met zijn hand in de hare knielde zij naast het bed neder.

„Goddank! Mijn geliefde — o, laat mij u zoo noemen — ge kunt er niets aan doen dat ik u liefheb. Ik ben gelukkig en — ze wachten op u".

Langzaam stond Claire op en wachtte op zijn laatste woord.

„Zij wachten — wachten. Vaarwel Jasper — ouwe vriend — en — Clarissa — mijn geliefde — zij wachten — ik kan niet meegaan. Clar —"

Langzaam boog Claire zich over hem heen, raakte nog eens zijn lippen aan en toen zonder een woord meer te zeggen — sliep hij voor goed in. Toen zij heenging, trad de Dood de kamer in en vond op het gelaat van zijn slachtoffer een glimlachje van verrukking.

„Francesca" werd voor de tweede maal gespeeld en zooals de couranten den volgenden morgen vermeldden met nog meer geestdrift dan den eersten avond door het publiek ontvangen. Maar terwijl het stuk gespeeld werd ging het gerucht door de zaal dat de jeugdige schrijver gestorven was — plotseling en op geheimzinnige wijze gestorven, terwijl zijn roem nog niet eens tot hem was doorgedrongen — gedood zooals sommigen beweerden vlak buiten den schouwburg door een mededinger, terwijl anderen fluisterden dat hij vergif had ingenomen, maar niemand wist er iets met zekerheid van. Maar terwijl

— Die kerel is toch zóó verstrooid. Hij stak een sigaar aan en wierp deze het raam uit, in plaats van den lucifer!
(Pages Gayes, Yverdon)

Rij- en Voertuigen- en Rijwiel-belasting 1930.

Het College van BURGEMEESTER EN WETHOUDERS van de STADS-GEMEENTE BATAVIA maakt bekend, dat voor het invorderen van de Rij- en Voertuigen- en Rijwiel-belasting over het jaar 1930 de volgende regeling is vastgesteld:

Houders van vrachtauto's, omnibussen, bestelwagens en z.g. „aanhangwagens"

worden in de gelegenheid gesteld tot het doen van aangifte en het betalen van belasting:

op 2, 3 en 6 Januari 1930.

Houders van personenauto,s en motorrijwielen:

op 7, 8 en 9 Januari 1930, de politie Nos. 1 — 5000
„ 10, 13 en 14 „ „ „ „ „ 5001 — 10000
„ 15, 16 en 17 „ „ „ „ „ 10000 en daarboven.

Houders van rij- en voertuigen, bestemd voor het vervoer van personen en goederen

op 20, 21 en 22 Januari (nylords, ebro's, deelemans, sado's, grobaks enz.)

Bij verzuim van de hierbedoelde aangifte en niet-betaling op de bovengenoemde data wordt de aanslag van den belastingplichtige met 25 pCt. verhoogd, onverminderd strafvervolging en/of invordering langs gerechtelijken weg.

De plaats voor aangifte is VóóR HET KANTOOR VAN DEN GEMEENTE-ONTVANGER, KEBON SIRIH 22, op alle werkdagen van des v.m. **half acht** tot des n.m. **twaalf** uur en des n.m. van **vier** uur tot **half zes**, met uitzondering van den Zaterdag.

Met het oog op een vlugge behandeling wordt betaling in gepast geld verzocht.

De rij- en/of voertuigen moeten bij de aangifte worden voorgebracht voor het aanbrengen van een plombe, tenzij aangetoond kan worden dat dit onmogelijk is, in welk geval betaling tegen kwitantie kan geschieden en de plombe bij opheffing der verhindering kan worden afgehaald.

Belastingplichtig is elke houder van een of meer rij- en/of voertuigen in de Gemeente Batavia.

Houders van rijwielen

worden in de gelegenheid gesteld tot het betalen van belasting:

GEDURENDE DE MAANDEN JANUARI en FEBRUARI 1930 op de ondervolgende plaatsen:

1. Kantoor van den Gemeente-Ontvanger, Kebon Sirih No. 22
2. „ „ „ Markmeester Pasar Tanah Abang
3. „ „ „ „ „ Senen
4. „ „ „ „ „ Sawah Besar
5. „ „ „ „ „ Petodjo
6. „ „ „ „ „ Ikan
7. „ „ „ „ „ G. Paseban
8. „ „ „ Dienst van het Rooiwezen en de Bouwpolitie Tangerangsche weg 15
9. „ „ het Varkensslachthuis Jacatraweg
10. „ „ de Europeesche Begraafplaats Laanhof
11. Hoofdgebouw der Brandweer Gang Ketapang
12. Politiebureau Tandjong Priok
13. „ Pasar Baroe
14. „ Pendjaringan (Glodokplein)
15. „ Parapattan
16. „ Madoerastraat
17. „ Tanah Abang

Na 28 FEBRUARI 1930 kan de belasting slechts worden voldaan ten kantore van den Gemeente-Ontvanger, Kebon Sirih 22, terwijl na dien datum tot vervolging zal worden overgegaan.

De belasting bedraagt f 1.— (Een gulden) per jaar of gedeelte van een jaar en moet ineens en bij vooruitbetaling worden voldaan.

Ieder rijwiel moet, wanneer het op den openbaren weg wordt gebracht, voorzien zijn van een voor het loopende belastingjaar geldende plombe met bijbehoorend merk; deze plombe en merk moeten **DOOR OF NAMENS DEN HOUDER** aan de **BALHOOF-BUIS** van het rijwiel worden bevestigd, op zoodanige wijze, dat plombe of merk **NIET** kan worden **VERWIJDERD** zonder dat deze, dan wel de aan de plombe bevestigde genummerde metalen strook, waarmede de bevestiging aan het rijwiel dient te geschieden, wordt beschadigd.

De in het vorig lid bedoelde plombe en merk moeten, wanneer het rijwiel op den openbaren weg wordt gebracht, ten allen tijde **DUIDELIJK ZICHTBAAR ZIJN.**

1550

Provinciale Motorrijtuigen-belasting 1930.

De Gouverneur van de Provincie West-Java maakt aan houders van motorrijtuigen in de Gemeente Batavia bekend, dat voor de aangifte en betaling der ingevolge de geunificeerde provinciale motorrijtuigenbelastingverordening verschuldigde belasting over het dienstjaar 1930 dezelfde data en plaats gelden, als waarop de aan de Gemeente Batavia verschuldigde belasting (rij- en voertuigen- en rijwielbelasting) op motorrijtuigen wordt betaald (zie de bekendmaking van het College van Burgemeester en Wethouders dier Gemeente hiernaast)

Zij, die na 17 Januari 1930, belastingplichtig worden, worden in de gelegenheid gesteld de verplichte aangifte te doen door het voorrijden van hun(ne) motorrijtuig(en) ter Secretarie van de Provincie West-Java (afdeeling Belastingen), Stadhuisplein, Batavia, alwaar dadelijke betaling der belasting moet plaats vinden.

De bijzondere aandacht wordt gevestigd op de artikelen 2, 4 en 11 der Provinciale Motorrijtuigenbelastingverordening, hierna.

ARTIKEL 2.

1. Geen belasting wordt geheven wegens het houden van motorrijtuigen welke deel uitmaken van den handelsvoorraad van een fabrikant van of handelaar in motorrijtuigen, noch van door het Land of door op den voet van de artikelen 119 en 121 der Indische Staatsregeling ingestelde zelfstandige gemeenschappen, dan wel door gebiedsdeelen met eigen geldmiddelen gehouden motorrijtuigen, welke uitsluitend ten behoeve van den openbaren dienst van den Lande of van die gemeenschappen, dan wel van die gebiedsdeelen gebezigd worden.

2. Voorts wordt geen belasting geheven van de binnen het ressort eener stadsgemeente gehouden motorrijtuigen, welke niet op de provinciale en (of) regentschapswegen worden gebruikt. Teneinde voor deze vrijstelling van belasting in aanmerking te kunnen komen, moet de houder aan het College van Gedeputeerden schriftelijk verklaren, dat zijn motorrijtuig(en) niet op de provinciale en (of) regentschapswegen gebruikt zal (zullen) worden.

3. Van de motorrijtuigen van ondernemers van autobus- en vrachtautodiensten, alsmede van motorrijtuigen van autoverhuurders, die zoowel binnen het ressort eener stadsgemeente als op de provinciale en (of) regentschapswegen hun bedrijf uitoefenen en houders zijn van meer dan twee motorrijtuigen, wordt alleen belasting geheven van een nader door den Raad te bepalen aantal motorrijtuigen, welke voor de uitoefening van het bedrijf buiten de stadsgemeente geregeld van de provinciale en (of) regentschapswegen gebruik maken. Voor ieder motorrijtuig echter, waarmede van bedoelde wegen gebruik wordt gemaakt, wordt een kenmerk als bedoeld in artikel 13, lid 3 dezer verordening, aan den houder verstrekt.

ARTIKEL 4.

(1) De belasting bedraagt per jaar:

A. 1. voor vrachtmotorrijtuigen, met uitzondering van de „aanhangwagens, welke door vrachtmotorrijtuigen worden voortbewogen", f 12.— per 100 K.G. eigen gewicht, met een minimum van f 150.—, tenzij een of meer wielen van die motorrijtuigen zijn voorzien van cushionbanden of van massieve rubberbanden, in welke gevallen de belasting onderscheidenlijk f 18.— per 100 K.G. eigen gewicht met een minimum van f 225.— en f 24.— per 100 K.G. eigen gewicht met een minimum van f 300.— bedraagt.

2. voor de onder 1 bedoelde aanhangwagens f 12.— per 100 K.G. eigen gewicht, tenzij een of meer wielen van die aanhangwagens zijn voorzien van cushionbanden of van massieve rubberbanden, in welke gevallen de belasting onderscheidenlijk f 18.— en f 24.— per 100 K.G. eigen gewicht bedraagt.

B. Voor personenmotorrijtuigen:

1. op twee wielen of drie wielen met een gewicht:
a. tot beneden 50 K.G, f 10.—
b. van 50 tot beneden 150 K.G. „ 20.—
c. van 150 K.G. en meer „ 30.—
2. Op vier of meer wielen f 7.— per 100 K.G. eigen gewicht met een minimum van f 56.

(2) Ten aanzien van het gewicht van de in lid 1 onder A1 en B2 bedoelde motorrijtuigen worden gedeelten van 100 K.G. verwaarloosd.

(3) Voor motorrijtuigen, welke binnen het ressort van een stadsgemeente worden gehouden en niet op grond van het bepaalde bij de artikelen 2 en 3 van de belasting zijn vrijgesteld, is de helft der belasting verschuldigd.

ARTIKEL 11. 1584

Bij verzuim van een der in artikel 9 bedoelde aangiften wordt de aanslag ambtshalve opgelegd en verhoogd met een bedrag van vijftig ten honderd.

Koninklijke Paketvaart Mij.

Vaarbeurten van Batavia:

Schip	Dag	Datum	Uur		Bestemming
Palopo	**Zondag**	5 Jan.	12	**M.**	naar Toboali en Palembang (naar Palembang **niet voor salonpassagiers**).
op ten Noort	„	5 „	4	**N.**	naar Semarang en Soerabaja (Tandjong-Perak), **met overscheep** te Soerabaja naar Stagen, Kota-Baroe en Samarinda.
Gen. Michiels	**Maandag**	6 „	9	**V.**	naar Muntok, Palembang, Moeara-Saba, Djambi en Koeala-Toengkal.
Barentsz	„	6 „	12	**M.**	naar Singapore (**alleen voor goederen**).
Bintoehan	„	6 „	12	**M.**	naar Cheribon, Tegal, Pekalongan, Semarang, Soerabaja (Tandjong-Perak), Soemenap en Bandjermasin.
Van Riemsdijk	„	6 „	12	**M.**	naar Soerabaja (Tandjong-Perak), Boeleleng, Soembawa-Besar, Bima, Waingapoe, Endeh, Savoe, Koepang, Timor-Dilly, Kisar, Roti en Taliwang.
Janssens	„	6 „	3	**N.**	naar Oosthaven en Merak.
Merak	„	6 „	4	**N.**	naar Semarang, Soerabaja (Tandjoeng Perak), Balik-Papan, Tarakan, Tandjong-Redeb, Teloek-Bajoer en Sangkoelirang.
Nieuw Zeeland	„	6 „	4	**N.**	naar Singapore.
Pasir	**Dinsdag**	7 „	12	**M.**	naar Cheribon, Semarang en Soerabaja (Tandjong-Perak).
Ophir	„	7 „	4	**N.**	naar Semarang, Soerabaja (Tandjong-Perak), Boeleleng (**alleen voor passagiers**) en Makasser; **met overscheep** te Makasser **alleen voor passagiers** naar Donggala, Kwandang, Menado, Totok, Kota-Boena, Gorontalo en Tominibocht; benevens naar Leksoela, Ambon, Namlea, Sanana, Laiwoei, Batjan, Ternate, Wajaboela, Galela, Tobelo, Kau, Patani, Weda en Boeli.
De Eerens	„	7 „	5	**N.**	naar Palembang (**niet voor salonpassagiers**).
Van Goens	**Woensdag**	8 „	9	**V.**	naar Tandjong-Pandan (**niet voor goederen**) en Pontianak.
Brouwer	„	8 „	12	**M.**	naar Kalianda, Oosthaven en Kota-Agoeng (van Pasar Ikan).
Van der Wijck	„	8 „	4	**N.**	naar Padang.
Van Waerwijck	„	8 „	5	**N.**	naar Benkoelen, Indrapoera, Padang, Sibolga, Bakongan, Olehleh, Sabang, Sigli, Lhô Seumawé, Penang en Langsa; **met overscheep** te Padang naar Sasak, Ajer-Bangis, Poeloe-Tello, Telok-Dalem, Seromboe, Nako-eilanden, Lahewa, Goenoeng-Sitoli en Batoe-eilanden.
Speelman	**Donderdag**	9 „	8	**V.**	naar Semarang.
Siberg	**Vrijdag**	10 „	9	**V.**	naar Tandjong-Pandan, Riouw en Singapore.
Bontekoe	„	10 „	12	**M.**	naar Semarang.
Reael	„	10 „	3	**N.**	naar Oosthaven.
Benkoelen	**Zaterdag**	11 „	9	**V.**	naar Singkawang en Pontianak.
Palopo	„	11 „	12	**M.**	naar Palembang (**niet voor salonpassagiers**).
op ten Noort	„	11 „	4	**N.**	naar Muntok (**alleen voor passagiers**), Singapore en Belawan-Deli.
Melchior Treub	„	11 „	5	**N.**	naar Palembang.

Adres voor vracht en passage bij de kantoren der
KONINKLIJKE PAKETVAART MAATSCHAPPIJ

Telefoonnummers:
Voor passage: Weltevreden No. 383;
Batavia „ 612
Priok „ 23
„ vracht: Batavia „ 611
Priok „ 18.

1595

No. 27 Zaterdag 4 Januari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN VIERDE BLAD Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Kunst en Letteren.

Mussolini als Romancier

JOHN SCHILTE.

Het boek van Margh. Sarfatti, de vroegere secretaresse van den duce, over Benito Mussolini heeft een licht doen opgaan over zijn leven.

Het vele dat onverklaarbaar was gebleven hoewel men zijn geheele leven had doorvorscht, heeft zij in haar werk tot een aannemelijke oplossing gebracht. De groote impuls van Mussolini's leven vindt men op de laatste pagina van haar boek en elk der voorgaande pagina's bevat een effect van dien impuls.

„En toch, ja!" zei deze mensch van de daad en werd ernstig: „Ja", zei de leider en zijn oogen lichtten door een innerlijk vuur, dat zich nauwelijks door den wil liet temperen. „Ja! Ik ben door eerzucht bezeten. Zij brandt, zij vermurwt en verteert mij innerlijk als een lichamelijke pijn. Openrijten, met mijn wil openrijten wil ik een teeken in den tijd, als een leeuw met zijn klauw: Zoo!"

En zijn handen maakten een vlugge, krabbelende beweging.

Wie het probleem Mussolini niet mocht begrijpen, zal hier mogelijk een oplossing er van vinden.

Maar behalve op den figuur van Mussolini als heerscher, en op de stimulans van zijn daden, werpt het boek ook licht op den tijd voor Mussolini opgeklommen was tot de hoogte waarop hij nu staat. En vooral interesseert ons, nu het boek *Claudia Particella* van hem in het Nederlandsch is verschenen,*) den tijd dat Mussolini nog geen dictator, maar literator was.

Gelijk de politieke daden van Mussolini sterk door zijn persoonlijkheid beheerscht worden, draagt ook het literaire oeuvre van hem sterk het karakter van zijn persoon. En die persoon, daarmede zijn oevre, wordt door Sarfatti als volgt getypeerd:

„Mussolini is geen humorist, evenmin een man met, wat wij noemen *l'esprit français*. Gewoonlijk doodt een ijskoude blik het eerste vroolijke woord, dat iemand over de lippen komt. Zijn levensconceptie is hoog dramatisch en neigt sterk naar het tragische over. Hij houdt van scherpe contrasten, van licht en duisternis en van sterke emoties. Hij placht te zeggen: „Men moet het leven dramatiseeren." Niettegenstaande dit alles heeft de geniale kunstenaar Medardo Rosso gelijk, wanneer hij beweert, dat Mussolini heel goed weet wat lachen is. Als hij lacht, lacht hij van ganscher harte, als 'n kwajongen. Als man van het volk houdt hij van het epos, de tragedie en het blijspel, maar hij begrijpt geen glimlach, evenmin een *mezzo-tinto*. Pharizeeërs gedoe en valsche, zalvende woorden kan hij niet uitstaan.

Wanneer hij een van die luitjes ontmoet, die zich, hetzij om anderen een rad voor oogen te draaien of om eigen minderwaardigheid te verbergen, in een mantel van huichelarij of charlatanerie hullen, dan ontsteekt hij in heiligen toorn en overlaadt hen met spot o.m. in zijn *Intervista con Prudenzio Turati*, (in 1915 verschenen in de *Popolo d'Italia*), treedt zijn onbarmhartige, niet ontziende satyre zeer scherp op den voorgrond.

De held naar zijn hart was Garibaldi, de strijder en idealist, de man van de daad en tevens van wijze, hoewel wilde, oprechtheid."

Ziehier eenige karakteristieken van Mussolini als mensch en *de* karakteristiek voor Mussolini als literator.

Hij was een der dragers van de stervende romantiek, een vertegenwoordiger van een oude letterkundige strooming. Gelijk Bretano, Friedrich Schlegel, Wilhelm Schlegel, Novalis en Tieck zich in de 19de eeuw, tijd van algemeene verslapping, zich in Duitschland bedienden van de romantiek om nieuwe ideeën te propageeren, zoo bediende ook Mussolini zich van de romantiek uit dezelfde periode, iets meer in het genre van Dumas, voor hetzelfde doel.

In de pas verschenen Nederlandsche uitgave van *Claudia Particella* is een voorwoord opgenomen van Hiram Motherwell waarin uit het boven geciteerde boek van Sarfatti een stuk over het ontstaan van dezen roman wordt overgenomen. En wel het volgende:

„Mussolini's phantasie leende zich vanzelf beter tot een anderen meer romantisch getinten verhaaltrant *à la Gaboriau*, waarvan inhoud en vorm aan Dumas père deden denken dit bereikte hij in zijn roman *Claudia Particella* of *De liefde van een kardinaal*. Als men dit boek leest zou men geneigd zijn te denken, dat hij 't voor een film geschreven heeft en—vergis ik mij niet—dan moet een ondernemende bioscopemaatschappij er ook een film naar vervaardigd hebben De roman... had een buitengewoon succes.

De schrijver, die reeds als journalist naam had gemaakt, wist altijd den juisten smaak van het publiek te treffen, zelfs daar waar hij met de godsdienstige overtuigingen van zijn volk den spot dreef. Zijn alles omvattende geest fluisterde hem in, waaraan het lezend publiek behoefte had; bovendien bezat hij een groot talent voor het aanvoelen van tragische toestanden en het weergeven van levendig gekleurde beschrijvingen.

De bewuste feuilleton (in *Il Popolo*) had een groot succes. Doch meer dan eens kreeg hij zelf het land aan zijn heldin Claudia en sprak er over haar om hals te brengen door het feuilleton stop te zetten, maar Cesare Battisti wist hem hiervan te weerhouden. „Doe dat in Hemelsnaam niet!" riep hij smeekend uit. „We hebben nog nooit zooveel abonné's gekregen als nu!" waarop Mussolini zijn beulsneigingen botvierde op de personen die een ondergeschikte rol in zijn boek speelden, zoodat de intact gelaten lotgevallen van Claudia en haar minnaar de harten van alle jeugdige kantoor- en winkelbedienden, alsmede van allen die met mode en kunst dweepten, in vuur en vlam bleven zetten".

Tot zoover het citaat. Wij zullen dadelijk zien dat Sarfatti ook haar oordeel over het boek heeft uitgesproken.... dat men listiglijk in het voorwoord maar niet heeft geciteerd.

Maar eerst iets over het ander literair werk van Mussolini. De vruchtbaarste periode van zijn literaire werkzaamheden is de tijd dat hij te Trente hoofdredacteur was van *Il Popolo*. Naast zijn bezigheden op gebied van politiek, propaganda en vereenigingsleven, tusschen zijn polemieken, artikelen-schrijven, Fransche lessen en vioollessen door, schreef Mussolini talrijke literaire studies, zooals over de Poëzie van Friedrich Klopstock", „De vrouwenfiguur in Schiller's Wilhelm Tell", „Essay over Platen en Italië" en een boek over Johnn Huss. Men ziet dat Mussolini over velerlei onderwerpen schreef.

In dezen tijd publiceerde hij zijn romantische novellen in het weekblaadje van *Il Popolo*, waarvan een de titel à la Nietzsche draagt: *Nulla è vero tutto è permesso, Niets is beslist waar alles mag*. De titel alleen toont bij welke wijsgeeren Mussolini in de leer is geweest en welke ideeën hem bezielden. Een voorlooper van den met alles in conflict levenden Pirandello.

En Mussolini schreef ook *Claudia Particella*, waarvan de Hollandsche bewerking voor mij ligt. De meening van Sarfatti hierover? Zie:

„Het oude, dikke boek dat kop noch staart heeft. Een echte film van buitensporige lengte en geschreven in de meest krasse bewoordingen, een soort grove, brutale vitaliteit."

Verder zegt zij dat het wonderlijk is, hoe de *schrijver* Mussolini, zij het een roman van betrekkelijk geringe waarde, in een rede, in een artikel of in een regeeringsdaad altijd het woord, den zin of de daad vindt, die het doet, zeker en drastisch. *Claudia Particella* was voor *Il Popolo* waarin het in afleveringen verscheen, een fortuin waard.

De naaimuggen van het mooie stadje aan den voet van den berg, hunkerden er iederen morgen naar, de courant open te slaan om weer nieuwe tragedieën te beleven en de inktstroomen van Mussolini te doen samenvloeien met stroomen tranen. De fantastische verhalen van den Aartsbisschop en zijn platonische geliefde vulden hun miserigen, grauwen dag met kostelijke sensaties.

Ziehier de tamelijk juist geschatte waarde van het boek dat nooit herdrukt zou wezen, waar niemand ooit meer iets van gehoord zou hebben, zoo Mussolini het niet verder gebracht had dan journalist aan de *Il Popolo*.

De uitgevers zullen het geluk danken dat de romancier Mussolini is opgeklommen tot dictator.

*) Benito Musolini: Claudia Particella, Vert. door P. Raëskin. Uitg. Scheltens en Giltay. A'dam.

Koos Speenhoff.

Speenhoff is met echtgenoote en dochter in Indië gearriveerd. Zij vertoeven op het oogenblik op Sumatra.

Een onzer correspondenten, die toevallig met de Speenhoffs de reis per *Sibajak* maakte, schrijft ons het volgende:

Speenhoff onderneemt de reis geheel op eigen risico. De stoomvaartmaatschappijen verleenen hem de reductie, die gemeenlijk aan artisten van eenige beteekenis wordt verleend.

Als contra-prestatie had Speenhoff geheel vrijwillig op zich genomen, aan boord van de *Sibajak* een viertal declamatie en zangavonden te geven: twee in de eerste, een in de tweede en een in de derde en vierde klasse. In werkelijkheid heeft hij er vijf gegeven, daar hij nog speciaal voor de bemanning is opgetreden, waarover verderop nog een enkel woord.

„De Bond van Kunstkringen in Ned.-Indië, zoo verhaalde Speenhoff ons, deed mij weten, dat hij financieël zich niet gerechtigd achtte, mijn tournée te financieren of te garandeeren, hetgeen niet wegneemt, dat ik, in Indië zijnde, de mogelijkheid niet behoef uit te schakelen, dat kunstkrigen mijn tournée zullen bevorderen. Mijn grootste zorg is de gezondheidstoestand van mijn vrouw, die vroegger een uiterst gevaarlijke beenbreuk had en een dag vóór ons vertrek het malheur had, datzelfde been deerlijk met kokend water te branden, zoodat haar medegaan riskant was. Niettemin besloot zij, met Ceesje mij te vergezellen, en ik kan niet zeggen, hoe een goed mij dat doet. Al een zou ik geen moed gehad hebben, te gaan zes en twintig jaar deelen wij nu reeds ons huwelijks- en kunstenaars- lief en leed en dan wordt je als niet te missen of te vervangen deelen van één geheel."

Het vertrek van Speenhoff en echtgenoote.

Aan boord van de *Sibajak* hadden wij gelegenheid, de kansen van zijn tournée nader te bespreken en de anders zoo opgewekte zanger toonde zich zeer pessimistisch en gevoelde zich buitenmate terneergeslagen. Een impressario had hij om meer dan één reden niet genomen, al was zijn geografische en verdere kennis van Indië nog al onvoldoende. De richting van zijn reizen en trekken bepratende, en ook de wijze waarop, bleek hij evenwel een zeer goed aanpassingsvermogen te hebben en de berichten, die hij onderweg ontving uit Sabang, Koetaradja, Medan en Sigli, waarheen hij op ons aanraden had geseind, waren uiterst hoopwekkend. Dat zijn vrouw niet harder opknapte, maakte hem wat van streek, ofschoon de opgewektheid van de patiënte niets te wenschen overliet. Voor alle drie was de reis op de schitterend ingerichte mailboot een ononderbroken sensatie, zoo ook de groote belangstelling, die men allerwege aan boord voor het kunstenaarstrio aan den dag legde. Deze belangstelling was bijzonder hartelijk en vol waardeering.

Wij hadden het genoegen, de aan boord gegeven avonden bij te wonen en hoewel wij geneigd waren te vreezen, ten deele op wat „oude kost" getracteerd te worden, bleef van deze vrees reeds na den eersten avond niets over. Cesarina moest haar stoel houden en daarom deden vader en dochter het maar samen af. Wat wij hoorden, overtrof onze beste verwachtingen. Nimmer, ook niet jaren geleden, hoorden wij Koos joliger, pakkender en tevens beschaafder, dan aan boord van de *Sibajak*. Men voelde het levende Hollandsch van hem uitstroomen, men leefde mede, men viel hem met enthousiasme in de rede, men applaudisseerde, vroeg om bisnummers — waarmee de bard evenwel nog al karig was — en toonde zich in hooge mate erkentelijk voor het genotene. Koos was uitmuntend bij stem, beter dan zijn gitaar, die het met de piano niet altijd vinden kon, vermoedelijk vanwege de groote vochtigheid op den oceaan. Ook Ceesje had dadelijk het hart van haar hoorders te pakken. Een teer figuurtje, een prettig klinkend geluid, zuiver als glas; — wat jongemeisjesachtig in haar voordracht, maar dit kwam haar optreden eer ten goede, dan dat het schade deed.

Een bijzonder succes hadden vader en dochter in de tweede klasse, maar het dankbaarst waren nog wel de leden van de bemaning, bij wier mentaliteit en omstandigheden zijn voordracht zich deerlijk aanpaste, dat men bijwijlen van ontroering vergat te applaudisseeren, welk verzuim dan later met geestdrift werd hersteld. Geen passagier die niet eenige dagen het „Dorussie, moet er dan herrie van komme?" heeft loopen neuriën, en die niet het op een terrein als het onderhavige zoo wel begrepene: „Holland, laat je schepen varen!" zich uit het hart gegrepen voelde. Men was het er algemeen over eens, dat de tournée, zooals ze aan boord van de *Sibajak* is ingezet, niet dan succesvol kan zijn.

Te Sabang debarkeerde ons trio en het was bij dit debarkement ervoer, zal door de drie Speenhoffs hun heele leven niet worden vergeten. Spontaan, zonder dat er eenige afspraak te dien aanzien was gemaakt, defileerde de geheele eerste klasse, waarin de familie had gereisd, voor haar, groetend en wuivend, succeswenschen uitend en haar een tot weerziens op Java toeroepend.

Bij ons weten is dit geen kunstenaarsgezelschap tot nu toe gepasseerd.

Ten behoeve van zijn tournée, die, na Atjeh en Sumatra's Oostkust, zich zal uitstrekken tot Singapore, en te Batavia weder zal worden opgenomen, heeft Speenhoff zich een auto aangeschaft; hij zal hiermede Java, het wonderoord van zijn droomen, van West tot Oost, Van Zuid tot Noord bereizen, om wat van zijn blijmoedigen ernst en zijn rake scherts te gieten in de harten van hen, die Hollandsche taal en Hollandsche geest nog immer stellen boven die van andere landen. Moge zijn tournée een succes worden, het succes van zijn leven Speenhoff is nog niet verouderd; hij staat nog krachtig en vast op de beenen, zoowel geestelijk als lichamelijk! Indië zal hem de waardeering weten te toonen, waarop hij recht heeft.

Kunst-nieuws.

NEUWE BOEKEN.

Jo Manders: De band los'n Uitg. J. M. Meulenhoff, Amsterdam.

Jo Manders zal wel een vrouw zijn: typisch vrouwelijke eigenschappen die de auteur vertoont bewijzen dat. Zij heeft aan de groote kracht der moderne Nederlandsche dameslitteratuur ook haar deel: haar milieuschildering is altijd goed, vaak zeer knap, soms hoogst suggestief. En Jo Manders vertoont ook de gebreken van diezelfde literatuur-door-vrouwen: haar karakterteekening boeit meer in het materiëele dan in het psychische.

Men vraagt zich voortdurend af, hoe in de gedachtengang van de schrijfster een meisje als Bub, die ondanks haar bandeloosheid „een hart" heeft, zoo zonder critiek voortleeft in de verworden sfeer.

Het boek van Jo Manders geeft de geschiedenis van een wel zeer modern huishouden: pa verdient met hard werken de duiten, die ma met de dochters, om niet te spreken van de zoons, intusschen met ongeloofelijk gemak weer opmaken. Dit is overigens niet „modern"; het moderne element in dit boek vormt de geëmancipeerde jeugd.

Waartoe de „vrijheid" van de vrouw leidt, wanneer zij noch door eigenschappen van hoofd en hart, noch door overwegingen van conventioneel fatsoen en familiebelang hierin gesteund, wordt hier door den wil van ouders en familieleden wordt gekeerd, kan dit in zeker opzicht bijna beklemmende boek leeren. „Bijna beklemmend"—want zoodra wij de suggesties van de schrijfster doorbreken, ervaren wij, dat wel nimmer al deze factoren tezamen zullen optreden, en dat haar boek dus meer een charge dan een karakterstuk geeft. Het is dan ook niet te vergelijken met een boek als *The Unforbidden Truck* van Warner Babian, dat hetzelfde onderwerp beschrijft.

R.

*

Maurice Bedel: Jerome's liefde op 60° N.B. Uitg. Andries Blitz, A'dam.

De schrijver kreeg voor dit boek den *Prix Goncourt*, en deze loonde een allerfijnst analiticus voor een van de delicaatste romans die wij ooit lazen. Het is een boekje om opgetogen over te schrijven: het is vol van humor die niets van het komieke heeft... het is in één woord een meesterstukje als een oud miniatuur!

De vertaling van Th. Wink is uitstekend.

R.

*

Arnold Ulitz, Oproer der kinderen. Uitg. Andries Blitz Amsterdam.

Th. Thijssen heeft voor deze roman een voorwoord geschreven. Wanneer de auteur van Kees de Jongen zich in zoo lovende woorden over een boek uitlaat als hij in dit voorwoord doet, wordt onze belangstelling in hooge mate opgewekt „Ook dit stuk weesbuis is weer schitterend van psychologie, en wel een psychologie die we maar zelden in romans vinden: de kinderlijke *massa*ziel wordt ons hier beschreven". Aldus Thijssen. Men moet van de termen, die hij gebruikt, niet schrikken.

Een „psychologische roman" in den zin van een beschrijving van met meer of minder talent uitgerafelde zieltjes is dit boek niet. Het is zuiver descriptief; het is geschreven als stonden wij nog in het middelpunt van het naturalisme. Maar het is bovendien geschreven met een diepe kennis van de kinderziel, met een oprechtheid die meedoogenloos schijnt en het is daarom een waardevol boek.

R.

*

De zinrijke avonturen van de Vos Reinaerde; Uitg. W. J. Thieme — Zutphen.

De firma W. J. Thieme, die met haar onvolprezen uitgave van den sagen-rijkdom aller volken zooveleu aan zich verplicht, heeft den Reinaerd thans in een nieuw kleed doen verschijnen. De „zinrijke avonturen" zijn „zooveel mogelijk tekstgetrouw naverteld" door J. A. Slempkes. De bewerker gaf zich zéér veel zorgen: niet alleen intusschen bij de bewerking. Want vooraf overwoog hij, naar blijkt uit het voorwoord, zeer nauwgezet of „de bevoegde lezer de stofkeuze „doelmatig" zou vinden", want „de sluwe booswicht" gaat, zooals men weet „met de winst strijken".

Hoe dit zij, gelukkig bleken de gewetensbezwaren niet onoverkomelijk.

De illustraties van een ongenoemde vinden wij een niet geringe attractie.

R.

*

Peter Frenchen, Groot Wild— Elsevier Amsterdam.

„Peter Frenchens Groot Wild is niet slechts een stuk werkelijke ethnografie, maar het is ook de eerste roman, die het bestaan en de vele kleine gebeurtenissen van het leven weergeeft van de gezichtspunten en moraal der Eskimos uit," aldus een uitlating van Knud Rasmussen, aan wien het boek is opgedragen. Zulk een introductie schept verwachtingen!

De vertalers (A. en E. Huber) hebben het hunne ertoe bijgedragen, om die „Eskimosche sfeer" tot haar recht te doen komen voor zoover dat ook slechts mogelijk is was: een zaak, waarvan wij de moeilijkheden slechts kunnen bevroeden, maar het resultaat onverdeeld beoeanden.

De „ethnografie" moge hier buiten geding blijven: ook voor hen die het leven der Eskimo's zoo koud laat als in den stijl van hun land slechts mogelijk is, biedt dit boek aantrekkelijks. Het is een roman, die ieder boeien zal. Voor sommige van die ruige, sterke bladzijden kan men een half dozijn romans van ons cadeau krijgen.

R.

*

Sven Hedin: De groote Karavaan, Uitg. Elsevier A'dam.

In tegenstelling tot het boek van Frenchen is dit boek van Hedin nu wel heelemaal géén roman. Toch bespreken wij het in deze rubriek: het is namelijk toch een boek „voor iedereen"... en het is ook een boek dat, hopen wij, iedereen achter elkander uitleest. Het is namelijk de geschiedenis van de Zweedsch-Duitsch-Chineesche expeditie door den Gobi (1927—28) in haar avonturen zijn boeiender dan menig fantastisch bedenksel. Het boek is vertaald door A.W. Brieger-Leopold en overvloedig geïllustreerd.

R.

*

Funk, ziekendrager aan het westelijk front. Door A. M. Frey. N. V. Universitas, Utrecht.

Weer een oorlogsboek, waarin „de zaak" nu eens wordt bekeken door iemand van het medische personeel. En als de beschouwer zich nu maar op dit standpunt en bij zijn zalfjes gehouden had, wij zouden er wellicht vrede mee kunnen hebben, want in dát opzicht is het werk niet geheel zonder verdiensten.

Met name wordt een aardig inzicht gegeven in de medisch-militaire bureaucraterij, die na 4 jaar oorlog ook te velde nog in alle felheid wordt doorgevoerd, tot wanhoop van den medischen troupier.

Maar, gelijk gezegd, verder dan dit en eenige andere dingen had de schrijver vooral niet moeten gaan. En vooral had hij er zich van moeten onthouden, van dit boek te maken een soort propagandabrochure voor „nooit meer oorlog". Op zichzelf zou daar zeker niets tegen zijn, maar wij hebben in dit geval bezwaar tegen de manier waarop het geschiedt. Bladzijden lange beschouwende filippica's tegen die officieren, die er grootendeels op neer komen, dat den doden Duitschen (militairen) leeuw ettelijke trappen achterna gegeven worden, alle manschappen zonder uitzondering helden, het gros der officieren onbekwame lijntrekkers, die het gevaar mijden.... neen, dit boek staat wel ver af van „Im Westen nichts Neues!" De „gepensioneerde kolonel", zooals de vertaler aan zijn naam toevoegt, had beter op de soos paitjes kunnen blijven drinken....

V. D.

Voor de Dames.

Parijsche Brief.

Exposition Internationale des Sports d'hiver. — Groot evenement van 't seizoen. — Ski-springen in 't hartje van Parijs. — Attractions. — Expositions intéressantes. — Répétition générale des couturières. — Kristallen boutonnières op bontkragen. — De mof en de voile.

PARIJS, December '29

Ma chère Thérèse,

In 't Palais des Sablons, 12 rue des Sablons, dicht bij 't Trocadéro gelegen, daar stroomt 't dag aan dag van duizenden bezoekers en bezoeksters, die gaan kijken naar, of zelf mee doen aan het évènement van den dag: 't beoefenen van wintersport midden in Parijs!

Men vindt daar, bij 't binnentreden van 't groote gebouw, plotseling een volmaakt winterlandschap!

Twee sneeuwvelden strekken zich uit en klimmen tot hoog tegen de zoldering aan, in smetteloos, verblindend wit!

Rondom zijn besneeuwde gebouwtjes, echte alpenhutten; men waant zich als bij tooverslag verplaatst hoog in de alpen de Jura — of de Vogezen.

't Effect dat men hier met kunstmiddelen bereikt heeft, is verrassend; de aanblik van dat witbesneeuwde is aangrijpend!

Toch is de totale lengte van dit winterlandschap nog geen vijf- en dertig meters, dus, goed beschouwd een nietsje, vergeleken bij de eindelooze sneeuwvlakken die men in 't hooggebergte vindt.

Niettegenstaande deze betrekkelijk kleine oppervlakte is de illusie volkomen en de totaalindruk overbluffend, waar de stands, in sneeuwkleed gestoken, niet weinig toe bijdragen.

In deze stands vindt men een uitgezochte collectie accessoires te koop, op 't gebied van iedere wintersport; men treedt binnen, koopt zich een paar ski's en steekt van wal!

Wat de clou is van dezen Salon des sports d' hiver is 't feit, dat zelfs 't ski-*springen* hier mogelijk is gemaakt, door den vernuftigen bouw van de twee sneeuwbanen.

Deze twee banen zijn uit hout opgetrokken, en met een vijf centimeter dikke laag van cocosmatten overtrokken. Vierduizend Kilogrammen borax zijn noodig geweest om de twee banen met de noodige „sneeuw" te bedekken.

De eerste, de hoogste, reikt tot vlak onder 't dak; door een juist uitgemeten bocht, een plotselinge helling van dit vlak, schiet de ski-springer naar de laagte en verkrijgt hij de noodige snelheid om den sprong te wagen, die hem leidt naar de tweede baan, breeder dan de eerste, die langzaam glooiend zich uitstrekt tot bij den ingang van de zaal, zoodat er voor den springer juist voldoende uitloop is.

Er wordt een zeer druk gebruik gemaakt van deze wondermooie constructie, die werkelijk als een groot succès genoemd kan worden.

Hoog boven de hoofden van de af en aan glijdende ski-ers strekken zich de vleugels van den avion „Potez", de machine, waarmee de vlieger Thoret den Mont-Blanc overgevlogen heeft.

't Merkwaardige van deze machine is, dat zij voor de landingen niet voorzien is van wielen, maar van een paar enorme ski's.

Thoret zelf gaf tien dagen achter elkaar aan de verschillende bezoekers explications over zijn mooien, gedurfden tocht en toonde photo's van uit zijne machine genomen, die den Mont-Blanc van alle zijden in vogelvlucht te zien geven.

Er waren schitterende diorama's en panorama's van de verschillende hooggebergten te bewonderen.

Op de eerste verdieping van 't gebouw vindt men de expositions en attractions artistiques.

Daar hangen tegen de muren prachtige sneeuw- en berggezichten, allemaal oeuvres van bekende en nog onbekende Fransche schilders; lezingen worden er gehouden, geïllustreerd door projectie's van photo's door films, genomen op verschillende plaatsen waar de wintersport beoefend wordt.

Dit alles wordt opgeluisterd door de muziek van 't zevende bataillon van de „Chasseurs Alpins", speciaal uit Albertville hiervoor naar Parijs gekomen; dagelijks weerklinken hunne fanfares, die naar alle kanten gebroadcast worden.

De Ecole Militaire de Ski de Briançon heeft de beste springers uitgezonden, die hier dagelijks schitterende demonstratie's geven.

Al deze attractions trekken natuurlijk massa's en massa's publiek!

Natuurlijk ontbreken ook hier niet de défilé's van mannequins.

Elken dag van vijf tot zeven uur verschijnt er een afgevaardigde van een der verschillende groote maisons de couture met een keur van uitgezochte toiletten en mannequins, die natuurlijk voornamelijk modellen demonstreeren voor wintersportkleeding, maar ook veel andere mooie te zien geven.

Vrijdag is de élite-dag. Dan is 't entré gesteld op twintig francs, terwijl 't de andere dagen tien francs en 's Zondags zelfs maar vijf francs, kost om binnen te komen.

Vrijdag's worden dans demonstratie's gehouden; ik zag er Jeanne Ronsay optreden met haar jeugdige leerlingen.

Een dag voor de officiëele opening (die door Monsieur Gaston Doumergue in eigen persoon geschiedde op Vrijdag 21 November om 10 uur des morgens,) was 't de répétition générale, waartoe de leden van de pers voor sport en tourisme waren uitgenoodigd, enkele notabelen èn de leden van de „mode pers" zooals ik 't maar noemen zal.

Want, zooals de president van de Touring Club de France persoonlijk te kennen gaf, werden ook de modehuizen verzocht er op den dag voor de officiëele opening een répétition générale te houden, wat wel een bewijs is, hoe hoog in Frankrijk alles wat op 't gebied van mode en élégance betrekking heeft, aangeslagen wordt.

Zoo hadden dan ook de mode-experts! het voorrecht de proeven mee te maken die gehouden werden op de eerste kunstmatige sneeuwbaan die er geconstrueerd is.

't Gaf een heele sensatie toen de voorspringer, de luitenant Tangwald uit Noorwegen, zich gereed maakte om den eersten sprong te probeeren.

Hij was namelijk voor zijn experimenten niet anders gewend dan de ruime, uitgestrekte sneeuwvelden — en uitloop, wat natuurlijk nog heel wat anders is, dan 't springen in een beperkte ruimte, dat maakt nog een groot verschil.

Alles liep echter goed af, de sprong, die nog van een twaalf meter lengte was, werd sierlijk uitgevoerd en slaagde schitterend. Zonder stoornis werd 't eindpunt bereikt, 't was een moment vol van emotie toen deze koene springer met een feilloozen „télémarque" dezen proefsprong ten einde bracht.

Hiermede was 't bewijs geleverd, dat de hellingen en bochten van de aanloopbaan, die niet meer dan vijftien meters hoog kon worden gemaakt, goed en zuiver berekend en uitgevoerd zijn.

Na deze gedurfde prestatie van luitenant Tangwald, volgden vele, even mooie en elegante sprongen van den kapitein Lamotte, van de sergeanten Vaudel, Prat, Vallier, van den ex-kampioenspringer van Frankrijk Couttet, van den kampioenspringer van Chamonix, Bozon, die even mooie sprongen maakten als ze indertijd gedaan hebben tijdens de Olympische Spelen.

Allen verklaarden zij, dat de banen in goede conditie zijn, uitstekend geschikt voor nuttige oefeningen en schitterende demonstratie's.

Deze exposition is tot 's avonds half elf geopend, om een ieder in de gelegenheid te stellen er van te profiteeren; alles bij elkaar genomen is 't werkelijk van een grootsche, schitterende opzet.

Tot zoover over 't sportieve gedeelte van deze interessante onderneming, maar er is over 't mondaine gedoe en over de afdeeling mode nog heel wat te vertellen.

Ten eerste moet ik opmerken dat 't vrouwelijke gedeelte van 't publiek een mode-demonstratie op zich zelve was.

't Is hier ineens heel koud en guur geworden, zoo zelfs, dat we allen hoop hebben op een witte kerstmis.

Dit plotselinge omslaan van 't weer heeft natuurlijk ook ineens een verandering in de kleeding gebracht en inplaats van een exposition des sports d'hiver, zou men deze tentoonstelling evengoed een exposition des fourures hebben kunnen noemen, zóó magnifique en zoo gevariëerd is 't geen men hier aan bont en winterkleeding te zien krijgt.

Schitterende bontjassen, heel, lang, driekwart lang en half lang worden er gedragen; als iets zeer nieuws merkte ik op de bont-capes die niet lager dan 't middel reiken en eigenlijk zeer ouderwetsch aandoen, met dit verschil dat ze achter in een punt uitloopen, terwijl ze vroeger afgerond gedragen werden.

De mof komt werkelijk weer in de mode, al is 't nog lang twijfelachtig geweest of men er wel aan zou willen. Nu hebben de bontwerkers er de volgende truc op verzonnen en nu „doet" de mof 't dan ook.

De nieuwe mof wordt niet overdreven groot gemaakt en is aan den eenen kant voorzien van een éclair-sluiting, die niets anders is dan een handig aangebrachte handtasch, waar men voldoende ruimte in heeft voor portemonnaie, spiegeltje en andere toiletbenoodigdheden, werkelijk heel handig en practisch.

Tegelijk met de mof is ook de voile weer verschenen, al is 't dan ook maar een heel kleine editie er van, die maar halverweg 't gezicht komt en wijd golvend uitstaat, doordat er aan den rand een smalle bies fluweel of andere stof in is aangebracht.

Iets heel nieuws is de nieuwe bontonnière die, diep weggedoken in de dikke, ruige bontkragen, als 't ware bescherming zoekt in deze zachte massa voor hare fragiliteit.

't Zijn bloemen van kristal, die als dauw tusschen 't dikke vacht schitteren.

Ik zag er heele ruikertjes van, waaruit fijne klimop takjes rankten zoodat 't soms den indruk gaf, of 't bont bijzeld was.

Ook bouquetjes uit glanzendblauwe vlinders worden veel gezien, die hoewel teer en frêle, toch niet zoo angstwekkend breekbaar zijn als de kristallen versieringen.

En nu nog over 't défilé van de mannequins, die bijna voornamelijk in modellen voor wintersport gestoken waren.

Een ruige mannenbroek en grove berglaarzen geven een eigenaardig cachet aan een klein vrouwtje, er blijft haast niets meer van over!

Toch is dat de dracht voor berg- en sneeuwsport, 't korte elegant-uitwaaiende rokje is bijna geheel verdrongen door de sportbroek, die kort en poffend is en met puttees of wollen sportkousen gedragen wordt, of heelemaal de beenen nauw omsluit en tot aan de enkels doorloopt.

't Staat wat keurig, die lange skibroek, waarbij dan een wit-wollen trui gedragen wordt, die op of onder de broek valt.

Daarbij hoort een gezellig jasje van peau de suède, een wollen écharpe en ijsmuts, of een zwarte pet met een flinke klep, om de oogen tegen de zon en 't felle wit van de sneeuwmassa te beschermen.

Truien waren er in groote verscheidenheid, getreept, met kubistische figuren doorweven of met groote en kleine bollen bedrukt.

't Baskische petje is nog steeds een geliefd hoofddeksel, het staat dan ook allerliefst op een jong blozend hoofd, vooral wanneer het schuin opgezet, nog een voldoende massa krullen vrij laat.

De nieuwe wollen écharpes zijn fel van kleur en opvallend van teekening, men ziet ze in lila en grijs, geel en zwart, bordeaux en olijfgroen, geblokt, gestreept, bekringd en bestippeld.

Ze worden enkele malen om den hals geslagen, waardoor de kin in een ruige omlijsting gevat wordt, wat zeer flatteus staat.

En nu geloof ik, dat ik zoowat alles opgenoemd heb en uitvoerig verteld wat ik gezien heb.

Over bont alleen zou ik nog wel een paar bladzijden kunnen vullen, maar dat bewaar ik dan maar voor een volgenden keer.

Weliswaar is bont nu niet bepaald iets wat voor Indië geschikt is, maar 't is tegenwoordig een modeartikel, dat door een ieder aangekocht wordt.

Ik weet dat er genoeg dames zijn, die zelfs voor de enkele verlofsmaanden hier in de kou doorgebracht, zich een bontmantel aanschaffen, wat zoo'n overdreven luxe niet is, want men is maar wat heerlijk tegen de plotselinge overgang van de warmte tot de koude beschut en... 't spaart heel wat jaeger— en ander dun wollen ondergoed uit, wat niemand graag meer draagt tegenwoordig.

Bovendien is een bontmantel hier in Parijs al voor een 70 à 80 gulden te krijgen, zoo'n leuke zwarte, lange bontjas en daar is men dan toch maar den heelen winter heerlijk mee uit.

Maar.... men moet toch altijd met een beetje verstand kiezen en dus Thérèse, een volgenden keer wat meer over bont, goed?

Adieu, amitiés

YVONNE.

LEVENSWOORDEN.

Zoo ge uw vrede laat afhangen van eenig mensch om samenstemming in denk- en levenswijze, zult ge in allerlei belemmering en onzekerheid komen.

THOMAS à KEMPIS.

*

Een open oog, een vaste hand,
Een kloeke moed, een gulle lach,
Veel hart en redelijk veel verstand,
Dat is het, wat ik gaarne mag.

*

De domste menschen zijn zij, die anderen vertellen hoe wijs zij zijn.

*

Als de menschen elkaar het tegendeel zeggen van hetgeen zij meenen, noemen zij dat gedachtenwisseling.

*

Nietige zandkorrels maken bergen, oogenblikken jaren en kleinigheden het leven uit.

*

De ware liefde is beter dan de roem, en een rustig thuis met een geliefde vrouw bij ons, is het hoogste goed dat de hemel ons schenken kan.

Onze Tuinen.

Potplanten.

Varens zijn potplanten bij uitnemendheid voor Indië: met eenige goede verzorging kan men buitengewoon mooie en decoratieve planten kweeken. Ze verlangen schaduw, *veel* vocht, vooral een humusrijke grond, die goed losgehouden wordt; een mengsel dus van oudebladaarde, die men aan de deur koopt, zijn meestal opgepot in aarde met roode cement vermengd, doch dit is heelemaal niet noodig; de grond wordt er eerder hard dan los van. Zand is voor drainage 't allerbeste. Er bestaan wel honderden verschillende soorten; de meeste zijn uit Europa geïmporteerd en daar zijn ze weer uit alle werelddeelen samengebracht.

We zullen dus niet alle soorten hier behandelen maar wel de meest voorkomenden zooals de Hertshoorn varen, die op de boomen groeit, en dikwijls voor een orchidee wordt aangezien. Men moet vooral niet te dikwijls de varens verplanten. Wanneer ze ergens goed groeien, is 't beste ze daar te laten staan; men moet ze eerst dan verpotten als ze een grootere pot noodig hebben. De cheveluures, die we in allerlei variatie kennen zijn *Adianthum* soorten; we kunnen ze door scheuring der oudere planten vermenigvuldigen en daar moet men voor al niet te lang mee wachten.

Selaginella's en *Lycopodiums* zijn geen varens, maar lijken er eenigszins op. De *Selaginella's* werden ook wel eens mossen genoemd; sommige soorten kruipen en vormen dichte zoden, andere vormen langere ranken en kunnen als hangplanten gebruikt worden. 't Beste is om deze in lage breede potten of pannen te planten, daar ze voor hun wortels geen diepte maar wel ruimte noodig hebben. Evenals de varens verlangen ze schaduw, veel vocht en humusrijke grond. De *Lycopodiums* worden wel orchideën genoemd; 't zijn zeer decoratieve planten maar hebben geen zichtbare bloemen; men moet ze in een tamelijk vochtige plaats ophangen, liefst tegen een plankje gebonden, met klappervezels. Er zijn hiervan veel verschillende soorten in het gebergte.

De *Cactus* behoort tot één der meest geliefde potplanten hier in Indië. Zij vragen veel zon, heel weinig water en zandige grond met wat kalkpuin, als men bedenkt dat ze in landen thuishooren, waar 't haast niet regent; dan begrijpt men, dat men ze in den regentijd niet buiten moet laten staan, maar onder een afdakje op een zonnige plek moet zetten.

Men onderscheidt *Cereus* of *Slangencactus*, tot dezen soort behoort ook de Koningin der Nacht: *Echinocactus*, *Epiphyllum*, *Mamelaria* enz. enz.

De stengelvormende soorten kweekt men zeer gemakkelijk van stekken, die men willekeurig afsnijdt, dan laat opdrogen en in vochtig zand plant.

Bijzondere goede potplanten zijn de *Chrysanthemums*; zij verlangen een *zeer* voedzamen grond, dus veel vergane mest, en om de bloemen zuiver van kleur te houden moet men ze tegen *te* felle zon en regen beschutten.

Door de planten vroeg uit te knoppen en alleen de bovenste knoppen tot wasdom te laten komen, kweekt men groote bloemen; voor de tros-chrysanthes is dit natuurlijk niet noodig. Men kan ze zeer gemakkelijk van stekken kweeken, evenals de *Dieffenbachia's*, waarvan men de kruidachtige toppen moet nemen, om ze daarna als ze geworteld zijn in flinke potten met voedzame aarde over te zetten. Als zij goed onderhouden worden, zijn 't mooie planten, met gele, groene, roode en witte bonte bladeren; ze mogen echter niet *te* veel zon hebben.

Een zeer mooie potplant is de *Gloxinia*. Men kan 't beste de knolletjes of wortelstakken droogverpakt uit Holland laten komen. Wanneer zij op de reis al eenigszins zijn uitgeloopen, dan moet men de witte uitloopertjes afsnijden. Men moet ze in losse grond oppotten met veel bladaarde en mest. Als de plantjes nog klein zijn, verlangen ze veel licht en morgenzon. Zoodra de planten gebloeid hebben, hebben ze een rustperiode noodig, dit doet men door ze *niet* te begieten.

De bladeren sterven dan af. Op deze manier worden ze eenigen tijd bewaard; vervolgens opnieuw in versche aarde opgepot en regelmatig begoten, zoodat ze weer opnieuw uit kunnen loopen.

Men kan *Gloxinia*-knollen met een scherp mesje doorsnijden na opdroging van 't snijvlak afzonderlijk oppotten. Ook werden *Gloxinia's*, evenals de *Begonia's*, van bladstekken gekweekt.

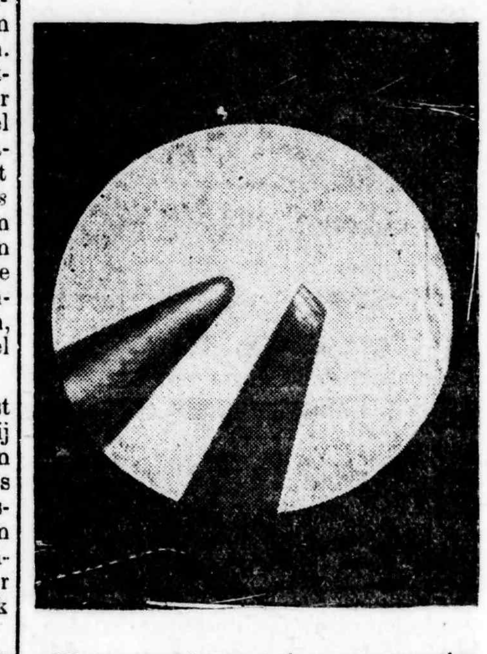
De andere potplanten wil ik tot de volgende keer bewaren; daar men hier in Indië zooveel potplanten heeft en er dikwijls de verzorging niet van weet, is 't wel noodig over dit hoofdstuk wat langer uit te wijden.

DE B-G.

VAN ALLE ZIJDEN.

Slijtage.

Neem telkens een nieuwe naald!

Wat men niet met eigen oogen gezien heeft, is volgens velen moeilijk te gelooven, schrijft *Onze Stem*. Daarom wordt het dikwijls gegeven advies om slechts één plaatzijde met een gramofoonnaald te bespelen slechts zelden opgevolgd, omdat men zich niet goed kan voorstellen, dat een harde stalen naald zoo maar kan afslijten en omdat het zoo welwillend gegeven advies wellicht niet geheel van eigen belang ontbloot is. Het hierbij geproduceerde microfotogram toont, hoe de zaak in werkelijkheid is; de naaldspits aan de linkerzijde is nieuw, terwijl met de rechternaald 3 keer een 25 cM plaatzijde bespeeld wordt. De buitengewoon groote slijtage is duidelijk zichtbaar; tengevolge hiervan is, wat eens een mooie scherpe punt was, tot een scherpen beitel geworden, die de binnenzijde van de groeven in de plaat afschaaft.

Een plaat, die met een dergelijke afgeslotennaald „bewerkt" is, is direct te

Drie Nederlandsche Letterkundigen

die ter gelegenheid van hun 70en verjaardag, in den Haagschen Kunstkring gehuldigd werden. V.l.n.r. zittend: Cyriel Buysse, Hélène Swarth en Willem Kloos.

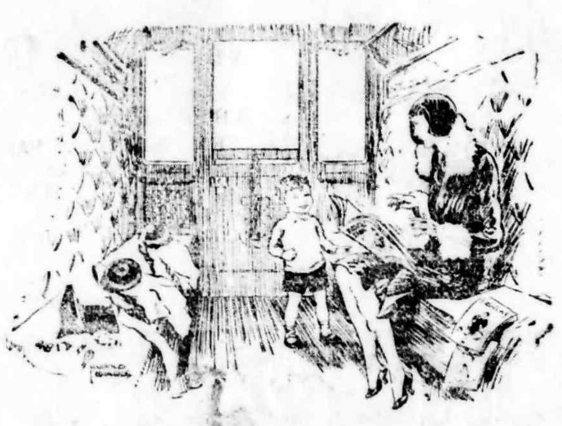
herkennen aan een wit waas, dat men waarneemt, indien men de plaat onder een zekeren hoek beschouwt. Een dergelijke plaat is voorgoed bedorven. De schadelijke invloed van een afgesleten naald wordt des te grooter, naarmate de door de naald afgelegde weg meer afwijkt van den theoretisch juisten. Bij de meeste gramofoons is deze afwijking nogal aanzienlijk. De snelle slijtage van de gramofoonnaald wordt verklaarbaar, indien men bedenkt, dat de afstand, die de naaldspits doorloopen heeft, 200 à 250 meter bedraagt.

Uitwassen.

De modernste lichaamsoefening voor de kinderen der Engelsche aristocratie is boksen geworden. Thans zijn reeds meerdere vierjarige afstammelingen van bekende families hun bokstraining aangevangen in een der Londensche boksscholen. Een kleizoon van de schrijfster Elinor Glyn, Glyn Rhys Williams, een zoontje van kolonel Rhys Williams, de vierjarige Peter Combe, zoon van Lary Moira Combe de vierjarige Michael Bendix en de hon. Charles Rennet zoon van Lady-Ossulston hebben reeds proeven van bekwaamheid in *the noble art of selfdefence* afgelegd. Evenzoo de beide Michaels, zoons van generaal Spears, terwijl het zeer waarschijnlijk is, dat ook de beide zoontjes van prinses Mary aan de oefeningen zullen deelnemen.

Het „zenuwachtige“ kind is over het algemeen zeer geschikt voor boksen zeide een der instructeurs tot een reporter van een Engelsch blad. Het moet alleraardigst zijn om de kleinen in den ring aan het werk te zien. Zij vergeten tijdens de lessen hun moeders en nurses volkomen en gaan elkaar dapper te lijf. Op het 5de of 6de levensjaar schijnen de jongens reeds voldoende gehard te zijn om het verlies van een uitgeslagen tand met mannenmoed te kunnen dragen. (*Tel.*)

Ingezonden Mededeelingen.

Pietje: „Hoe heette het station waar we het laatst stil hielden moeder?
Moeder: „Dat weet ik niet. Je moet stil zijn, Pietje, anders kan moeder niet lezen."
Pietje: „Nou het is jammer dat U het niet weet, moeder, want Kareltje is daar uitgestapt."
(Passing Show)

MOPPEN.

Met groot vertoon kwam de dame bij den fotograaf binnenstappen.

„Goeden morgen, mevrouw. Waaraan dank ik het genoegen?"

„Deze foto's van mijn man," begon de vrouw, een enveloppe op tafel slingerend. „Zij lijken gewoonweg naar niets. Hij lijkt wel een aap."

De fotograaf was in zijn eer aangetast.

„Inderdaad" zei hij koeltjes, „maar daar moest u aan hebben gedacht, vóór u hem trouwde."

***

Beechnut fruit drops: buitengewoon zuiver.

***

„Hier is een boek, dat u moet lezen," sprak de boekverkooper.

„Ik lees niet," sprak de man.

„Neem het dan maar mee voor uw vrouw."

„Ik heb geen vrouw".

„Dan voor uw familie".

„Ik heb geen familie. Ik heb niets anders dan een hond".

„Welnu", sprak de koopman, „is dat dan niet een mooi, zwaar boek om uw hond mee naar zijn kop te gooien als hij staat te janken?"

***

Beechnut kauwgummi: zeer verfrisschend.

***

Een Duitsche vader vertelt aan zijn kinderen de geschiedenis van Sint Maarten, hoe hij op een goeden dag zijn mantel in tweeën snijdt en de eene helft daarvan geeft aan een bedelaar.

„Wat valt er uit dit verhaal te leeren?" vraagt de vader.

„Dat vroeger de mantels erg goedkoop waren" antwoordt triomfantelijk een der snuiters.

***

Beechnut fruit drops: 'n heerlijke verfrissching.

***

Rechter: „Je hebt drie maanden gevangenisstraf!"

Ex-dienstbode: „En op welke avonden mag ik uit?"

No. 27 — Zaterdag 4 Januari 1930. — 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — VIJFDE BLAD — Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.

BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden

TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Het grootste Bergingswerk ter Wereld.

Hoe de bij Scapa Flow gezonken Duitsche Oorlogsvloot wordt geborgen.

(Per Luchtpost).

Van alle tot nu toe geschiede bergingen is die van de Duitsche oorlogsvloot, die op den bodem der zee bij Scapa Flow rustte, wel de allergrootste prestatie die de wereld op dit gebied aanschouwd heeft. Ze wordt nog te merkwaardiger, als men weet, dat zij is verricht door een reeder, die tevoren nooit een schip had geborgen.

Toen de Duitschers hun vloot lieten zinken wist E. H. Cox niets van berging af. Hij was werkzaam in den metaalhandel, en had door zijn scherpzinnigheid in zaken een aardig fortuin verdiend. Kort na den wapenstilstand, toen de roep over de wereld ging dat de wapens in ploegscharen moesten omgesmeed worden, kocht Cox het verouderde Britsche oorlogsschip *Orion* en sloopte dit om de onderdeelen in den smeltoven te werpen. Vervolgens kwam een groot proefdok voor Britsche onderzeebooten in zijn bezit. Hij was op het punt ook dit te gaan slooper, toen hij zijn aandacht vestigde op de metaalmassa van de gezonken Duitsche oorlogsvloot.

Zou deze geborgen kunnen worden?

De deskundigen dachten van niet. Zij durfden de zaak niet aan. Cox overwoog haar. Hij kocht een Duitsch drijvend dok, dat eenige duizenden tonnen kon lichten en besloot de gekapsijsde schepen vlot te brengen. Deze man, die nooit een schip had vlot gebracht, kocht 27 wrakken. Zij bestonden uit 24 torpedobooten en -jagers, het vlaggeschip *Hindenburg*, dat rechtop, dus in een goede positie, op den zeebodem rustte, en de *Seydlitz*, die in een moeilijker positie, nl. op haar zij, lag als een gestrande walvisch.

Cox, zoo vertelt dr. Marters in een levendige beschrijving in *Scientific American*, bracht zijn drijvend dok *Scapa Flow* en begon zijn moeilijk werk. Hij verdeelde het dok in twee stukken en monteerde eenige lieren op de hoekplaatsen. Zijn plan was, elke helft van het dok vast te meren, zóó, dat een gezonken torpedoboot er tusschen in lag, vervolgens haken in de patrijspoorten van het gezonken schip vast te maken en om dan zijn mannen aan het werk te zetten, het gezonken schip op te hijschen.

De eerste haak scheurde onmiddellijk door het staal heen en Cox kreeg zijn eerste les... Zoo kwam hij tot het beproefde systeem, draagbanden onder de kiel van het schip te brengen en het als in een wieg op te hijschen.

De tweede poging.

De bergingsexpeditie dien hij had meegenomen, raadde aan staaldraad te gebruiken. Hij wist hoe sterk dit was. Cox echter had de reusachtige ankerkettingen van de *Orion* op zijn werf, en meende dat deze, als zij sterk genoeg waren om een oorlogsschip vast te houden, zeker 'n kleine torpedoboot moesten kunnen opheffen zonder te breken.

Twee mannen kunnen hun leven lang aan weerskanten van een stok trekken, zonder hem in tweeën te trekken, maar één man kan als hij den stok over zijn knie legt, hem gemakkelijk doorbreken. Iets dergelijks gebeurde met de schakkels van dezen machtigen ketting, schakels, zoo groot en zwaar, dat ik ze nauwelijks kon bewegen. Een katrol deed hetzelfde als een knie van een man en even later vlogen de schakels als schroot in het rond.

De werklieden schreeuwden, wierpen zich op de plaats waar zij stonden plat neer of renden naar de loodsen om zich te bergen.

Het rondvliegen van het metaal ging met gebulder als kanonnenvuur gepaard, en de torpedobootjager, die reeds even boven het wateroppervlak te voorschijn was gekomen, zonk kalm weer naar den bodem. Door een wonderlijk gelukkig toeval werd niemand door het rondvliegend metaal getroffen.

Eindelijk succes.

Toen pakte Cox de zaak ernstig aan en gebruikte staaldraadkabels. Het eerste schip werd naar boven gehaald en werd zes weken nadat hij begonnen was, in de nabijheid op het strand gezet. Cox versnelde het werktempo. Met een wekelijksche loonlijst van 2500 dollars, beteekende elke dag een belangrijke kostenbesparing.

Hadden andere deskundigen misschien een dag genomen om een kabel onder een schip te brengen, hij bedacht een plan waarbij hij kabels legde in den recordtijd van 40 minuten. Hij trok het schip met één kabel aan den achtersteven omhoog, zoo, dat alleen de boeg nog op den bodem rustte; zoodoende was hij in staat de kabels op de goede plaats te brengen, zonder duikers naar beneden te zenden.

Cox bekortte den tijd voor het vlot brengen van het tweede schip tot 12 dagen; het derde schip werd in 6 dagen geborgen. Enkele keeren heeft hij het in den recordtijd van 3 dagen klaar gespeeld.

150.000 dollars voor niets.

De moeilijkheden, die hij moest overwinnen bij het naar boven brengen van de torpedobooten waren nog niets vergeleken bij de bezwaren, die hij ondervond bij de *Hindenburg*.

Hij besteedde een fortuin van 50.000 dollars aan de voorbereidingen om die vlot te brengen. Maandenlang waren de duikers bezig haar te pleisteren en waterdicht te maken, de patrijspoorten en scheuren met een speciaal soort cement, dat in 24 uren kard werd, te dichten, buizen door te zagen en stoppen in te drijven.

Er waar 250 cementpleisters in de *Hindenburg* aangebracht, toen het leegpompen begon. Dagenlang dreven de pompen het water naar buiten en het schip begon zich op zijn ligplaats te roeren. Toen het begon te roeren, vertoonde het neiging te gaan kantelen. Om dit te verhinderen, liet Cox een oude torpedobootjager vlak bij de kust vol cement laden en daarna zinken. Aan de masten van het oorlogsschip bevestigde hij stalen kabels van 6 duim, welke hij verbond met den torpedobootjager aan de kust, in de hoop, dat dit het hellen zou verhinderen.

Zijn hoop bleek ijdel. De kabels knapten als katoenen draadjes door. Het schip ging meer en meer hellen, maar hij pompte en pompte .... het schip was al bijna aan de oppervlakte, maar helde zóó sterk over, dat de werklieden elk oogenblik verwachtten dat het zou kantelen.

Als Cox een duiker omlaag had gestuurd om na te gaan waar de fout zat, zou hij het schip in zijn macht gekregen hebben. Maar hij was bang dat het zou kantelen, terwijl de man zich er onder bevond en wilde geen menschenleven riskeeren. Hij besloot ten slotte het schip weer te laten volloopen en zinken. Op het oogenblik dat we dit schrijven, rust het weer op den bodem en wacht op het oogenblik dat het opnieuw in den greep komt van den man die zweert dat hij het schip zal vlot brengen.

Cox zet door.

De teleurstelling met de *Hindenburg*, die maakte dat al de kosten, die Cox had besteed, in het water waren geworpen, zou de meeste menschen er het bijltje bij hebben doen neerleggen. Maar Cox klemde zijn tanden vast op elkaar en besloot te trachten de *Moltke*, die bijna geheel onderstboven onder het zand lag vlot te brengen. Enkele jaren geleden zouden de beste deskundigen dit onmogelijk verklaard hebben.

Na een vol jaar worstelen slaagde Cox er in, de *Moltke* te bergen.

Daarna was de *Seydlitz* aan de beurt, en ook deze kwam, na een titanischen strijd, aan de oppervlakte. In November 1928 begon hij aan het ondersteboven liggende slagschip *Kaiser* en ik haastte mij naar het Noorden om de vlotbrenging bij te wonen. Toen ik aankwam, waren de sleepbooten aan één stuk door bezig lucht in het reeds zichtbare oorlogschip te pompen. De luchtkokers die toegang verschaften tot het inwendige van het schip stonden recht overeind als torens.

Een tocht door het inwendige van het schip.

— Zou je graag naar binnen willen? vroeg Cox. Als je hart goed is, gaat het best.

Als anderen daar aan het werk zijn, kan ik ook gaan kijken, dacht ik. Ik beklom de ijzeren ladder, die tegen den luchtkoker bevestigd was. Cox gaf vier harde slagen tegen den luchtkoker om hun, die binnen aan het werk waren, te vertellen, de binnendeur te sluiten, opdat wij binnen konden. Enkele minuten later begon de samengeperste lucht in den luchtkoker onder hevig gesis door het ventiel te ontsnappen en verminderde de luchtdruk in den luchtkoker, totdat hij gelijk was aan den atmosferischen druk.

De zware ijzeren deur boven in den luchtkoker klapte naar binnen open en ik daalde de ladder af. Niemand zou die deur geopend kunnen hebben als de luchtkoker vol samengeperste lucht was geweest. Een man deed de deur weer dicht, het ventiel werd gesloten en opeens scheen het me toe of alle locomotieven der wereld tegelijkertijd stoom afbliezen: de samengeperste lucht stroomde in den luchtkoker.

— Zeg me als je je niet goed voelt, dan gaan we weer naar boven, zei Cox.

Ik slikte voortdurend om den druk van de lucht tegen den binnenkant van mijn trommelvliezen gelijk te maken aan den steeds toenemenden druk tegen den buitenkant. Een paar maal had ik het gevoel, alsof mijn hoofd op het punt was te barsten, maar door zoo snel mogelijk te slikken werd het beter. Ik zag de wijzer van den luchtdrukmeter op de wijzerplaat ronddraaien totdat het suizend geluid ophield en ik wist, dat de luchtdruk in den koker gelijk was geworden aan dien in het schip.

De deur in het midden van den koker viel open en ontsloot een gat, waardoor het mogelijk was in de donkere diepten van het onderstboven liggend monster te zien. Bijgelicht door electrisch licht, zag ik een inktachtige vloeistof, die zich als olie, geheel in de diepte, langzaam voortbewoog.

Een kleine ijzeren ladder dook uit de duisternis op, vaag onderscheidde ik een metalen vloer: voorzichtig daalde ik de ladder af. Overal een dikke roode roestlaag, olie en kolenstof. De vuilheid was verschrikkelijk. Alles wat ik aanraakte, was vies en smerig.

De eene ladder na de andere daalde ik af, kroop door gaten, die in het staal waren gehakt en belandde in de stookplaatsen. De ovens lagen onderstboven, vol met roode asch, die gedeeltelijk door het rooster, waarop ik stond, heen viel; een Duitsche kolenschop lag onderstboven in een hoek naast een pook en een hark; alles ondersteboven.

Ik baande mij een weg naar de machinekamer, de vloer boven mijn hoofd, het plafond onder mijn voeten. Toen ik naar beneden keek, zag ik de lampen, die eens het schip verlichten. Zij waren bevestigd aan het plafond, dat nu de vloer was.

Ik draaide er een uit haar fitting om haar als bureaulamp en tevens als aandenken te gebruiken. Ofschoon zij tien jaar op den bodem der zee had gerust, was er maar weinig water ingekomen; overigens brandt zij alsof zij regelrecht uit de fabriek kwam.

Aan het eind van een gangpad zag ik wat olieachtig water en dacht, dat, wanneer dit maar een voet of zoo diep was, ik er door zou kunnen waden om het schip verder te bekijken. Gelukkig vroeg ik, hoe diep het was.

„Maar 40 voet" was het antwoord; ik was blij dat ik niet in het water was gestapt.

In het stikduister zette ik mijn tocht voetje voor voetje voort. Boven mij ontdekte ik een gat; tastend ging ik verder en kwam aan een plank, waar ik over heen liep, zoodat ik terecht kwam in den koelkamer, die door een kleine opening in den buitenwand schaarsch was verlicht.

Toen men mij daar een draaglamp gaf, was ik verbaasd hoe ik het laatste deel van mijn tocht had afgelegd zonder tot mijn middel in het water weg te zakken, want ik bleek al dien tijd geloopen te hebben op een paar dunne buizen, terwijl het gat vol water was. Zoo neemt Fortuna de dwazen in bescherming.

Een aanbod om de koelkamer voor me open te maken, sloeg ik af. Ik herinnerde mij, dat de lui niet wilden werken in de koelkamer van een schip, dat in New-York was omgeslagen, wegens den stank.

De arbeider lachte. U zoudt een gasmasker noodig hebben, zei hij.

Het lijkt ongelooflijk, dat dit ondersteboven liggend oorlogsschip van 25.000 ton, bij Scapa Flow gezonken, vlot gebracht kon worden door lucht in het schip te pompen alsof het een luchtband was.

Toch is dit zeer begrijpelijk: het casco van een oorlogsschip is er op berekend het zeewater buiten te houden; daaruit volgt dat, als het schip omgekeerd op den bodem ligt en de gaten in den romp zijn gedicht, al de lucht die in het schip wordt gepompt, vast wordt gehouden. Daar het schip door de sterke stalen wanden niet kan breken, zal de lucht langzaam-aan het water in het schip omlaag drukken, totdat, wanneer voldoende lucht is ingepompt, het schip zoo'n drijfkracht krijgt, dat 't naar de oppervlakte zal stijgen als een leege flesch.

De groote moeilijkheid is, het schip in evenwicht te houden. Zijn gewicht is niet gelijk verdeeld; aan den achtersteven, waar al de machines zijn opgesteld, is het zwaarder dan aan de boeg. Als de boeg rijst zal de lucht in den achtersteven zich onmiddellijk naar den boeg verplaatsen waardoor het achterschip zakt en de boeg nog meer omhoog gaat.

En als de boeg te hoog komt, zullen openingen, die te voren buiten het bereik van de werklieden waren, de lucht doen ontsnappen, waardoor in 10 minuten evenwel lucht verloren gaat als men in drie of vier dagen heeft ingepompt.

Daarom is het noodzakelijk, alle tusschenschotten in het schip goed dicht te maken, zoodat de lucht onmogelijk van het eene compartiment in het andere kan komen. Door den druk in die verschillende waterdichte ruimten te regelen is het mogelijk, het schip in het juiste evenwicht te houden, naar boven te brengen en naar de sloopplaats te sleepen.

Dit klinkt eenvoudig, maar in de practijk is het zeer moeilijk. Oorlogsschepen zijn een groote massa pijpen en buizen. Een niet ontdekte pijp die twee waterdichte ruimten met elkaar verbindt, kan het werk van dagen ongedaan maken.

Ongelukkigerwijze bezat Cox geen indeeling van de *Kaiser*, zoodat, zijn mannen hun weg op den tast moesten vinden. Maanden achtereen zijn 30 of 40 duikers in het schip bezig geweest, de ga en in de tusschenschotten te dichten.

Hoeveel de bergingskosten van de *Kaiser* ongeveer zullen bedragen, is op dit oogenblik nog niet te zeggen. In elk geval moet hij als oudroest een 350.000 dollar waard zijn, wat de berging loonend zal maken.

Wanneer er in de toekomst gezegd wordt dat iets onmogelijk kan gedaan worden, dan zal ik aan Cox denken, die de grootste berging aanvatte zonder ook maar ervaring op dit gebied te bezitten. Hij had genietend van een ruim inkomen, een behagelijk leven kunnen leiden, maar in plaats daarvan verkoos hij naar de eenzaamheid van Scapa Flow te gaan om een werk te ondernemen, dat klassiek zal worden in de geschiedenis van het bergen van zeeschepen.

WETENSCHAP en TECHNIEK

POPULAIRE WETENSCHAP.

Uitgaven van Andries Blitz en Valkhoff & Co

Populaire wetenschap is in de mode: en die mode wil wel eens, dat hetzij de wetenschap in het gedrang raakt, hetzij degene die daar vooral „populair" mee gelukkig moet worden gemaakt, blijkt een kat in den zak te hebben gekocht. Twee boeken, die wij thans ontvingen, mogen worden geprezen omdat zij, elk op zijn wijze, inderdaad zekere verschijnselen van algemeenen aard weten te beschrijven op een wijze, die hun verklaring toegankelijk maakt voor niet-wetenschappelijk gevormden.

Gerard Meyer is de man, die voor Valkhoff en Co. te Amersfoort „Een wonderreis door het heelal" schreef. De schrijver moet, dunkt ons .... een onderwijzer zijn, en wij bedoelen daarmee een niet geringe lof: hij weet werkelijk zijn lezers te d o o r d r i n g e n van de stof, die hij hun bij wil brengen, en hij doet dat niet alleen door een boeiende voordracht, maar tevens door teekeningen en voorstellingen die hijzelf heeft vervaardigd. Gerard Meyer is een enthousiast man: hij wil U overtuigen van de geweldige beteekenis der physische verschijnselen (en hij vergeet daarbij de meta-physische niet).

Wanneer wij hier één bezwaar tegen zijn boek vermelden, vindt dit alleen zijn oorzaak in groote waardeering voor zijn werk: hij geeft, dunkt ons, iets te veel. De ingewikkelde biologische schema's in het laatste hoofdstuk bijvoorbeeld.

Dieper, bezonkener, rijper dan het toch wezenlijk zéér aantrekkelijke boek van Gerard Meyer is dat van R. H. France, dat bij Andries Blitz verscheen onder den titel „Een reis door het wonderland der schepping" (bewerkt door mr. Neveu, onder toezicht van H. van Laar).

Wij zijn intusschen niet heelemaal billijk wanneer wij de vergelijking aldus stellen. Het boek van Meyer is vooral i n s t r u c t i e f, mede dank zij het vaak zeer aantrekkelijke teekenwerk van den schrijver, het boek van France is vooral beschouwend. Het veronderstelt ook grooter algemeene ontwikkeling.

Hoe dit zij, wij kunnen beide aanbevelen, met dien verstande intusschen dat wij ons kunnen voorstellen dat in confessioneele kringen tegen beide bezwaar wordt gemaakt. Hetgeen ons overigens niet belet, ze een ruimen lezerskring toe te wenschen.

R.

Tot welke Hoogte kunnen Wolkenkrabbers gebouwd worden.

Het streven, om de z.g. wolkenkrabbers steeds hooger en hooger te bouwen is voor den voorzitter van de Amerikaansche ijzer- en staalmaatschappij een aanleiding geworden om eens iets te zeggen omtrent de kwestie, die reeds zoo vaak het onderwerp van vele besprekingen uitmaakte, nl. tot welke hoogte deze gebouwen eigenlijk wel gebouwd kunnen worden. Eenigen tijd geleden hield hij te New-York een lezing, waarin hij er vooral de aandacht op vestigde dat de bouw van huizen tot 200 verdiepingen geen technische moeilijkheden opleverde, maar dat de opbrengst van zulke huizen de kosten niet meer dekten. Want het bouwen en onderhouden van huizen met meer dan 75 verdiepingen eischt zulke groote kosten, dat er geen sprake van kan zijn dat er een evenredige huur van opgebracht wordt.

Huizen van 75 verdiepingen zijn nog als een kapitaalbelegging te beschouwen, daar zelfs op zulk een groote hoogte iedere vierkante meter een waarde van 200 dollar vertegenwoordigt.

Bij de stijgende grondprijzen zullen daarom alle groote steden der Vereenigde Staten, vooral New-York, Chicago en Detroit er toe over moeten gaan, huizen te bouwen met 75 verdiepingen. Maar daarmee zal dan een algemeene verandering in den stratenbouw gepaard gaan; de straten zullen vier hoog boven elkander gebouwd moeten worden met galerijen voor de voetgangers. Verlichting en ventilatie van zulke straten, die natuurlijk van alle licht en lucht verstoken zijn zal langs kunstmatigen weg geschieden. Hoe echter deze verlichting en ventilatie aangebracht zal worden is thans nog niet te zeggen, want deze zal grootendeels afhankelijk zijn van uitvindingen, die nog gedaan moeten worden.

JURIDISCHE VRAGENBUS.

N. B. Inzenders van vragen voor deze rubriek gelieven op den briefomslag te vermelden: **„Afd. Juridische Vragenbus."**

2802. Abonné 3107 vraagt: A heeft bij notarieël testament tot zijn universeelen erfgenaam benoemd B onder zekere voorwaarden, met opdracht aan C om op de nakoming daarvan toe te zien, wien daarvoor een legaat van f 1.000,— is gemaakt.

De nalatenschap van A beloopt zeg bijv. f 40.000,—, daarvan moet aan C worden uitgekeerd een bedrag van f 1.000,—, zoodat de erfgenaam B f 39.000,— ontvangt.

De successie-ambtenaar wil niettemin van B recht heffen over de volle f 40.000,— en daarnaast C ook nog recht berekenen over f 1.000,—, welke houding hij grondt op art. 39 der successie-ordonnantie, waarin geen „legaten" worden genoemd onder de schulden en lasten welke voor aftrek in aanmerking kunnen komen, terwijl C ingevolge art. 15 (4) dier ordonnantie successierecht over die f 1.000,— zou schuldig zijn.

Op die manier wordt het legaat van f 1.000,— dus twee maal door de successiebelasting getroffen, nl. bij B als deel van de geheele door hem geërfde nalatenschap en bij C als legaat.

Daar het mij onaannemelijk voorkomt dat dit juist kan wezen, zou ik gaarne Uw inzicht dienaangaande vernemen.

De meening van den succesie-ambtenaar is in ieder geval verkeerd.

Art. 39 der successie-ordonnantie ziet uitsluitend op doodschulden, begrafeniskosten etc. en de bij het overlijden ten laste van den erflater bestaande schulden, welke in het debet zijner nalatenschap worden gebracht om tot de bepaling van het zuiver saldo daarvan te komen.

Dat heeft niets te maken met door den erflater bij testament besproken legaten of den erfgenamen opgelegde lasten.

Die worden inderdaad niet afgetrokken van de *nalatenschap*, maar niet omdat art. 39 van genoemde ordonnantie zulks niet toelaat, doch omdat zij geen door den erflater nagelaten schulden noch doodschulden zijn, dus geen boedelpassief vormen.

Legaten moeten uit de nalatenschap worden voldaan en zijn dus van invloed op de bepaling van het bedrag hetwelk de erfgenamen (den erfgenaam) toevalt. Voor de bepaling van ieders *erfdeel* moeten zij wel voor aftrek worden toegelaten, ook al is dit nergens expressis verbis gezegd.

Ingevolge art. 54 (1) der successieordonnantie wordt het successierecht geheven van het bedrag der waarde, hetwelk door *ieder wordt geërfd of verkregen*, welk bedrag uiteraard alleen kan worden gevonden door aftrek van het totaal van hetgeen aan legatarissen moet worden uitgekeerd en bij hen belastbaar is.

Als nu de nalatenschap zuiver f 40.000,— bedraagt dan erft A slechts f 39.000,—en verkrijgt C f 1.000,—; daarover moet bij ieder hunner recht worden geheven.

Het legaat van C komt in mindering niet van het saldo der *nalatenschap*, doch van het *erfdeel* van B (zie o.m. J.G. Klaassen, de Successeiewet 2e druk (1924) blz. 113 en Sprenger v. Eyk-de Leeuw 6e druk (1921) No. 373 blz. 488).

Dit geldt intusschen alleen als er werkelijk een *legaat* aan B is gemaakt; waar aan hem een zekere werkzaamheid is opgedragen, rijst de vraag of hem wellicht daarvoor die f 1.000,— als *loon* is toegekend; de *naam* legaat is nl. niet beslissend, doch het *karakter* van de making in verband met de omstandigheden moet uitmaken of men met een *legaat* of met *loon* heeft te doen; dit is niet altijd even gemakkelijk vast te stellen, doch moet worden onderzocht om uit te maken of het gemaakte als *legaat* bij den genieter moet worden belast, dan wel als *loon* bij den erfgenaam of wel *gedeeltelijk* als *legaat* bij den genieter en *gedeeltelijk* als *loon* bij den erfgenaam (zie Klaassen vd. blz. 114 e.v. en de Leeuw vd. Nos 383 en 384).

Loon toch is *niet* belastbaar met successierecht omdat het geen *verkrijging* (begunstiging) in den zin der successiewet is en komt dan ook *niet* in aanmerking voor aftrek van het saldo des boedels en moet dus als deel van de verkrijging van den erfgenaam worden beschouwd en bij hem worden belast.

Het verschil zit dan in het percentage van het te heffen recht. Als bijv. de erfenis wordt verkregen door eenige broeders dan bedraagt het successierecht 6% van ieders verkrijging, terwijl een legaat aan een vreemde met 15% wordt getroffen. Is dat legaat nu als loon aan te merken dan wordt het bij de erfgenamen getroffen met 6% instede van bij den genieter met 15%.

Voorts berust de *verschuldigheid* van successierecht door C niet op art. 15 (4), noch op eenige andere bepaling van dat art. of van art. 16 van genoemde ordonnantie, deze artikelen regelen alleen de *aansprakelijkheid* voor de betaling der rechten van successie en van overgang, d.w.z. zij geven aan wie door den fiscus voor de betaling daarvan kunnen worden aangesproken, ongeacht door wie het verschuldigd is, zoodat, zelfs als het erfdeel der erfgenamen, vrij is van recht, zij desniettemin voor de betaling van *al* het door de andere erfgenamen of legatarissen gezamelijk wegens de nalatenschap verschuldigd recht kunnen worden aangesproken.

Wie *schuldenaar* is van het recht, is vastgelegd in art. 14, waarin is bepaald, dat, voor zoover de erflater daaromtrent niet anders heeft beschikt, het recht moet worden *gedragen* door ieder erfgenaam en legataris (verkrijger) voor hetgeen door hem wordt geërfd of verkregen; dit art. regelt intusschen alleen het verhaalsrecht voor de betaalde rechten tusschen de erfgenamen en legatarissen onderling; de fiscus heeft zich met de toepassing van dit art. niet in te laten.

De *verschuldigdheid* van recht, dat wil zeggen het bedrag dat door ieder erfgenaam of legataris wegens zijne verkrijging moet worden geheven berust op art. 54.

Wat bij den eenen erfgenaam of legataris reeds met successierecht is belast kan, in het systeem der successieordonnantie, nl. het in de belasting betrekken van het zuiver saldo der nalatenschap, niet andermaal bij een ander erfgenaam of legataris worden getroffen, anders zou een deel van dat saldo *dubbel* worden belast en dat is nergens voorgeschreven en volgt ook geenszins uit eenige bepaling der successie-ordonnantie, integendeel kan worden gezegd, dat zulks door art. 54 wordt voorkomen (zie ook Klaassen vd. blz. 114 onderaan).

Mocht de successie-ambtenaar bij zijn meening blijven, wendt U dan bij ongezegeld schrijven tot den hoofdinspecteur van financiën om beslissing.

Indien die niet voor het verstrijken van den betalingstermijn afkomt — het recht moet nl. worden voldaan binnen 3 maanden na de aangifte (zie art. 58)— dan zal voorloopig moeten worden betaald volgens de door den successieambtenaar verstrekte nota en volgt na de beslissing van dien hoofd inspecteur teruggave van het te veel betaalde.

* * *

2803. Abonné 1066 vraagt: Mag een aan een blad aangeboden „ingezonden stuk," dat bij brief is teruggevraagd, toch nog — dus tegen den wil van den schrijver — worden geplaatst, zelfs met dien brief?

Een bepaald verbod terzake bestaat bij ons weten niet.

Overigens kan men herhaaldelijk in de bladen onder „correspondentie" de mededeeling aantreffen: „aangeboden bijdragen of ingezonden stukken worden niet teruggegeven".

Dit strookt met het algemeen geldend begrip, dat een brief, welke zijn bestemming heeft bereikt, daardoor eigendom van den geadresseerde is geworden en alleen al uit dien hoofde niet behoeft te worden teruggegever, waar juridisch weinig steekhoudends tegen in te brengen is.

Maar de eigenaar is daarmede nog geenszins gerechtigd om dien brief door middel van de pers te publiceeren.

Het aanbieden van een ingezonden stuk aan een blad houdt — zelfs stilzwijgend — de kennelijke wilsverklaring in tot openbaarmaking daarvan *onder verantwoordelijkheid van den schrijver*.

Maar die wilsverklaring wordt ingetrokken als het stuk door den schrijver is teruggevraagd; daarmede maakt hij

Sport in het Buitenland.

Boks-upper Ten.

De beste Europeesche boksers in de verschillende klassen. — Verschil van meening.

(Van onzen Parijschen correspondent).

PARIJS, 27 Nov.

Het maken van klassementen is een geliefd tijdverdrijf geworden voor tal van sportjournalisten. Vroeger waren er twee ranglijstjes die een bijzonder gezag hadden in de wereld van de sport: dat van Wallis Myers voor de tennissers en dat van Tex Rickard voor de boksers. Maar nu Tex-uit-Texas niet meer tot de levenden behoort en Wallis Myers blijkens zijn laatste klassement veel van zijn vastheid en onbevangenheid van oordeel heeft ingeboet, komt er plaats voor een heele reeks andere lijsten.

De meeste dragen te duidelijke sporen van onkunde of partijdigheid dan dat ze waarde zouden hebben. Maar soms verschijnen er ook die met veel zorg na nauwkeurig vergelijken zijn samengesteld en om die reden de aandacht verdienen. Zoo vond ik dezer dagen een zeer interessante klasseering van de Europeesche boksers in het Parijsche blad *Les Sports*, afkomstig van een medewerker, wien men zeker geen chauvinisme kan verwijten, want hij geeft slechts aan één Franschman — die het overigens ten volle verdient — die eereplaats. Ik neem dit lijstje hier over, voorzien van een kort commentaar.

De namen van de officiëele Europeesche titelhouders zijn cursief gedrukt.

*

Vlieggewicht 1 *Huat* (Fr), 2 Jarvis (E) 3 Challange (Fr), 4 Jackie Brown (E), 5 Degand (B), 6 Trévédic (Fr) 7 Billy James (E), 8 Kid Oliva (Sp), 9 Frankie Ash (E), 10 Popescu (R).

Huat is Europeesch kampioen na zijn overwinning op Emile Pladner, inmiddels overgegaan in een zwaardere categorie.

De Franschman vertoeft momenteel in Amerika, waar hij achtereenvolgens Frenchie Bellanger en Izzie Schwart versloeg en regelrecht op het wereldkampioenschap scheen aan te stevenen toen hij dezer dagen een onverwachte nederlaag op punten leed tegen den Cubaanschen neger Black Bill. Ik ben er niet heelemaal zeker van of de Engelschman Jarvis wel recht heeft op de tweede plaats.

De jonge Breton Trévédic komt daar eerder voor in aanmerking, lijkt mij zoo toe. In elk geval zou ik Trévédic hooger plaatsen dan Challange en Degand ofschoon eerstgenoemde zich beroemen kan op een succes tegen Huat, in 1927 behaald. Trévédic is door promotor Dickson uitgekozen voor een match tegen den wereldkampioen Frankie Genaro, in Januari. Bij die gelegenheid zal blijken of ik goed gezien heb.

*

Bantamgewicht.—1 Teddy Baldock (E), 2 Kid Francis (Fr), 3 *Carlos Flix* (Sp), 4 Pladner (Fr), 5 Bernasconi (It), 6 Vidal Gregorio (Sp), 7 Régis (Fr), 8 Kid Pattenden (E), 9 Tarlton (E), 10 Poutrain (Fr).

De medewerker van *Les Sports* is hier wat streng voor zijn landgenooten Kid Francis en Emile Pladner) aangenomen dat Kid Francis, die eigenlijk Francesco Buonaugurio heet en in Napels geboren werd, Franschman is, wat ik niet met zekerheid durf te beweren). Teddy Baldock wordt door de Engelschen zeer hoog aangeslagen. Ze noemden hem zelfs een tijdlang wereldkampioen, totdat een nederlaag tegen den Zuid-Afrikaan Smith een eind maakte aan die illusie. Kid Francis heeft een veel indrukwekkender staat van dienst dan de Britsche kampioen.

Ik zou hem dan ook nummer één zetten, Baldock nummmer twee en Flix en Pladner samen nummer drie.

Vedergewicht. — 1 Johnny Cuthbert (E), 2 Routis (Fr), 3 Knud Larsen (D), 4 Gironès (Fr), 5 Quardrini (It), Volante (E), Scillie (B), Corbett (E), 9 Redealli (It), 10 Defer (B?).

Cuthbert is momenteel waarschijnlijk beter dan Routis, die sinds hij in Amerika een fortuin bij elkaar gebokst heeft sterk achteruit is gegaan. Maar is hij ook superieur aan den Deen Larsen, tot voor kort houder van den titel. (De I. B. U. heeft het kampioenschap onlangs vacant verklaard). Tot het tegendeel bewezen is, acht ik Larsen de sterkste.

*

Lichtgewicht — 1 Kid Berg (E), *Sybille* (B), 3 Raphael (Fr), 4 Rayo (Sp), 5 Steward (E), Ruiz (Sp), 7 Dewancker (Fr) 8 Farabullini (It), 9 Lecadre (Fr), 10 Schackels (B).

Deze rangschikking lijkt me het best geslaagd. Dat Kid Berg hier de primus inter pares is lijdt niet de minste twijfel, de Brit steekt met hoofd en schouders boven zijn concurrenten uit en is candidaat voor het wereldkampioenschap. Tegen de ordening van de overigen valt evenmin veel in te brengen. Misschien zou de Belg Schakels wat naar boven moeten.

Maar waar hij bijna uitsluitend in Amerika uitkomt is het moeilijk precies aan te geven waar zijn naam behoort te staan.

Weltergewicht. 1 Jack Hood (E), 2 *Roth* (B), 3 Genon (B), 4 Darton (B), 5 Gavalda (Fr), 6 Kessler (Fr), 7 Joe Ralph (Ned W.I.) 8 Laffineur (Fr.), 9 Alvérel (Fr), 10 Mancini (E).

Jack Hood wordt algemeen beschouwd als de beste Europeesche Welter. En hij is ook ongetwijfeld superieur aan al degenen, die op hem volgen. Maar de samensteller van het lijstje raakt hier het goede spoor toch lichtelijk bijster.

Op te beginnen heeft hij den Spanjaard Hilario Martinez vergeten. Ik weet het wel, Martinez houdt zich evenals Schackels meestal in de States op. Maar daar heeft hij dan ook zulke sprekende successen behaald, dat we hem gerust nummer twee op het Europeesche klassement mogen plaatsen. Voorts zoek ik vergeefs naar den naam van den Rotterdammer Van Vliet, die o.a. den Belg Genon verslagen heeft Ik zou Roth drie zetten en Van Vliet vier. Joe Ralph, een neger uit Suriname. krijgt van *Les Sports* de zevende plaats. Hij hoort wel thuis op het lijstje maar ik geloof niet dat hij beter is dan Laffineur of Alvérel.

*

Middengewicht — Len Harvey (E), 2 Alex Ireland (E), 3 Len Johnson (E), 4 Devos (B), 5 *Thil* (Fr.) 6 Kid Nitram (Fr.) 7 Bosissio It, 8 Jacovacci (It), 9 Marin (Fr.) 10 Tommy Milligan (E).

Harvey Ireland en Johnson vormen een trio middengewichten, zooals er in Europa geen tweede valt aan te wijzen. Toch geloof ik dat althans Ireland en Johnson meer krijgen dan hun toekomt wanneer men ze hooger plaatst dan de Belg Devos. Het record van den Belg vermeldt meer dan honderdzestig matches, waarvan hij er amper een dozijn verloor.

En dan nog dateeren die nederlagen voor het meerendeel van zes of zeven jaar geleden, toen Devos o.a. op punten geklopt werd door Battling Siki, den lateren wereldkampioen zwaarmiddengewicht. Sindsdien heeft de Belg zoowat alle bekende middengewichten ontmoet, en hij zou misschien al lang houder van het wereldkampioenschap zijn, indien Mickey Walker niet zoo halsstarrig geweigerd had hem een kans te geven. Op papier is Devos momenteel beter dan Ireland en Johnson.

En ik ben er niet ver van af te gelooven dat hij, mits in goede conditie, ook Harvey de baas zou blijven. Een match tusschen die twee zou in elk geval „a very close affair" zijn. Marcel Thil, de officiëele titelhouder, is nummer vijf gezet. Een jaar geleden maakte Thil vorderingen in elken wedstrijd. Hij leek toen capabel om revanche te nemen voor zijn in 1927 tegen Harvey en Hood gelegen nederlagen. Maar plotseling raakte hij uit vorm en momenteel is de vijfde plaats wel de hoogste waarop hij aanspraak kan maken.

*

Zwaarmiddengewicht. 1 *Bonaglia* (It), 2 Frank Moody (E), 3 Delarge (B), 4 Argotte (Fr), 5 Muller (D), 6 Sportiello (Fr), 7 Etienne (B), 8 Harry Crosley (E) 9 Christensen (Deen), 10 Gandon (Fr).

Deze categorie is arm aan boksers van klasse. Bonaglia, houder van den titel, staat nummer één maar veel verschil tusschen hem en de volgenden is er niet. Frank Moody, jaren geleden een van de beste cruiser-weights van de wereld, zal van plaats moeten verwisselen met Harry Crosley van wien hij onlangs op punten verloor. Crosley is thans Britsch kampioen en houder van den Lonsdale Belt.

De Belg Delarge hoort niet thuis op de derde plaats. Ik begrijp trouwens niet, waarom de medewerker van *Les Sports* hem zet boven Etienne, die immers kampioen van België is en Dalarge heeft verslagen. Het is me niet bekend of de Rotterdammer Piet Brandt nog geregeld uitkomt. Zoo ja dan moet zijn naam zeer zeker op het lijstje. In topvorm kan Brandt het tegen elk van de bovengenoemden opnemen.

*

Zwaargewicht. — 1 Schmehling (D), 2 von Porath (Nw), 3 Phil Scott (E), 4 Paulino (Sp), 5 Pierre Charles (B), 6 Roberto Roberti (It), 7 Haymann (D), 8 Sandwina (E), 9 Schonrath (D), 10 Griselle (Fr) en Bouquillon (Fr).

Dat de Duitscher Schmehling aan de spits is gezet zal ieder goedkeuren.

Maar daarna wordt de rangschikking aller-zonderlingst. Waarom staat Paulino achter von Porath en Phil Scott? De Bask heeft ze alle twee verslagen, von Porath op punten en Scott door k.o. En waarom staat von Porath vóór Scott? Er is niet de minste reden om aan één van de twee de voorkeur te geven. Laten we wachten tot December, als de Noor en de Brit elkaar ontmoeten. Eerst dan zal blijken wie het meest in z'n mars heeft. *)

Haymann, Schonrath, Griselle en Bouquillon zijn, zelfs gemeten naar den Europeeschen standaard, hoogstens tweedeklassers. Neem Haymann. Hij heeft totdusver in de Ver. Staten al zijn matches verloren. Schonrath is een coming-man met als voornaamste prestaties puntenoverwinningen op Sinta en Griselle Maar daarom kan hij nog niet tot de „upper ten" worden gerekend. Griselle's grootste deugd in den ring is zijn moed. Van boksen heeft hij weinig benul. Bouquillon slaat hard.

Maar meestal gaten in de lucht. Hij en Griselle wegen zoowat tegen elkaar op. Ze hebben elkaar trouwens om de beurt k.o. geslagen. Ik geloof dat het beter is de namen van deze vier „toquards" te schrappen en ze te vervangen door Panfilo, Dekub, Bertazollo en Rudi Wagner, al geef ik toe, dat deze vier evenmin veel beteekenen, met uitzondering misschien van Dekub.

*) Zooals men weet eindigde de wedstrijd Scott — von Porat wegens diskwalificatie van den Noor in een overwinning van Scott. *— Red. B. N.*

Eindelijk trekt het de aandacht, dat Primo Carnera vergeten is door den medewerker van *Les Sports*. Toch heeft de reus o.m. Haymann en Bouquillon geklopt.

Ik weet wel, dat het zeer moeilijk is zich een juist denkbeeld te vormen aangaande de capaciteiten van Primo. Wint hij zijn revanchematch tegen Young Stribling dan wordt hij van stonde af aan pretentendent naar het wereldkampioenschap. Maar het is ook mogelijk, dat hij verliest. En in dat geval zou men hem een heel eind beneden Schmehling moeten zetten. Maar tot de tien beste Europeesche zwaargewichten behoort hij toch zeer zeker, zelfs al verliest hij van Stribling. Ik zou het lijstje voor de categorie, waarover we het hebben als volgt in elkaar zetten:

1 Schmehling (D), 2 Paulino (Sp) en Primo Carnera (It). 3 von Porath, Pierre Carles en Phil Scott (E), 4 Sandwina (E), Dekuh (It) en Roberto Roberti (It), 5 Panfilo (It), Bertazollo (It) en Rudi Wagner (D). Na hen komt een heele schaar boksers van minder beteekenis tot wie dan Humbeeck (B), Haymann (D), Rosemann (D), Diener (D), Schonrath (D), Bouquillon (Fr), en Griselle (Fr), gerekend kunnen worden.

Uit Spanje wordt veel goeds gemeld over het optreden van twee of drie jonge Baskische zwaargewichten, landgenooten van Paulino Uczudun, met onuitsprekelijke namen. Maar vóór die in aanmerking komen voor een plaatsje op de ranglijst, zullen ze eerst in Frankrijk, Duitschland of Engeland hun sporen moeten verdienen. Want Guipuzcoa moge de bakermat zijn van een fier menschenras en Paulino Uczudun een groot bokser daarmee is nog niet gezegd, dat alle Guipuzcoeesche houthakkers en ex-houthakkers gesneden zijn uit het hout waarvan men kampioenen maakt.

TH.

Sportvaria.

De „Graf Zepelin".

Naar de Zeppelin-directie mededeelt heeft de *Graf Zeppelin* op de 50 vluchten, die het luchtschip thans heeft gemaakt, in totaal een afstand van rond 117.000 K.M. afgelegd, wat bijna driemaal zoo lang is als de omvang van de aarde. De afstand, afgelegd op de wereldreis van Friedrichshafen over Japan, de Ver. Staten en terug naar Friedrichshafen bedroeg 34.000 K.M., schrijft de *Tel.*

In totaal werden 1574 passagiers vervoerd en meer dan een half millioen poststukken.

Tennis in Mexico.

De Amerikaansche tennisspeler John van Rijn heeft het tenniskampioenschap Van Mexico gewonnen door in den eindstrijd met 6—3, 4—6, 6—1, 6—8, 6—4 van Gorschakoff te winnen. In het gemengd dubbelspel behaalde hij met miss Gladman den titel over miss Cross en Half (9—7, 6—2), meldt de *Tel.* In *American Lawntennis* lezen wij dat miss Gladman en Van Rijn zich inmiddels hebben verloofd.

Dr. Peltzer.

— Dr. Otto Peltzer, die in aansluiting aan den landenwedstrijd tegen Japan in het Verre Oosten is gebleven, alvorens zijn reis naar Australië en Amerika voort te zetten, startte op een sportfeest te Tientsin op de 400 en de 800 M. Hij kwam uit tegen den winnaar van de Parijsche Olympiade over 400, M. Liddell (Engeland), die als missionaris in China werkzaam is. Deze won het nummer 400 M. in 49,1 s.; Peltzer's tijd was 49,3 s. Daarentegen won Peltzer den wedstrijd over 800 M. meldt de *Tel.*

Het Jubileum van den K. N. V. B.

Zijn opkomst en bloei — de wedstrijd tegen België.

De Voetbalbond in Nederland is een kind van zijn tijd geweest, van den frissch en levenskrachtigen tijd na '80, toen alles geozoniseerd scheen, toen er een nieuw leven kwam bruisen in vermolmde breinen, toen nieuwe banen uitgestippeld werden, nieuwe wegen geprojecteerd, nieuw leven opbloeide op zoo menig gebied, schrijft de *N.R. Crt.*

Naast opleving op ander, belangrijker, terrein kwam de sport om aandacht vragen. Zij werd, gelijk de nieuwe richting op literair gebied, met reserve ontvangen door de ouderen; de pioniers van toen hadden het wel heel moeilijk want zij die thans „arrive" zijn, gezeteld op hoogen post, waren toen niet meer dan ambitieuse gymnasiasten met den baard in de keel, energieke HBS-scholieren of op zijn best eerstejaars-studenten, die wat nieuws wilden brengen.

De jeugd was te lang in boeien gehouden door een paedagogisch systeem, dat zijn streven uitsluitend richtte op verrijking van den geest door middel van schoolgeleerdheid.

Het waren bovenbedoelde jongens, die toen op eigen initiatief en op eigen inspiratie den weg aangaven voor een nieuwe richting. Men liet ze aanvankelijk maar betijen; men ging hun zucht naar buiten, naar frissche ontspanning in de open lucht, naar beweging op het vrije veld met glimlachende minachting voorbij. Het heette malligheid, al dat geschop tegen zoo'n bal, dat nadoen van de Engelschen, en de leeraren waren toch maar zoo bang, dat de belangstelling voor hun onregelmatige Fransche werkwoorden, voor hun jaartallen en graven van het Hollandsche Huis, voor hun planemetrie en stereometrie, trigonometrie en goneometrie, voor hun hand- en rechtlijnig teekenen in het gedrang zou komen.

En de ouders konden zich ook maar niet al te best vereenigen met dat nieuwe gedoe, met die sport, die de zolen van de schoenen nog maar weer veel eerder opsleet dan voorheen.

De jongens hielden vol. Er waren er onder hen, die, als begrijpelijke reactie op wat vroeger door opvoeders verzuimd was, in overdrijving vervielen, maar de meesten bleven hun taak begrijpen en volledig bezien; ze deden hun examens, ze klommen hooger op de maatschappelijke ladder, maar ze bleven hun sport trouw, bleven propageeren, meebesturen en leidden aldus den bond in het goede spoor.

Er kwamen moeilijke jaren. Want de ouderen begrepen toen, dat ze er met dat minachtende glimlachje niet meer kwamen.

Toen gingen ze bestrijden, vinnig bestrijden. Maar de sport en vooral de voetbalsport was in haar kern gezond en bestand tegen een duwtje, zelfs tegen duwtjes in den rug. Het voetbalspel maakte vorderingen, kreeg meer en meer beoefenaars en aanhangers en werd populair.

Toen kwam de tijd zoo zoetjes aan, dat men in officiëele kringen de bakens moest verzetten, ook al, omdat zoo langzamerhand de pioniers hun positie in de maatschappij hadden gekregen en hun woordje mochten meepraten.

De vijandschap verdween, de tegenstand verminderde, de onverschilligheid verkeerde zich tot gewillige sympathie, die langzamerhand groeide tot groote genegenheid.

Toen was de N.V.B. waar hij zijn moest, toen kon hij rustig zich vastnestelen in de samenleving, zijn arbeidsveld bekijken en zijn maatregelen nemen, die een gestadigen groei zouden waarborgen.

Aldus is het geschied in veertig jaren tijd.

En nu de Bond er is nu hij de sympathie van de massa heeft, nu de menschen die met het spel begonnen, met den Bond opgegroeid zijn, deel uitmaken van de regeering van stad en land hoogleeraren zijn aan onze hoogescholen, invloed hebben op het organisatorisch instrument van onzen staat in al zijn geledingen en onderdeelen, nu kunnen we den Bond en zijn leiders maar vooral de leiders die hem bestuurd hebben in de moeilijke jaren gelukwenschen met wat bereikt is.

Leve de veertig-jarige K.N.V.B.!

De Belgen geslagen!

Een onzer correspondenten schrijft ons:

Laat ik U direct vertellen, dat de Hollandsche overwinning méér dan verdiend was, ja, zelfs een uitslag 2—0 of 3—1 had de krachtsverhouding in het veld beter weergegeven. De Hollanders speelden goed, en wat meer zegt, met zulk een enthousiasme, dat de Belgen gewoonweg overrompeld en overdonderd werden, met het gevolg, dat de Belgische keeper zeker wel tien maal zooveel te doen had als Van der Meulen.

Het liet zich anders niet aanzien, dat het zulk een mooie dag in Holland's voetbal-geschiedenis zou worden; de wind, die na Sint Nicolaas hoe langer hoe harder gewaaid had, was op Zondag 8 December aangegroeid tot een orkaan, die over en door het dicht bezette Stadion raasde en bulderde, op alle plaatsen, zelfs die van de overdekte tribunes, de regen deed neerslaan, hoeden âf- en paraplus om, sloeg, etc. etc.

Met wollen omslagdoeken en diep in de kraag van de jassen gedoken, zaten de menschen op het beginsignaal te wachten; het was een waar hondenweertje, maar er zou gevoetbald worden, Holland tegen België liefst, en daarvoor vergeet een voetbalenthousiast alles!

Na het spelen van de „Brabançonne" en het „Wilhelmus" stelden de twee ploegen zich als volgt op:

Holland: Van der Meulen.
Vermetten, Van Kol.
Kools. Van der Wildt, Breitner.
Landaal, Tap, Bakhuys, V.d. Broek, V.d. Heyde.

Bastin, Moeschal, Voorhoof, P. Braîne, Michiels.
Averbeke, Van Halme, Van Poucke.
Hooydonkx, Lavigne.
België: De Bie.

De oranjehemden zaten er van den beginne af, met wind-mee, goed op, en keeper De Bie moest al direct aan den slag. Het spel was nog geen drie minuten aan den gang, toen het eerste en eenige doelpunt van den wedstrijd kwam: bij een aanval der Hollanders werd de bal naar den vrijstaanden Bakhuys gespeeld, die zich niet bedacht en van vrij ver plotseling een zeer mooi, hoog schot in zond; keeper De Bie sprong op, maar miste den bal en het leer verdween onder oorverdoovend gejuich van het heele Stadion in het uiterste hoekje van het vijandelijk doel! Holland had dus al heel gauw de leiding genomen! (1—0).

Van het verdere spelverloop zal ik geen gedétailleerd verslag geven; den Hollanders bleven met den wind in de rug het beste van het spel houden, hoewel de Belgen er langzamerhand goed in kwamen, maar de gasten werden voortdurend op eigen terrein teruggedrongen en Van der Meulen kreeg heel weinig te doen. Intusschen verstreek de tijd, zonder dat de oranjemannen hun meerderheid in verdere doelpunten wisten uit te drukken, en toen „halftime" gefloten werd, was de algemeene opinie: „O jee, nu komen de Belgen met den wind mee te spelen, zoodat het voor onze jongens oppassen is!"

Inderdaad begonnen de Roode Duivels met een ontuimigen aanval, maar toen eerst bleek werkelijk, hoe de Hollanders kunnen spelen, als ze maar *willen*! Dat was ander gedoe dan tegen Noorwegen! Aangestoken door duivelsche werkers als Breitner, Van der Wildt en Bakhuys, zetten de voorhoedespelers er alles op om den voorsprong te behouden en het onverwachte gebeurde: België werd teruggedrongen! Het leek wel, alsof er vijftien Hollanders in het veld stonden, zoo waren de oranjehemden er overal als de kippetjes bij. De Belgen spanden al hun krachten in, en het werd een uiterst spannende tweede helft, met prachtig werk van de verdedigingen, het drassige terrein ten spijt.

Het was opmerkelijk, zoo weinig Van der Meulen te doen kreeg, terwijl zijn collega aan den overkant daarentegen telkens aan het werk moest! In deze periode had Holland zeker een doelpunt verdiend. Het publiek roerde zich geducht en vuurde zijn favorieten voortdurend aan, maar een tweede goal kwam er toch niet, hetgeen de Belgen te danken hebben aan hun magnifieke achterhoede. Onder groote spanning kwam het einde; men kan begrijpen, dat er een gejuich van belang op ging toen het vast stond, dat Holland revanche had genomen voor de laatste 1—3 nederlaag in Antwerpen! En verdiend!

---

uitdrukkelijk zijn wil kenbaar om zijn stuk niet te publiceeren.

Het gevolg daarvan is, dat, als men desondanks toch tot plaatsing overgaat, men zulks doet op *eigen verantwoordelijkheid*, dus *buiten* die van den schrijver, zoodat eventueele gevolgen van die publicatie niet op den schrijver kunnen worden afgewenteld, doch door de redactie zullen moeten worden gedragen en verantwoord; alles mits de schrijver deugdelijk bewijs kan aanvoeren, dat hij het stuk werkelijk en tijdig heeft teruggevraagd of heeft verzocht het niet te plaatsen.

Het tegen den verklaarden wil van den schrijver toch plaatsen van een aangeboden stuk, is naar het ons voorkomt meer een vraag van „goeden toon" of wil men liever van „burgerlijke wellevendheid" dan van *recht*.

Uit de *plaatsing* zelve kunnen rechtsvragen voortkomen, evenals uit zekere overschrijding van de grenzen der wellevendheid, maar daarom is die plaatsing of overschrijding zelve nog geen rechtsschennis.

Indien echter een aangeboden stuk tegen den later verklaarden wil van den schrijver toch wordt geplaatst, zal de redactie hem het recht om in een onderteekend stuk te verklaren, dat de publicatie tegen zijn wil is geschied, bezwaarlijk kunnen onthouden en zich aan de opname daarvan vermoedelijk niet kunnen onttrekken.

Overigens komt het ons voor, dat U zich niet ongerust behoeft te maken, aangezien een redactie van eenige dagblad of tijdschrift, die beschikt over een gepast gevoel van zelfrespect, niet tegen den uitdrukkelijk verklaarden wil van den schrijver van een bijdrage of ingezonden stuk tot publicatie daarvan zal overgaan, tenzij een groot algemeen belang zulks zou eischen en spreken dus plicht zou wezen, maar zelfs dan zal men het nog wel zoo doen, dat de schrijver er geen hinder van kan ondervinden.

***

2804 Abonné 285 vraagt: Hebben erkende — dus geen gewettigde of wettige — kinderen van een landsdienaar bij overplaatsing over zee recht om voor landsrekening met het gezinshoofd mede te reizen in dezelfde klas per K.P.M.?

Op de S.S.-lijnen is dat wel het geval, doch bij reizen over zee heb ik steeds voor mijn erkende kinderen zelf moeten betalen.

Volgens art. 9 § 1 van het algemeen reisreglement wordt bij overplaatsingsreizen aan den landsreiziger vergoeding voor reis- en verblijfkosten toegekend voor hem en zijn wettig gezin; § 2 van dat art. verstaat onder „wettig gezin" alleen de echtgenoote en de ongehuwde wettige kinderen en stiefkinderen, zoons en stiefzoons echter alleen voor zoover die bij den aanvang der reis nog geen 21 jaren oud zijn of, als dit wel het geval is, zij gebrekkig of hulpbehoevend zijn.

Erkende kinderen worden dus evenmin als pleegkinderen beschouwd als leden van het wettig gezin van den landsreiziger en worden daarvoor alzoo ook geen reis- en verblijfkosten te goed gedaan.

Dit geldt zoowel voor reizen te land als ter zee.

Bij art. 1 § 4 van het reisreglement is echter aan het hoofd van het kantoor voor reiswezen bevoegdheid verleend om in bijzondere gevallen, waarin bij het reglement niet is voorzien, te bepalen, dat de door den landsreiziger gemaakte kosten geheel of gedeeltelijk worden vergoed.

Op grond van deze bepaling kunt U zich bij gezegeld verzoekschrift tot gemeld diensthoofd wenden met verzoek om de bij overplaatsing door U voor Uw erkende kinderen uit eigen beurs betaalde reis- en verblijfkosten geheel of gedeeltelijk te mogen terugontvangen en tevens om voor den vervolge Uw erkende kinderen op den voet van het algemeen reisreglement als leden van uw wettig gezin met U te mogen laten medereizen.

Als blijkt dat het werkelijk eigen kinderen betreft, die men heeft erkend, wordt een dergelijk verzoek gewoonlijk wel ingewilligd.

Dat U die kinderen bij reizen per S.S. wel als leden van uw gezin moogt medevoeren berust niet op het algemeen reisreglement, doch op de vrijgevigheid van de SS-directie voor het SS-personeel, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tusschen wettige en onwettige kinderen.

***

Abonné 3291. Uwe bezwaren tegen onze adviezen nos. 2797 en 2798 in zake toepassing van de inkomstenbelastingordonnantie, kunnen wij niet deelen.

Advies No. 2797 wordt volledig gedekt door de aanschrijving van den hoofdinspecteur van financiën van 22 Mei 1929 No. IB 1/18/9 en het daarin aangehaald arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden.

Dat Sinninghe Damsté daar anders over denkt, impliceert nog geenszins, dat zijn zienswijze als de eenig juiste moet worden aanvaard.

Bij advies No. 2798 zijn wij inderdaad uitgegaan van de gedachte—hetgeen de brief ook alleszins rechtvaardigt — dat de vrage inderdaad een verkregen recht heeft op tantième. Ware er aanleiding geweest om aan te nemen, dat vóór de toekenning geen verkregen recht daarop bestond, dan zouden wij voor de zekerheid eerst nadere inlichtingen hebben gevraagd of in elk geval de belasting daarvan ex art. 16 der inkomstenbelasting-ordonnantie mede in beschouwing hebben genomen.

Mocht U hiermede nog niet bevredigd zijn, dan zijn wij gaarne bereid U nader van advies te dienen, maar dan verzoeken wij U tevens Uw brief te *typen* omdat de ontcijfering van Uw *hand*schrift te veel tijd vordert.

Laat opblijvende, maar correcte huisknecht: „Wilt U mij toestaan, Uw namen en het doel van Uw bezoek aan meneer mee te deelen?"

(London Opinion).

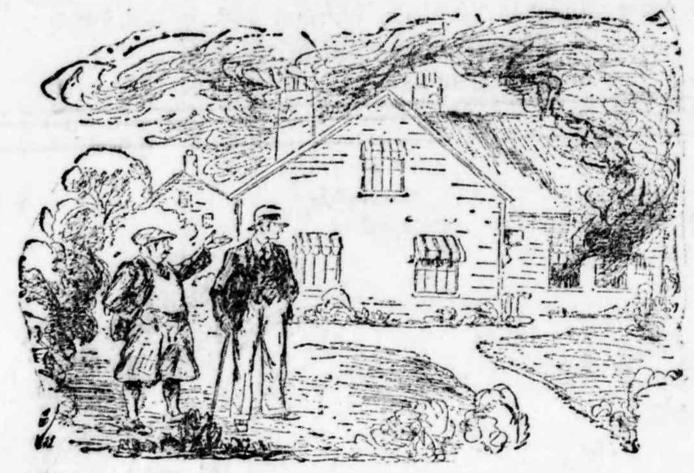
Humor uit het Buitenland.

De president-commissaris sprak een woordje.

— Wat heerlijk, Miep, dat ik je alleen aantref.

Gastheer: We moeten maar naar binnen gaan, Piet. Het ziet er naar uit, dat de vrouw het vleesch klaar heeft.

(*Judge*)

— Is het waar, dat de nieuwe sigarenfabriek geheel afgebrand is?

— Dat wil zeggen: bijna geheel. De sigaren zijn behouden; die alleen wilden niet branden.

(*Nagels Lustige Welt, Berlijn*)

Inbreker: Nou heb ik hem toch te grazen. Hij denkt vast, dat ik de tuinman ben.

(*Life*)

Dorpshoefsmid: Het is niets meer gedaan tegenwoordig voor menschen als ik. Eerst al die automobielen en nou is er hier ook nog een tandarts gekomen, die me mijn bijverdiensten afgapt.

(*Humorist*)

Nette tweedehandsche meubels in HUUR en in HUURKOOP zijn verkrijgbaar bij:

Firma SENG & Co.,
Gang Petjenongan No. 58, Telef. No. 3769 Wlt.

Voor moderne meubels, tapijten enz. is het adres:

Firma SENG & Co.,
Gang Petjenongan 11, Telef. No. 1875. 50z

Ha! Pappie heeft de Ovomaltine niet vergeten.

Omdat Vader weet, hoe geliefd deze heerlijke, voedzame drank is — hoe ze de gezondheid van kinderen en volwassenen in stand houdt — zorgt hij ervoor, dat ze nooit ontbreekt.

Kracht, gezondheid en groei zijn afhankelijk van de voeding, die we uit ons voedsel halen. Er is geen andere bron

Ons gewone, dagelijksche voedsel bevat niet in voldoende mate die essentiëele voedingsstoffen, die hersenen, zenuwen en lichaam opbouwen. Daartoe moet OVOMALTINE de dagelijksche drank in ieder huisgezin zijn.

Want OVOMALTINE bevat in geconcentreerden vorm de voedingsstoffen uit versche eieren, Zwitsersche melk en gerstemout — de voedingsstoffen der natuur, die het rijkst aan voedsel zijn.

Heerlijk smakend en licht verteerbaar, is deze gezonde drank van onschatbare waarde. OVOMALTINE vormt een reservevoorraad van kracht en levenslust en versterkt het weerstandsvermogen

Drink in Uw huis de heerlijke
OVOMALTINE
Het komt Uw gezondheid ten goede!

OVOMALTINE
versterkt ook U

Verkrijgbaar bij alle Apothekers en Chemicaliën-Handelaren.
Bussen à ½ K.G. fl. 2.20 en ½ K.G. fl. 3.75
Fabrikant: Dr. A. WANDER, A. G. Bern
Vertegenw. N. V. Pharm. Handelsafdeeling
Voorheen KERKHOFF & Co., Amsterdam
Soerabaja Chin. Voorstraat 17. 13

"Bolrek" 1557

CEMENTTEGELFABRIEK „SUMATRA"

SAWAH BESAR 33 TEL. 1361 WELTEVREDEN

Moderne cementtegels en prima kwaliteit Betonbuizen.

Accurate levering en concurreerende prijzen.
Wij garandeeren U volle tevredenheid. 15z

Nederlandsch-Indische Handelsbank N. V.

Gevestigd te AMSTERDAM.
Opgericht in 1863.

Statutair Kapitaal . . .	F 100.000.000.-
Gestort Kapitaal	„ 55.000.000.-
Reserve	„ 27.186.365.33

Hoofdkantoor te *) AMSTERDAM met Bijkantoren te *) 's-GRAVENHAGE en *) ROTTERDAM
Hoofdkantoor voor AZIË *) BATAVIA met Bijkantoren te *) WELTEVREDEN en TELOK BETONG
Kantoren in Ned.-Indië: Ampenan *) Bandoeng, Cherioon, Gorontalo, Makassar, Medan, Menado, Palembang, Pasoeroean, Pekalongan, Probolinggo, *) Semarang, *) Soerabaja, Tegal en Tjilatjap
Kantoren buiten N.-I.: Amoy, Bombay, Calcutta, Hongkong, Kobe, Shanghai Singapore, Tokyo en Yokohama.
Vertegenwoordiging te Londen: Stone House, Bishopsgate E. C. 2

Correspondenten in de voornaamste plaatsen der wereld.

De Bank KOOPT en VERKOOPT **WISSELS** en verstrekt **REISCREDIETBRIEVEN** op de voornaamste plaatsen der Wereld, belast zich met de uitvoering van **EFFECTENORDERS** zoowel aan INDISCHE als AMSTERDAMSCHE BEURZEN en doet alle andere Bankzaken.

*) Deze kantoren beschikken over een safe-deposit-inrichting 10

Java - New - York Lijn

Geregelde WEKELIJKSCHE dienst van Ned.-Indië via het Suezkanaal naar Boston (Facultatief) New-York — en eventueel andere Atlantische havens. —

Gezamenlijke dienst der
Stoomvaart Maatschappij „Nederland", „Rotterdamsche Lloyd"
— **Ned. Stoomv. Mij. „Oceaan" en Holland-Amerika Lijn.** —

EERSTVOLGENDE AFVAARTEN:

SCHEPEN.	Definitieve vertrekdata van Batavia.	Verwacht te New-York
s.s. „BLOMMERSDIJK" (H.A.L.)	11 Jan.	28 Febr.
s.s. „BUITENZORG" (R.L.)	18 „	5 Maart
s.s. „KARIMOEN" 1) (S.M.N.)	25 „	12 „
s.s. „POLYPHEMUS" 2) (N.S.M.O.)	1 Febr.	19 „
s.s. „SOEKABOEMI" (R.L.)	8 „	28 „
s.s. „SALEIER" (S.M.N.)	15 „	2 April
s.s. „BLIJDENDIJK" 1) (H.A.L.)	22 „	9 „
. . . . . . (N.S.M.O.)	1 Maart	18 „
s.s. „SIMALOER" (S.M.N.)	8 „	25 „
s.s. „BEEMSTERDIJK" (H.A.L.)	15 „	30 „
s.s. „SITOEBONDO" 1) (R.L.)	22 „	7 Mei
s.s. „ASTYANAX" (N.S.M.O.)	29 „	14 „

1) *via Colombo.*
2) *via Malabar kust.*

Veranderingen voorbehouden.

Naar Boston, Philadelphia, Baltimore, U.S.A. en Canadeesche Inland Points wordt eveneens lading aangenomen. Voor genoemde Inland Points worden doorvoerconnossementen afgegeven.

Bijzonderheden omtrent verdere havens in Nederlandsch-Indië, waar geladen zal worden, vrachten enz., worden verstrekt door de Agenten. 1567

Voor alle afvaarten wordt het recht voorbehouden andere, niet in deze advertentie genoemde havens aan te loopen.

Voor de R.L. en H.A.L. Voor de N.S.M.O.

De Intern. Cred.- & Handelsvg. „Rotterdam" **Maclaine Watson & Co.** **Stoomvaart Maatschappij „Nederland"**

Deh Chang Kongsie

Pasar Baroe 36. Telf. No. 1946 Welt.

Chineesch Antiek Porcelein.

Steeds voorradig:
Geborduurde artikelen van China, kant, goed en andere artikelen. 8z

Neemt proef! **Neemt proef!**

GLOBE GARDEN'S KOFFIE-EXTRACT
is beslist beter in kwaliteit, geuriger van smaak en dus voordeeliger in gebruik dan andere merken. 1547
Overal verkrijgbaar.

Nederlandsche Handel-Maatschappij, N.V.

Gevestigd te Amsterdam.
Opgericht in 1824.

Maatschappelijk Kapitaal ƒ 80.000.000.— Statutaire Reserve ƒ 40.000.000.—
Hoofdkantoor te AMSTERDAM*) met Agentschappen te ROTTERDAM*) en 's-GRAVENHAGE*).
Hoofdkantoor voor Azië: de FACTORIJ te BATAVIA met Bijkantoor te WELTEVREDEN*).
Vestigingen in Nederlandsch-Indië te Bandjermasin, Bandoeng*), Cheribon, Djember, Djokjakarta*), Kota Radja, Makassar, Medan, Padang, Palembang, Pekalongan, Pontianak, Semarang*) Sibolga, Soerabaja, Soerakarta (Solo), Tegal, Tjilatjap. Vertegenwoordigers te Telok-Betong, Vestigingen buiten Nederlandsch-Indië: Bombay, Calcutta, Djeddah, Hongkong, Kobe, Penang, Rangoon, Shanghai, Singapore

Correspondenten in de voornaamste plaatsen der wereld.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. Incasseeringen en Financieeringen. Schriftelijke of Telegrafische Credieten. Reiscredietbrieven. Deposito's. Girorekeningen. Beleeningen. Uitvoering van Effectenorders, ook op alle buitenlandsche beurzen, en Administratie van Effecten. Consignatie-contracten met Cultuurondernemingen. Verkoop van Producten. In- en Verkoop van Goudgeld en alle andere Bankzaken.

*) Deze kantoren beschikken over een safe-deposit-inrichting. 51

STOOMVAART MAATSCHAPPIJEN

„Nederland" en „Rotterdamsche Lloyd"

Eerstvolgende afvaarten van BATAVIA via SUEZ naar HOLLAND.
(Wijziging in Vaarbeurten en Afvaartdata voorbehouden)

MAILSCHEPEN

Vertrek van Tandjong Priok 12 uur 's middags.

S. M. „NEDERLAND"
via Singapore, Belawan, Sabang, Colombo (facultatief), GENUA, Algiers, Southampton naar AMSTERDAM.

8 Jan.	M.S.	„P.C. Hooft"
22 „	S.S.	„Koningin der Ned."
5 Feb.	„	„J. P. Coen"
19 „	„	„Prins der Nederl."
5 Maart	M.S.	„Christiaan Huygens"
19 „	S.S.	„Johan de Witt"
2 April	„	„Prinses Juliana"
16 „	M.S.	„P. C. Hooft"
30 „	S.S.	„Koningin der Ned."
14 Mei	„	„J. P. Coen"
28 Mei	„	„Prins der Nederl."

„ROTTERDAMSCHE LLOYD"
via Singapore, Belawan, Sabang, Colombo (facultatief), MARSEILLE, Tanger, Southampton naar ROTTERDAM.

15 Jan.	M.S.	„Sibajak"
29 „	„	„Indrapoera"
12 Febr.	S.S.	„Insulinde"
26 „	„	„Tjerimai"
12 Maart	„	„Patria"
26 „	„	„Slamat"
9 April	„	„Tabanan"
23 „	M.S.	„Sibajak"
7 Mei	„	„Indrapoera"
21 „	S.S.	„Insulinde"
4 Juni	M.S.	„Baloeran"

BOOTTREIN
In Genua geeft de Nederland Express (directe boottrein Genua-Holland) onmiddellijk aansluiting op de thuisvarende mailschepen.

BOOTTREIN
Te Marseille geeft de R. L. Rapide (directe boottrein Marseille-Holland) onmiddellijk aansluiting op de thuisvarende mailschepen, daar het vertrekuur van dezen trein geregeld wordt naar het uur van aankomst van het mailschip.

Nadere inlichtingen omtrent deze treinen zijn te verkrijgen aan boord en bij de Agentschappen.

Vrachtschepen met Passagiers-Accommodatie

Passageprijs Batavia—Marseille/Genua f 635.—.
Batavia—Amsterdam/Rotterdam f 685.— („Poelau"- en „Kota"-schepen f 760.—.)

25 Jan.	S.S.	„Radja"
15 Feb.	M.S.	„Poelau Bras"
22 „	S.S.	„Roepat"

11 Jan.	S.S.	„Merauke"
1 Feb.	M.S.	„Kota Inten"
8 „	S.S.	„Samarinda"

Voor alle afvaarten wordt het recht voorbehouden andere niet in deze advertentie genoemde havens aan te loopen.

Stoomvaart Maatschappij „Nederland"
Telegramadres: SUEZBOOT WELTEVREDEN

„Rotterdamsche Lloyd"
Agente: Internationale Crediet- en Handelsvg. „Rotterdam".
Telegramadres: LLOYDMAIL WELTEVREDEN

Bij zoo'n hardnekkigen hoest!

Juist in gevallen van slepende hoest is Akker's Abdijsiroop gebleken van onschatbaar nut te zijn. Het gebruik geeft onmiddellijk verlichting bij die benauwde hoestbuien, welke bij chronische bronchitis en verouderden hoest plegen voor te komen. De kruidensiroop versterkt bovendien het door het herhaalde scherpe hoesten verzwakte ademhalingsorgaan. Zij „smeert" de longen.

In de volksgeneeskunde doet de gevaarlijke fabel opgeld, dat hoest moet slijten, m.a.w. moet worden verwaarloosd. Maar wanneer Ge er prijs op stelt, dat Uw hoest U niet overleeft, wantrouw dan zulke noodlottige „wijsheid" en gebruik eenigen tijd geregeld Akker's Abdijsiroop. Dan zult U beter doen.

Per flacon in koker f 3.- en per zeer groote flacon f 5.-
Bij Apothekers en Toko-houders. - Depôt: Chineesche Voorstraat 17, Soerabaya.

AKKER'S ABDIJSIROOP
Redder der Longen

1559

Alleen **Firestone** Banden zijn *Gum-Dipped*

een geheim procédé, waarbij elk vezeltje gedrenkt is in rubber en waardoor elke innerlijke wrijving uitgesloten is.
Hierdoor wordt een aantal Kilometers bereikt, hetwelk door geen andere band gehaald kan worden.

Importeurs: 1560

FUCHS & RENS, Weltevreden.
Soerabaia, — Semarang, — Bandoeng, — Djocjakarta, — Medan, — Amsterdam.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.
Hoofdredacteur: J. H. RITMAN ZESDE BLAD Directeur: G. MOLENAAR

Harley Davidson
1929 modellen
Rijswijk 2.

Radio-Revue.

OVER DEN GLOEIDRAAD.

Waarom gebruikt men bij wisselstroomlampen geen gloeidraadweerstand?

Reeds in 1926 bracht de N.V. Philips Radio ontvanglampen in den handel met de mededeeling, dat voor deze lampen geen gloeidraadweerstanden gebruikt behoefden te worden. De gloeidraad van deze lampen was namelijk zoodanig geconstrueerd, dat deze bij aansluiting op een pas-geladen accu, die een spanning van ongeveer 4,4 V levert, geen schade ondervond. De practijk heeft bewezen, dat het inderdaad geenszins noodig was een gloeidraadweerstand te gebruiken.

In sommige toestellen bleef men echter gebruik maken van een gloeistroomweerstand voor het regelen van den gloeistroom der hoogfrequentlamp, waardoor men zoowel de geluidssterkte als de selectiviteit kan regelen.

Het verdient aanbeveling om bij indirect verhitte wisselstroomlampen deze methode niet toe te p ssen en wel om de volgende reden.

Bij lampen, waarvan de gloeidraad gevoed wordt door een accu, fungeert de gloeidraad zelf als kathode. De draad bezit slechts geringe massa, zoodat iedere stroomverandering zich bijna onmiddellijk in een warmteverandering en daardoor in een vermindering of vermeerdering van de electronen-emissie zal doen bemerken.

Bij wisselstroomlampen is dit niet het geval. Hierbij zijn de kathode en de gloeidraad gescheiden. De kathode, een metalen buisje bedekt met oxyden van zeldzame metalen, bezit een betrekkelijk groote massa, zoodat het geruimen tijd duurt, eer een stroomverandering merkbaar wordt door een verandering van de emissie.

De indirect verhitte kathode is zoodanig geconstrueerd, dat deze gelijkmatig verhit wordt, wanneer door den gloeidraad een wisselstroom van 50 perioden per seconde vloeit, zoodat de wisselingen van den stroom geen invloed hebben op de emissie. Dit heeft echter ook ten gevolge, dat het eenigen tijd (ongeveer 30 seconden) duurt, voordat een verandering van den gloeistroom in de emissie merkbaar wordt.

Zou men dus een gloeidraad-weerstand voor een hoogfrequent-wisselstroomlamp schakelen, dan zou men na een instelling van dezen weerstand een halve minuut moeten wachten, eer men de resultaten der instelling zou kunnen waarnemen, hetgeen verre van eenvoudig is. Daar er bovendien veel doeltreffender methoden bestaan om de selectiviteit en de geluidssterkte te regelen, moet ook al om andere redenen het gebruik van een gloeidraadweerstand voor indirect verhitte wisselstroomlampen ontraden worden.

RADIO IN INDIË.

Nu te Rome binnen korten tijd de nieuwe zender, welke met een energie van 50 KW. zal zenden, in gebruik zal worden genomen, publiceeren de Italiaansche nieuwsbladen uitvoerige artikelen over den radio-omroep in dat land, waarin duidelijk naar voren komt, dat de radio-techniek hier een eenigszins andere ontwikkelingsgang heeft doorgemaakt dan in het gedeelte van Europa dat aan deze zijde der Alpen ligt.

Eigenaardig is het, dat er in Italië, tot voor enkele jaren, slechts zeer weinig stelling bestond voor den radio-omroep. Plotseling is hierin verandering gekomen, hetgeen wel duidelijk blijkt uit het feit, dat de invoer van radio-apparaten het laatste jaar vier maal zoo groot was als het voorgaande.

Het eerste omroepstation in Italië werd in 1924 in gebruik genomen. De energie van dezen zender, welke zich te Rome bevond, was 1, 5 KW. Veel succes werd er met de uitzendingen niet behaald. De omroep in Italië was in dien tijd in handen van de „Unione Radiofonica Italiana" (U.I.R.). In 1925 werd een station te Milaan in gebruik genomen, terwijl Rome in 1926 een nieuwen zender kreeg.

Gedurende twee jaren heeft de omroep in Italië zich daarop niet verder ontwikkeld.

De eerste belangrijke Italiaansche zender verrees te Milaan, ter vervanging van het oude station. De energie waarmee de nieuwe zender werkte was 7 KW, hetwelk dus een beduidende vooruitgang was. Eenigen tijd daarna werd er ook een 7 KW-station te Turijn geopend.

Om den radio-omroep in handen van de heerschende Italiaansche partij te houden, werd vervolgens, in opdracht van Mussolini, een nieuwe omroep-vereeniging „Ente Italiano Audizioni Radiofoniche", afgekort als E.I.A.R., in het leven geroepen. De algemeene secretaris van de fascistische partij werd voorzitter van deze vereeniging.

De E.I.A.R. heeft besloten den achterstand van Italië op omroepgebied met snelle schreden in te halen en het bouwen van een 50 KW-zender te Rome, die het grootste omroepstation van Europa zal worden, is ongetwijfeld een belangrijke stap.

De nieuwe zender te Rome is volgens de meest moderne principes gebouwd. Vooral heeft men gebruik gemaakt van de ervaringen, welke men in Amerika op omroepgebied heeft opgedaan.

De modulatie-diepte van den zender zal 100 pct. bedragen, terwijl deze bij het oude station slechts 50 pct. bedroeg. De benoodigde energie kan van twee centrales betrokken worden.

Om ook de Italiaansche koloniën door middel van den radio-omroep te kunnen bereiken, wordt op het oogenblik in de nabijheid van Rome een 15 KW kortegolfzender gebouwd.

Ook zullen er in de toekomst te Triëst, Palermo en Florence zenders worden gebouwd. De twee eerstgenoemde zullen waarschijnlijk nog dit jaar in gebruik genomen worden.

GELUIDEN MAKEN.

Reeds spoedig na de geboorte van den Omroep heeft men kunnen vaststellen, dat de meeste geluiden niet zoo in den luidspreker worden weergegeven, als zij in de zendstations worden uitgezonden. Wanneer men eens een dramatische handeling wilde uitzenden, b.v. een schipbreuk, en deze door de meest logisch voorkomende geluiden wilde begeleiden, stiet men op groote moeilijkheden: het geluid kwam heel anders over als men verwacht had! Het huilen van den wind in de studio geleek in den luidspreker meer op het gillen van een stoomfluit en het afschieten van een revolver op een orkaan.

Langzamerhand is hierin verbetering gekomen en na grondige bestudeering van de verschijnselen is de techniek van het imiteeren van natuurlijke geluiden ontstaan, schrijft het *Vad.* Bij de geluidsnabootsing gaat men thans volgens speciale recepten te werk. Eenige dezer studiogeheimen zullen wij voor u onthullen:

Het huilen van een baby: Het hiervoor gebruikte apparaat werd door een speelgoedfabrikant vervaardigd en berust op hetzelfde principe als een „sprekende pop". Uitgebreide proefnemingen hebben aangetoond, dat dit schelle mechanische geluid in den luidspreker precies als het huilen van een kind wordt weergegeven.

Revolverschot: Een leege papieren zak wordt opgeblazen en met de vlakke hand stukgeslagen.

Het vertrekken van een trein: Een geknoopt touw wordt door een gat in een trommel op en neer getrokken.

Geknetter van vuur: Groote stukken pakpapier worden voor de microfoon in elkander gefrommeld.

Veldslag: Een aantal platte metalen staven worden krachtig tegen leeren kussens aan geslagen. Het fluiten der kogels wordt het beste door mondgefluit nagebootst.

Stofzuiger: Sirene.

Hoefslag van een galoppeerend paard: Met de halve schaal van een cocosnoot wordt krachtig op een stuk kurk geslagen. Meestal is het al voldoende, indien men met de vlakke hand op de knie klopt.

Het zoemen van een vliegtuig: In den luchtstroom van een electrischen ventilator laat men reepen leer fladderen. Men kan ook het vel van een trommel tegen zulk een instrument houden.

Het inslaan van een spijker: Op een afstand van ongeveer één meter van de microfoon wordt met een hamer op een mes geslagen.

Branding: Schuurpapier wordt tegen elkaar gewreven.

Rijdende locomotief: Dit karakteristieke geluid laat zich eigenlijk slechts nabootsen met behulp van een echte locomotief. Hiertoe gebruikt men in Amerika kleine door stoom gedreven speelgoedfabrikaten.

Kanonschot: Paukenslag.

DE OPSTELLING VAN HET ORKEST.

Proefnemingen van het B.B.C.-dansorkest.

De kwaliteit van de muziek, welke door den luidspreker van een radio-ontvanginstallatie wordt ten gehoore gebracht, is sterk afhankelijk van de opstelling van het orkest voor de microfoon. Indien men een orkest in de studio op dezelfde wijze opstelt als in een concertzaal, gebeurt het soms, dat men door den luidspreker een klankenchaos hoort, waarbij het „groote geheel" verloren gaat en solo-partijen te weinig of te veel op den voorgrond komen.

De ondervinding heeft den meesten omroeporkesten geleerd, wat voor een bepaald ensemble de beste opstelling voor de microfoon is. De eigenaardige bezetting van het moderne jazz-orkest is echter oorzaak, dat bij dansmuziek niet altijd zulke goede resultaten worden verkregen.

Om de meest geschikte opstelling van het orkest te vinden heeft het vijftien-man-sterke B.B.C.-dansorkest, dat onder leiding staat van Jack Payne, den laatsten tijd verschillende proeven genomen.

De opstelling, die tot voor eenigen tijd gehandhaafd werd, was de volgende: de microfoon was in een der hoeken van het vertrek op geringen afstand van de muren geplaatst. Op een afstand van vijf meter zat het orkest. Alle musici waren ongeveer even ver van de microfoon verwijderd. Alleen de trompettist zat iets verder weg dan de anderen, terwijl de trombonist in den uitersten hoek van de zaal zijn plaats had.

Deze opstelling bleek echter niet de juiste te zijn en Jack Payne ging er toe over de orkestleden andere plaatsen in de studio te geven. De banjo, de guitaar, de piano en het slagwerk kregen een plaats zoo dicht mogelijk bij de microfoon, terwijl het overige gedeelte van het orkest daarachter werd opgesteld. Reeds spoedig bleek het, dat deze methode minder goed was dan de vorige, zoodat het orkest wederom ging verhuizen.

Op het oogenblik zitten de spelers in een kring om de microfoon. Het blijkt, dat deze opstelling veel betere resultaten geeft dan de vorige.

Radio-varia.

Het Electrische Oog.

De foto-electrische cel heeft een nieuwe toepassing gevonden bij het automatisch remmen van een trein, wanneer deze een stopsignaal passeert.

Het systeem werkt op de volgende wijze. Op de locomotief bevindt zich een lichtbron. Indien een signaalmast, welke op onveilig staat, wordt gepasseerd, valt de lichtbundel op een spiegelsysteem, hetwelk de lichtstraal naar de locomotief terugkaatst, waar het licht op een foto-cel valt. Hierdoor wordt de reminrichting in werking gebracht. Om ook bij daglicht met groote zekerheid te kunnen werken, wordt de lichtstraal in een zekere frequentie onderbroken. De versterker is uitsluitend op deze frequentie afgestemd, zoodat, wanneer de cel continu belicht wordt, geen remwerking plaats vindt.

Reuzenzenders.

Men bericht uit Amerika, dat daar binnenkort weer verschillende zenders met een zeer groot vermogen zullen worden geopend. Het aantal stations met een antenne-energie van 50 KW zal nog worden uitgebreid, terwijl er bovendien waarschijnlijk zelfs enkele stations met een vermogen van 100 KW zullen worden gebouwd.

Kortezenders in België.

De Belgische Regeering heeft haar goedkeuring verleend aan het plan om te Ruysselede een kortegolfstation te doen bouwen, dat speciaal bestemd zal zijn voor het onderhouden van een radio-telegrafische en telefonische verbinding met den Belgischen Congo, met Zuid-Amerika en eventueel met Japan.

Radio-composities.

Het radio-station te Genua heeft een prijsvraag uitgeschreven voor jonge componisten, waarbij dezen gevraagd wordt muziekstukken te componeeren voor een orkest van niet al te groote bezetting, welke speciaal voor den radio-omroep gebruikt zullen worden. Tevens meent men op deze wijze de jonge talentvolle toondichters tot productief werk aan te moedigen.

Broadstreet als Radiocentrum.

Broadstreet in New-York is voor radio- en kabelverbindingen van eenzelfde beteekenis als Wall Street voor de geldwereld. Binnen een omtrek van nog geen honderd meter zijn nl. de hoofdkantoren gevestigd van zeven der grootste telegraaf- en telefoonmaatschappijen der wereld.

Honderden zijn er werkzaam en de installaties, die er zich bevinden zijn millioenen dollars waard. Vanuit één enkel gebouw aan Broadstreet, dat van de „Radio Corporation of America" kan men met meer dan 30 landen draadloos in verbinding komen. (*Vad.*)

Vrouwelijke Omroeper.

Nu de bekende Weensche omroeper Richter den omroepdienst verlaten heeft, doet de Ravag verschillende proeven met andere omroepers. Zoo heeft men gedurende de laatste weken b.v. herhaaldelijk een vrouwelijke omroeper kunnen hooren.

PHILIPS IN DE KAMER.

In de Tweede Kamer zijn geluidsversterkers gekomen.

Wouter Loeb dicht nu in het *Vad*:

Ons dierbaar Parlement
Gaat méé met nieuwe tijden,
Men ging een lief present
Publiek en Pers bereiden.
De microfoon verzendt!
Geen woord gaat er verloren,
Het simpelste accent
Is bij de Pers te hooren.
Door deze handeling
Behoeft het schrijne wezen
De „Handelingen" zèlf
Niet achteraf te lezen.
Maar wààrom nu die Stem
Uit Hooggestrenge Monden
(Zoo vraag ik thans met klem)
Niet in ons thuis gezonden?
De Kamerzitting thuis!
Dat zal ons blijde maken!
(Mits dan dat bij geruisch
Die storingen niet kraken).

. . . .

Ik bel bij Jansens aan.
Het meisje doet wèl open
Maar laat me héél lang staan,
Komt, zàcht, dan toegeslopen.
Ze fluistert: „hoort U het?
De ruzie in de Kamer?"
(Ik denk: er is belet
Voel me onaangenamer)
Dàn zie ik mijn verzuim,
In Jansens' huis heerscht vrede!
Maar Kersten, Lou en Duijm
Verphilipsen hun rede!

. . . .

Daar komt de A.V.R.O.-kracht,
Die stem, die doelbewuste:
„Ik wensch U Goeden Nacht"
(zegt hij) „En wèl te rusten!"

De Radio-wichelroede.

Dr. Paul Moineau heeft onlangs te Dakar bewezen, hoeveel hulp radio-apparaten kunnen verleenen bij het opsporen van onderaardsche waterbronnen. Ofschoon geologen beweerden, dat er binnen een straal van 150 K.M. om Dakar als middelpunt, geen water te vinden zou zijn, heeft dr. Moineau's apparaat aangewezen, dat er op een afstand van 3 K.M. van Dakar een ondergrondsche bron was, die voldoende water leveren kan voor de geheele stad. Boringen op de aangewezen plaats hebben getoond, dat de metingen met de „radio-wichelroede" volkomen juist zijn.

Furtwängler.

Het aantal musici, dat niet voor de omroepmicrofoon wil optreden, wordt steeds kleiner. Ook de bekende Duitsche dirigent Wilhelm Furtwängler heeft thans toestemming aan de B.B.C. gegeven om het concert, dat hij met de „Berliner Philharmoniker" in de Queen's Hall te Londen geven zal, door middel van den radio-omroep uit te zenden. Voorheen heeft deze kunstenaar nimmer voor de microfoon willen optreden.

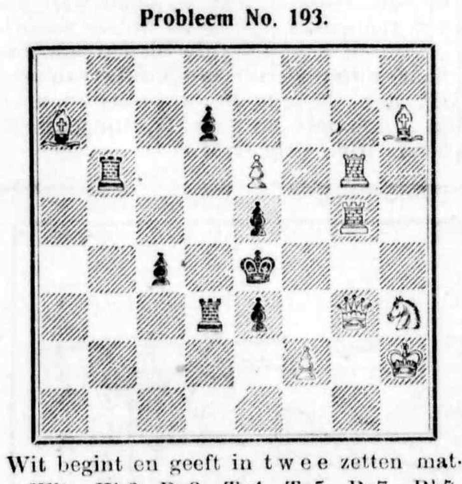
Radio voor de Politie.

Daar het gedurende den laatsten tijd te Londen is gebleken, dat de politie-radiodienst het opsporen van misdadigers dikwijls vergemakkelijkt maakt, heeft men in Londen plannen gemaakt om in de toekomst alle politie-posten in die stad van radio-zenders te voorzien. Deze radio-stations zijn speciaal bestemd voor verbinding met de radio-politie-auto, welke regelmatig in Londen rondrijdt. Ook op het platteland zullen zenders worden opgericht, die een draadlooze verbinding met de Londensche politie zullen kunnen onderhouden.

SCHAAKRUBRIEK.

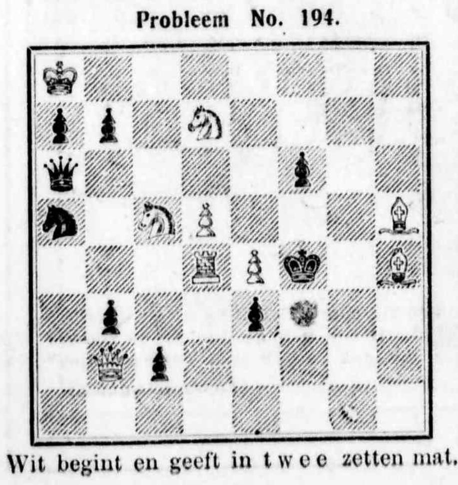
Correspondentie aan de Hoofdredactie.

Probleem No. 193.

Wit begint en geeft in twee zetten mat.
Wit: Kh2, Dg3, Tg4, Tg5, Ra7, Rh7, Pb3, c6, f2.
Zwart: Ke4, Tb6, Td3, c4, d7, e3 en e5.

Probleem No. 194.

Wit begint en geeft in twee zetten mat.

Wit: Ka8, Db2, Td4, Rh4, Rh5, Pc5, Pd7, d5, e4.
Zwart: Kf4, Da6, Pa5, a7, b3, b7, c2, e3, f6.

Oplossingen.

Probleem no. 189, Tweezet K.A.L. Kubbel (1ste prijs *Magyar Sakkrilag*). 1. Kg5.

Probleem no. 190, Driezet van K.A.L. Kubbel, 2e prijs in een wedstrijd van *Magyar Sakkrilag*!

1. Ke8	Tf3	2. dc3
	Rc2	2. Pc2

Goede oplossingen ontvangen van T.G. Oey (beide), C.P. Bakker (188) en W.O. Tan (188) en B. Mochtar (188).

Stand van den ladderwedsrijd.

	Vorige stand	Thans
Bakker	143	145
Waas	123	123
Mochtar	112	114
W.O. Tan	78	80
Hetharia	62	62
Kleute	42	42
G. Koesoema	40	40
Rd. Sahit	36	36
F. P.	35	35
T. G. Oey	14	19
Warren	6	6

Aljechin naar San Remo.

Te San Remo begint 15 Januari een meestertournooi, waarvoor de volgende spelers uitgenoodigd werden: dr. Aljechin wereldkampioen: Araiza, kampioen van Mexico; Bogoljuboff, kampioen van Rusland; Ahues, kampioen van Duitschland; Colle, kampioen van België; dr. Euwe, kampioen van Nederland; Golmayo, kampioen van Spanje; Grünfeld, kampioen van Oostenrijk; miss Menchik, wereldkampioene; Monticelli, kampioen van Italië; Nimzowitsch, kampioen van Denemarken; Romih, kampioen van Roemenië; Rubinstein, kampioen van Polen; Spielmann, kampioen van Cechoslovakije; Takacs, kampioen van Joegoslavië; Yates, kampioen van Engeland.

Dr. Euwe heeft voor de uitnoodiging moeten bedanken. Dr. Aljechin en de anderen hebben reeds aangenomen, met uitzondering van Araiza, wiens komst nog dubieus is.

Capablanca weer op het tapijt.

Het plan van de return-match Capablaca—Aljechin schijnt niet van de baan te zijn.

Capablanca heeft nl. in een interview medegedeeld dat Aljechin zijn uitdaging heeft aanvaard tot het houden van een match om het wereldkampioenschap schaken.

Deze match zal plaats vinden te New-York het volgend jaar in het tijdperk tusschen half October en half December. Dit schijnt bedongen te zijn door de Amerikaansche promotors van de match.

Dr. Lederer, de president van het tournooi-comité der Amerikaansche Schaak-Federatie heeft nl. medegedeeld, dat aan Aljechin het recht is toegekend de data voor de match te bepalen, mits deze vallen in het laatste kwartaal van 1930. Die data moeten echter binnen zes maanden, dus uiterlijk in Mei a.s., worden opgegeven. Voor de match moet een beurs beschikbaar worden gesteld van 12.000 dollar, waarvan de winnaar 60 pct. en de verliezer 40 pct. zal ontvangen. Aan beide spelers zullen bovendien de reiskosten worden vergoed.

Voor het resultaat van de match is bepaald dat winnaar is hij, die het eerst zes partijen heeft gewonnen. Remises tellen niet mee.

Van den Bosch.

Onder de jonge Nederlandsche spelers onderscheidt zich den laatsten tijd jhr. mr. J.H.O. van den Bosch. Men weet, dat de Hagenaar ook in Boedapest meespeelde (waar Cappie no. 1 werd!) en dat hij dan net-van zijn *Meisterdrittel* (1/3 van het totaal aantal te behalen punten) bijelkaar speelde: Hier volgt een partij van Van den Bosch tegen Colle, die van alles wat biedt: combinatie- en positiespel.

D4-opening.

Wit: E. Colle, Zwart: jhr. mr. J.H.O. v.d. Bosch.

1. d2—d4 Pg8—f6
2. Pg1—f3 d7—d5
3. e2—e3 . . .

Dit is de geliefkoosde speelwijze van den Belgischen kampioen. Raadsheer c1 blijft voorloopig werkeloos, maar de bedoeling is, zoo snel mogelijk, na Pb1—c3 of d2. tot e3—e4 gelegenheid te verkrijgen.

3. . . . Rc8—f5
4. c2—c4 e7—e6
5. Dd1—b3 . . .

Na 5. Pb1—c3, c7—c6; 6. Rf1—d3 Rf5×d3; 7. Dd1×d3, Rf8—b4!, heeft Wit niets bereikt, want hij kan den e-pion niet avanceeren, zoodat de Raadsheer c1 niet in actie komt en Zwart de leiding verkrijgt.

5. . . . Dd8—c8
6. Pb1—c3 c7—c6
7. Rc1—d2 Pb8—d7
8. Ta1—c1 Rf8—e7
9. c4×d5 e6×d5

Wit heeft, hoewel zijn aanvankelijke plannen, die steunden op den zet e3—e4, verijdeld zijn, een goede stelling en Zwart zal zijn Dame uit de c-lijn moeten brengen, daar deze de dreiging Pc3—d5 niet onbepaald kan laten bestaan. Maar de zet:

10. Rf1—e2

lijkt ons zwak. De zet is zonder beteekenis, zuiver afwachtend en laat Zwart geheel vrij, en in een stelling als deze, mogen dergelijke zetten niet geschieden. In aanmerking kwam wellicht, 10.Pf3—e5!, bijv. 10. Pf3—e5, Pd7×e5; 11. d4×e5, Pf6—e4; 12. Pc3×e4 (niet 12. Pc3×d5?, Pe4×d2!; 13. Ke1×d2, Dc8—d7; enz.) Rf5×e4; 13. Rf1—e2. Nu volgt na 13. —, Re4×g2?; 14. Th1—g1, enz. en na 13. —, 0-0, 14. 0—0, kan Wit met f2—f4 vervolgen en behoudt deze de leiding. Zoo Zwart het Paard e5 niet neemt, volgt natuurlijk 11. f2—f4.

10. . . . . 0—0
11. 0-0 Dc8—b8!

Hierdoor wordt Pf3—e5 belet en tevens een einde gemaakt aan de dreiging Pc3×e4, zoodat het voor Wit moeilijk wordt een redelijk plan te vormen. Immers na 12. Pf3—e5, Pd7×e5; 13. d4×e5, Db8×e5; 14. Db3×b7, geraakt Wit na 14. —, Te8—b8; 15. Db7×c6, Tb8×b2; in ernstige moeilijkheden, bijv. 16. Rd2—e1, Ta8—c8; 17. Dc6—a4, Re7—d6; 18. g2—g3 (18 f2—f4. dan 18. —, De5×e3 †), Rf5—h3; enz.

12. Pc3—a4 . . . .

Met de bedoeling den slechten Raadsheer d2 naar b4 en daarna het Paard naar c5 te brengen.

12. . . . . b7—b5!

Een stoutmoedige zet, maar goed overwogen, zooals uit het vervolg zal blijken.

13. Pa4—c3 a7—a6
14. Pc3—b1? . . . .

Wit speelt de partij niet in den stijl, dien wij van meester Colle gewend zijn. Door den tekstzet wordt de druk, dien Wit nog immer op pion d5 oefende, opgeheven, waardoor Zwart gelegenheid verkrijgt de pionnen op den Damevleugel verder te avanceeren.

14 . . . Db8—d6

Zwart behandelt de zaak zeer precies; alvorens de pionnen verder gaan, worden eerst de Torens verbonden.

15. a2—a3 . . .

Wit kan zich niet bewegen en moet de kansen afwachten, die de verdere ontwikkeling van Zwart's aanval hem wellicht zal verschaffen.

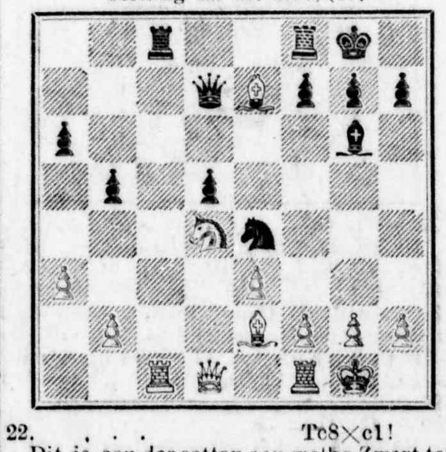
15. . . . c6 - c5
16. d4×c5 Pd7×c5
17. Db3—d1 . . .

Het qualiteitsoffer 17. Tc1×c5, Db6×c5; 18. Rd2—b4, faalt wegens Dc5—c7, waarna Raadsheer e7 verdedigd blijft.

17. . . . Ta8—c8
18. Pf3—d4 Rf5—g6
19. Rd2—b4 Dd6—d7
20. Pb1—c3 Pc5—e4
21. Pc3×e4 Pf6×e4
22. Rb4×e7 . . .

Het ruilen van stukken is gunstig, als men eene slechte stelling heeft. Immers, dan zijn de eigen stukken minder waard dan de actieve, goed geplaatste stukken van den tegenstander.

Stelling na 22. Rb4×e7.

22. . . . Tc8×c1!

Dit is een der zetten aan welke Zwart ten slotte de winst der partij te danken heeft. De zet waarborgt Zwart de hegemonie over de belangrijke c-lijn. Na 22.—, Dd7×e7; zou kunnen volgen 23 Tc1—c6 en bijv. na 23.—, Tc8×c6; 24. Pd4×c6, De7—d7; 25. Dd1—c1, Tf8—c8; 26. Pc6—e7 † en wint.

23. Dd1×c1 Tf8—c8!
24. Dc1—e1 . . .

Wit heeft niet anders, en eerst nu, nadat hij zich van de c-lijn heeft verzekerd, neemt Zwart den Raadsheer.

24. . . . Dd7×e7

De Filmwereld.

DE „VIEUX COLOMBIER".

In November was het vijf jaar geleden dat voor het eerst de lichtbundel van een chematrographisch projectie-apparaat de kleine zaal doorboorde die te voren het uitsluitend domein van Jacques Copeau en zijn gezellen was geweest. De Cinema „Le Théatre du Vieux Colombier", de eerste avant-garde bioscoop van Parijs was geboren. Deze geboorte luidde een nieuwe phase in de Parijsche bioscoopwereld in, schrijft de *N. R. Crt.* Tot dien tijd kende men immers in de Parijsche hoofdstad slechts de bioscoop van Jan en Alleman; nu werd voor het eerst een klein theater geopend, dat zich als doel stelde uitsluitend kunstfilms te vertoonen.

In 1924 had het denkbeeld van een op een bepaald publiek ingestelde, gespecialiseerde bioscoop, nog allerminst de gangbaarheid, die het nu, na vijf jaren, terwijl andere avant-garde bioscopen (Studio des Ursulines, Studio 28) zijn opgekomen, bezit. In den beginne had de nieuwe Vieux Colombier dan ook een harden dobber, maar reeds na enkele maanden bleek dat de zaal bij de voorstellingen steeds minder leege plekken ging vertoonen. Er vormde zich in korten tijd een elite-publiek, dat meer en meer met den Vieux Colombier samengroeide. Sindsdien is, dank zij de energieke leiding van den directeur, Jean Tedesco, de weg van de Vieux Colombier steeds opwaarts gegaan. Hoezeer het ook te betreuren is dat de groote kunstenaar Jacques Copeau zijn kleine theater niet heeft mogen behouden, even zeker is het dat hij zich over zijn plaatsvervanger niet zal hebben te beklagen.

De Vieux Colombier heeft in de afgeloopen vijf jaren een programma vertoond waarop de directie met recht trotsch mag zijn. Niet alleen heeft zij van verschillende nieuwe films in haar theater de première kunnen geven, maar ook verdient zij lof om de uitstekende veelvuldige reprises, waarvoor de Vieux Colombier, evenals de Kamera te Berlijn, terecht beroemd is. In een kleine brochure, door Jean Tedesco onlangs uitgegeven, vinden wij een lijstje van de vertoonde films. Het zij ons vergund daaruit enkele werken te citeeren, die de Vieux Colombier in den loop van tijd heeft vertoond. We vinden daar o.a. „La Charrette Fantôme" (Victor Sjostrom), „Le Cabinet du Docteur Caligari" (Wiene), „Kean" (Volkoff), „Le Thésor d'Arne" (Maurice Stiller), de voornaamste films van Chaplin, „Le Cabinet des Figures de Cire" (Leni), „Le dernier fiacre de Berlin" (Lupu Pick). „En Rade" (Cavalcanti), „Le Voyage au Congo" (André Gide en Marc Allégret), „Le Dernier des Hommes" (Murnau), „Moana" (Robert Flaherty) en last not least het onvergetelijke werk van Dmitri Kirsanoff „Ménilmontant". Het is Jean Tedesco die voor zich de eer opeischt Kirsanoff te hebben „ontdekt". Voor niet langen tijd vertoonde hij van dezen jongen begaafden Rus een nieuwe film „Brumes d'Automne", die gedeeltelijk werd opgenomen in het kleine studio dat zich boven de zaal van den Vieux Colombier bevindt. Want niet slechts biedt Jean Tedesco aan kunstfilms gastvrijheid, hij heeft ook, zoo noodig, gelegenheid kleine films in zijn studio te doen opnemen. Zoo werd ook bijvoorbeeld „La Petite Marchande d'Allumettes" in het studio van den Vieux Colombier opgenomen.

De Cinéma du Vieux Colombier die naar de statistiek aantoont, door tienduizenden jaarlijks wordt bezocht, neemt momenteel onder haar zusters de eerste plaats in, niet zoozeer wat betreft den aard der door haar vertoonde films, maar wel wat betreft haar organisatie en inrichting, die bijvoorbeeld heel wat beter zijn dan die van het eenigszins flodderige Studio 28. Daarbij komt dat de Vieux Colombier in artistiek opzicht een voorsprong heeft boven de andere kunstfilmtheaters door de reeds vermelde uitstekende reprise-programma's. De Vieux Colombier heeft bovendien een geheel eigen atmospheer, in den loop van tijd gegroeid. Deze atmospheer is heel wat beschaafder en aangenamer dan die van de Studio des Ursulines en van het Studio 28 waar, naar wij verschillende malen tot onze ergenis konden contateeren, hinderlijke vaak uitermate kinderachtige interrupties van het publiek, de kans op rustig genieten zeer verminderen.

Het is ons naar wij hopen gelukt in het bovenstaande in korte woorden beteekenis en spheer van den huidigen Colombier te schetsen. Laten wij dan tenslotte nog even speciaal in verband met hetgeen wij in Nederland als experiment zien gebeuren aandacht wijden aan de „commercieele kwestie". Terstond kunnen wij dan vermelden dat de tegenwoordige Vieux Colombier, dank zij het groote aantal bezoekers, zich geheel zelf bedruipt. Er is hier geheele overeenstemming tusschen de eischen die iedere commercieele onderneming stelt en die van de kunstfilm-productie. Belangwekkend kan het nog zijn in ons verband even iets te vermelden omtrent de verhouding avant-garde theater—„film industrie". Wij laten hiertoe, als slot, Jean Tedesco zelf even aan het woord.

„De filmindustrieelen en bioscoopexploitanten waarvan het nuttig is in de bewuste kwestie de meening te leeren kennen, hebben mij dikwijls tegengeworpen dat de elite zeer klein is en „niet betaalt". Gedurende de vijf jaren echter dat ik voor de elite werk, heb ik integendeel opgemerkt, dat zij in steeds grooter aantal naar de avant-garde cinéma toekomt en dat zij zich definitief afwendt van de films, die uit uitsluitend commercieele overwegingen zijn ontstaan. Gelooft gij dat die elite wat aantal betreft beperkt is? Wij gelooven het niet, want het is een groote fout te veronderstellen, dat zij precies omschreven en bepaald zou zijn. In werkelijkheid is zij verspreid over geheel Frankrijk. Deze elite, die de bonzen der industrie miskennen, zal zich meer gaan uitbreiden. Zij wordt de kern van een nieuwe wereld".

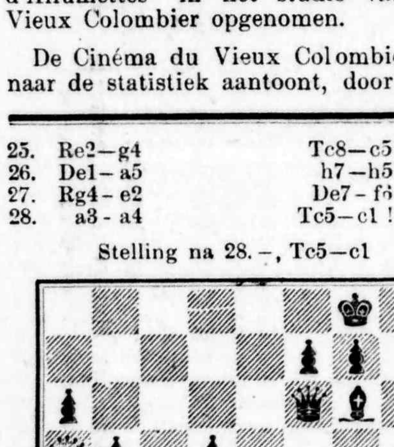

Lia Tora en Paul Vincenti in „De gesluierde Vrouw", een Fox-film.

---

25. Re2—g4 Tc8—c5
26. De1—a5 h7—h5
27. Rg4—e2 De7—f6
28. a3—a4 Tc5—c1 !

Stelling na 28. —, Tc5—c1

29. f2—f3 . . .

Na 29. Tf1×c1 zou volgen 29. —, Df6×f2 †; 30. Kg1—h1, Df2×e3; 31. Da5—e1, Pe4—f2 †; 32. Kh1—g1, Pf2—d3 †; en Zwart wint de Dame. En nog erger wordt het na andere zetten, bij 31 Tc1—d1, Pe4—f2 †; 32. Kh1—g1, Pf2—h3 † †; 33. Kg1—h1, De3—g2 †; 34. Td1×g, Ph3—f2 ±.

29. . . . Df6—g5
30. f3—f4 . . .

Na 30. f3×e4, volgt 30.—, Dg5×e3 †; 31. Kg1—h1, Tc1×f1; 32. Re2×f1, De3×d4; en na 33. e4×d5, Dd4—d1; met de dreiging 34. Kh1—g1, Rg6—d3 !; en wint. Na 33. Da5—e1, in plaats van e4×d5; volgt 33.—, Rg6×e4; en Zwart wint het eindspel.

30. . . . Tc×f1 †
31. Re2×f1 Dg5—h4
32. g2—g3 Dh4—e7

Dreigende 33.—, Pe4×g3; gevolgd door De7×e3 † en De3×d4.

33. Da5—e1.

Het treurige einde van een avontuurlijken tocht.

33. . . . . b5×a4

Het eerste materieele resultaat van alle voorgaande complicaties is de winst van dezen pion. Maar van meer belang is Zwart's positioneele voordeel.

34. f4—f5 Rg6—h7
35. Rf1—d3 De7—e5
36. Rd3×a6 Rh7×f5
37. Ra6—b5 Pe4—g5
38. Rb5—f1 . . . .

Na 38. Rb5×a4 volgt 38. Rf5—d3, gevolgd door De5—e4 en Pg5—h3 †, zoodat Wit wordt mat gezet en Wit kan zich na 38. Rb5—a4, Rf5—d3; niet door 39. Rb4—c2 verdedigen wegens 39.—, Rd3×c2; 40. Pd4×c2, Pg5—f3 † gevolgd door Pf3×e1. De verdedigingszet is dus niet noodig.

38. . . . . Pg5—h3 †
39. Kg1—h1 . . . .

Na 39. Rf1×h3, Rf5×h3; dreigt 40. —, De5—e4 De witte Dame moet naar de 2e lijn om het mat op g2 te dekken, maar dan volgt 41. —, De4—b1 †; 42. Kg1—f2, Db1—h1. Het resultaat is, dat Zwart den pion h2 verovert, de Dames ruilt en het eindspel wint

39. . . . Rf5—e4 †
40. Rf1—g2 Re4×g2 †
41. Kh1×g2 Ph3—g5
42. De1—e2 De5—e4 †
43. Kg2—f2 Pg5—h3 †
44. Kf2—e1 Ph3—g1
45. De2—d2 De4×d4 !

Deze mogelijkheid is reeds langen tijd, reeds na den 37en zet van Zwart (—, Pe4—g5), aanwezig geweest, maar eerst nu, nu de Raadsheeren geruild zijn, waarborgt de ruil der andere stukken Zwart de winst der partij.

46. e3×d4 Pg1—f3 †
47. Ke1—e2 Pf3×d2
48. Ke2×d2 f7—f5
49. Kd2—e3 Kg8—f7
50. Ke3—f4 Kf7—f6
51. Kf4—f3 g7—g5
52. Kf3—f2 g5—g4

En Wit gaf de partij op . . .

DOUG EN MARY.

In den *Tel.* lezen wij:

De spreekfilm, die als onderwerp voor passioneerend twistgeschrijf langzamerhand had afgedaan, sedert er nog maar één klein theater in het Londensche avond-centrum is, dat zich aan de kunst van het zwijgende beeld bleef houden, zonder dat het tooneel aan die overwinning van de „talkie" gestorven is — het bloeit integendeel dit seizoen rijker in gewas en gewin dan sinds jaren — heeft weer een oogenblik de diepzinnigheid van de verdedigers en de venijnigheid van de aanvallers kunnen opwekken.

Er is geen onfeilbaarder middel om emotie in debatten over tooneelkwesties te brengen, dan er Shakespeare bij te betrekken, en het uitvoerig betoog, waarmee een gezien Londensch criticus de wereld van te voren trachtte te overtuigen, dat de spreekfilm, die Mary Pickford en Douglas Fairbanks van „De getemde Feeks" gemaakt hebben, zóó Engelsch en zóó Shakespeariaansch is, dat William zelf het net zóó gedaan zou hebben als hij de filmtechniek gekend had, heeft de gemoederen in aangename beweging gebracht, zonder eenige schade aan te richten.

Want nadat gedurende de eerste paar minuten de in standaard-Engelsch voorgedragen tekst — zij het ook niet plaats-getrouwe regelen van Hortensio en Bianca, Gremio en Baptista deden vermoeden, dat Hollywood inderdaad alleen maar wilde schrappen in een tekst, waarvan de authenticiteit volstrekt niet vast staat, en die dat best verdraagt, worden in de hal van vader Baptista's paleis kostbare schotels en stoelen, acrobatische dienaren en weelderige kussens met zóóvele elan, luidruchtigheid en overdadigheid door een fraaie deur een hooge trap afgeworpen, om de verschijning van Katherine in te leiden, dat men zich genoegelijk in zijn stoel gaat schikken om een uitbundige Douglas-film in een buitengewoon mooi décor te zien.

En de volkomen geruststelling volgt zoodra Katherine haar zwaren fluweelen sleeprok vreeselijk kattig heen en weer gooit, nog kattiger met haar groote zweep slaat — alleraardigst woedend kijkt, en met inspanning van alle krachten tracht te kijven en niet te lispelen met de s-klanken, want zou het geen al te bittere ontgoocheling zijn als Mary „the world's sweetheart" werkelijk de feeks in zich had?

En zoodra we Douglas Fairbanks weer hebben gezien, zijn uitbundigen gullen lach gehoord en zijn onweerstaanbare zelfverzekerdheid geproefd hebben, weten we, dat Mary en Doug zich hier kostelijk amuseeren, nu zij voor het eerst samenspelen en de wereld zullen laten zien hoe zij het aangelegd zouden hebben als Douglas Petruchio was en Mary Katherine.

De Petruchio van Fairbanks, die bij de eerste ontmoeting met Kate alreeds meer vertrouwde op de kracht van zijn soepele armen en beenen, dan op het lenig geweld van een in allen overmoed vasten geest, toen hij Kate zóó op zijn stoel gevangen nam, dat Baptista en Gremio het paar in innige liefkoozing meende te zien, geeft nu de tergende pretenties van zijn bezorgdheid voor Kate's wel geheel op en wordt de moderne „Cave-man".

Kate, die hij direct uit de kerk, waar volmaakt verdedigbare bewerkersvrijheid, de huwelijksplechtigheid gezien wordt, in plaats van uit een verhaal vernomen te worden, op zijn kostelijkmal maar prachtig paard heeft meegevoerd—een even toelaatbare verandering — valt na den tocht in den striemenden regen voor het echtelijk paleis in een diepen modderplas, maar Grumio is er niet om de verwenschingen en slagen van den verontwaardigden meester in ontvangst te nemen en Petruchio Fairbanks loopt met een zelfvoldanen „cave-man glimlach alleen zijn huispoort binnen.

DE KRANT EN DE BIOSCOOP.

Te New-York is het *Newsreel Theater* in de Embassy op het Times Square geopend. Een nieuwigheid van Fox, die nog moet bewijzen reden van bestaan te hebben. Van 10 uur in den morgen tot middernacht draaien daar niets anders dan de Movietone nieuws films; het heele program is in een half uur afgeloopen en de toegangsprijs is een kwartje, verhoudingsgewijs met de groote theaters vrij duur. Nu is de vraag: zal het publiek zich werkelijk zoo interesseeren voor dit nieuws om het theater binnen te loopen, zooals het een krant koopt? Dat is namelijk wat William Fox voorstelt te zullen gebeuren en dat zal voornamelijk afhangen, wat voor nieuws er vertoond wordt.

Het programma van den openingsavond gaf een groot aantal voorbeelden van wat men onder cinematografisch nieuws kan verstaan en wat niet. Per week worden er 1400 Movietone nieuws over de heele wereld gemaakt en aangezien operateurs op de belangrijkste plekken gestationneerd zijn, kan men door den tijd ook nieuws verwachten. Nieuws was om Mad. Curie te zien en te hooren spreken op den aanslag op den Italiaanschen kroonprins in Brussel mee te maken, maar hetgeen er voorloopig nog aangeboden wordt in het genre van badende beauties, harddraverijen en hoenderparken kan bezwaarlijk aanspraak maken op den naam nieuws.

De samensmelting van de Hearst nieuwsdienst met Metro Goldwyn Mayer tot Hearst Metrotone News en dit weer in samenwerking met Fox Movietone heeft een organisatie bewerkt, die den heelen aardbol bestrijkt en die met den dag uitgebreid wordt. Op die manier hebben we in de naaste toekomst te verwachten, dat bij een aardbeving in Japan, een vulkaanuitbarsting of tochten van Lindberg of Zeppelin het witte doek zal illusteeren, wat we eenige dagen te voren in de krant lazen. Maar zoover is het nog lang niet.

Winston Churchill, die het zijne zegt over den wereldvrede, manoeuvres van torpedojagers, een kudde blatende geiten in Arizona of brobbelende kalkoenen in New Jersey, leveren niet bepaald nieuws op, dat in concurrentie met de dagbladen geacht kan worden. Een der aankondigingen op het witte doek was een dankbetuiging van Fox aan de Nieuw-Yorksche pers voor de wijze, waarop zij haar jongste familielid had verwelkomd. Voorloopig heeft de gedrukte pers nog niet veel van den jonggeborene te vreezen, maar hij zal formidabel opgroeien en misschien eens — draadloos — de telegrammendienst der kranten gaan evenaren. Want waarom zou heel Londen in 1929 de aankomst van Mc. Donald te Nieuw-York wel beluisteren en iets dergelijks in 1939 niet hooren en zien?

„De Gesluierde Vrouw", Lia Tora ontsluiert harer papagaai haar schoonheid. Zij won de schoonheidsprijs in haar Geboortestad Rio de Janeiro.

Rolprentvaria.

Talkies in vier Talen.

Er worden in Hollywoods reeds sinds een jaar geen groote zwijgende films meer gemaakt, hoogstens kan men een zwijgende kopy van een klankfilm krijgen, wat geheel iets anders is. In Europeesche filmcentra's zag men dit niet zonder heimelijk genoegen, om niet te zeggen: niet zonder leedvermaak, gebeuren, want waar de rolprenten waarin Engelsch-met-Amerikaansch-accent werd gesproken, lang niet overal populair zijn blijkbaar, beteekende deze gang van zaken, dat een groot deel van de wereldmarkt plotseling vrij kwam. Met de zwijgende film beheerschte Hollywood de geheele markt op den aardbol, met de sprekende volkstrekt niet.

Maar Hollywood is niet van zins zich tevreden te stellen met een beperkt afzetgebied, en de jongste besluiten der toonaangevende filmmaatschappijen hebben plotseling een eind gemaakt aan den droom van de Europeesche filmindustrieelen, die reeds hoopten op een periode waarin ieder land door eigen industrie in eigen behoeften zou gaan voorzien, schrijft het *Alg. Hbl.*

Reeds waren op bescheiden schaal Spaansche sprekende films in Hollywood gemaakt, thans hebben alle maatschappijen van beteekenis het besluit genomen al hun groote films vierledig te maken, en viervoudig te doen opnemen, nl. in het Engelsch, Fransch, Duitsch en Spaansch.

De artisten worden ondergebracht in spraakgroepen, de scènes worden achter elkaar gespeeld in dezelfde décors, doch, waar noodig, met verschillende artisten. De berekening is, dat de Fransche, Duitsche en Spaansche kopy ongeveer dertig procent kost van de Engelsche.

Het schijnt dat Metro-Goldwyn, op aandringen harer bewindvoerders, Loew, Mayer en Thalberg, tot dezen ingrijpenden maatregel den stoot heeft gegeven.

Tot de eerste rolprenten, welke naar dit nieuwe en dure systeem vervaardigd worden, behooren „Sunkissed", een film onder regie van Victor Seastrom, „De Dollarprinses", onder regie van Alexander Korda, de echtgenoot van Maria Korda, en „Sergeant Grischa", een verfilming van het gelijknamig boek, onder regie van Friedrich Zelnik.

Niet zonder onmiskenbaar-Amerikaanschen ophef hebben de filmmagnaten uit Californië aangekondigd, dat ter uitvoering van deze nieuwe plannen „alle" kunstenaars, die in Europa iets beteekenen, naar Hollywood zullen worden gehaald!

*

Chaplin.

Van Charlie Chaplin's nieuwe film „City Lights" kunnen wij een en ander mededeelen: de groote humorist is, als van ouds, een arme drommel, maar door een serie toevallen wordt hij door een jonge, blinde bloemenverkoopster voor een rijk man gehouden. Charlie gaat van dit meisje houden en om haar niet teleur te stellen, begeeft hij zich in verschillende drieste avonturen om aan geld te komen.

Eén van de komische intermezzo's is dit: hij dwaalt door de stad en heeft geen onderkomen. Tenslotte zoekt hij zijn toevlucht onder het zeil waarmede een monument dat den volgenden dag plechtig zal worden onthuld, is bedekt. Des morgens komen de notabelen, een massa publiek is op de been, het zeil wordt weggetrokken .... en de aanwezigen zien Charlie, slapend in de steenen armen van het standbeeld. (*Alg. Hbl*).

*

Een boycot.

Een aantal patriottische Chineesche vereenigingen is, zoo hooren wij nu achteraf, na Europa, eenige weken geleden een krachtige protestcampagne begonnen tegen de plannen die gemaakt zijn voor de feestelijke ontvangst van Douglas Fairbanks en Mary Pickford, die 10 December in Shanghai zouden aankomen op hun reis door het verre Oosten. Men herinnert zich nog wel dat wij hun aanwezigheid in Singapore berichtten. Deze protestbeweging was gegrond op een scène in de bekende film: „De Dief van Bagdad" waarin Douglas een Mongoolschen prins bij zijn „staart" grijpt en hem van een veranda slingert. De Chineesche vereenigingen hebben bij de commissie voor filmcensuur tegen dit oneerbiedig tooneel geprotesteerd, dat naar haar meening het buitenland een volkomen onjuist beeld van de Chineezen geeft en de waardigheid van het Chineesche volk op ontoelaatbare wijze ondermijnt. Slechts door een volledige boycot van Douglas Fairbanks en Mary Pickford, zoo betoogden zij, kunnen de patriotten genoegdoening verkrijgen!

*

Ook gij, Moissi?

Mosjoukin heeft eenige jaren geleden een prachtige creatie gemaakt van „Kean"; thans is deze film opnieuw vervaardigd, als spreekfilm, onder den titel „Die Königsloge".

Moissi speelt de hoofdrol, en heeft een goede pers gehad, daarentegen schijnt Camilla Horn, die een zwakke stem heeft, er niet veel van te hebben terecht gebracht, meldt het *Alg. Hbl.*

*

George Bancroft.

In de filmrubriek van de *Figaro* wijdt Richard Pierre Bodin een bespreking aan de film: „De gedoemden van den Oceaan".

Deze film, aldus Pierre Bodin, kan men niet te veel zien noch te veel prijzen. Zij is een kunstwerk in haar soort. Zij voert die twee moeilijke krachten van het doek: het zwijgen en de duisternis, tot het uiterste op.

Versta mij goed, vervolgt Pierre Bodin: zwijgend beteekent niet stom. Vooral de cinematografie, waarin zwijgen goud waard is, zou tot devies kunnen kiezen: Weest schoon en zwijg.

Wat het duister betreft, dit is door een meesterhand tot verwezenlijking gebracht. Het diepe en warme duister, dat zooveel regisseurs niet kennen, wier verlichting slecht algemeenheid en banaliteit geeft; wat is dat brandende duister anders dan het welsprekende zwijgen van het licht?

Pierre Bodin geeft vervolgens een beschouwing over het uiterlijk van den speler in deze film, George Brancroft, wiens machtig talent hij roemt.

*

Dolores del Rio.

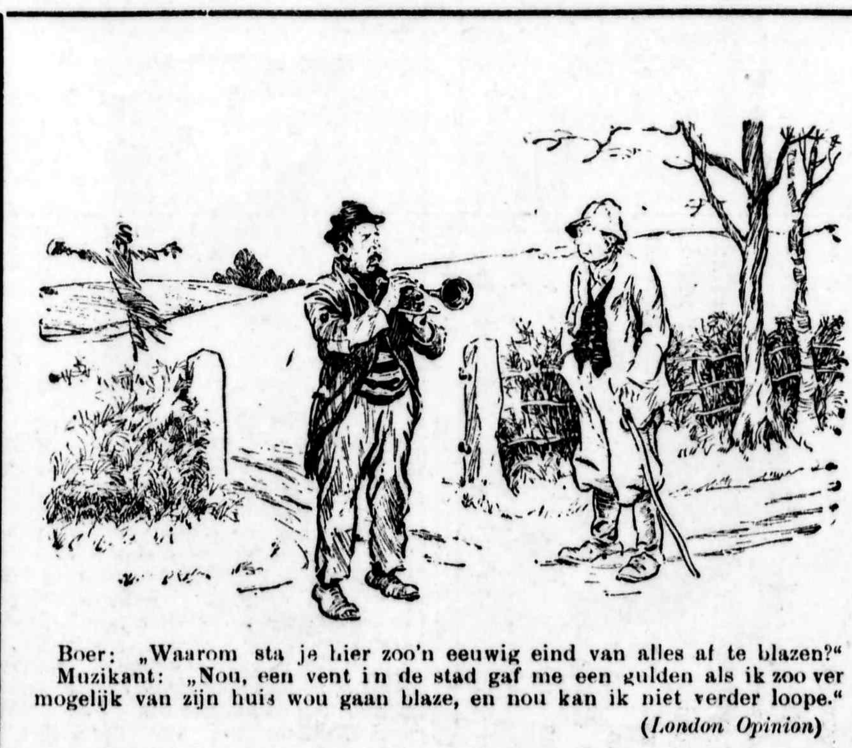
Dolores del Rio was nog door een contract verbonden aan den regisseur Carewe. Dit contract is thans ongedaan gemaakt, waardoor Dolores voor United Artists kan gaan werken, meldt het *Alg. Hbl.* Carewe ontving een afkoopsom van 500.000 doll.

*

„Dich hab' ich geliebt."

De Aafa, de Berlijnsche maatschappij die er nooit doekjes om windt uitsluitend „Unterhaltungsfilms fur die Massen" te fabriceeren, en zich daar wel bij heeft bevonden, heeft zich aan een klankfilm gewaagd, waarvan de première dezer dagen te Berlijn heeft plaats gevonden. De film „Dich hab' ich geliebt", is in zooverre een imitatie van Amerikaansche amusementsfilms, dat zij vol „Einlagen" zit, met cabaretnummers, negerzang, en een Spaansche danseres.

De hoofdrol heeft Mady Christians, welke talentvolle artiste veel te weinig op het doek te zien is, doch wier gaven men eindelijk op de juiste waarde begint te schatten; de bladen noemen haar althans naar aanleiding van wat zij, ook als zangeres, gepresteerd heeft in „Dich hab' ich geliebt", Duitschlands eerste diva (*Alg. Hbl.*)

Boer: „Waarom sta je hier zoo'n eeuwig eind van alles af te blazen?"
Muzikant: „Nou, een vent in de stad gaf me een gulden als ik zoo ver mogelijk van zijn huis wou gaan blaze, en nou kan ik niet verder loope."

(*London Opinion*)

„Neen, nooit meer!“ schreeuwde het vrouwtje.

„Maar ’k wist immers niet, dat het uw pad was“, zei ik.

„Wel, dat is dan je geluk,“ was het antwoord. „Dan zal ik ook je straf wat minder zwaar maken. Kijk, het lachen om mijn varken heeft je den lach ontnomen, en het zal dus alleen het varken zijn, dat je weer eens zal doen lachen. Doch denk er echter wel aan, dat je gedurende den tijd, dat je niet kunt lachen, aan geen sterveling moogt vertellen, wat je vandaag is overkomen. Deedt je dit toch, dan zou je n o o i t meer kunnen lachen en bedroefd blijven tot aan je dood!”

„En nu is gelukkig de straf voorbij“, zoo besloot de koningin.

„En daarom wil ik alles doen, om dat kleine meisje het geluk te bezorgen, dat haar toekomt. Want ze is heel arm, geloof ik. Daarom wil ik haar meenemen naar het paleis, en daar zal zij het beter hebben dan tusschen de varkens.“

De koning vond dit plan best. Hij vroeg het meisje, waar zij woonde, en toen Malva hem alles had verteld, liet hij nog denzelfden dag de gierige tante bij zich komen. Maar zoodra hij begon over Malva, en dat hij en de koningin haar bij hen wilden houden, zei de booze vrouw: „O, neen, ik sta Malva niet aan anderen af; de varkens zijn nu juist aan haar gewend . . .”

„Wel,“ zei toen de koning, „dan koop ik het meisje met de varkens! En geloof me je zult voor het geld, dat ik je er voor geef, wel honderd nieuwe varkens kunnen koopen, en . . . een varkenshoedster er bij . . .“

Bij dit voorstel stond de gierige vrouw toen dadelijk Malva en de vroolijke varkens af. Met een zak vol goudstukken ging ze naar huis. Maar gelukkig werd ze niet. Dit werden alleen de koning, de koningin en Malva, ja, zelfs de varkens, die het best hadden in hun koninklijk varkenshok!

Maar nooit meer dansten zij weer een rondedans, en dat hoefde nu ook niet meer!

Raadselhoekje.

Oplossingen der raadsels uit 't vorige nummer.

1. k n e c h **t**
   b a k **o v** e n
   b **o o** t s m a n
   g o n d e l
   k l i **m r** o o s
   l o **o d** s
   s c h **e e** r m e s
   b l o e **d n** e u s
   k i **k v** o r s c h
   K r **o a** t i ë
   z e e **m l** a p

   Hoogmoed komt voor den val.
2. Jakoetsk, Koets, jas, koekoek, kast, Soest.
3. Kater, krater.
4. Tegen den graaf Zeppelin (het bekende luchtschip van dien naam).

Voor grooteren.

1. Han dacht, dat Jaap Visc**h al maa**nden geleden naar Amsterdam verhuis was, (**halma**).

   Ik hab Ca**to l**aatst maar eventjes gesproken. (**tol**).

   Weet u, **hoe pel**ikanen gaan slapen? (**hoepel**).

   Ik zag Jaco**b eer**der dan Bert. (**beer**).

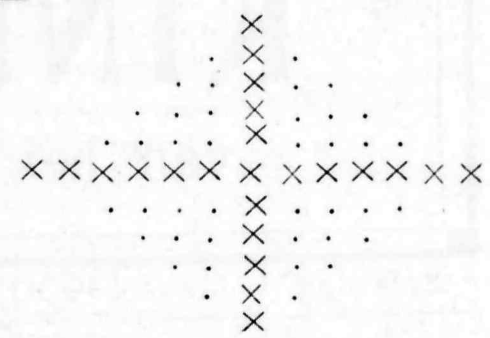
   Wat een akelig s**lot, to**en de jongens zoo'n ruzie kregen! (**lotto**).
2. Een sneeuwpop.
3. **M**ond, **h**ond, **p**ond, **w**ond
4. (O)or, ge(e)l; orgel.

***

Om op te lossen.

Voor grooteren.

1. Ik noem een plaats in Groningen en word met 10 letters geschreven.
   Een 3, 1, 6, 7 is een edelknaap.
   2, 4, 10 is een verkorte jongensnaam.
   Een 10, 1, 9, 6 is een lichaamsdeel.
   Een 3, 9, 8 is een dier, dat goed springen kan.
   Een 2, 1, 5 wordt in de keuken gebruikt.
2. Kruisraadsel.
   Mijn geheel noemt een rijk, reeds uit de Oudheid bekend.

1⁰ rij een medeklinker.
2⁰ „ een klein eiland.
3⁰ „ een Keizerrijk in Azië.
4⁰ „ een stad in Gelderland.
5⁰ „ een ander woord voor: geestige zet,
6⁰ „ 't gevraagde woord.
7⁰ „ een plaats in de Betuwe.
8⁰ „ een koninkrijk in Europa.
9⁰ „ een Indisch vaartuig.
10⁰ „ een gewicht.
11⁰ „ een medeklinker.

3. Mijn eerste is een vloeibaar metaal, mijn tweede een lichaamsdeel van een dier en mijn geheel een vogeltje,
4. De zeelieden zijn bang voor mij en ontwijken mij. Onthoofdt men mij, dan heeft ieder mensch mij twee maal.

Voor kleineren

1. Maak eens iets, wat je graag op je boterham krijgt, van:
   g a s   g a l   h e l
2. Ik ben — gewoon gelezen —
   En ook net andersom —
   Een nuttig ding. Je ziet vaak,
   Dat ik op tafel kom.
   Je schrijft mij met vijf letters
   En je gebruikt mij trouw.
   'k Geloof, als j' even nadacht,
   Dat je mij noemen zou.
3. Verborgen plaatsen in Nederland.
   Ik ga met je mee Rita, als meer meisjes gevraagd worden.
   Tante Hélène, heeft Jo u regenwater gegeven om handschoenen te wasschen?
   Houd u eens even stil, burgemeester Jan, Moeder heeft het woord. (2)
   Wij houden veel van sprookjes.
   Neem liever een dikkeren stok; deze is te dun voor het doel.
4. Welke hoed past op geen enkel hoofd?

Na de Kerstvacantie.

Beppie was de heele Kerstvacantie uit logeeren geweest. Dat was nog nooit gebeurd: altijd vierden ze Kerstmis, Oud en Nieuw thuis, met Vader, Moeder en de kleine broertjes, Tim en Tom.

Tim en Tom waren tweelingen. Ze leken als twee druppels water op elkaar en ze deden ook als tweelingen: ze waren altijd bij elkaar, samen zoet en samen stout en natuurlijk namen ze steeds elkanders partij op. Alleen als het op deelen aankwam, ja, dan waren het t w e e jongens, die ieder graag wat kregen.

Doordat ze altijd samen waren, waren ze ook tegelijk ziek en tegelijk gezond. En nu hadden ze — allebei tegelijk — vlak vóór de Kerstvacantie mazelen gekregen. Dat trof al heel slecht, want vooral in het begin waren ze er nogal ziek van geweest en Moeder vond het daarom maar beter dit jaar geen Kerstboom te hebben. Zij wilde de woelige tweelingen 't liefst maar zoo rustig mogelijk houden.

Beppie had wel even gevonden, dat dit toch wel erg jammer was, maar zich echter spoedig in het onvermijdelijke geschikt.

't Konden toch nog goede Kerstdagen worden, had Moeder gezegd. Daar vertrouwde ze nu maar op.

En zie, een paar dagen vóór Kerstmis was Tante Loes heel onverwachts overgekomen en had Beppie te logeeren gevraagd voor de heele vacantie nog wel! Dat was een feest geweest! Moeder had Beppie's valiesje spoedig gepakt en nog dienzelfden middag reisde Beppie met Tante naar de hoofdstad der provincie.

Tante Loes en Oom Ben hadden zelf geen kinderen, maar hielden toch veel van jeugd en zoo kwam het, dat Beppie zich dadelijk in de vreemde omgeving had thuis gevoeld

Eigenlijk was ze wel wat heel erg verwend door Oom en Tante en dat beviel ons juffertje best. De Kerstboom was te harer eere geweest. Wel waren er een paar buurkinderen op visite gevraagd om mee te genieten van den fraai-verlichten boom, maar zij — Beppie — had toch de meeste geschenken en snoeperijen gekregen.

Beppie was een meisje, dat haar lekkers eigenlijk het liefst alleen opat in plaats van er anderen van mee te deelen. Maar natuurlijk zaten Vader en Moeder er erg achter heen, dat zij alles met de tweelingen deelde. Beppie deed het dan wel, maar . . 't ging toch niet van harte en het gulzige meisje vond het eigenlijk heelemaal niet noodig, dat Tim en Tom, die immers zooveel kleiner waren, evenveel kregen als zij.

Hier bij Oom en Tante waren geen andere kinderen en dat vond Beppie prettig: ze hoefde dus ook niet te deelen. Van het lekkers, dat ze kreeg, mocht ze zooveel eten als ze wilde en de rest bewaarde ze. „Voor later“, dacht ze met dat „later“ thuis bedoelend. Ze zou zelf haar valiesje, als ze weer bij Moeder was, wel uitpakken en het lekkers, dat ze overgehouden had, in haar kastje wegbergen. De tweelingen zouden er niets van zien, die lagen immers nog in bed en dus . . .

Bewonderend keek Beppie telkens weer naar alle lekkernijen die de kast op de logeerkamer bij Oom en Tante voor haar bewaarde. Daar waren Kerstklokken van chocola in zilverpapier, rose en witte suikerkransjes, allerlei chocola-figuren en roode en witte suikerboontjes.

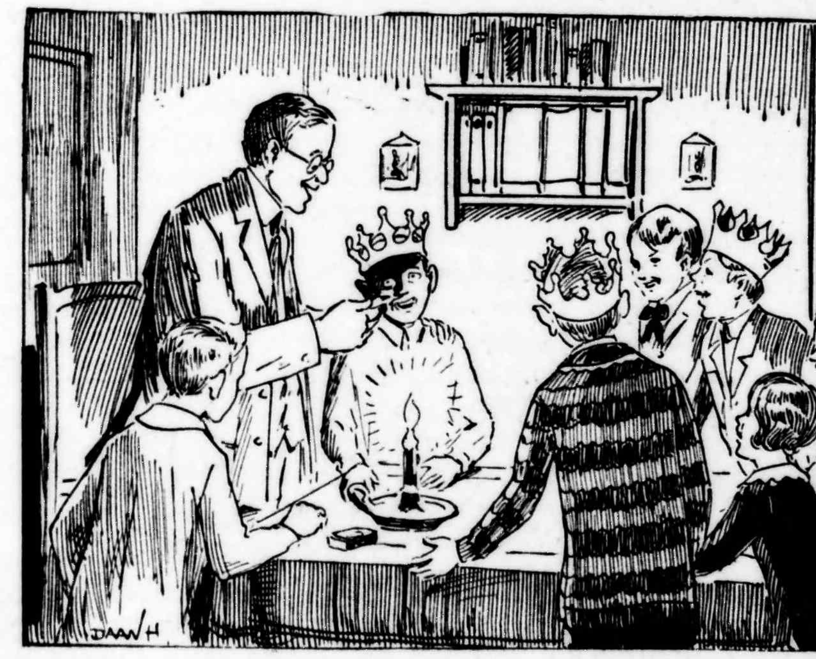
(*Slot volgt*).

KINDERCOURANT
van het BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Zaterdag 4 Januari 1930 — 17e Jaargang No. 1

Drie-Koningen.

(*Verhaal uit Holland*).

Ze stonden met zijn vijven op het station te wachten: Vader met Gijs, Con, Toos en Jaapje. Ze gingen hun logé's van den trein halen. Drie neven zouden tot 7 Januari bij hen komen logeeren, omdat hun ouders een buitenlandsche reis gingen maken. Wat zou dat een pret geven: met z'n zevenen kinderen bij elkaar!

Juist reed de trein uit Leiden binnen. En met gejuich werden de jongens ontvangen.

Onderweg naar huis maakten ze al allerlei plannen, maar 't meest werd er toch gesproken over de vorst. 't Was met Kerstmis beginnen te vriezen en 't scheen te zullen doorzetten. Huug, Toon en Sjef hadden tenminste hun schaatsen maar meegebracht.

't Werd een echt gezellige Kerstvacantie. Ze deden veel aardige spelletjes met elkaar en al was er ook al eens een enkelen keer gekibbel, over het algemeen ging het rustig toe.

Tegen Oudejaar was het ijs zóó, dat er gereden kon worden en kregen de kinderen verlof om op de sloot te gaan rijden. Die sloot was dichtbij en het ijs was er vertrouwd.

„Maar gaat nergens anders heen, hoor jongens,“ waarschuwde Vader, „ik zou voor geen geld van de wereld willen, dat een van de jongens van oom Hugo een ongeluk kreeg.“

Zoo trokken ze met z'n zevenen naar het ijs. Ze hadden allemaal de schaatsen al eens onder gehad, alleen Jaapje nog niet. Die moest eerst nog een beetje door de grootere jongens geholpen worden.

Neen, nu speelden ze niet meer in huis. 's Morgens en 's middags waren ze op het ijsbaantje, ze kwamen alleen thuis om te eten, zelfs Jaapje was onvermoeid aan het oefenen,

„Mogen we naar de Wetering, Vader?“ vroeg 's avonds Gijs. „Zooveel jongens rijden er, en op het slootje is het zoo nauw.“

„Neen,“ zei Vader, „blijven jullie maar hier in de buurt. Zaterdagmiddag en Zondag ga ik met jullie mee en dan gaan we naar de fortgracht.“

Een gejuich ging op. Vader ook mee op de schaatsen! Dat zou pas echt gezellig worden!

„Tante, gaat u ook mee Zaterdag?“ vroeg Huug.

„Neen, vent, ik kan niet. Zondag is het Driekoningen en dan wilde ik de Driekoningentaart bakken.“

„Doet u er een boon in?“ vroeg Toon.

„Natuurlijk,“ zei Toos gauw. „En wie de boon in zijn stuk treft, is den heelen avond koning en is dan ook de baas.“

„O, eenig!“ riepen de neven, „dat doen wij thuis nooit.“

Zoo hadden de kinderen dus heel wat pretjes in 't zicht. Maar Gijs bedierf alles. Want Vrijdagsmiddags reed het erg vervelend op het baantje, 't lag er vol met droge grassprietjes en als er zóó'n strootje onder je schaats kwam, kon je haast niet verder. Daarom stelde Gijs voor een ander slootje te gaan opzoeken. Dat vond eerst wel eenigen tegenstand, maar Gijs zei: „Kom, we blijven toch in de buurt.“ En het resultaat was dat ze met z'n zevenen op zoek gingen. Na tien minuten hadden ze een mooi slootje gevonden. Daar ging het rijden overheerlijk! Was Gijs nu maar tevreden geweest! Doch er was nog een breede dwarssloot. Daar leek het nog fijner.

„Laten we ginds gaan,“ stelde Gijs voor en de daad bij het woord voegend reed hij er op. Maar toen hij een eindje verder was, klonk het zoo vreemd hol onder het ijs. Gauw stevende hij naar den kant en riep den anderen hard toe: „Blijf daar! 't IJs kraakt.“

Maar vóór Gijs den wal bereikte, zakte hij tot z'n middel door het broze ijs heen. De jongens bonden gauw de schaatsen af en liepen over het weiland naar den drenkeling. Gelukkig kroop Gijs zelf al tegen den kant op. En nu ging het in een draf naar huis.

Moeder schrok niet weinig, toen ze de kinderen op zoo'n ongewoon uur hoorde thuiskomen. En toen zij ze binnenliet, zag ze dadelijk, wat er gebeurd was.

„Jullie bent niet op het slootje gebleven,“ constateerde Moeder dadelijk. Gijs moest droge kleeren aan en onmiddellijk met twee warme kruiken in bed. De rest van het gezelschap moest voor straf dien dag thuisblijven en Gijs mocht vooreerst niet schaatsenrijden; de schaatsen werden weggesloten. Hij had niet alleen zichzelf, maar ook de anderen in gevaar gebracht.

's Zaterdagsmiddags trok Vader met zes kinderen naar de fortgracht, en hoewel het er prachtig ijs was, hadden ze er toch niet zoo'n pleizier, als ze gedacht hadden.

Gijs was gelukkig niet ziek geworden. Hij mocht 's Zaterdags weer opstaan en het viel hem niets mee, dat hij binnen moest blijven. Toch kwam het goed van pas, dat hij thuis was; want Moeder, die den heelen morgen al hoofdpijn gehad had, voelde zich 's middags zóó vervelend, dat ze naar bed ging. Nu kon Gijs tenminste op de bel letten.

Toen het al donker was, kwam Vader pas met het troepje terug. Moeder was wat opgeknapt en weer opgestaan. 't Was nu alleen zoo jammer, dat moeder de taart niet had kunnen bakken. Maar daar wist Vader wel raad op en 's avonds kocht hij een flink Driekoningengebak.

Den volgenden dag, 6 Januari, ging Vader weer met de kinderen naar 't fort en moest Gijs weer thuis blijven.

's Avonds om zeven uur kwam het driekoningengebak op tafel en nu zou het feest beginnen. Vader had de kroon voor den dag gehaald, die hij bij een vorige gelegenheid al eens gemaakt had, en die de koning straks dragen moest.

„Hebben jullie in je maag nog een plaatsje overgelaten?“ vroeg Moeder, terwijl ze het gebak in stukken sneed.

„Ja,“ werd er van alle kanten geroepen.

En nu legde Moeder op ieder bord een stuk. Toen allen bediend waren, mochten ze beginnen. Ieder was vol verwachting, of hij de boon zou hebben.

„Ik heb 'm,” riep Sjef, terwijl hij triomfantelijk de boon omhoogstak.

„Lang leve de koning!“ riep Gijs en Vader zette Sjef de kroon op. Sjef moest eens even in den spiegel kijken, hoe het stond. „Net echt hé!“ zei hij en ging met plechtigheid weer temidden van zijn hovelingen zitten.

„En wat heeft Uwe Majesteit te bevelen?“ vroeg Moeder.

„Dat we allen nog een stuk van dat heerlijke gebak krijgen,“ beval de koning.

„Jij bent nog eens een goede koning.“ riep Jaap.

Moeder sneed nu het Driekoningenbrood verder en toen ieder zijn deel op zijn bordje had, was het gebak opgesneden ook. Toen konden ze allen weer aan het smullen gaan.

„Ik heb ook een boon!“ riep Huug op eens, „kijk maar!“

Ja warempel, er zat nog een boon in.

Uit de Dierenwereld.

Zou jullie ook niet zoo'n aardig hondje willen hebben?

„Dat 's zeker een vergissing," zei Vader.

„En ik heb er ook één," riep Jaapje met een kleur van blijdschap. „Ik heb een zwarte."

„Ja, 't was inderdaad zoo. De andere boonen waren twee gepelde amandelen en dit was een amandel nog in het bruine schilletje.

Nu ging iedereen aan het zoeken, of hij ook soms nog een boon had. Maar niemand vond er meer een. Drie lagen er op de tafel en het bleven er drie.

„O, nu weet ik het op eens," zei Moeder, terwijl ze op de drie boonen wees, „dat zijn natuurlijk de d r i e koningen. Er kwamen toch drie koningen uit het Oosten, Caspar, Melchior en Balthasar. En een van de drie was zwart. Dat was, meen ik, Melchior."

„Dan is Jaap de zwarte koning," riep Gijs.

„En dan moet hij zwart gemaakt worden," zei Toon, die er echt pret in had.

Vader maakte nu inderhaast van rood karton nog twee kronen en die kregen Huug en Jaap op. Jaap werd bovendien met een verbrande kurk zwart gemaakt. Intusschen had Moeder de tafel afgeruimd en moesten de drie koningen naast elkaar zitten, de zwarte in het midden.

De koningen stelden vast, welke spelletjes er gespeeld moesten worden; ze gaven bevelen, dat er nog eens chocolademelk ingeschonken moest worden of dat er met de koekjes moest worden rondgegaan. 't Was toch wel fijn, als je zoo alles zeggen mocht, wat er gebeuren moest en dat je onderdanen dat dan ook doen moesten. „Oom is nu ook een onderdaan," dacht Huug. Op eens kreeg hij een inval. Hij fluisterde wat met de twee andere koningen en toen stonden ze alle drie op. Koning Huug nam het woord:

„Beminde Onderdanen," begon hij, „ik heb U heden een gewichtig besluit van den koningsraad mee te deelen. De koningen hebben namelijk genade geschonken aan den misdadiger Gijs, zoodat hij van heden af weer schaatsen mag rijden. Maar natuurlijk alleen op vertrouwd ijs!"

„Lang leven de drie koningen!" riepen de kinderen. En Vader en Moeder lachten. „Die Huug!" zei Vader.

Gijs keek Moeder en Vader vragend aan en Vader lachte. Toen begreep Gijs 't wel. Hij liep gauw naar Vader toe, en zei:

„Dank u wel hoor en 'k zal niet meer zoo uilig zijn!"

„Je moet mij niet bedanken," zei Vader en wees naar de koningszetels.

Gijs ging de Koningen bedanken en nu werd de pret nog grooter. En pas laat gingen ze naar bed.

J. H. BRINKGREVE-ENTROP.

DE WOLF EN DE LEEUW.

Ze spelen toch zoo prettig saam:
Hij is een echte leeuw,
Zoo'n groote uit den Dierentuin.
Steeds weer geeft hij een schreeuw.

En kleine zusje is een wolf.
Een wolf! Het is heusch waar!
Daar ziet ze een roodkapj' op eens!
Ze gromt en bromt naar haar.

Ze maken heel veel leven saam,
Ze buit'len op den grond.
Hu-hu! daar komt een leeuw aan, oh!
Hier loopt een wolfje rond.

Met heele booze snuitjes brr!
Met rimpeltjes in 't hoofd.
Ze spelen dierentuintje en . . .
Ik had het haast geloofd!

Als niet . . . de leeuw en ook de wolf
— Het is geen grapje, neen! —
Vlug achter Moeder scholen, toen . . .
Er plots een hond verscheen.

R. ASSCHER-VAN DER MOLEN.

Het Sprookje van Malva en haar varkens

door TANTE JOH.

(Slot van het nummer van 21 Dec. jl.)

Op een dag toen één der biggetjes een pootje had gewond, schrapte Malva de boter van haar boterham, smeerde die op het wondje en, zonder zich te bedenken, wat haar bij haar thuiskomst te wachten stond, scheurde ze een smal reepje uit den onderrand van haar rokje en verbond daarmee het pootje.

Gelukkig bemerkte tante er dien dag niets van. Maar toen Malva den volgenden dag weer met de varkens het bosch inging, en haar boterhammen inpakte, zag ze, dat die droog waren.

„Tante, u hebt vergeten mijn boterhammen te smeren," zei ze.

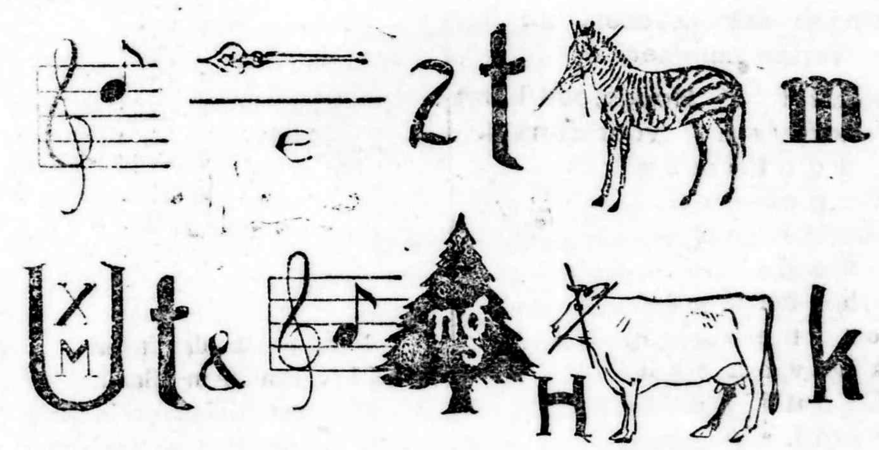
„Denk jij, dat jij iederen dag die kostelijke, dure boter op je brood krijgt!" snauwde de gierige vrouw. „Je zult van een droge boterham niet sterven hoor!"

„Ik vraag geen boter voor me zelf, tante," sprak het meisje. „Ik vraag het voor één der biggetjes, dat gisteren zijn pootje heeft gewond . . ."

„Jou, slecht kind!" schreeuwde boos de vrouw. „Heb je mijn kostelijke boter gebruikt, om op den poot van een big te smeren? Wacht, dat zal ik je betaald zetten! Voor je straf zul je voortaan droog brood eten, begrepen? En vandaag krijg je heelemaal geen eten! Geef hier je boterhammen!"

Zonder iets te zeggen, gaf Malva de booze vrouw het zakje met het brood terug en daarna ging ze met de varkens heen. Dien dag geen eten te krijgen, dat vond ze zoo heel erg niet, doch ze vond het jammer, dat ze geen boter had, om op het pootje van 't biggetje te smeren, en dit maakte haar zoo

Rebus.

Grapjes.

— Max, nu heb je vandaag alweer vergeten je pen mee te nemen. Hoe zou je een soldaat noemen, die zonder geweer ten oorlog trekt?

— Een generaal, meester!

***

Marietje is altijd erg bang voor den hond van Oom Karel; maar vandaag houdt zij zich erg dapper. Ze gaat met oom wandelen en durft soms een heel eind alleen vooruit te gaan. Op een gegeven oogenblik komt de hond een beetje te dicht bij haar. Marietje komt angstig naar oom en deze zegt lachend: — Maar, Marietje, je bent toch niet bang voor den hond!

— Nee . . . h . . . heelemaal niet, nee . . . maar ik heb toch maar liever, dat hij ziet, dat wij beiden familie van elkaar zijn!

bedroefd, dat zij, in het bosch gekomen, liep te schreien. Heel vreemd schenen de varkens dit te vinden. Reeds liepen ze om haar heen, wachtende op het liedje, dat zij zou zingen, en toen dit niet gebeurde, liepen zij, zooals vroeger, heel ver weg.

't Was echter alsof ze begrepen, dat Malva dit niet prettig zou vinden, en misschien wisten zij ook, dat zij geen boterham had meegenomen, want al heel gauw kwamen ze weer bij haar terug. En ieder varken droeg iets in zijn bek! De ééne een worteltje, de andere een truffel, de derde een takje vol bessen, kortom allen brachten zij iets eetbaars mee en legden dit voor Malva neer. Daarna gingen zij allen in een kring rondom haar staan, zooals ze vaak deden, als ze haar liedje zong. Zoo wachtten zij, totdat Malva alles had opgegeten. En toen ze daarna van „Rombombom" begon te zingen, deden de varkens iets, dat bijzonder vreemd was! Varkens en biggetjes pakten elkaar bij een voorpoot, en zoo, poot aan poot, begonnen ze een rondedans! Toen Malva deze allerdolste vertooning zag, vergat ze op eens haar verdriet en begon hartelijk te lachen.

Maar niet alleen Malva lachte Neen, er was nog iemand, die nòg harder lachte dan zij, en dit was . . . de koningin! Ze was treurig als gewoonlijk het bosch ingegaan, en zoo kwam ze op de plek waar Malva, even droef als zij zelf, op den omgevallen boomstam zat te schreien. Ze hoorde toen ook, hoe het meisje de varkens riep en zag daarna de dieren komen, en nu weer zag ze die allerdolste vertooning! Neen, dat varkens poot aan poot een rondedans deden, dat had de koningin nog nooit gezien. En ziet, door het kijken naar de dansende varkens vergat ze op eens haar droefheid! Want ze begon zóó onbedaarlijk luid te lachen, dat de koning, die met zijn gevolg op de patrijzen-jacht was, het hoorde en vroeg: „Wie lacht daar zoo vroolijk?"

Dadelijk ging er nu een van het gevolg wat verder het bosch in, en toen hij zag, dat het de koningin was, liep hij op een drafje naar den koning terug en sprak: „Majesteit, verblijd u, er is een groot wonder geschied, 't is de koningin, die zoo lacht!"

Alles om zich heen vergetende holde toen de koning naar de plek, waar nog de varkens aan 't dansen waren. En dáár zag hij tot zijn groote vreugde, dat juist de koningin weer zeer luid, ja, eigenlijk onbetamelijk-luid lachte. Heel blij was toen de koning, maar toch begon hij zich eenigszins te schamen voor zijn gevolg. „Wat zouden de hofdames er wel van zeggen, als die de koningin zoo luid hoorden lachen?" dacht hij. Maar toen hij nu ook zelf de grappige vertooning zag, begon hij óók heel luid te lachen. En zelfs de heeren uit het gevolg en de hofdames kwamen aanloopen, en ook zij lachten zóó vroolijk, alsof er geen hofetiquette bestond. En zoodra de koningin haar gemaal en alle anderen zag, riep zij schaterend:

„O, maar hebt ge ooit zoo iets kostelijks beleefd, als die dansende varkens?"

„Neen, nooit, majesteit!" riepen allen.

„Neen," zei ook de koning, „nooit heb ik zoo iets beleefd. Nooit zag ik zoo iets grappigs! Maar ik heb ook nog nooit beleefd, dat een arm, klein meisje iets kon doen, dat nog geen sterveling heeft kunnen doen . . ."

„Wat dan?" vroeg de koningin.

„Jou aan 't lachen maken!" sprak vroolijk de koning. „En ik wil dat kind, voor dit groote geluk, ruim beloonen."

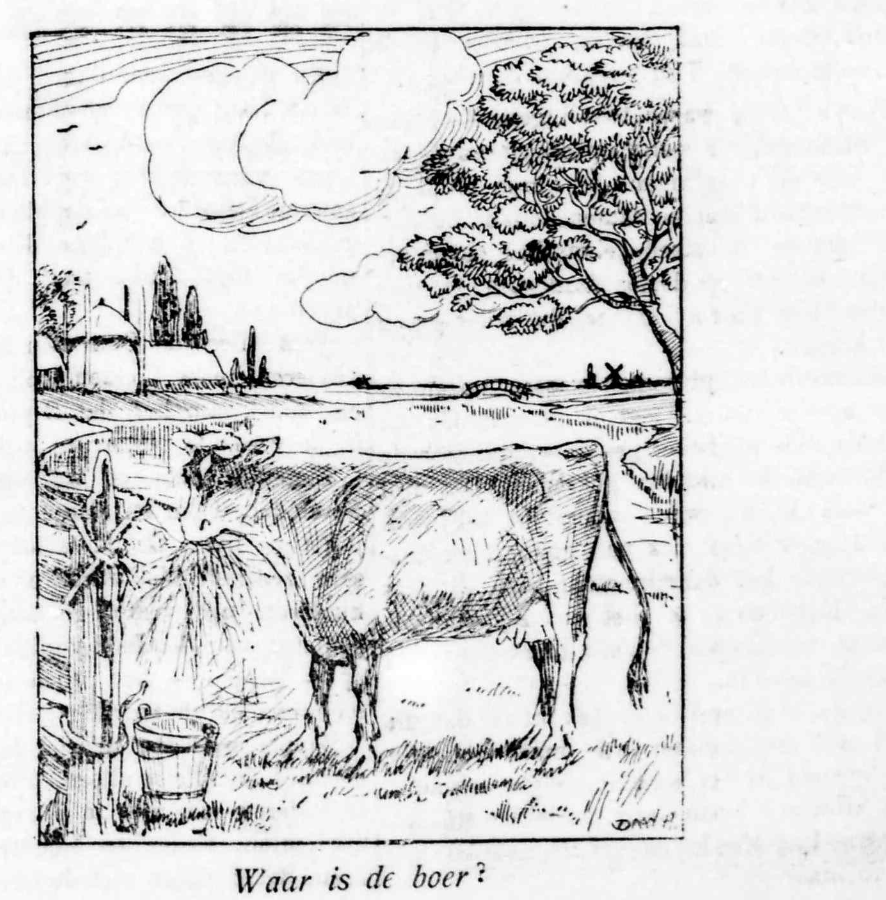
„Natuurlijk moet zij beloond worden," zei de koningin. „Niet alleen om het groote geluk, dat zij jou gaf, maar ook omdat zij mij van de vreeselijke betoovering heeft verlost. Want nu mag ik alles vertellen! Luister! Op den dag, vóórdat je mij als je vrouw uit het paleis mijner ouders kwam halen, dwaalde ik voor 't laatst nog eens in ons park rond, en zette mij toen, moegeloopen, neer onder een ouden eik. Terwijl ik daar zat, kroop er een griezelige pad langs mij heen; omdat ik een afschuw had van padden, trapte ik het dier dood. Op eens riep mij toen een akelig-krijschende stem toe: „Jou hartelooze prinses, waarom moet jij een onschuldig dier dooden! Ach, mijn lief padje, nu ben je dood!"

Verschrikt door die woorden, keek ik om mij heen," vervolgde de koningin, „doch zag geen sterveling. Maar toen ik opkeek, zag ik, op één der takken boven mijn hoofd, een oud vrouwtje zitten, dat bezig was een klein varken met eikels te voeren. Ze had het dier in haar magere armen, alsof 't in plaats van een varken, een kindje was, en 't rose snuitje van het dier vormde zulk een tegenstelling met het tanige, gerimpelde gezicht van het vrouwtje, dat ik, ondanks mijn angst, luid begon te lachen.

Dit scheen het vrouwtje nog boozer te maken. „Wat, moet jij nu ook mijn varkentje uitlachen!" schreeuwde zij me toe. „Is het nog niet erg genoeg, dat je mijn lief padje hebt gedood? Maar ik zal je straffen, hoor! En een straf zal het voor je zijn, als je niet meer zult kunnen lachen. Ja, als anderen in je nabijheid vroolijk zijn en lachen, zul jij dit niet kunnen. Daardoor zul je dan bedroefd worden en zullen je oogen zich met tranen vullen . . ."

„En zal ik dan nooit weer kunnen lachen?" vroeg ik met angst.

Zoekplaatje.

Waar is de boer?